

საქონარქო დავები

კრებულში გამოქვეყნებულია ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისა და სამართლის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები. ამ და სხვა საქმეთა მოძებნა შესაძლებელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ვებ-გვერდზე: <http://www.supremecourt.ge/court-decisions/>

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებანი
სამოქალაქო საქმეებზე

2026, №6

Decisions of the Supreme Court of Georgia
on Civil Cases
(in Georgian)

2026, №6

Entscheidungen des Obersten Gerichts von Georgien
in Zivilsachen
(in der georgischen Sprache)

2026, №6

Решения Верховного Суда Грузии
по гражданским делам
(на грузинском языке)

2026, №6

გადაწყვეტილებების შერჩევასა და დამუშავებაზე პასუხისმგებელი
ქეთევან შენგელია

ტექნიკური რედაქტორი
მარიკა მაღალაშვილი

რედაქციის მისამართი:

0110, თბილისი, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №6, ტელ: 298 20 75; www.supremecourt.ge

საძიებელი

1. **სამეწარმეო საზოგადოების ორგანოები**
ხელმძღვანელი პირის პასუხისმგებლობა 4
2. **შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება**
პარტნიორთა კრების ჩატარებისა და
მიღებული გადაწყვეტილების მართლზომიერება 19
დამატებითი შენატანის განუხორციელებლობა 78
დივიდენდის განაწილება 103; 115
3. **ეკონომიკურ აგენტებს შორის კონკურენციის შეზღუდვა**
დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება
მიყენებული ქონებრივი ზიანის ანაზღაურება 128

1. სამეწარმეო საზოგადოების ორგანოები

ხელმძღვანელი პირის პასუხისმგებლობა

ბანკინება საქართველოს სახელით

№ას-908-2018

5 ივლისი, 2021 წ. ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა
პალატა

შემადგენლობა: ნ. ბაქაქური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ე. გასიტაშვილი

დავის საგანი: ზიანის ანაზღაურება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. შპს „დ. ჯ-ამ“ შეიცვალა საფირმო სახელწოდება და 2014 წლის 28 ნოემბრის გადაწყვეტილებით გახდა შპს „დ.ფ.გ-ი“ (შემდგომში – „მო-სარჩელე“, „კომპანია“ ან „კასატორი“), რომლის დირექტორია ო.ს-ი.

2. მოსარჩელე რეგისტრირებულია 1996 წლის 02 მაისიდან. 2010 წლის და 2011 წლის 10 იანვრის მდგომარეობით, მისი პარტნიორები იყვნენ: რ. ბ-ვა (შემდგომში – „პირველი მოპასუხე“) 40%-იანი წილით და შპს „კ-ი“ 60%-იანი წილით. კომპანიის დირექტორი იყო დ. გ-ძე (შემდგომში – „მეორე მოპასუხე“). პარტნიორთა წილები სხვა ნივთებთან ერთად და-გირავებული იყო „ბ. ქ-უს“ სასარგებლოდ.

3. კომპანიის დამფუძნებელი პარტნიორი 2011 წლის 14 ივლისის მდგომარეობით, ერთპიროვნულად გახდა პირველი მოპასუხე 100%-იანი წილით, ხოლო დირექტორი მეორე მოპასუხე.

4. 2011 წლის 22 ივლისის მდგომარეობით, პირველი მოპასუხის კუთ-ვნილი 100%-იანი წილი გასხვისდა და კომპანიის პარტნიორები გახდნენ: პირველი მოპასუხე – 50%-იანი წილით და ა. კ-ი – 50%-იანი წილით. დირექტორს კვლავ მეორე მოპასუხე წარმოადგენდა.

5. 2011 წლის 16 აგვისტოს მდგომარეობით, კომპანიის დამფუძნე-ბელი პარტნიორები იყვნენ: პირველი მოპასუხე 50%-იანი წილით, ა. კ-ი 40%-იანი წილით და რ. ა-ვი 10%-იანი წილით. ამ დროისათვის „ბ. ქ-უს“ სასარგებლოდ დაგირავებული იყო პარტნიორთა წილები, რაც დამფუძ-ნებლებისთვის ცნობილი იყო.

6. 2012 წლის 15 მარტის მდგომარეობით, კომპანიის პარტნიორები იყვნენ: ა. კ-ი 40%-იანი წილით, რ. ა-ვი 10%-იანი წილით, ხოლო პირვე-

ლი მოპასუხის 50%-იანი წილიდან 25% გასხვისდა შ. კ-ძე და 25% შ. გ-ზე. დირექტორს წარმოადგენდა მ. დ-ი. ამონაწერის მიხედვით, ამ დროისათვის „ბ. ქ-უს“ სასარგებლოდ დაგირავებული იყო მხოლოდ შ. კ-ძის წილი.

7. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2011 წლის 04 აგვისტოს განჩინებით „ბ. ქ-უს“, პირველ მოპასუხესა და ა. კ-ის შორის დამტკიცდა მორიგება, რომლის მიხედვითაც მხარეებმა იკისრეს თანხის გადახდა.

8. მოსარჩელემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში მოპასუხეთა მიმართ და მოითხოვა მათთვის: კომპანიის სახსრების არამიზნობრივად გახარჯვით მიყენებული ზიანის ანაზღაურების სახით, 110 941 ლარის სოლიდარულად დაკისრება; არამიზნობრივად გატანილ თანხებზე დარიცხული სარგებლის სახით მიყენებული ზიანის ანაზღაურების მიზნით, 54 603,78 ევროს და 56 634,27 აშშ დოლარის სოლიდარულად დაკისრება; ასევე, 24 492,77 აშშ დოლარისა და 5 000 ლარის სოლიდარულად დაკისრება.

9. სარჩელის თანახმად:

9.1. კომპანია 1996 წლიდან ახორციელებს ვაჭრობას საქართველოში;

9.2. 2010 წლის იანვრიდან 2012 წლის 15 აგვისტომდე კომპანიის დირექტორი იყო მეორე მოპასუხე;

9.3. 2010 წლის 25 იანვრის მდგომარეობით, კომპანიის პარტნიორები იყვნენ: პირველი მოპასუხე 40%-იანი წილით და შპს „კ-ი“ 60%-იანი წილით; 2011 წლის 14 ივლისიდან კომპანიის 100% წილის მფლობელი იყო პირველი მოპასუხე; 2011 წლის 22 ივლისიდან კომპანიის პარტნიორები იყვნენ პირველი მოპასუხე და ა. კ-ი 50%-50% წილით; 2011 წლის 16 აგვისტოდან კომპანიის პარტნიორები იყვნენ: პირველი მოპასუხე 50%-იანი წილით, ა. კ-ი 40%-იანი და რ. ა-ვი 10%-იანი წილით; 2012 წლის 15 მარტიდან კომპანიის პარტნიორები არიან: ა. კ-ი 40%-იანი, შ. გ-ი 25%-იანი, რ. ა-ვი 10%-იანი და შ. კ-ძე 25%-იანი წილებით;

9.4. 2010 წლის მდგომარეობით, კომპანიას ჰქონდა მძიმე ფინანსური მდგომარეობა;

9.5. 2011 წლის გაზაფხულიდან კომპანიაში წილის შესყიდვით დაინტერესდნენ თურქი ინვესტორები – შ. გ-ი და ა. კ-ი. მათ მოიზიდეს დამატებითი კრედიტი, რომლითაც უნდა მომხდარიყო კომპანიის მძიმე ფინანსური მდგომარეობიდან გამოყვანა. კერძოდ, თურქი ინვესტორების დახმარებით 2011 წლის მაისიდან 2012 წლის 15 მარტამდე თურქეთის რეზიდენტი კომპანიის შპს „დ.ი.ვ.თ-ის“ მიერ კომპანიაში ჯამში ჩაირიცხა 503 547 ევრო. თანხის ნაწილი მოხმარდა საბრუნავი საშუალებების შეძენას, ნაწილი კი სს „ბ. ქ-უს“ მიმართ არსებული დავალიანების დაფარვას, რომელიც თურქი ინვესტორების ცნობით, კომპანიის

ერთადერთ კრედიტორს წარმოადგენდა;

9.6. 2011 წლის ივნისში კომპანიის 50% წილი შეიძინეს თურქმა ინვესტორებმა, რომლებმაც 2012 წლის დასასრულს შეიტყვეს, რომ საზოგადოებას კიდევ არ ჰქონდა გასტუმრებული სს „ბ. ქ-უს“ მიმართ არსებული დავალიანება 185 000 აშშ დოლარის ოდენობით;

9.7. 2011 წლის 04 აგვისტოს მოსარჩელესა და სს „ბ. ქ-უს“ შორის დაიდო მორიგების აქტი, რომლის თანახმად, კომპანია ვალდებული იყო 2011 წლის აგვისტოდან ყოველთვიურად ბანკისთვის გადაეხადა 37 000 აშშ დოლარი, რის საფუძველზეც 2012 წლის 28 დეკემბერს სრულად იქნებოდა გასტუმრებული ბანკის დავალიანება;

9.8. კომპანიის დირექტორის, მეორე მოპასუხის მიერ მოხდა თურქული კომპანიის მხრიდან ჩარიცხული თანხების არამიზნობრივი განკარგვა. კერძოდ, მის მიერ 10.08.2011წ. გატანილი 29 770 აშშ დოლარი (49 224 ლარი) და 15.08.2011წ. გატანილი 40 000 აშშ დოლარი (66 556 ლარი) (ჯამში 115 780 ლარი) არამიზნობრივად გადაეცა პირველ მოპასუხეს თითქოსდა ამ უკანასკნელის მიმართ არსებული კომპანიის 26.01.2010წ. დავალიანების დასაფარად;

9.9. 2011 წლის 25 და 27 მაისს კომპანიის დირექტორმა, მეორე მოპასუხემ კომპანიის ანგარიშიდან არამიზნობრივად გაიტანა ჯამში 99 280 ევრო (50 000 და 49 280 ევრო), რომელიც პირადი მიზნებისთვის მოიხმარა. ამასთან, მან 2011 წლის 15 ივლისს მოითხოვა აღნიშნული თანხის მის პირად სესხად დაწერა, რასაც პირველი მოპასუხე დაეთანხმა;

9.10. 2011 წლის 20 სექტემბერს პირველი მოპასუხის თანხმობითა და ა. კ-ისათვის შეუტყობინებლად, მეორე მოპასუხეს თურქეთიდან ჩარიცხული თანხებიდან კომპანიამ დამატებით მისცა სესხი 36 000 აშშ დოლარის ოდენობით;

9.11. 2011 წლის დასასრულს თურქულმა კომპანიამ მოითხოვა სესხის დაბრუნება, რის გამოც 2012 წლის 17 თებერვალს კომპანია იძულებული გახდა მასთან დაედო ვალის აღიარების ხელშეკრულება, ხოლო 2012 წლის 25 აპრილს კი, მხარეთა შორის დამტკიცდა მორიგება, რომლის თანახმად, მოსარჩელემ იკისრა ვალდებულება შეთანხმებული გრაფიკის შესაბამისად, თანხის უკან დაბრუნების თაობაზე;

9.12. პარტნიორთა კრების 25.01.2010წ. გადაწყვეტილებით, რომელსაც ხელს არ აწერს კომპანიის იმდროინდელი 60% წილის მფლობელი პარტნიორის, შპს „კ-ის“ წარმომადგენელი, მოპასუხეთა მიერ გადანყდა, რომ შპს „მ-ი“-ის დავალიანების დასაფარად პირველი მოპასუხე კომპანიას ასესხებდა 159 700 ლარს, რაზეც გაფორმდა სესხის ხელშეკრულება. კომპანიამ შპს „მ-ი“-ს 04.02.2010წ. გადაუხადა მხოლოდ 4 839,88 ლარი, თუმცა კომპანიასა და შპს „მ-ი“-ს შორის არ არსებობდა სასესხო ურთიერთობა, გარდა ამ უკანასკნელის მიერ კომპანიისათვის

მიცემული საგარანტიო თანხის უზრუნველყოფისა, რაც სესხს არ წარმოადგენს. ამდენად, კომპანიას შპს „მ-ი“-ის მიმართ არანაირი ვალდებულება არ გააჩნდა. აღნიშნული მოპასუხეებმა პირადი ინტერესების დასაკმაყოფილებლად შექმნეს. დანარჩენ თანხაზე არანაირი ხარჯვის დოკუმენტი არ არსებობს;

9.13. მეორე მოპასუხის, როგორც დირექტორისათვის ცნობილი იყო როგორც სს „ბ. ქ-უს“ წინაშე არსებული კრედიტის, ასევე თურქული კომპანიიდან ჩარიცხული თანხების შესახებ და მას უნდა გაეთვალისწინებინა, რომ კომპანიას აღნიშნული ვალდებულებები გასასტუმრებელი ჰქონდა. შესაბამისად, მას კომპანიის იმ თანხებიდან, რომელიც თურქული მხარის მიერ სესხად იქნა მოზიდული, არ უნდა დაეფარა ისეთი ვალდებულებები, რომლებსაც სამართლებრივი საფუძველი არ გააჩნდათ. კერძოდ, იგი 10.08.2011წ. და 15.08.2011წ. პირველი მოპასუხისათვის თანხის გადაცემაზე ვალდებული იყო დარწმუნებულიყო არსებობდა თუ არა შპს „მ-ი“-ის მიმართ ვალდებულება, რომლის დასაფარად პირველმა მოპასუხემ თითქოს 2010 წლის თებერვალში კომპანიაში თანხები შეიტანა;

9.14. კომპანიის პარტნიორების გონივრული ქმედების შემთხვევაში, პირველი მოპასუხისათვის მხოლოდ შპს „მ-ი“-სათვის გადახდილი 4 839,88 ლარის დაბრუნება იქნებოდა გონივრული, რადგან საქმეში წარდგენილი სს „თ. ბ-სა“ და შპს „მ-ი“-ს შორის გაფორმებული 05.12.2008წ. ხელშეკრულებითა და ამ უკანასკნელის დირექტორის 04.12.2008წ. გადაწყვეტილებით დგინდება, რომ შპს „მ-ი“-მა ნამდვილად გაუწია დახმარება მოსარჩელეს და საგარანტიო წერილის მისაღებად დაგირავებულ იქნა შპს „მ-ი“-ის 120 000 აშშ დოლარი, რომელიც მის სადეპოზიტო ანგარიშზე იქნა განთავსებული. აღნიშნული დახმარება სამართლებრივად არ გულისხმობს შპს „მ-ი“-ის მიერ მოსარჩელისათვის თანხის სესხებას, არამედ ეს იყო უბრალოდ შპს „მ-ი“-ის ქონებით მოსარჩელის ვალდებულების უზრუნველყოფა, რისთვისაც ამ უკანასკნელის მიერ 2010 წლის 04 დეკემბერს მიღებული 4 839,88 ლარი სამართლიან გასამრჯელოს წარმოადგენს;

9.15. შესაბამისად, პირველი სასარჩელო მოთხოვნის ოდენობა განისაზღვრება პირველი მოპასუხისათვის გადაცემული თანხის, ჯამში 115 780 ლარისა და შპს „მ-ი“-სათვის გაცემული თანხის 4 839,88 ლარის სხვაობით, 110 941 ლარით. აღნიშნული წარმოადგენს იმ ზიანს, რაც კომპანიამ მოპასუხეთა განზრახი არამართლობიერი ქმედებით მიადგა, ვინაიდან მათ მიერ გონივრული მოქმედებების განხორციელების შემთხვევაში, კომპანიას პირველი მოპასუხის მიმართ დავალიანება არ წარმოეშობოდა;

9.16. როგორც ზემოთ აღინიშნა, მოპასუხეებმა არამიზნობრივად გა-

ხარჯეს ჯამში 66 971,9 აშშ დოლარი, 99 280 ევრო და 36 000 აშშ დოლარი. აღნიშნული თანხები გაიხარჯა თურქი პარტნიორების მიერ კომპანიაში მოზიდული სესხიდან, რისთვისაც კომპანიას ერიცხება წლიური სარგებელი 20%-ის ოდენობით 2012 წლის 25 მაისიდან დღემდე. კომპანიას სარგებლის გადახდა უწევს იმ თანხაზეც, რაც მოპასუხეთა არაკეთილსინდისიერი გადაწყვეტილებების გამო არამიზნობრივად გაიხარჯა. შესაბამისად, ამ თანხებზე 2012 წლის 25 მაისიდან სარჩელის წარდგენამდე (33 თვე) დარიცხული სარგებლის ანაზღაურება უნდა მოხდეს მოპასუხეთა მიერ სოლიდარულად;

9.17. მოპასუხეთა მიერ კომპანიის ანგარიშებიდან თანხების არამიზნობრივად გატანის გამო, მოსარჩელემ ველარ მოახერხა სს „ბ. ქუს“ წინაშე არსებული ვალდებულების შესრულება, რის გამოც მას ბანკთან 04.08.2011წ. გაფორმებული მორიგების თანახმად, დაერიცხა ჯარიმა 24 492,72 აშშ დოლარისა და 5 000 ლარის ოდენობით.

10. მოპასუხეებმა წარადგინეს მოთხოვნის გამომრიცხველი შესაგებელი, რომლითაც სარჩელი არ ცნეს.

11. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 30 ნოემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

12. მოსარჩელემ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე წარადგინა სააპელაციო საჩივარი, რომლითაც მისი გაუქმება და სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

13. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 25 აპრილის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად.

14. სააპელაციო პალატამ დადგენილად მიიჩნია წინამდებარე განჩინების 1-7 პუნქტებში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები.

15. სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, მოსარჩელის მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს სამოქალაქო კოდექსის 317-ე, 992-ე მუხლები, ასევე, „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის მე-5 და მე-6 პუნქტები. ამასთან, სარჩელი ეფუძნება 2011 წლის მაისსა და სექტემბერში საზოგადოების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებს (მაშინ როდესაც საზოგადოების პარტნიორები სხავასხვა პერიოდით იყვნენ პირველი მოპასუხე, შპს „კ-ი“ და ა. კ-ი), კერძოდ, ამ დროისათვის პარტნიორებისა და დირექტორის ქმედებებს, რითაც საზოგადოებას მიაღმა ზიანი

16. სააპელაციო პალატის განმარტებით, სადავო არ არის, რომ 2011 წლის 25 მაისს და 27 მაისს მეორე მოპასუხემ კომპანიის ანგარიშიდან გაიტანა 50 000 ევრო და 49 280 ევრო; 2011 წლის 15 ივლისის ხელწერილით მან ითხოვა აღნიშნული თანხის პირად სასესხო ვალდებულებად

ალიარება 3 წლის ვადით, 24%-იანი სარგებლის გათვალისწინებით კომპანიის სასარგებლოდ, რასაც პირველი მოპასუხე დაეთანხმა; ამ პერიოდში საზოგადოების დამფუძნებელს წარმოადგენდა მხოლოდ პირველი მოპასუხე, შესაბამისად, სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა აპელანტის პოზიცია, რომ აღნიშნულს სხვა პირების თანხმობაც ესაჭიროებოდა.

17. სააპელაციო სასამართლომ ასევე აღნიშნა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 18 მარტის გადაწყვეტილებით მეორე მოპასუხეს კომპანიის სასარგებლოდ დაეკისრა ძირითადი თანხის – 99 280 ევროს და სარგებლის – 71 481,6 ევროს გადახდა. აღნიშნული გადაწყვეტილება შესულია კანონიერ ძალაში, თუმცა მისი აღსრულება ვერ ხერხდება, რადგან მეორე მოპასუხეს ქონება არ გააჩნია. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, გადაწყვეტილების აღუსრულებლობა არ წარმოშობს იმავე ფაქტობრივი გარემოებებით ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის წინაპირობებს.

18. სააპელაციო პალატის მითითებით, კომპანიის დირექტორმა, მეორე მოპასუხემ 2011 წლის 20 სექტემბერს კომპანიის პარტნიორებისგან – პირველი მოპასუხისა და ა. კ-ისგან სესხის სახით მიიღო 36 000 აშშ დოლარი, სამი წლის ვადით, წლიური 24%-იანი საპროცენტო სარგებლით. აპელანტის განმარტებით, სესხის ხელშეკრულებას ხელს არ აწერს ა. კ-ი და ის შესაბამისი პროცედურების გარეშეა გაცემული; ამასთან, ვინაიდან სესხი არ იქნა დაბრუნებული, აღნიშნული წარმოადგენს საზოგადოების ზიანს, თუმცა ითხოვს არა სესხის დაბრუნებას, რაც უკვე ხანდაზმული იქნებოდა, არამედ ზიანს. თუმცა, სასამართლოს განმარტებით, საქმეში წარდგენილი სესხის ხელშეკრულების მიხედვით, გამსესხებლები არიან ფიზიკური პირები – პირველი მოპასუხე და ა. კ-ი, ხოლო მსესხებელია მეორე მოპასუხე. აღნიშნული სესხის ხელშეკრულებით არ დგინდება, რომ სესხი კომპანიის მიერ არის გაცემული. საქმეში არ არის წარდგენილი მტკიცებულება, რომელიც დაადასტურებდა კომპანიის მიერ მეორე მოპასუხისათვის სესხის სახით 36 000 აშშ დოლარის გადაცემის ფაქტს.

19. სააპელაციო პალატის მითითებით, აპელანტის განმარტებით, პირველი მოპასუხის ქმედებებით კომპანიას მიაღდა ზიანი. კერძოდ, 25.01.2010წ. პარტნიორთა კრებაზე მოპასუხეთა მიერ გადაწყდა, რომ 2008 წლის 04 დეკემბერს კომპანიასა და შპს „მ-ი“-ს შორის გაფორმებული სასესხო-საგარანტიო ხელშეკრულებიდან (100 000 აშშ დოლარი წლიური 6%-იანი სარგებლის დარიცხვით) გამომდინარე, კომპანიის დავალიანების დასაფარად, პირველი მოპასუხე კომპანიას ასესხებდა 159 700 ლარს, რაზეც 2010 წლის 26 იანვარს გაფორმდა სესხის ხელშეკრულება; საქმეში არსებული სალაროს შემოსავლის ორდერით დადასტუ-

რებულია კომპანიის მიერ პირველი მოპასუხისაგან 159 000 ლარის მიღების ფაქტი; აგრეთვე, სალაროს გასავლის ორდერით დასტურდება პირველი მოპასუხის სასესხო დავალიანების სრულად დასაფარად 179 249,88 ლარის გაცემის ფაქტი; ხოლო, შპს „მ-ი“-ის 04.02.2010წ. სალაროს შემოსავლის ორდერით დასტურდება მისთვის 4 839,88 ლარის ჩარიცხვის ფაქტი. სასამართლოს განმარტებით, მოსარჩელემ ვერ წარადგინა იმის დამადასტურებელი მტკიცებულება, რომ კომპანიას შპს „მ-ი“-ის მიმართ დავალიანება არ გააჩნდა. საქმეში წარდგენილი გირავნობის ხელშეკრულებისა და შპს „მ-ი“-ის დამფუძნებლის 04.12.2008წ. გადაწყვეტილების თანახმად, ვ. ფ-მა მიიღო გადაწყვეტილება, კომპანიას დახმარებოდა სს „თ. ბ-იდან“ საგარანტიო წერილის მისაღებად, რისთვისაც შპს „მ-ი“-მა სს „თ. ბ-ში“ პრილონგაცია გაუკეთა 04.12.2007წ. ვადიანი ანაბარის ხელშეკრულებას, 365 სამუშაო დღის ვადით, თანხით 120 000 აშშ დოლარი. აღნიშნული თანხა უნდა გამოყენებულიყო კომპანიის სასარგებლოდ საგარანტიო წერილის გასაცემად.

20. სააპელაციო სასამართლომ ასევე არ გაიზიარა აპელანტის პოზიცია, რომ 2010 წლის 25 იანვრის პარტნიორთა კრებას ხელს არ აწერს იმ დროისათვის საზოგადოების 60%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორი შპს „კ-ი“. სასამართლომ მიუთითა საქმეში წარდგენილ კრების ოქმზე, რომელიც არავის გაუსაჩივრებია და რომელშიც მითითებულია, რომ კრებას ესწრებოდა შპს „კ-ის“ დირექტორი თ. ნ-ძე.

21. სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 992-ე მუხლით, „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 9.1, 9.6 მუხლებით და აღნიშნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელემ ვერ დაადასტურა პარტნიორის მოქმედებით კომპანიისათვის ზიანის მიყენების, ასევე პარტნიორთა მხრიდან უფლების ბოროტად გამოყენების ფაქტები. სარჩელში იგი მხოლოდ განმარტავს, რომ სესხად მოზიდული თანხებიდან დირექტორის, მეორე მოპასუხის მიერ დაიფარა საზოგადოების ისეთი ვალდებულებები, რომლებსაც სამართლებრივი საფუძველი არ გააჩნდა, თუმცა ამის დამადასტურებელი მტკიცებულება მას არ წარუდგენია. მხოლოდ მოსარჩელის ახსნა-განმარტება კი ვერ იქნება მიჩნეული მოპასუხეთა ერთობლივი ქმედების შედეგად კომპანიისათვის ზიანის მიყენების დამადასტურებელ უტყუარ მტკიცებულებად.

22. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელემ ვერ დაადასტურა მოპასუხეთა ბრალეული ქმედებით მისთვის მატერიალური ზიანის მიყენების ფაქტი, მით უფრო მაშინ, როდესაც საჯარო რეესტრის ამონაწერის თანახმად, ვალდებულების შესრულებისთვის პირველი მოპასუხის სახელზე რიცხული უძრავი ქონება, მდებარე: ქალაქი თბილისი, ..., იპოთეკით არის დატვირთული სს „ბ.

ქ-უს“ სასარგებლოდ, რომელიც იმავე ვალდებულების შესასრულებლად მიექცა სარეალიზაციოდ. ამასთან, არ დგინდება არც დელიქტური ვალდებულების წარმოშობისათვის აუცილებელი მეორე კომპონენტის – მიზეზობრივი კავშირის არსებობა მოპასუხეთა ერთობლივ ქმედებასა და მოსარჩელისათვის მიყენებულ მატერიალურ ზიანს შორის. კონკრეტულ შემთხვევაში არ ირკვევა, რომ შემოსავლის (დივიდენდის) მიუღებლობა, სესხების აღება სწორედ მოპასუხეთა არამართლზომიერმა ქმედებამ ან უმოქმედობამ განაპირობა.

23. სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ პირველ სასარჩელო მოთხოვნაში მითითებული ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოებები გამორიცხავს მეორე და მესამე სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილების საფუძვლებს ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, ვინაიდან არ არსებობს მოპასუხეთა ქმედების შედეგად ფაქტობრივად დამდგარი ზიანი.

24. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე მოსარჩელემ წარადგინა საკასაციო საჩივარი, რომლითაც მისი გაუქმება და ახალი გადანყევტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

25. კასატორმა საკასაციო საჩივარში მიუთითა სააპელაციო სასამართლოს განჩინების გაუქმების შემდეგ საფუძვლებზე:

25.1. სააპელაციო სასამართლოს განჩინება არ შეიცავს მსჯელობას მოსარჩელის პირველ სასარჩელო მოთხოვნაზე. სასამართლო მსჯელობას იწყებს მეორე სასარჩელო მოთხოვნასთან დაკავშირებით. შესაბამისად, გაუგებარია სასამართლოს მოტივაცია პირველი სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ. ამდენად, გადანყევტილება არ არის საკმარისად დასაბუთებული და ის მხოლოდ ამ მიზეზით უნდა გაუქმდეს;

25.2. სააპელაციო სასამართლო მეორე სასარჩელო მოთხოვნასთან დაკავშირებით გადანყევტილებაში უთითებს, რომ „იმ პერიოდში საზოგადოების პარტნიორი იყო მხოლოდ [პირველი მოპასუხე]“, შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა აპელანტის პოზიცია, რომ სხვა პირების თანხმობაც იყო საჭირო. სასამართლომ, ერთგვარად, ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ ვინაიდან პირველი მოპასუხე იმ პერიოდისათვის იყო კომპანიის ერთადერთი პარტნიორი, სხვა, ახალ პარტნიორებს მოთხოვნის უფლება არ უნდა გაუჩნდეთ, თუკი იმ დროისათვის კომპანიისათვის რაიმე საზიანო ქმედება განხორციელდა;

25.3. უპირველეს ყოვლისა, უნდა აღინიშნოს, რომ არ არსებობს სასამართლის ნორმა, რომელიც მხოლოდ შესაბამის პერიოდში წილის მფლობელ პარტნიორს ანიჭებს ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის ან მენეჯმენტის პასუხისმგებლობის საკითხის დაყენების უფლებას. მოცემულ საქმეში მოსარჩელეა კომპანია, როგორც დამოუკიდებელი საპროცე-

სო და მატერიალური უფლებების მქონე სუბიექტი და არა მისი პარტნიორი. კომპანიას, როგორც იურიდიულ პირს, რომელიც განყენებულია მისი პარტნიორებისა თუ მენეჯმენტის სამართლებრივი სტატუსისგან, აქვს უფლება, მისი ყოფილი პარტნიორებისა თუ დირექტორის ქმედების გამო მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურება. კომპანიაში კანონისა და წესდების დარღვევით მიღებული გადაწყვეტილება შეიძლება სადავოდ არ გახადოს ამ გადაწყვეტილების მიღებაში მონაწილე პარტნიორმა სხვადასხვა მიზეზიდან გამომდინარე, თუმცა ეს არ ცვლის კომპანიისათვის ზიანის მიყენების ფაქტს და ამ ზიანის მიმყენებელი სუბიექტის პასუხისმგებლობას. შესაბამისად, როდესაც არსებობს წესდების დარღვევით მიღებული გადაწყვეტილება, რომელიც ზიანს აყენებს კომპანიას, ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება წარმოეშობა თავად კომპანიას, როგორც დამოუკიდებელ იურიდიულ პირს. ამრიგად, აღნიშნულ ნაწილში სასამართლოს მსჯელობა სამართლებრივ საფუძვლებს მოკლებულია;

25.4. სააპელაციო სასამართლოს დასკვნით, საქმეში წარმოდგენილი სესხის ხელშეკრულებით არ დგინდება, რომ სესხი საზოგადოებამ გასცა. სესხის ხელშეკრულებაში (დასაწყისში) პირდაპირ არის მითითებული თუ ვინ არის ხელშეკრულების მხარე. კერძოდ, მასში მითითებულია, რომ ხელშეკრულების მხარეები არიან: კომპანიის დირექტორი – მეორე მოპასუხე, როგორც მსესხებელი და კომპანიის პარტნიორი – პირველი მოპასუხე და ა. კ-ი, როგორც ორგანიზაციის 90% წილის მფლობელები. შესაბამისად, სააპელაციო პალატის დასკვნა, რომ აღნიშნული ხელშეკრულებით არ დგინდება გამსესხებლის ვინაობა, მცდარია.

26. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით საკასაციო საჩივარი ცნობილ იქნა დასაშვებად საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის საფუძველზე.

სამოტივაციო ნაწილი:

27. საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საკასაციო საჩივრის საფუძვლიანობა, საქმის მასალები, შეამოწმა გასაჩივრებული განჩინების სამართლებრივი დასაბუთება და მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

28. წინამდებარე საქმეში დავის საგანს წარმოადგენს კომპანიისათვის მიყენებულ ზიანზე კომპანიის ყოფილი დირექტორისა და პარტნიორისათვის პირადი პასუხისმგებლობის დაკისრება.

29. საკასაციო სასამართლო, უპირველეს ყოვლისა, აღნიშნავს, რომ ვერ გაიზიარებს კასატორის პრეტენზიას სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაში პირველ სასარჩელო მოთხოვნაზე მსჯელობის არარსებო-

ბის თაობაზე, ვინაიდან სააპელაციო სასამართლოს განჩინების მე-11 პუნქტში განვითარებული მსჯელობა შეეხება სწორედ პირველი სასარჩელო მოთხოვნის საფუძველად მითითებულ გარემოებებს, რომლებიც დეტალურად წინამდებარე განჩინების მე-19-მე-20 პუნქტებშია აღწერილი.

30. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ კომპანიის წინაშე დირექტორის პირადი პასუხისმგებლობის სამართლებრივი საფუძველია „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის (სადავო სამართალური თიერთობის დროს მოქმედი) მე-9 მუხლის მე-6 პუნქტი [დირექტორები საზოგადოების საქმეებს უნდა გაუძღვნენ კეთილსინდისიერად, კერძოდ, ზრუნავდნენ ისე, როგორც ზრუნავს ანალოგიურ თანამდებობაზე და ანალოგიურ პირობებში მყოფი ჩვეულებრივი, სალად მოაზროვნე პირი და მოქმედებდნენ იმ რწმენით, რომ მათი ეს მოქმედება ყველაზე ხელსაყრელია საზოგადოებისათვის. თუ ისინი არ შეასრულებენ ამ მოვალეობას, საზოგადოების წინაშე წარმოშობილი ზიანისთვის პასუხს აგებენ სოლიდარულად, მთელი თავისი ქონებით, პირდაპირ და უშუალოდ]; საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 394-ე მუხლის პირველი ნაწილი [მოვალის მიერ ვალდებულების დარღვევისას კრედიტორს შეუძლია მოითხოვოს ამით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურება] და 408-ე მუხლის პირველი ნაწილი [იმ პირმა, რომელიც ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი, უნდა აღადგინოს ის მდგომარეობა, რომელიც იარსებებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება].

31. საკასაციო სასამართლომ დირექტორის პასუხისმგებლობის შესახებ მნიშვნელოვან გადაწყვეტილებებში განმარტა, რომ „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის მე-6 პუნქტის შესაბამისად, კომპანიის დირექტორს აკისრია განსაკუთრებული მოვალეობები კომპანიის წინაშე, რომლებსაც ფიდუციური მოვალეობები ეწოდება, და რომლებიც, სხვასთან ერთად, მოიცავს დირექტორის მოვალეობას საზოგადოების საქმეებს გაუძღვეს კეთილსინდისიერად, კერძოდ, ზრუნავდეს ისე, როგორც ზრუნავს ანალოგიურ თანამდებობაზე და ანალოგიურ პირობებში მყოფი ჩვეულებრივი, სალად მოაზროვნე პირი და მოქმედებდეს იმ რწმენით, რომ მისი ეს მოქმედება ყველაზე ხელსაყრელია საზოგადოებისათვის („ზრუნვის მოვალეობა“) (იხ. სუსგ საქმე №ას-1307-1245-2014, 06 მაისი, 2015 წელი; №ას-1158-1104-2014, 06 მაისი, 2015 წელი; №ას-457-436-2015, 06 ივნისი, 2016 წელი №ას-370-344-2017, 18 აპრილი, 2019 წელი; №ას-766-766-2018, 10 ივნისი, 2019 წელი). აღნიშნული მოვალეობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში, დირექტორები საზოგადოების წინაშე წარმოშობილი ზიანისთვის პასუხს აგებენ სოლიდარულად, მთელი მათი ქონებით, პირდაპირ და უშუალოდ.

ამასთან, კომპანიას ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება აქვს როგორც მოქმედი, ისე ყოფილი დირექტორების მიმართ. კომპანიის დირექტორის თანამდებობიდან განთავისუფლება ამ უკანასკნელს კომპანიის მიმართ განხორციელებულ ზიანის მიმყენებელ ქმედებებზე პასუხისმგებლობისაგან არ ათავისუფლებს.

32. რაც შეეხება პარტნიორს, პარტნიორის უფლება-მოვალეობები მოწესრიგებულია „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონითა და საზოგადოების, როგორც სამენარმეოსამართლებრივი ურთიერთობების მონაწილე სუბიექტის წესდებით – პარტნიორთა შეთანხმებით. აღნიშნული კანონის 47-ე მუხლის (სადავო სამართალურთიერთობის დროს მოქმედი) თანახმად, საწარმოს პარტნიორები მმართველობით უფლებამოსილებას ახორციელებენ პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით. პარტნიორთა კრება განსაზღვრავს საწარმოს ძირითად მიმართულებებსა და ზოგადად, საქმიანობის პოლიტიკას, რომელთაც შემდგომ დირექტორები განახორციელებენ.

33. წინამდებარე საქმეში დადგენილია, რომ შპს „მ-ი“ დაეხმარა მოსარჩელეს სს „თ. ბ-იდან“ საგარანტიო წერილის მისაღებად, რისთვისაც ამ უკანასკნელმა სს „თ. ბ-ში“ პროლონგაცია გაუკეთა 04.12.2007წ. ვადიანი ანაზღაურების ხელშეკრულებას 365 დღის ვადით, 120 000 აშშ დოლარის ოდენობით. აღნიშნული თანხა უნდა გამოყენებულიყო კომპანიის სასარგებლოდ საგარანტიო წერილის გასაცემად; სადავო არ არის, რომ კომპანიის 25.01.2010წ. პარტნიორთა კრებაზე, რომელსაც ესწრებოდნენ კომპანიის პარტნიორები – პირველი მოპასუხე და შპს „კ-ი“ (მისი წარმომადგენელი), ასევე, კომპანიის დირექტორი, გადაწყდა, რომ შპს „მ-ი“-სა და მოსარჩელეს შორის 04.12.2008წ. გაფორმებული სასესიო-საგარანტიო ხელშეკრულებიდან (ძირითადი თანხა: 100 000 აშშ დოლარი; სარგებელი: წლიური 6%) გამომდინარე კომპანიის დავალიანების დასაფარად, პირველი მოპასუხე კომპანიას ასესხებდა თანხას; აღნიშნულის საფუძველზე, 2010 წლის 26 იანვარს კომპანიასა და პირველ მოპასუხეს შორის დაიდო სესხის ხელშეკრულება, რომლის თანახმად, პირველმა მოპასუხემ მსესხებელს/კომპანიას სესხის სახით გადასცა 159 700 ლარი, სამი წლის ვადით, წლიური 24% სარგებლის დარიცხვის პირობით; საქმეში არსებულ სალაროს შემოსავლისა და გასავლის ორდერებზე დაყრდნობით, დადგენილია ასევე 03.02.2010 წელს კომპანიის მიერ პირველი მოპასუხისაგან 159 000 ლარის მიღების ფაქტი; აგრეთვე, კომპანიის სასესიო დავალიანების სრულად დასაფარად 179 249,88 ლარის გაცემის ფაქტი; ხოლო, შპს „მ-ი“-სათვის 4 839,88 ლარის ჩარიცხვის ფაქტი.

34. ზემოაღნიშნულ ფაქტობრივ გარემოებებზე დაყრდნობით, საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას,

რომ მოსარჩელემ ვერ დაადასტურა შპს „მ-ი“-ის მიმართ კომპანიის დავალიანების არარსებობის ფაქტი, შესაბამისად, პირველი მოპასუხისაგან სესხის აღებისა და აღნიშნული სესხის დაფარვის მიზნით ამ უკანასკნელისათვის თანხის გადახდის უსაფუძვლობა.

35. წინამდებარე საქმეში ასევე დადგენილია, რომ კომპანიის დირექტორმა, მეორე მოპასუხემ 2011 წლის 25 და 27 მაისს კომპანიის ანგარიშიდან გაიტანა ჯამში 99 280 ევრო; ამასთან, დირექტორმა 2011 წლის 15 ივლისს განცხადებით მიმართა კომპანიის პარტნიორს, პირველ მოპასუხეს და ითხოვა აღნიშნული თანხის კომპანიის სასარგებლოდ სასესხო ვალდებულებად აღიარება 3 წლის ვადით, 24%-იანი სარგებლის გათვალისწინებით, რასაც პირველი მოპასუხე იმავე დღეს დაეთანხმა; დირექტორის მიერ კომპანიიდან გატანილი თანხის სესხად გაფორმების მომენტიდან კომპანიის 100% წილის მესაკუთრეს წარმოადგენდა პირველი მოპასუხე.

36. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის (სადავო სამართალურთიერთობის დროს მოქმედი) 47-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საწარმოს პარტნიორები მმართველობით უფლებამოსილებას ახორციელებენ პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი. იმავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, პარტნიორთა კრების კომპეტენცია, კრების ჩატარების წესი და გადაწყვეტილების მიღების პროცედურა განისაზღვრება ამ კანონით ან/და საწარმოს წესდებით. ამასთან, იმავე კოდექსს მე-9¹ მუხლის მე-7 პუნქტის თანახმად, ყველა გადაწყვეტილება, რომელთა მნიშვნელობა სცილდება საზოგადოების ჩვეულებრივ საქმიანობას, მოითხოვს ყველა პარტნიორის მონაწილეობით ჩატარებული კრების გადაწყვეტილებას.

37. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი არ კრძალავს კომპანიის მიერ მისი დირექტორისათვის სესხის მიცემის შესაძლებლობას. შესაბამისად, ვინაიდან კომპანიიდან გატანილი თანხის დირექტორისათვის სესხად გაფორმების მომენტიდან კომპანიის 100% წილის მესაკუთრეს პირველი მოპასუხე წარმოადგენდა, იგი, როგორც კომპანიის ერთადერთი პარტნიორი, უფლებამოსილი იყო ერთპიროვნულად მიეღო ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილება. ამ შემთხვევაში, მისი გადაწყვეტილება პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების ტოლფასია და კომპანიის პარტნიორების ცვლილების შემთხვევაში, ამგვარი გადაწყვეტილების მართებულობა ვერ გახდება კომპანიის მხრიდან რაიმე მოთხოვნის წარმოშობის წინაპირობა. გარდა ამისა, საქმეში არსებული მასალებით არ დგინდება, რომ პირველი მოპასუხის მიერ მიღებული ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილებით კომპანიას ზიანი მიადგა.

38. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 477-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ნასყიდობის ხელშეკრულებით გამყიდველი მოვალეა გადასცეს მყიდველს საკუთრების უფლება ქონებაზე, მასთან დაკავშირებული საბუთები და მიაწოდოს საქონელი. შესაბამისად, კომპანიის წილის გასხვისების შემთხვევაში, წილის გამსხვისებელი პარტნიორი ვალდებულია, მყიდველს მიაწოდოს სრული ინფორმაცია კომპანიის საქმიანობის, მისი უფლებებისა და ნაკისრი ვალდებულებების შესახებ. აღნიშნული ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში, ახალ პარტნიორს/მყიდველს შესაძლოა წარმოეშვას დამოუკიდებელი მოთხოვნის უფლება ყოფილი პარტნიორის (ან/და თანაპარტნიორის) მიმართ, თუკი ამ ინფორმაციის მიუწოდებლობამ მას ზიანი მიაყენა. შესაბამისად, თუკი პირველმა მოპასუხემ კომპანიის ახალ თანაპარტნიორს არ მიაწოდა ინფორმაცია კომპანიის მიერ გაცემული ან/და აღებული სესხების შესახებ და ამით მას ზიანი მიაღწა, ახალ პარტნიორს პირადად და არა კომპანიას შესაძლოა ჰქონდეს დამოუკიდებელი მოთხოვნა პირველი მოპასუხის მიმართ, რაც ცალკე დავის საგანია, რადგან განსახილველი სარჩელი აღძრულია კომპანიის და არა პარტნიორის მიერ.

39. საკასაციო სასამართლო ასევე ყურადღებას გაამახვილებს იმ დადგენილ გარემოებაზე, რომ მეორე მოპასუხის მიერ კომპანიასთან გაფორმებული სესხის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო, კომპანიამ სარჩელი აღძრა მეორე მოპასუხის მიმართ და მოითხოვა ვალდებულების შესრულება; თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 18 მარტის გადაწყვეტილებით მეორე მოპასუხეს კომპანიის სასარგებლოდ დაეკისრა ძირითადი თანხის – 99 280 ევროს და სარგებლის – 71 481,6 ევროს გადახდა. აღნიშნული გადაწყვეტილება შესულია კანონიერ ძალაში, თუმცა მისი აღსრულება ვერ ხერხდება, რადგან მეორე მოპასუხეს ქონება არ გააჩნია. ამდენად, კომპანიამ განახორციელა მეორე მოპასუხის მიმართ არსებული მისი მოთხოვნა. აქედან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს განმარტებას, რომ მეორე მოპასუხის მიმართ გამოტანილი სასამართლო გადაწყვეტილების აღუსრულებლობა არ წარმოშობს იმავე თანხის ზიანის ანაზღაურების სახით მოთხოვნის უფლებას.

40. საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო პალატის შეფასებას, რომ 2011 წლის 20 სექტემბრის სესხის ხელშეკრულების მხარეები არიან ფიზიკური პირები: მსესხებელი – მეორე მოპასუხე, ხოლო გამსესხებლები – პირველი მოპასუხე და ა. კ-ი. აღნიშნული ხელშეკრულებით არ დგინდება, რომ სესხი კომპანიამ გასცა, ხოლო საქმეში არსებული მტკიცებულებებით არ დასტურდება კომპანიის მიერ მეორე მოპასუხისათვის სესხის სახით 36 000 აშშ დოლარის გადაცემის ფაქტი.

41. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობაში მოქმედებს მტკიცების ტვირთის განაწილების ზოგადი წესი, რომლის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებები, რომლებზეც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს (სსკ-ის 102-ე მუხლი). მოსარჩელემ უნდა ამტკიცოს ის გარემოებები, რომლებზედაც დაფუძნებულია სასარჩელო მოთხოვნა, ხოლო მოპასუხემ გარემოებები, რომლებსაც მისი შესაგებელი ემყარება. ამ გარემოებების დამტკიცება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, შეიძლება მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, ფაქტების კონსტატაციის მასალებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით.

42. სამოქალაქო სამართალში მოქმედებს პრინციპი „affirmanti, non negati, incumbit probatio“ – „მტკიცების ტვირთი ეკისრება მას, ვინც ამტკიცებს და არა მას, ვინც უარყოფს“. ამ დებულებიდან გამომდინარე, უნდა განისაზღვროს, ვინ რა უნდა ამტკიცოს.

43. მტკიცების ტვირთი – ესაა სამოქალაქო სამართალწარმოებაში საქმის სწორად გადაწყვეტისათვის მნიშვნელოვანი ფაქტების დამტკიცების მოვალეობის დაკისრება მხარეებზე, რომლის შესრულება უზრუნველყოფილია მატერიალურ-სამართლებრივი თვალსაზრისით არახელსაყრელი გადაწყვეტილების გამოტანით იმ მხარის მიმართ, რომელმაც ეს მოვალეობა არ (ვერ) შეასრულა. მხარეთა მტკიცებითი საქმიანობის საბოლოო მიზანი – ესაა სასამართლოს დარწმუნება საქმის სწორად გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობაში. სასამართლოს დაურწმუნებლობა კი, მხარისათვის არახელსაყრელ შედეგს იწვევს (იხ. სუსგ საქმე №ას-833-833-2018, 16 ნოემბერი, 2018 წელი; №ას-867-834-2016, 22 ნოემბერი, 2018 წელი).

44. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილების მიხედვით, სასამართლოსათვის არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა. სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ. ამდენად, მტკიცებულების გამოკვლევა უპირველესად გულისხმობს მისი შინაარსის სრულყოფილ შესწავლა-ანალიზს, ხოლო შემდეგ მისი იურიდიული ძალის (დამაჯერებლობის, სარწმუნოობის) შემოწმებას (იხ. სუსგ საქმე №ას-406-383-2014, 17 აპრილი, 2015 წელი).

45. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოსარჩელემ ვერ უზრუნველყო მისი წილი

მტკიცების ტვირთის რეალიზება და ვერ დაადასტურა კომპანიის დირექტორის, მეორე მოპასუხისა და კომპანიის პარტნიორის, პირველი მოპასუხის მიერ კომპანიისათვის ზიანის მიყენების ფაქტი. შესაბამისად, მას მართებულად ეთქვა უარი სარჩელის დაკმაყოფილებაზე.

46. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

47. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება სწორია, რაც მისი ძალაში დატოვებისა და საკასაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველია.

48. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. იმავე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, ამ მუხლში აღნიშნული წესები შეეხება აგრეთვე სასამართლო ხარჯების განაწილებას, რომლებიც გასწიეს მხარეებმა საქმის სააპელაციო და საკასაციო ინსტანციებში წარმოებისას.

49. ვინაიდან მოცემულ შემთხვევაში საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, არ არსებობს კასატორის მიერ გაღებული ხარჯის მხარეთა შორის განაწილების წინაპირობები. შესაბამისად, აღნიშნული ხარჯი უნდა დარჩეს სახელმწიფო ბიუჯეტში.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა :

1. შპს „დ.ფ.გ-ის“ საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 25 აპრილის განჩინება დარჩეს უცვლელი;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

2. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება

პარტნიორთა კრების ჩატარებისა და მიღებული გადაწყვეტილების მართლზომიერება

გადაწყვეტილება საქართველოს სახელით

№ას-1319-2018

21 მაისი, 2021 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა
პალატა

შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ე. გასიტაშვილი,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილებების ბათილად ცნობა; შპს „ბ-ს“ წესდების ბათილად ცნობა; დოკუმენტის სიყალბის დადგენა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. თ. ნ-ამ (შემდეგში – მოსარჩელე, აპელანტი, პირველი კასატორი) სარჩელი აღძრა შპს „ა-ლ-ის“, ვ. შ-ის, ი. ა-ას, შპს „ბ-უს“ (შემდეგში მეორე კასატორი) და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის მიმართ (შემდეგში – მოპასუხეები) და მოითხოვა: ბათილად იქნეს ცნობილი შპს „ა-ლ-ის“ პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმი და კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილებები; ბათილად იქნეს ცნობილი გ. გ-ას ხელმოწერით შედგენილი და საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული შპს „ბ-უს“ წესდება; ყალბ დოკუმენტად იქნეს აღიარებული ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის 2015 წლის 5 ოქტომბრის №25/19034 წერილი.

2. მოსარჩელემ მიუთითა, რომ 2010 წლის 27 ივლისის დაფუძნებული იქნა შპს „ა-ლ-ი“ (შემდეგში – მოპასუხე კომპანია).

3. მოპასუხე კომპანიის დამფუძნებლები იყვნენ: მოსარჩელე (30% წილი) და მ. კ-ვა (70% წილი).

4. 2011 წლიდან მოპასუხე კომპანიის პარტნიორები და მათი წილები შეიცვალა. მოსარჩელე პარტნიორად დარეგისტრირდა 20%-ით, ვ. შ-ი 53.4%-ით და ი. ა-ა 26.6%-ით.

5. 2014 წლის 7 ივლისიდან მოპასუხე კომპანიის დირექტორია გ. გ-ა.

6. 2011 წლის 23 თებერვალს მოპასუხე კომპანიამ ქ. ბათუმის მერიისაგან სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით მიიღო ქ. ბათუმში ... ტერიტორიაზე, სასტუმრო მ-ს მიმდებარედ არსებული 1801 კვ.მ. არასასოფ-

ლო სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი, სადაც მოპასუხე კომპანიამ ააშენა რესტორანი, რომელმაც ფუნქციონირება დაიწყო 2012 წლის იანვრიდან. 2014 წლის 10 დეკემბერს მოპასუხე კომპანიის ქონება იჯარით გადაეცა შპს „ყ-ას“.

7. 2016 წლის 24 აპრილს ჩატარდა მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა კრება, რომლის გადაწყვეტილებითაც დაფუძნდა შპს „ბ-უ“. ახლად დაფუძნებული შპს „ბ-უს“ საწესდებო კაპიტალში შეტანილი იქნა მოპასუხე კომპანიის 2547.92 კვ.მ. შენობა-ნაგებობა, აგრეთვე აღნაგობის უფლებით გადაცემული მიწის ნაკვეთი. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებას მოსარჩელემ მხარი არ დაუჭირა. მიუხედავად ამისა, გადაწყვეტილებას მხარი დაუჭირეს სხვა პარტნიორებმა და საერთო ჯამში 80% ხმის მხარდაჭერით მიღებული იქნა გადაწყვეტილება.

8. მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმი და კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება ბათილი გარიგებაა, იმ საფუძვლით, რომ:

9. – საწარმოს პარტნიორების და დირექტორის კრების ოქმზე შესრულებული ხელმოწერები სანოტარო წესით არაა დადასტურებული;

10. – სამეწარმეო რეესტრში წარდგენილი კრების ოქმი ხელმოწერილია მხოლოდ საწარმოს დირექტორის – გ. გ-ას მიერ;

11. – კრების ოქმს არ ახლავს კრების დარღვევით ჩატარებასთან დაკავშირებით მოსარჩელის მიერ გაკეთებული შენიშვნები;

12. – კრების თავმჯდომარე იყო საწარმოს დირექტორი, ხოლო მდივანი იყო მონვეული პირი. თავმჯდომარე უნდა ყოფილიყო მხოლოდ პარტნიორი;

13. – კრების გადაწყვეტილებით მოპასუხე კომპანიის სარგებლობაში და მფლობელობაში არსებული ქონება უსასყიდლოდ გადაეცა შპს „ბ-უს“, რითაც საფუძველი გამოეცალა მოპასუხე კომპანიის ეკონომიურ საქმიანობას.

14. – კრების ოქმით განიკარგა აღნაგობის უფლებით დატვირთული ქონება, რასაც მესაკუთრის თანხმობა სჭირდებოდა, ასეთი თანხმობა კი არ არსებობდა.

15. ამასთან, მოსარჩელემ მიიჩნია, რომ ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის 2015 წლის 5 ოქტომბრის №25/19034 წერილი ყალბია. მისი შედგენის მომენტისათვის არ არსებობდა რაიმე გადაწყვეტილება შპს „ბ-უს“ დაფუძნებისა და რეგისტრაციის შესახებ. ასეთ ვითარებაში მერს არ ქონდა უფლება აღნაგობის უფლების გადაცემაზე გამოეხატა თანხმობა. შპს „ბ-უ“ სამეწარმეო რეესტრში დარეგისტრირდა 2016 წლის 9 ივნისს. შეუძლებელია ქ. ბათუმის მერს 2015 წლის 5 ოქტომბერს სცოდნოდა შპს „ბ-უს“ შექმნისა და რეგისტრაციის შესახებ. შესაბამისად მან გააყალბა №25/19034 წერილი. შპს „ბ-უს“ წესდება შეიცავს ბათილად

ცნობის საფუძვლებს. იგი შედგენილია სანარმო დირექტორის – გ. გ-ას მიერ. შპს „ბ-უს“ დირექტორად გ. გ-ა პარტნიორებს არ დაუნიშნავთ. გარდა ამისა, მას დაევალა წესდების მომზადება. მას არ ჰქონდა უფლება მიეღო და დაემტკიცებინა წესდება. წესდების მიღება პარტნიორთა კრების უფლებამოსილებაა. იგი არაა დირექტორის კომპეტენცია. ამიტომ, წესდება ეწინააღმდეგება „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონს და იგი ბათილად უნდა იქნეს ცნობილი.

16. შპს „ბ-უმ“, ვ. შ-მა და ი. ა-ამ სარჩელი არ სცნეს. მათი მითითებით მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრება ჩატარდა და ოქმი შედგენილი იქნა კანონის მოთხოვნათა დაცვით. ასევე, კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილებები სრულად შეესაბამება კანონის მოთხოვნებს. შპს „ბ-უს“ წესდება გამომდინარეობს მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა ნებისგან და არ არსებობს მისი ბათილად ცნობის საფუძვლები.

17. ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიამ სარჩელი არ სცნო. მერიის წარმომადგენლის განმარტებით ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის 2015 წლის 5 ოქტომბრის №25/19034 წერილი მომზადდა შპს „ბ-უს“ დაარსებამდე მოპასუხე კომპანიის მიმართვის საფუძველზე. დოკუმენტი ნამდვილია და არ არსებობს მისი ყალბად აღიარების საფუძველი.

18. ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2017 წლის 20 დეკემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაზედაც სააპელაციო საჩივარი წარადგინა მოსარჩელემ. აპელანტმა მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილება.

19. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 15 ივნისის გადაწყვეტილებით სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება გაუქმდა და სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა. ბათილად იქნა ცნობილი მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის №1 საერთო კრების ოქმი იმ ნაწილში, რომლითაც შპს „ბ“-ს სანესდებო კაპიტალში შეტანილ იქნა მოპასუხე კომპანიის მფლობელობაში არსებული 1801 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი (მდებარე ქ. ბათუმი, ... პარკის ტერიტორია) და მასზე მოპასუხე კომპანიის საკუთრებაში არსებული 2547.92 კვ.მ. შენობა-ნაგებობა (მიწის უძრავი ქონების საკადასტრო კოდი: 05...).

20. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოპასუხე კომპანიის წესდებით დადგენილია, რომ საზოგადოების საქმიანობის საგანია: საზოგადოებრივი კვების ობიექტების (რესტორნების, კაფეების, სასადილოების და ა.შ) ჩამოყალიბება და მომსახურება; კომერციული საქ-

მიანობა, შესაბამისი ობიექტების შექმნა (2.1. მუხლი). დადგენილია, რომ აღნაგობის უფლებით მიღებულ მიწის ნაკვეთზე მოპასუხე კომპანიამ ააშენა რესტორანი, ხოლო 2014 წლის 10 დეკემბერს მოპასუხე კომპანიის ქონება იჯარით გადაეცა შპს „ყ-ას“, რითაც იგი იღებდა შემოსავალს;

21. მოპასუხე კომპანიის წესდების თანახმად, საზოგადოების მართვის ორგანოებია პარტნიორთა საერთო კრება და დირექტორი (მუხლი 5). საწარმოს პარტნიორები მმართველობით უფლებამოსილებას ახორციელებენ პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით (6.1. მუხლი). ამავე წესდებაში მითითებულია, რომ პარტნიორთა კრება იღებს გადაწყვეტილებას შემდეგ საკითხებზე: ა) წარმოების სახეებისა და სამეურნეო საქმიანობის დაწყება და მათი შეწყვეტა; ბ) საწარმოს სარეგისტრაციო განცხადების მონაცემებსა და წესდებაში ცვლილებების მიღება; გ) ფილიალების შექმნა და ლიკვიდაცია; დ) ინვესტიციების შესახებ, რომელთა ღირებულება ცალკე ან მთლიანად ერთ სამეურნეო წელიწადში აღემატება საზოგადოების აქტივების ღირებულების 50%-ს; ე) ვალდებულებათა აღება, რომლებიც ცალკე ან მთლიანად აღემატება საზოგადოების აქტივების ღირებულების 50%-ს; ვ) ვალდებულებათა უზრუნველყოფა, რომლებიც არ მიეკუთვნებიან ჩვეულებრივ საწარმოო საქმიანობას და რომელთა ღირებულება აღემატება საზოგადოების აქტივების ღირებულების 50%-ს; ზ) პროკურორის გაცემა და გაუქმება; თ) წლიური შედეგების დამტკიცება; ი) აუდიტორის არჩევა; კ) საწარმოს რეორგანიზაცია და ლიკვიდაცია; ლ) ხელმძღვანელ პირთათვის მოგებასა და საერთო შემოსავალში მონაწილეობისა და პენსიის მიცემის პრინციპების განსაზღვრა; მ) იმ დამატებითი უფლებების გამოყენება, რომლებიც საზოგადოების დაფუძნებიდან ან საზოგადოების მართვიდან გამომდინარე აქვს დირექტორის ან/და პარტნიორის მიმართ, ასევე, საზოგადოების წარმომადგენლობა იმ პროცესებში, რომლებსაც იგი დირექტორის წინააღმდეგ წარმართავს; ნ) შენატანების მოთხოვნა; ო) დამატებითი შენატანების უკან დაბრუნება; პ) დირექტორის დანიშვნა და გამოწვევა, მასთან ხელშეკრულების დადება და შეწყვეტა, აგრეთვე მისი ანგარიშის დამტკიცება; ჟ) ახალი/დამატებითი შენატანების გზით საწარმოს კაპიტალის გაზრდის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება (6.5 მუხლი). წესდების თანახმად, ყველა გადაწყვეტილება, რომელიც სცილდება საზოგადოების ჩვეულებრივ საქმიანობას, მოითხოვს ყველა პარტნიორის მიერ ჩატარებული კრების გადაწყვეტილებას (6.6. მუხლი);

22. მოპასუხე კომპანიის წესდებაში მითითებულია, რომ პარტნიორთა კრებაზე გადაწყვეტილება მიიღება ხმათა უბრალო უმრავლესობით, თუ ამ გადაწყვეტილების შინაარსი არ ქმნის არათანაბარ მდგომარეო-

ბას რომელიმე პარტნიორისათვის, ან/და ხელყოფს პარტნიორის არსებით ინტერესებს, ხოლო: ა) თუ პარტნიორთა კრებაზე წესდების ცვლილება ეხება პარტნიორის ხმის უფლებას, მოგება/ზარალში წილს ან ლიკვიდაციისას იმ უფლებებს, აღნიშნული ცვლილება მიღებულ უნდა იქნეს ერთხმად (6.8. მუხლი);

23. დადგენილია, რომ 2011 წლის 23 თებერვალს, მოპასუხე კომპანიასა და ქ. ბათუმის მერიას შორის გაფორმდა აღნაგობის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც მოპასუხე კომპანიას სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გადაეცა ქ. ბათუმში ... ტერიტორიაზე სასტუმრო მის მიმდებარედ არსებული 1801 კვ.მ. არასასოფლო სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი, აღნაგობის საზღაურის მთლიანი ოდენობა შეადგენდა წელიწადში 46 000 ლარს. ხელშეკრულების მოქმედების ვადა განისაზღვრა 29 წლით;

24. დადგენილია, რომ აღნაგობის უფლებით მიღებულ მიწის ნაკვეთზე მოპასუხე კომპანიამ ააშენა რესტორანი და 2014 წლის 10 დეკემბრიდან მოპასუხე კომპანიის ქონება იჯარით გადაეცემულია შპს „ყასთის“;

25. დადგენილია, რომ 2016 წლის 24 აპრილს პარტნიორთა კრებაზე ხმათა უმრავლესობის მქონე (დომინანტ) პარტნიორთა მიერ მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება, რომლის თანახმად, დაფუძნდა ახალი კომპანია სახელწოდებით შპს „ბ-უ“; შპს „ბ-უს“ კაპიტალში შეტანილ იქნა მოპასუხე კომპანიის მფლობელობაში აღნაგობის უფლებით არსებული 1801 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი (მდებარე ქ. ბათუმი, ... პარკის ტერიტორია), ასევე მოპასუხე კომპანიის საკუთრებაში არსებული 2547.92 კვ.მ. შენობა-ნაგებობა, მიწის უძრავი ქონების საკადასტრო კოდით ...;

26. დადგენილია, რომ მოპასუხე კომპანიის 20%-იანი წილის მქონე (მინორიტარმა) პარტნიორმა – მოსარჩელემ სადაო გახადა ზემოთ მითითებული გადაწყვეტილება და მოითხოვა ამ გადაწყვეტილების მართებულობის შემოწმება;

27. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ გადაწყვეტილების შინაარსი ქმნის არათანაბარ მდგომარეობას 20%-იანი წილის მქონე (მინორიტარი) პარტნიორისათვის – მოსარჩელისათვის შპს „ბ-უს“ კაპიტალში მოპასუხე კომპანიის მფლობელობაში არსებული 1801 კვ.მ. მიწის ნაკვეთისა და მასზე მოპასუხე კომპანიის საკუთრებაში არსებული 2547.92 კვ.მ. შენობა-ნაგებობის შეტანის შესახებ გადაწყვეტილებით, დომინანტმა პარტნიორებმა ხელყვეს უმცირესობაში მყოფი პარტნიორის არსებითი ინტერესები, კერძოდ, მიეღო მოპასუხე კომპანიის საკუთრებაში არსებული ზ/მითითებული ქონების გაქირავებით (იჯარის გაცემით) შესაბამისი მოგება. ამასთან, ახლადდაარსებული შპს „ბ-უს“ წესდებით სანარმოს საქმიანობასთან დაკავშირებით ყველა არსებითი

გადაწყვეტილება მიიღება ხმათა უმრავლესობით, რაც არათანაბარ მდგომარეობაში აყენებს მოპასუხე კომპანიის წესდებასთან შედარებით მოდავე მინორიტარ პარტნიორს.

28. ზემოთ მითითებულ გარემოებასთან მიმართებით სააპელაციო სასამართლომ ყურადღება მიაქცია პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილ გარემოებას, რომლის მიხედვით „სასამართლომ დაადგინა, რომ აღნაგობით დატვირთული მიწის ნაკვეთისა და შენობა-ნაგებობის შპს „ბ-თვის“ გადაცემამდე მოპასუხე კომპანიის საქმიანობას წარმოადგენდა რესტორნის ფუნქციონირება. მას გააჩნდა რესტორანი და იგი იჯარით ჰქონდა გადაცემული შპს „ყ-ზე“. ქონების შპს „ბ-თვის“ გადაცემის შემდეგ მოპასუხე კომპანიას აღარ დარჩა საკუთრება და იგი რესტორნით მომსახურებას ამ ეტაპზე ვერ განახორციელებს“. მითითებული ფაქტობრივი გარემოება სადაოდ არ გაუხდია მოპასუხე მხარეს;

29. დადგენილად იქნა მიჩნეული, რომ მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა კრებაზე ვ. შ-ს და ი. ა-ას წარმოადგენდა მ. კ-ვა, მოსარჩელეს წარმოადგენდა ნ. წ-ა. კრებას თავმჯდომარეობდა მოპასუხე კომპანიის დირექტორი გ. გ-ა. პარტნიორთა კრებაზე დღის წესრიგით გათვალისწინებულ ორივე საკითხს დაეთანხმა ვ. შ-ის და ი. ა-ას წარმომადგენელი მ. კ-ვა. მოსარჩელის წარმომადგენელი არ დაეთანხმა დღის წესრიგით გათვალისწინებულ არცერთ საკითხს. მან გადაწყვეტილების მიღებამდე დასვა 11 გამოსარკვევი საკითხი და მათი დასაბუთებით მოითხოვა კრებამ არ მიიღოს დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხებზე დადებითი გადაწყვეტილება. მიუხედავად ამისა, კენჭისყრის შედეგად კრებამ დამსწრე პარტნიორთა ხმათა უმრავლესობით მიიღო გადაწყვეტილება: დაფუძნდეს ახალი კომპანია სახელწოდებით შპს „ბ-უ“; შპს „ბ-უს“ კაპიტალში შეტანილი იქნეს მოპასუხე კომპანიის მფლობელობაში არსებული 1801 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი და მასზე მოპასუხე კომპანიის საკუთრებაში არსებული 2547.92 კვ.მ. შენობა-ნაგებობა, საკადასტრო კოდით ...; კრების გადაწყვეტილებით დირექტორს დაევალა კანონით დადგენილი წესით განახორციელოს შესაბამისი დოკუმენტაციის (წესდების და სხვა) მომზადება და სამენარმოო რეესტრში რეგისტრაცია. გ. გ-ამ მოამზადა შპს „ბ-უს“ წესდება და სხვა დოკუმენტებთან ერთად წარადგინა საჯარო რეესტრში. წესდებას ხელი მოაწერა გ. გ-ამ. შედეგად, შპს „ბ-უ“ სამენარმოო რეესტრში დარეგისტრირდა 2016 წლის 09 ივნისს;

30. შპს „ბ-უს“ წესდების თანახმად:

31. – საზოგადოების საქმიანობის საგანია ნებისმიერი საქმიანობა (მუხლი 4.2);

32. – საზოგადოების დამფუძნებელია მოპასუხე კომპანია, ხოლო

დირექტორი კი გ. გ-ა (მუხლი 5.3.1);

33. – საზოგადოების პარტნიორს უფლება აქვს მონაწილეობა მიიღოს საზოგადოების მართვაში, რაც გულისხმობს პარტნიორთა კრებაზე დასწრების უფლებას, მონაწილეობას კრების დღის წესრიგში შეტანილი ნებისმიერი საკითხის განხილვაში (მუხლი 6.3);

34. – პარტნიორი, რომელსაც სურს წილის ან/და წილის ნაწილის გასხვისება, ვალდებული არ არის ამის შესახებ წინასწარ აცნობოს სხვა პარტნიორებს და შესთავაზოს წილის ან/და წილის ნაწილის შესყიდვა პირობების მითითებით (მუხლი 8.2);

35. – პარტნიორის მიერ თავისი წილის ან/და წილის ნაწილის უფლებრივი დატვირთვა საქმეებს საზოგადოების წევრთა უმრავლესობის პარტნიორთა კრების თანხმობას (მუხლი 9.1);

36. – პარტნიორი აკონტროლებს საზოგადოების ხელმძღვანელობას პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით (მუხლი 12.1);

37. – დირექტორი ვალდებულია, პარტნიორთა კრების მოთხოვნის საფუძველზე დაუყოვნებლივ მიანოდოს ინფორმაცია მას საზოგადოების საქმიანობის შესახებ და მისცეს საშუალება, გაცნოს საზოგადოების წიგნებსა და ჩანაწერებს (მათ შორის, საბუღალტრო).

38. – დირექტორი უფლებამოსილია, პარტნიორთა კრების გადანყევტილების საფუძველზე უარი თქვას ამგვარი ინფორმაციის გაცემაზე, წიგნებისა და ჩანაწერების გაცნობაზე, თუ ეს ინფორმაცია შეიძლება გამოყენებულ იქნეს საზოგადოების საწინააღმდეგო მიზნებისათვის და ამით საზოგადოებასა და/ან მის მოკავშირე სწარმოებს მოუტანოს უარყოფითი შედეგები (მუხლი 12.2 და 12.3);

39. – საზოგადოების პარტნიორი ვალდებულია შეასრულოს საზოგადოების საერთო კრების ოქმით მიღებული გადანყევტილებები (მუხლის 13.1);

40. – საზოგადოების პარტნიორთა კრება პარტნიორთა გარიცხვის შესახებ გადანყევტილებასა და შუამდგომლობას იღებს დამსწრეთა უმრავლესობით. ხმის უფლების მქონე პარტნიორები, ამ შემთხვევაში, ხმათა საერთო რაოდენობის განსაზღვრისას გარიცხვის კანდიდატი პარტნიორის ხმა მხედველობაში არ მიიღება (გარიცხვის კანდიდატი პარტნიორის კუთვნილი ხმა არ ჩაითვლება ხმების საერთო რაოდენობაში) (მუხლი 14.2).

41. დადგენილად იქნა მიჩნეული, რომ შპს „ბ-უს“ წევრების თანახმად, სამეწარმეო საქმიანობასთან დაკავშირებული ყველა არსებითი გადანყევტილება, მათ შორის: წილის გასხვისების, მემკვიდრეობით გადასვლის, უძრავი ქონების გასხვისების/ყიდვის, სხვა საწარმოს წილის შეძენის, საზოგადოების ნებისმიერი ღირებულების უძრავი ქონების/სხვა აქტივების უფლებრივად დატვირთვის, კრედიტების ან/და ვალ-

დებულებების ალების, პარტნიორის გარიცხვის შესახებ გადაწყვეტილებები მიიღება პარტნიორთა კრებაზე დამსწრეთა უმრავლესობის ხმის უფლების მქონე პარტნიორების მიერ. ამასთან, პარტნიორის გარიცხვის შესახებ გადაწყვეტილების მიიღებისას ხმათა საერთო რაოდენობის განსაზღვრისას გარიცხვის კანდიდატი პარტნიორის ხმა მხედველობაში არ მიიღება. ხოლო შპს „ბ-უს“ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების გაუქმება არ იწვევს იმ უფლებათა გაუქმებას, რომელიც შეიძინეს კეთილსინდისიერმა მესამე პირებმა კრების უკანონო ან წესდების საწინააღმდეგო გადაწყვეტილების შესაბამისად დადებული გარიგებების საფუძველზე. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელეს, როგორც მოპასუხე კომპანიის და შესაბამისად, შპს „ბ-უს“ 20%-იანი წილის მესაკუთრეს, არა აქვს რაიმე სახის კონტროლის უფლება შპს „ბ-უს“ საქმიანობაზე.

42. სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია ასევე, რომ შპს „ბ-უ“ სამენარმეო რეესტრში დარეგისტრირდა 2016 წლის 9 ივნისს. მისი 100%-იანი წილის მფლობელია მოპასუხე კომპანია. დირექტორად დარეგისტრირდა გ. გ-ა; მოპასუხე საწარმო წარმოადგენს შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას. 2011 წლიდან მოპასუხე კომპანიის პარტნიორები გახდნენ თ. წ-ა – 20%-იანი წილობრივი მონაწილეობით; ვ. შ-ი – 53.4% და ი. ა-ა – 26.6%. აპელანტი/მოსარჩელე სადავოდ ხდიდა იმ გარემოებას, რომ მოპასუხე კომპანიის დომინანტმა პარტნიორებმა, მისი წინააღმდეგობის მიუხედავად, გადაწყვიტეს, რომ მათი საწარმოს მთელი ქონება უსასყიდლოდ მფლობელობაში და სარგებლობაში გადაეცათ შპს „ბ-თვის“, რის შედეგადაც, მის ინტერესებს მიადგა ზიანი, რადგან მოპასუხე კომპანიამ შეწყვიტა სამენარმეო საქმიანობა, ხოლო ახალ საწარმოში მისი უფლებები შეზღუდულია. აპელანტის მითითებით, ახალი საწარმოს დაფუძნებისა და მოპასუხე კომპანიის ქონების, ახლად დაფუძნებულ საწარმოს კაპიტალში შეტანის საკითხის გადასაწყვეტად საკმარისი არ იყო პარტნიორთა ხმების უმრავლესობა, საჭირო იყო საწარმოს პარტნიორთა მიერ გადაწყვეტილების ერთხმად მიღება; განსახილველი დავის ფარგლებში უმნიშვნელოვანესია, შეფასდეს უფლების გამოყენების მართლზომიერების საკითხიც, რამდენადაც დავა შეეხება საწარმოს დომინანტ და მინორიტარ პარტნიორებს და მათ მიერ უფლება-მოვალეობათა რეალიზაციის კანონიერებას.

43. სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდეგში – სსკ-ის) 115-ე მუხლის თანახმად, სამოქალაქო უფლება უნდა განხორციელდეს მართლზომიერად. სასამართლოს უპირველესი ამოცანაც სამოქალაქო უფლების მართლზომიერად განხორციელების უზრუნველყოფაში მდგომარეობს. ნებისმიერი და-

ვის განხილვისას, როგორც წესი, სასამართლო ამოწმებს უფლების გამოყენებისა და ვალდებულების შესრულების მართლზომიერების საკითხს და მის საფუძველზე აფასებს მხარეთა მიერ სასამართლოს წინაშე დაყენებულ მოთხოვნათა მართებულობას. წინააღმდეგ შემთხვევაში, სასამართლოსათვის მიმართვის უფლება თავის მნიშვნელობას კარგავს. უფლების გამოყენების მართლზომიერების შესაფასებლად კი, აუცილებელია მისი გამოყენების განმაპირობებელ გარემოებათა მართლზომიერების შეფასება. საკორპორაციო სამართალში უფლების კეთილსინდისიერად გამოყენების საკითხი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რამდენადაც კაპიტალური ტიპის საზოგადოებაში „წილი“ წარმოადგენს „მფლობელობას“ ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის პირველი დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის ფარგლებში და მასზე ვრცელდება საკუთრების ინსტიტუტიდან ნაწარმოები აბსოლუტური უფლებები (იხ. ECHR: *Bramelid and Malmstrom v. Sweden* (№8588/79; №8589/79; 12/12/1983)). „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი (შემდეგში – სპეციალური კანონი) იცნობს „დომინანტი პარტნიორის“ ცნებას და 3.8. მუხლის ბოლო წინადადების თანახმად, დომინანტ პარტნიორად ან პარტნიორთა ჯგუფად მიიჩნევა პირი/ჯგუფი, რომელსაც აქვს პრაქტიკული შესაძლებლობა, გადამწყვეტი ზეგავლენა მოახდინოს პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებაზე. მინორიტარი პარტნიორის ცნებას კანონი პირდაპირ არ გვთავაზობს, თუმცა, მის მაკვალიფიცირებელ ნიშნებს ზემოხსენებული ნორმა იძლევა – არ შეუძლია დამოუკიდებლად გადამწყვეტი ზეგავლენა მოახდინოს პარტნიორთა კრების კენჭისყრის შედეგებზე. მინორიტარი პარტნიორების უფლებების დაცვაზე მიუთითებს, მაგალითად, „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლით გარანტირებული უფლებამოსილებანი, თუმცა, დაცვის თვალსაზრისით, უმნიშვნელოვანესია პარტნიორის, როგორც ინდივიდის უფლება სარჩელზე და მისი უფლება – წარადგინოს დერივატიული სარჩელი (იხ. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 46.5 მუხლი) (უზენაესი სასამართლოს №ას-839-805-2016 გადაწყვეტილება);

44. სააპელაციო სასამართლომ დავის გადასაწყვეტად იხელმძღვანელა სპეციალური კანონით, ასევე, საწარმოს წესდებით.

45. სპეციალური კანონის მე-3 მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, პარტნიორები დებენ შეთანხმებას (წესდებას), რომლითაც ცნესრიგდება საწარმოს საქმიანობასთან ან/და პარტნიორების ურთიერთობებთან დაკავშირებული საკითხები. ამავე მუხლის მე-9 ნაწილის თანახმად, სპს-ის, კს-ის, მპს-ის, სს-ის და კოოპერატივის პარტნიორებს თანაბარ პირობებში თანაბარი უფლება-მოვალეობები აქვთ, თუ ამ კანონით ან წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი; ამავე კანონის 46-ე მუხლის პირ-

ველი ნაწილის თანახმად, პარტნიორთა უფლება-მოვალეობები და წილების თავდაპირველი განაწილების წესი განისაზღვრება საწარმოს წესდებით (პარტნიორთა შეთანხმებით); სპეციალური კანონის მე-9 პრიმა მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ ამ კანონით ან საწარმოს წესდებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული, პარტნიორთა საერთო კრების მოწვევის, ჩატარების წესი და მისი კომპეტენცია განისაზღვრება ამ მუხლით დადგენილი წესების მიხედვით. ამავე მუხლის მე-7 ნაწილის თანახმად, ყველა გადაწყვეტილება, რომელთა მნიშვნელობა სცილდება საზოგადოების ჩვეულებრივ საქმიანობას, მოითხოვს ყველა პარტნიორის მონაწილეობით ჩატარებული კრების გადაწყვეტილებას. ხოლო ამავე მუხლის მე-9 ნაწილის თანახმად, საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს გადაწყვეტილების მიღებას კრების მონაწილეთა ხმების უმრავლესობით, თუ ეს კანონი არ განსაზღვრავს გადაწყვეტილების მიღებას ერთხმად და თუ ამ გადაწყვეტილების შინაარსი არ ქმნის არათანაბარ მდგომარეობას რომელიმე პარტნიორისათვის ანდა არ ხელყოფს პარტნიორის არსებით ინტერესებს; ამავე კანონის 47-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საწარმოს პარტნიორები მმართველობით უფლებამოსილებას ახორციელებენ პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი. ამავე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, პარტნიორთა კრების კომპეტენცია, კრების ჩატარების წესი და გადაწყვეტილების მიღების პროცედურა განისაზღვრება ამ კანონით ან/და საწარმოს წესდებით.

46. ზემოთ დადგენილი ფაქტების გათვალისწინებით სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოსარჩელე მინორიტარი პარტნიორია. იგი 20% წილს ფლობს. ყველა იმ შემთხვევაში, როცა მისი და მაჟორიტარი პარტნიორების მოსაზრებები ერთმანეთს შეენიანააღმდეგება, საწარმო ყოველთვის მიიღებს მინორიტარი პარტნიორის საწინააღმდეგო გადაწყვეტილებას. მიზეზი მარტივია – პარტნიორთა ხმების ნახევარზე მეტი ხმა, გადაწყვეტილების მიღებისათვის საკმარისია.

47. შპს „ბ-უს“ წესდების მე-12 მუხლის პირველი და მეორე პუნქტით „პარტნიორი აკონტროლებს საზოგადოების ხელმძღვანელობას პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით“. დირექტორი ვალდებულია პარტნიორს, პარტნიორთა საერთო კრების მოთხოვნის საფუძველზე, დაუყონებლივ მიაწოდოს ინფორმაცია საზოგადოების საქმიანობის შესახებ და მისცეს საშუალება გაეცნოს საზოგადოების წიგნებსა და ჩანაწერებს. სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ წესდების ამ დებულებიდან გამომდინარე, მოსარჩელეს (პარტნიორი) პარტნიორთა საერთო კრების გარეშე არ აქვს უფლება მოსთხოვოს დირექტორის სპეციალური კანონის მესამე მუხლის, მე-10 პუნქტით და 46-ე მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნები. მას არა აქვს უფლება პარ-

ტნიორთა კრების გარეშე, მოითხოვოს შპს „ბ-უს“ წლიური ანგარიშის ასლისა და საზოგადოების ყველა პუბლიკაციის მიღების უფლება, შეამოწმოს წლიური ანგარიშის სისწორე და ამ მიზნით გაეცნოს საზოგადოების დოკუმენტაციას უშუალოდ ან აუდიტორის მეშვეობით. მოითხოვოს საზოგადოების საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია და გაეცნოს საზოგადოების წიგნებსა და ჩანაწერებს; აღსანიშნავია, რომ შპს „ბ-უს“ წესდების მე-13 მუხლის „გ“ ქვეპუნქტით და 14.1 პუნქტის თანახმად, პარტნიორი – მოსარჩელე იძულებულია შეასრულოს საერთო კრების ოქმით მიღებული გადაწყვეტილება. წინააღმდეგ შემთხვევაში, იგი გარიცხება საზოგადოებიდან, პარტნიორებს წესდების თანახმად ხმათა უმრავლესობით შეუძლიათ გარიცხონ თ. წ-ია საზოგადოებიდან. შპს „ბ-უს“ წესდების მე-8 მუხლის პირველი ნაწილით პარტნიორებს შეუძლიათ უსასყიდლოდ გადასხვისონ შპს „ბ-უს“ ქონება ისე, რომ არ გაითვალისწინონ მოსარჩელის (პარტნიორი 20%-იანი წილით) ინტერესები, ხოლო მოსარჩელე (პარტნიორი 20%-იანი წილით) შპს „ბ-უს“ წესდების მე-13 მუხლის „გ“ ქვეპუნქტით და 14.1 პუნქტის ნორმებით იძულებული გახდება შეასრულოს საზოგადოების საერთო კრების ოქმით მიღებული გადაწყვეტილება, რითაც ახალ დაფუძნებულ საწარმოში, განსხვავებით მოპასუხე კომპანიისა, იზღუდება მოსარჩელის ინტერესები;

48. ამდენად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მოსარჩელეს, როგორც მოპასუხე კომპანიის და შესაბამისად, შპს „ბ-უს“ 20%-იანი წილის მესაკუთრეს ე.წ. „მინორიტარ“ პარტნიორს არა აქვს რაიმე სახის კონტროლის უფლება შპს „ბ-ს“ საქმიანობაზე, რადგან ყველა გადაწყვეტილება საწარმოში მიიღება ხმათა უმრავლესობით, ამით კი, ილახება მისი უფლებები;

49. მოცემულ შემთხვევაში, მიღებულ გადაწყვეტილებას მხარი დაუჭირეს 80% წილის მფლობელმა პარტნიორებმა. გადაწყვეტილების წინააღმდეგი გამოვიდა 20% წილის მფლობელი პარტნიორი – მოსარჩელე. პალატამ მიიჩნია, რომ ახალი საწარმოს დაფუძნებისა და მოპასუხე კომპანიის ქონების, ახლად დაფუძნებულ საწარმოს კაპიტალში შეტანის საკითხის გადასაწყვეტად საკმარისი არ იყო პარტნიორთა ხმების უმრავლესობა. წინამდებარე შემთხვევაში, გადაწყვეტილება მიღებულია 80%-ის მხარდაჭერით. შესაბამისად, კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება პროცედურულად ეწინააღმდეგება შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში გადაწყვეტილების მიღებისათვის კანონით დადგენილ მოთხოვნას, რადგან სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ საწარმოს წესდების მე-6 მუხლის მე-8 პუნქტის თანახმად, მსგავსი გადაწყვეტილება მიღებული უნდა ყოფილიყო ერთხმად.

50. აღნიშნული გადაწყვეტილებით არათანაბარ მდგომარეობაში აღმოჩნდა მოსარჩელე, რითაც არსებითად შეილახა მისი ინტერესები. კა-

ნონისა და წესდების თანახმად აღნიშნული გადაწყვეტილება უნდა მიღებული ყოფილიყო ყველა პარტნიორის მიერ ერთხმად.

51. სპეციალური კანონის მე-3, 46-ე და 47-ე მუხლების შესაბამისად, პარტნიორთა კრების ოქმი მხარეთა შორის დადებული გარიგებაა და მისი ბათილად ცნობის მოთხოვნაზე ვრცელდება სსკ-ის 50-ე მუხლი, რომლის თანახმად, გარიგება წარმოადგენს მასში მონაწილე მხარეთა ნების გამოვლენას. სსკ-ის 54-ე მუხლის თანახმად, ბათილია გარიგება, რომელიც არღვევს კანონით დადგენილ წესსა და აკრძალვებს, ეწინააღმდეგება საჯარო წესრიგს ან ზნეობის ნორმებს.

52. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის №1 საერთო კრების გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც შპს „ბ-უს“ საწესდებო კაპიტალში შეტანილ იქნა მოპასუხე კომპანიის მფლობელობაში არსებული 1801 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი, მდებარე ქ. ბათუმში, ... ტერიტორია, მასზე მოპასუხე კომპანიის საკუთრებაში არსებული 2547.92 კვ.მ. შენობა-ნაგებობა, მიწის უძრავი ქონების საკადასტრო კოდი: ... არ შეესაბამება მოსარჩელის ნებას და ინტერესებს, იგი დადებულია კანონით დადგენილი წესის დარღვევით, ამასთანავე ეწინააღმდეგება ზნეობრივ ნორმებს. შესაბამისად, იგი ბათილად უნდა იქნეს ცნობილი.

53. რაც შეეხება შპს „ბ-უს“ წესდების ბათილად ცნობას, სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ აპელანტს არ მიუთითებია მისი ბათილად ცნობის საფუძვლები. ხოლო იმ მოცემულობით, რომ პალატამ ბათილად ცნო 2016 წლის 24 აპრილის №1 საერთო კრების გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც შპს „ბ-უს“ საწესდებო კაპიტალში შეტანილ იქნა მოპასუხე კომპანიის მფლობელობასა და საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონება, შესაბამისად, შპს „ბ-უს“ წესდების არსებობა არ ზღუდავს აპელანტის/პარტნიორის არსებით ინტერესს.

54. მოპასუხის მიერ მითითებული მოთხოვნის ხანდაზმულობის საკითხზე სააპელაციო პალატამ მიუთითა შემდეგზე:

55. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ამ კანონის მიხედვით პრეტენზიების ხანდაზმულობის ზოგადი ვადა არის ხუთი წელი, რომელიც ათვლება მათი წარმოშობიდან, თუ კანონი სხვა რამეს არ განსაზღვრავს. ამავე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, დაუშვებელია პარტნიორთა კრების, აგრეთვე, სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებათა გასაჩივრება შესაბამისი ოქმის შედგენიდან 2 თვის გასვლის შემდეგ, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა კრება (სხდომა) მოწვეულ იქნა ან ჩატარდა კანონის ან წესდების ნორმათა უხეში დარღვევით; ამ შემთხვევაში გასაჩივრების ხანდაზმულობის ვადა ერთი წელია;

56. მოპასუხე კომპანიის წესდების თანახმად, გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ დგება ოქმი, რომელზედაც აუცილებელია თავმჯდომარის ხელმოწერა, დაუშვებელია პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებათა გასაჩივრება ოქმის შედგენიდან ორი თვის გასვლის შემდეგ, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა კრება მონვეული იქნა ან ჩატარდა წესდების ნორმათა უხეში დარღვევით. ამ შემთხვევაში, ხანდაზმულობის ვადა არის ერთი წელი (წესდების 6.9 მუხლი); ხანდაზმულობის ვადა არის დროის ის მონაკვეთი, რომლის განმავლობაშიც პირს ეძლევა სამართლებრივი შესაძლებლობა დაიცვას საკუთარი უფლებები და ინტერესები.

57. სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ 2016 წლის 24 აპრილის მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა კრების ოქმი მოსარჩელის წარმომადგენელს გადაეცა იმავე დღეს – 2016 წლის 24 აპრილს. კრების ოქმი მოსარჩელემ სადავოდ გახადა 2016 წლის 10 ოქტომბერს. 2016 წლის 24 აპრილის მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა კრების ოქმის ჩაბარებიდან გასაჩივრებამდე გავიდა 5 თვეზე მეტი, რაც იმას ნიშნავს, რომ მოსარჩელემ გაუშვა კრების ოქმისა და მისი გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის კანონით დადგენილი ორ თვიანი ვადა. თუმცა, სააპელაციო პალატამ დადასტურებულად მიიჩნია, რომ პარტნიორთა კრება ჩატარდა „მენარმეთა შესახებ“ კანონის მე-9 პრიმა მუხლის მეცხრე პუნქტით და წესდების მე-6 მუხლის მერვე პუნქტის არსებითი დარღვევით. აღნიშნულ კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც შპს „ბ-უს“ საწესდებო კაპიტალში შეტანილ იქნა მოპასუხე კომპანიის მფლობელობაში არსებული 1801 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი (მდენარე ქ.ბათუმი, ... ტერიტორია) და მასზე მოპასუხე კომპანიის საკუთრებაში არსებული 2547.92 კვ.მ. შენობა-ნაგებობა (მიწის უძრავი ქონების საკადასტრო კოდი: ...) – არამართლზომიერია და ექვემდებარება ბათილად ცნობას „მენარმეთა შესახებ“ კანონის მე-15 მუხლის მეორე ნაწილის და მოპასუხე კომპანიის წესდების მე-6 მუხლის მეცხრე პუნქტის თანახმად. შესაბამისად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ სასარჩელო მოთხოვნებზე უნდა გავრცელდეს ერთწლიანი ხანდაზმულობის ვადა, რომელიც სარჩელის აღძვრის დროისათვის – 2016 წლის 10 ოქტომბრისათვის გასული არ იყო;

58. სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მერიის წერილის ყალბად აღიარების შესახებ სასარჩელო მოთხოვნა აღიარებითი სარჩელია. ამ ტიპის სარჩელებზე ვრცელდება სსსკ-ის 180-ე მუხლის მოთხოვნები ანუ, სარჩელი უნდა აკმაყოფილებდეს ამ მუხლით გათვალისწინებულ მოთხოვნას, კერძოდ, სსსკ-ის 180-ე მუხლით სარჩელი შეიძლება აღიძრას უფლებისა თუ სამართლებრივი ურთიერთობების არსებობა-არარსებობის დადგენის, დოკუმენტების ნამდვილობის აღიარების ან დოკუმენ-

ტების სიყალბის დადგენის შესახებ, თუ მოსარჩელეს აქვს იმის იურიდიული ინტერესი, რომ ასეთი აღიარება სასამართლოს გადანყვეტილებით მოხდეს. აღიარებითი სარჩელით სადაოდ გამხდარი საკითხები, არ გამოიწვევს მოსარჩელის მიზნის მიღწევას. ამ ფორმით წარმოდგენილი სარჩელით არ მიიღწევა მოსარჩელისათვის საინტერესო იურიდიული შედეგი. წერილის ყალბად აღიარების შემთხვევაშიც კი, მოსარჩელე ვერ მიიღებს ვერანაირ სარგებელს, რადგან ახალი საწარმოს შექმნა და მის საწესდებო კაპიტალში ძველი საწარმოს ქონების შეტანა გადანყდა არა მერიის წერილით, არამედ პარტნიორთა კრების გადანყვეტილებით. შესაბამისად, მისი უფლებები დაარღვია არა მერიის წერილმა, არამედ პარტნიორთა კრების გადანყვეტილებამ.

59. სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მოსარჩელის ინტერესში შედის იმ პარტნიორთა კრების გადანყვეტილების გაბათილება, რომლითაც საზოგადოების პარტნიორებმა დააფუძნეს ახალი საწარმო და მის საწესდებო კაპიტალში შეიტანეს მოპასუხე კომპანიის აქტივები. თუ სადაო წერილი აღიარებული იქნება ყალბად, მაშინ შპს „ბ-უს“ საწესდებო კაპიტალში შეტანილი ქონება მაინც არ დაუბრუნდება მოპასუხე კომპანიას. შესაბამისად, მოსარჩელემ სათანადოდ ვერ დაადასტურა, რომ წერილის სიყალბის დადგენის შემდეგ მიიღებდა მისთვის სასურველ შედეგს; ამასთან, აღიარებითი სარჩელი უნდა იყოს დავის გადანყვეტის ერთადერთი და დარღვეული უფლების აღდგენის კანონით გათვალისწინებული გზა. წინამდებარე შემთხვევაში მერიის წერილის ყალბად აღიარება არაა დავის გადანყვეტის ერთადერთი გზა. მან უნდა აირჩიოს ყველა ის საშუალებები, რაც „მენარმეთა შეასახებ“ საქართველოს კანონით პარტნიორის უფლებების დასაცავდაა გათვალისწინებული. მოსარჩელის მიერ არჩეული დავის გზა, მცდარი გზაა და ის ვერ აკმაყოფილებს აღიარებითი სარჩელის დასაშვებობის პირობებს. ამდენად, სააპელაციო პალატამ სასარჩელო მოთხოვნა ამ ნაწილში უსაფუძვლოდ მიიჩნია.

60. სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ორივე მხარემ.

61. მოპასუხე კომპანიამ, ვ. შ-მა, ი. ა-ამ და შპს „ბ-უმ“ (შემდეგში – მეორე კასატორები) მოითხოვეს გასაჩივრებული გადანყვეტილების ნაწილობრივ გაუქმება და სარჩელის უარყოფა.

62. მოსარჩელემ (აპელანტი) (შემდეგში – პირველი კასატორი) მოითხოვა გასაჩივრებული გადანყვეტილების ნაწილობრივ გაუქმება და ახალი გადანყვეტილების მიღებით სარჩელის (სააპელაციო საჩივრის) სრულად დაკმაყოფილება, კერძოდ, ბათლად იქნეს ცნობილი მოპასუხე კომპანიის 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმის ის ნაწილი, სადაც მოცემულია, რომ დაფუძნდეს ახალი კომპანია სახელწოდებით შპს „ბ-

უ“, დაევალოს დირექტორს კანონით დადგენილი წესით განახორციელოს შესაბამისი დოკუმენტაციის (წესდების და სხვა) მომზადება და სამეწარმეო რეესტრში რეგისტრაცია. ცნობად იქნეს მიღებული, რომ წინამდებარე პარტნიორთა კრების ოქმი №1 ეგზემპლარს, როგორც კრების თავმჯდომარე ხელს მოაწერს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს სამეწარმეო რეესტრში. ბათილად იქნეს ცნობილი გ. გ-ას ხელმოწერით შედგენილი და საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული შპს „ბ-უს“ წესდება. ყალბ დოკუმენტად იქნეს აღიარებული ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერის 2015 წლის 5 ოქტომბრის №25/19034 წერილი.

63. პირველი საკასაციო საჩივრის საფუძვლები:

64. პირველი კასატორი აღნიშნავს, რომ მისი მოთხოვნა სააპელაციო სასამართლოს მიერ არ დაკმაყოფილდა მოპასუხე კომპანიის 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის შესახებ შემდეგ ნაწილში: კერძოდ, დაფუძნდეს ახალი კომპანია სახელწოდებით შპს „ბ-უ“, დაევალოს დირექტორს კანონით დადგენილი წესით განახორციელოს შესაბამისი დოკუმენტაციის (წესდების და სხვა) მომზადება და სამეწარმეო რეესტრში რეგისტრაცია. ცნობად იქნეს მიღებული, რომ წინამდებარე პარტნიორთა ოქმი №1 ეგზემპლარს, როგორც კრების თავმჯდომარე ხელს მოაწერს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს სამეწარმეო რეესტრში. შპს „ბ-უს“ წესდების და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის 2015 წლის 5 ოქტომბრის №25/19034 წერილის ნაწილში.

65. პირველი კასატორი აღნიშნავს, რომ გასათვალისწინებელი იყო შემდეგი დარღვევები: მოპასუხე კომპანიის 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრება მოწვეული იყო სპეციალური კანონის მე-9¹ მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტების დარღვევით და მოპასუხე კომპანიის წესდების და მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის ნორმათა უხეში დარღვევით, მოსარჩელისათვის მოპასუხე კომპანიის 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების ჩატარების შესახებ ცნობილი გახდა მოპასუხე კომპანიის დირექტორის – გ. გ-ას 2016 წლის 11 აპრილის წერილით, სადაც მოცემული იყო 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების დღის წესრიგის პროექტი, კერძოდ, ახალი შპს-ს დაფუძნება და რაც მთავარია, დღის წესრიგში არ იყო მოცემული, რომ კომპანიის პარტნიორები ავალებდნენ გ. გ-ას ახალი საწარმოს დაფუძნებას, შესაბამისი დოკუმენტაციის მომზადებას და რეესტრში დარეგისტრირებას. აგრეთვე, არ იყო განსაზღვრული, რომ კრების ოქმის 1 ეგზემპლიარისთვის გ. გ-ას რეესტრში ხელი მოეწერა. მოსარჩელემ (აპელანტი/პირველი კასატორი) საკითხის გარკვევის მიზნით კრებაზე დასვა კითხვები: ვინ არიან ახლად დაფუძნებული საწარმოს პარტნიორები; ახალი საწარმოს კაპიტალში მოპასუხე კომპანიის პროპორცია; რამ გამოიწვია მოპასუხე კომპანიის საკუთ-

რებაში არსებული 2547.92კვ.მ შენობა-ნაგებობის შეტანა ახლად დაფუძნებულ სანარმოში; ვინ იქნება ახალი სანარმოს პარტნიორები და დირექტორი. ახლად დაფუძნებულ სანარმოში გადავა თუ არა მოპასუხე კომპანიის საგადასახადო და სასესხო ვალდებულებები. რა ვალდებულებებს იკისრებს ახალი კომპანია და სხვა.

66. პირველი კასატორი მიიჩნევს, რომ დარღვეულია კრების მონვევის, ჩატარების, თავმჯდომარის მიერ ოქმის ხელზე მონერის პროცედურა. კრების ოქმს ხელს აწერს გ. გ-ა არა როგორც კრების თავმჯდომარე, არამედ მოპასუხე კომპანიის დირექტორი. მან როგორც კრების თავმჯდომარემ 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების ოქმს ხელი მოაწერა არა გადაწყვეტილების მიღებისთანავე, არამედ მეორე დღეს – 2016 წლის 25 აპრილს, რომლის ხელმონერის ნამდვილობა დადასტურებულია ნოტარიუსის მიერ, რაც კრების ოქმით არ იყო გათვალისწინებული. აღნიშნული გარემოება კი წარმოადგენს არსებით დარღვევას. აღმოჩნდა, რომ სამეწარმეო რეესტრში სანარმოს რეგისტრაციისათვის წარედგინა შპს „ა-ლ-ის“ 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების ოქმი იგივე შინაარსით, ოღონდ იმ განსხვავებით, რომ ამ ოქმზე არ არის თ. წ-იას წარმომადგენლის მიერ გაკეთებული შენიშვნა კრების ჩატარებასთან დაკავშირებით, ხოლო ამ დარღვევას კი სააპელაციო პალატამ არანაირი სამართლებრივი შეფასება არ მისცა.

67. პირველი კასატორი მიუთითებს, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად შეაფასა შპს „ბ-უს“ წესდების შედგენა გ. გ-ას მიერ, მაშინ, როდესაც წესდება ესაა გარიგება. ამ გარიგების მხარეები არიან მოპასუხე კომპანიის პარტნიორები და მათ უნდა განესაზღვრათ უფლებამოვალეობები ახალ კომპანიაში. მოსარჩელეს არ მიუცია გ. გ-თვის მსგავსი უფლება. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების შესამე პუნქტით დირექტორს დაევალა კანონით დადგენილი წესით განეხორციელებინა შესაბამისი დოკუმენტაციის (წესდებისა და სხვა) მომზადება და სამეწარმეო რეესტრში რეგისტრაცია. პირველ კასატორს მიაჩნია, რომ გ. გ-ას დაევალა პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით მხოლოდ შპს „ბ-უს“ წესდების წარდგენა საჯარო რეესტრში და არა წესდების შედგენა-დამტკიცება. ასეთი გადაწყვეტილების მიღება დირექტორის მიერ კი ეწინააღმდეგება „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 46-ე მუხლის მოთხოვნებს, რაც სააპელაციო პალატამ დატოვა შეფასების გარეშე.

68. პირველ კასატორს მიაჩნია, რომ შპს „ბ-უს“ წესდება (გარიგება) კანონსწინააღმდეგაა, რადგან სპეციალურის კანონის მე-3 მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად პარტნიორები დებენ შეთანხმებას (წესდებას), რომლის საფუძველზედაც წესრიგდება სანარმოს საქმიანობასთან ან/და პარტნიორების ურთიერთობებთან დაკავშირებული საკითხები. წეს-

დებას სჭირდება ყველა პარტნიორის ნების გამოხატვა და კონსენსუსი. ამ წესდებით (მე-13 მუხლის გ ქვეპუნქტი და მე-14 1 მუხლი) შეილახა მოსარჩელის უფლებები იმგვარად, რომ მოსარჩელე იძულებულია შეასრულოს საერთო კრების მიერ თუნდაც უკანონოდ მიღებული გადაწყვეტილებები, წინააღმდეგ შემთხვევაში შესაძლებელია იგი გარიცხული იქნეს საზოგადოებიდან. პირველი კასატორი არ ეთანხმება წესდების მე-15 მუხლის მე-6 პუნქტს, რომლის თანახმადაც, საზოგადოების პარტნიორთა კრება მოიწვევა საზოგადოების იურიდიულ მისამართზე ან ნებისმიერ სხვა ადგილას. 2012 წლიდან საკასაციო საჩივრის შეტანამდე პარტნიორთა კრება არ ჩატარებულა კომპანიის იურიდიულ მისამართზე. ამ ნორმის თანახმად, შესაძლებელია დომინანტმა პარტნიორებმა კრება ჩაატარონ თავიანთ საცხოვრებელ ადგილას რუსეთის ფედერაციაში ან შვედეთში. ასეთ პირობებში კი მოსარჩელე ვერ მიიღებს მონაწილეობას პარტნიორთა კრებაზე, რადგან პარტნიორების მხრიდან პროვოკაციების თავიდან არიდების მიზნით იგი არ ჩავა სხვა ქვეყანაში.

69. პირველი კასატორი აღნიშნავს, რომ მოპასუხე კომპანიის პარტნიორები არ შეთანხმებულან, რომ შპს „ბ-უს“ დამფუძნებელი იქნებოდა იურიდიული პირი – მოპასუხე კომპანია. ასევე, მთელ საკითხებზე, როგორიცაა საწესდებო კაპიტალში შენატანის განხორციელება და ა.შ. წესდების მიხედვით მოსარჩელეს უფლება არ აქვს საერთო კრების გარეშე განახორციელოს სპეციალური კანონის მე-3 და 46-ე მუხლით გათვალისწინებული უფლებები (გაეცნოს საზოგადოების ჩანაწერებს, მოითხოვოს წლიური ანგარიშის ასლი და სხვა). მოსარჩელეს რაიმე კომუნიკაცია არ გააჩნია კომპანიის პარტნიორებთან, არც კი იცის მათი საკონტაქტო ინფორმაცია.

70. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება არ არსებობს იმაზეც, რომ შპს „ბ-უს“ დირექტორად დაინიშნოს გ. გ-ა. შესაბამისად, მისი დირექტორად ყოფნა უკანონოა.

71. შპს „ბ-უს“ წესდებაში არ არის განსაზღვრული ის საკითხები, რომლებიც ერთხმად მიიღება, ამით დარღვეულია „მენარმეთა შესახებ“ კანონის მე-3 მუხლის მე-5 პრიმა ნაწილის მოთხოვნები

72. პირველ კასატორს მიაჩნია, რომ შპს „ბ-უს“ წესდების ყველა საკითხი მიმართულია მოსარჩელის წინააღმდეგ, რადგან მოსარჩელეს რაიმე კონტროლის უფლება აღარ გააჩნია, თუმცა ამის მიუხედავად, სააპელაციო სასამართლომ მაინც არ სცნო იგი ბათილ გარიგებად.

73. პირველი კასატორის პრეტენზია აგრეთვე შეეხება ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერის 2015 წლის 5 ოქტომბრის წერილის ნამდვილობას. პირველი კასატორი მიუთითებს, რომ აღნიშნული წერილი შედგენილია მერის მიერ ერთპიროვნულად და არ არსებობს აღნიშნულ სა-

კითხზე საკრებულოს თანხმობა აღნაგობის უფლების გასხვისებაზე. ამ წერილის შედგენის დროისათვის არ არსებობდა მოპასუხე კომპანიის გადაწყვეტილება შპს „ბ-უს“ დაფუძნებასა და მის რეგისტრაციაზე. არ არსებობდა გადაწყვეტილებაც, რომლის საფუძველზე შპს „ბ-უს“ დამფუძნებელი იქნებოდა მოპასუხე კომპანია. პირველი კასატორი მიიჩნევს, რომ აღნიშნული წერილი არ შეიძლება ჩაითვალოს ნამდვილად და არის ყალბად შედგენილი დოკუმენტი. მოსარჩელის იურიდიულ ინტერესს წარმოადგენს წერილის სიყალბის დადგენა მოხდეს სასამართლო წესით, ვინაიდან არსებობს საშიშროება აღნიშნული წერილის არსებობის შემთხვევაში განხორციელდეს სხვადასხვა გზებით მოსარჩელისათვის შესაბამისი წილის წართმევა. ამ ნაწილში კი სააპელაციო სასამართლომ არ მიიღო სამართლებრივი გადაწყვეტილება.

74. პირველი კასატორი შუამდგომლობს დავის მორიგებით დამთავრებაზე იმ პირობით, თუ მოსარჩელეს აუნაზღაურდება შპს „ა-ლ-ში“ მისი წილის შესაბამისი თანხა.

75. მეორე საკასაციო საჩივრის საფუძველები:

76. მეორე კასატორი მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება, რომ მოპასუხე ხმათა უმრავლესობის მქონე პარტნიორებმა ვ. შ-მა და ი. ა-ამ ვერ დაასაბუთეს ბიზნეს გადაწყვეტილების მიღების მართებულობა/აუცილებლობა და მათ მიერ მიღებული გადაწყვეტილებით არათანაბარ მდგომარეობაში ჩააყენეს 20%-იანი წილის მქონე პარტნიორი – მოსარჩელე და ხელყვეს მისი არსებითი ინტერესები.

77. მეორე კასატორი აღნიშნავს, რომ საქმეში წარმოდგენილი წერილობითი მტკიცებულებებით ნათლად და ერთმნიშვნელოვნად დასტურდება, რომ ახალი კომპანიის – შპს „ბ-უს“ დაფუძნების გარეშე არამხოლოდ ყველა პარტნიორს, განურჩევლად მათი წილებისა, არამედ, მთლიანად კომპანიას მიადგებოდა გამოუსწორებელი ზიანი და იგი შეწყვეტდა ფუნქციონირებას. შესაბამისად, ეს გადაწყვეტილება სასარგებლო იყო მთლიანად კომპანიისთვის და მისი სამომავლო სამეწარმეო საქმიანობისთვის გაგრძელებისათვის მისაღები ერთადერთი მართებული და აუცილებელი გადაწყვეტილება.

78. მეორე კასატორი მიუთითებს: საქმეში წარმოდგენილი წერილობითი მტკიცებულებებით დადგენილია, რომ საწარმოს მინორიტარი 20%-იანი პარტნიორის არასწორი მართვის შედეგად, ბიუჯეტის მიმართებაში გააჩნია საგადასახადო დავალიანება, რაზედაც მიმდინარეობს ასევე სისხლისამართლებრივი დევნა; კომპანიას გააჩნია სესხის სახით ძირი 670 000 აშშ დოლარი და მასზე დღემდე დარიცხული პროცენტი, რის გამოც, ბიზნესინტერესებიდან გამომდინარე მიღებული იქნა კომპანიისათვის აუცილებელი და საჭირო გადაწყვეტილება.

79. მეორე კასატორის მოსაზრებით უსაფუძვლოა იმაზე მითითება, რომ მოპასუხე კომპანიის საქმიანობას წარმოადგენდა რესტორნის ფუნქციონირება და შპს „ბ-უში“ შეტანით აღარ დარჩა საკუთრება და ვერ განახორციელებს რესტორნის მომსახურებას. მეორე კასატორი აღნიშნავს, რომ შპს პარტნიორის უფლება არის დივიდენდისა და მოგების მიღების უფლება და ამას რა ფორმით მიიღებს, არსებითი მნიშვნელობა არა აქვს. მთავარია, მოგებისა და დივიდენდის მიღების უფლებაში მისი არსებითი ინტერესი არ შეილახოს. 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებას, მინატორი 20%-იანი პარტნიორის მიმართ რაიმე სახის ზიანი არ მიუყენებია და მისი უფლებები და არსებითი ინტერესები არ შეზღუდვია. სპეციალური კანონის მეოთხე მუხლის მერვე ნაწილის საფუძველზე მინატორი 20%-იანი პარტნიორის არანაირი სამართლებრივი უფლება არა აქვს მოითხოვოს კრების ოქმის ბათილობა. მას აქვს უფლება მოითხოვოს მხოლოდ და მხოლოდ შესაძლო ზიანის ანაზღაურება.

80. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება, რომ 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრება კანონისა და წესდების უხეში დარღვევით ჩატარდა. ამ ასპექტში, სასამართლო მტკიცებულებაზე ვერ უთითებს; შემოფარგლება მხოლოდ და მხოლოდ თავისი დაუსაბუთებელი მოსაზრებით; საქმეში წარმოდგენილია მტკიცებულებები კრების მოწვევისა და დღის წესრიგით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ, რაც კანონით დადგენილი წესით ეცნობა პარტნიორებს. კრება კანონით დადგენილი წესით იქნა მოწვეული და ჩატარებული, კრების ჩატარებისას რაიმე უხეში დარღვევა არ არსებობს, შესაბამისად, მოთხოვნა ხანდაზმულიცაა, რადგან კრების ოქმის გასაჩივრებისათვის უნდა იქნეს გათვალისწინებული არა ერთი წელი, არამედ ორი თვე. პარტნიორის არსებითი ინტერესების ხელყოფა არის მტკიცებულებითი სტანდარტი, რომლის დასაბუთება მხოლოდ ზეპირი განმარტებით დაუშვებელია. წარმოდგენილი მასალებით ვერ დგინდება მოსარჩელის ინტერესების არსებითი ხელყოფა. ის რომ კრება გადაწყვეტილებას იღებს ხმათა უმრავლესობით და ამ დროს, არ ხდება მინორიტარი პარტნიორის ხმის გათვალისწინება, ეს პარტნიორთა წესდებით შეთანხმებული პირობაა და მენარმეთა შესახებ საქართველოს კანონით დადგენილი ნორმაა.

81. მეორე კასატორი მიიჩნევს, რომ უსაფუძვლოა სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების 4.19 პუნქტით დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები, რომ თითქოსდა კრების ოქმზე არ იყო თავმჯდომარის ხელმოწერა. კრების ჩატარებისთანავე შედგენილი იქნა ოქმი და ხელი იქნა მოწერილი ყველა პარტნიორისა და კრების თავმჯდომარის მიერ.

82. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქ-

ტობრივი გარემოება, რომ მოპასუხე კომპანიის მიერ ახალი კომპანიის დაარსების და მისი საწესდებო კაპიტალის ახალ შპს-ში შეტანის გადაწყვეტილება უნდა მიღებულიყო ერთხმად და აღნიშნული გადაწყვეტილებით თითქოსდა შეზღუდული იქნა 20%-იანი პარტნიორის – მოსარჩელის უფლებები. მეორე კასატორი მიუთითებს, რომ სააპელაციო სასამართლომ დაარღვია მეწარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის ის ნორმები, რომლითაც დადგენილია შპს-ში პარტნიორთა ურთიერთობები და მართვის ორგანოები. („მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 და მე-9¹ მუხლები).

83. მეორე კასატორი მიუთითებს, რომ „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9¹ მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, კრება გადაწყვეტილებას იღებს დამსწრეთა ხმების უმრავლესობით. შესაბამისად, შპს „ა-ლ-ის“ 80%-იანი წილის მქონე პარტნიორების მიერ მიღებული გადაწყვეტილება სრულიად საკმარისია კრების მიერ მიღებული გადაწყვეტილების ნამდვილობისათვის. ამავდროულად დაცული იქნა „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 47-ე მუხლის მოთხოვნებიც. მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა შეთანხმებით (წესდებით) პარტნიორები შეთანხმებულნი არიან, რომ საწარმოს მმართველობით უფლებამოსილებას ახორციელებენ პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით (იხ. წესდების მე-6 მუხლი) და გადაწყვეტილებას ღებულობენ ხმათა უბრალო უმრავლესობით. წესდებით დადგენილია, რომ ყველა გადაწყვეტილება რომელიც სცილდება საზოგადოების ჩვეულებრივ საქმიანობას, მოითხოვს ყველა პარტნიორის მიერ ჩატარებული კრების გადაწყვეტილებას, რაც პირდაპირი მნიშვნელობით გულისხმობს და ნიშნავს, რომ თუ ჩვეულებრივ საქმიანობას სცილდება პარტნიორთა კრების დღის წესრიგი, აუცილებელია კრებას ესწრებოდეს ყველა პარტნიორი და შესაბამისად მოსმენილი იქნეს მათი მოსაზრებები.

84. მოცემულ შემთხვევაში, 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრებას ესწრებოდა საწარმოს ყველა პარტნიორი, მათი წარმომადგენლები და მათი მონაწილეობით მიღებული იქნა გადაწყვეტილება, კრების ოქმში კი, მათი მონაწილეობა და მოსაზრებები ასახულია და გადაწყვეტილება მიღებულია ხმათა უმრავლესობით. შპს „ა-ლ-ის“ პარტნიორთა შეთანხმებით (წესდებით) პარტნიორები შეთანხმებულნი არიან, რომ ნებისმიერი გადაწყვეტილება მიიღება ხმათა უმრავლესობით და ყველა პარტნიორის მონაწილეობით ჩატარებული კრების მიერ, რაც არ ნიშნავს რომ გადაწყვეტილება მათი ყველას თანხმობით არის მისაღები. მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა შეთანხმება (წესდება) არ ადგენს განსხვავებულ სტანდარტს, წესდების მე-6 მუხლის მე-8 პუნქტით დადგენილია, რომ გადაწყვეტილებები მიიღება ხმების უბრალო უმრავლესობით. შესაბამისად, ეს ორი დათქმა, რომ ყველა პარტნიორის მო-

ნაწილებით ჩატარებულ კრებაზე გადანყვეტილება მიიღება უბრალო უმრავლესობით, ეს არ არის ურთიერთსაწინააღმდეგო, პარტნიორები წესდებით შეთანხმებულნი არიან, რომ ნებისმიერი გადანყვეტილება იღება ხმათა უმრავლესობით. მენარმეთა შესახებ კანონი პარტნიორებს აძლევს სრულ უფლებას, რომ წესდების საფუძველზე განახორციელონ საწარმოს მართვა და გადანყვეტილების მიღების სტანდარტი და სხვა პირობები. ვინაიდან, 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრებაზე 20%-იანი პარტნიორის არსებითი ინტერესების ხელყოფა არ დასტურდება სათანადო მტკიცებულებებით, ამიტომ აღნიშნული გადანყვეტილების მიღებისთვის სრულიად საკმარისი იყო ხმათა უბრალო უმრავლესობა. აბსოლიტურად დაუსაბუთებელია ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრება, რომ თითქოსდა ახალი საწარმოს შექმნით მინორიტარ პარტნიორს მიადგა ზიანი, შეიზღუდა მისი უფლებები და აღნიშნული გადანყვეტილებისათვის საჭირო იყო საწარმოს პარტნიორთა მიერ გადანყვეტილების ერთხმად მიღება. მეორე კასატორის მოსაზრებით, იმგვარი განმარტება, რომ შპს-ში ყველა პარტნიორის მონაწილეობით ჩატარებულ კრებაზე გადანყვეტილება მისაღებია მათი ყველას თანხმობით, გახდება საზოგადოების განვითარების დამაბრკოლებელი ფაქტორი, ვინაიდან პარტნიორი რომელსაც არ შესწევს უნარი განახორციელოს საწარმოს განვითარება, ყველა შემთხვევაში, ხმას მისცემს მსგავსი გადანყვეტილების წინააღმდეგ, რაც დააზიანებს საზოგადოებრივი განვითარების პროცესს. ასეთი გადანყვეტილების მიღებისათვის აუცილებელია დაცული იყოს, რომ პარტნიორი თავისი წილობრივი მონაწილეობით არ იყოს არათანაბარ მდგომარეობაში ჩაყენებული და მას მიეცეს თავისი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობა, (იხ. უზენაესი სასამართლოს განჩინება №ას-1101-1037-2015), რაც მოცემულ შემთხვევაში დაცულია.

85. მეორე კასატორი სადავოდ ხდის სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილების 4.15 პუნქტით დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებს, რომ თითქოსდა შპს „ბ-უს“ წესდებით გარკვეული პუნქტებით იზღუდება 20%-იანი პარტნიორის ინტერესები. მეორე კასატორი აღნიშნავს, რომ პირველ რიგში, პარტნიორს უფლება აქვს საზოგადოების ნებისმიერი დოკუმენტაციის გაცნობის, შემოწმების, კრების მოწვევის და დივიდენდის მიღებისა. ის რომ კრების გადანყვეტილებით მიღებული გადანყვეტილება შესასრულებელი და სავალდებულოა ყველა პარტნიორისათვის, ვერ გახდება პარტნიორის უფლებების შელახვისა და მისი შეზღუდვის საფუძველი.

86. მეორე კასატორი აღნიშნავს, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მიერ დადგენილია, რომ ქ. ბათუმის მერიის 2015 წლის 5 ოქტომბრის სადავო წერილი ნამდვილია, რადგან მერიის ნებართვა რეგისტრირე-

ბული იყო ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის კანცელარიაში, შესაბამისად, მისი სიყალბე არ დგინდებოდა.

87. მეორე კასატორი მიუთითებს, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ აშკარად უსაფუძვლოდ არ გაიზიარა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მიერ სწორად დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები, ის რომ 2016 წლის 24 აპრილს პარტნიორთა კრება ჩატარდა კანონის მოთხოვნათა დაცვით და არ არსებობდა კრების მიერ მიღებული გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის საფუძველი, ასევე უსაფუძვლოდ არ იქნა გაზიარებული შესაგებელში, ასევე, სააპელაციო შესაგებელში მითითებული გარემოება, კრების ოქმის ხანდაზმულობის ნაწილშიც, მაშინ როდესაც საქმის მასალებით ნათლად დასტურდება, რომ მოსარჩელეს გაშვებული აქვს სპეციალური კანონის მე-15 მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული გასაჩივრების ხანდაზმულობის ვადა, რადგან მოსარჩელემ 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების ოქმი სასამართლოში გაასაჩივრა 2016 წლის 10 ოქტომბერს.

88. მეორე კასატორი მიიჩნევს, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლომ არასწორი შეფასება მისცა 2016 წლის 24 აპრილი კრების ოქმს, გასაჩივრების ხანდაზმულობის ვადას და არასწორად განმარტა სპეციალური კანონის მე-9 პრიმა მუხლის მე-7 ნაწილი, რომლის სწორად შეფასების, კანონის სწორად განმარტების შედეგად ნამდვილად შესაძლებელია სხვაგვარი გადაწყვეტილების მიღება. ამით სასამართლო არამართებულად ჩაერია საწარმოს პარტნიორთა გადაწყვეტილებაში, რაც აზიანებს საზოგადოების განვითარების პროცესს, შესაბამისად უნდა გაუქმდეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და მოსარჩელეს უარი უნდა ეთქვას სარჩელის დაკმაყოფილებაზე.

89. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით ორივე საკასაციო საჩივარი ცნობილ იქნა დასაშვებად. საქმეზე ჩატარდა სამი ზეპირი სხდომა, (2021 წლის 18 მარტი; 2021 წლის 08 აპრილი; 2021 წლის 14 მაისი), სადაც საკასაციო პალატამ მხარეებს შესთავაზა დავის მორიგებით დასრულება. მხარეებმა ვერ მიაღწიეს შეთანხმებას დავის მორიგებით დასრულების შესახებ. საკასაციო სასამართლომ 2021 წლის 14 მაისს საქმის არსებითად განხილვის შედეგად, სსკ-ის 257.1 მუხლის მოთხოვნათა დაცვით, გადადო გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადება 2021 წლის 21 მაისს.

სამოტივაციო ნაწილი:

90. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის პირველი ნაწილის დისპოზიციიდან გამომდინარე (საკასაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას საკასაციო

საჩივრის ფარგლებში. საკასაციო სასამართლოს არ შეუძლია თავისი ინიციატივით შეამონმოს საპროცესო დარღვევები, გარდა 396-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტებისა), საკასაციო პალატის შეფასების საგანი იქნება კასატორების შედავების საფუძვლიანობა. კასატორების მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილება ემყარება კანონდარღვევას, კერძოდ, სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური და პროცესუალური ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით.

91. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო საჩივარი შეიძლება ეფუძნებოდეს მხოლოდ იმას, რომ გადანყვეტილება კანონის დარღვევითაა გამოტანილი. სამართლის ნორმები დარღვეულად ითვლება, თუ სასამართლომ: არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა; გამოიყენა კანონი, რომელიც არ უნდა გამოეყენებინა; არასწორად განმარტა კანონი. საპროცესო სამართლის ნორმების დარღვევა მხოლოდ მაშინ შეიძლება, გახდეს გადანყვეტილების გაუქმების საფუძველი, თუ ამ დარღვევის შედეგად საქმეზე არასწორი გადანყვეტილება იქნა გამოტანილი.

92. განსახილველ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლომ ზეპირი მოსმენით განიხილა საკასაციო საჩივარი და მხარეთა პრეტენზიების საფუძვლიანობის შემოწმებას, მათ შორის, დავის ფაქტობრივი ნაწილის კვლევას რამდენიმე საათიანი სხდომა მიუძღვნა. შესაბამისად, მტკიცებულებათა დონეზე შემოწმდა ყველა ის პრეტენზია, რომლებზე დაყრდნობითაც კასატორები მიიჩნევდნენ, რომ მიღებული გადანყვეტილება იყო არასწორი.

93. ვიდრე დადგენილი გარემოებების სამართლის ნორმებთან სუბსუმირებას შეუდგებოდეს, საკასაციო პალატა მიზანშეწონილად მიიჩნევს, ყურადღება გაამახვილოს სამართალწარმოების ფუნდამენტურ პრინციპებზე: მოქმედი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლით რეგლამენტირებულია პროცესის შეჯიბრებითობის პრინციპის საფუძველზე წარმართვა და დადგენილია, რომ მხარეებს აქვთ მტკიცებულებათა წარდგენის გზით საკუთარი პოზიციის დადასტურების შესაძლებლობა, გარდა ამისა, დემოკრატიულ საზოგადოებაში ფუნდამენტური მნიშვნელობა ენიჭება მხარეთა თანასწორობის დაცვას (სსკ-ის მე-5 მუხლი), რაც იმას ნიშნავს, რომ საქმის განხილვის თითოეულ ეტაპზე სასამართლო ინარჩუნებს ნეიტრალიტეტს და მოსამართლეს მიუკერძოებლად, მხოლოდ მტკიცებულებათა ობიექტური შეფასების გზით უყალიბდება შინაგანი რწმენა დავის გადანყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე ამა თუ იმ ფაქტის არსებობის თაობაზე. საქართველოს ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“ განსაზღვრავს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს როლს საერთო სასამართლოების

სიტუმაში და ადგენს, რომ უზენაესი სასამართლო დადგენილი საპროცესო ფორმით ზედამხედველობს მართლმსაჯულების განხორციელებას საქართველოს საერთო სასამართლოებში. კანონის მითითებული დანაწესიდან გამომდინარეობს, მათ შორის, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის პირველი ნაწილის დებულება, რომელიც ადგენს უზენაესი სასამართლოს მხრიდან დავის ფაქტობრივი ნაწილის შეფასების ფარგლებს, კერძოდ, საკასაციო სასამართლო მსჯელობს საპროცესო წესების დაცვით მოპოვებული მტკიცებულებებისა და მხარეთა მიერ მიცემული ახსნა-განმარტებების შეფასების კანონიერებაზე იმგვარად, რომ თავად ვერც ახალ ფაქტებს დაადგენს და ვერც ახალ განმარტებებს მიიღებს მხარეებისგან.

94. საკასაციო სასამართლომ ზეპირი განხილვისას შეამოწმა სადავო გარემოებები და მივიდა დასკვნამდე, რომ პირველი კასატორის საკასაციო საჩივარი დაუსაბუთებელია. მიუხედავად საკასაციო სასამართლოს მიერ ზეპირ განხილვაზე პირველი კასატორის მხრიდან მიღებული განმარტებებისა, საკასაციო სასამართლო შეზღუდულია პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის მომზადების ეტაპის დასრულების დროისათვის წარდგენილი ფაქტებისა და მტკიცებულებების კვლევით.

95. სასამართლო კი, ზემოთაღნიშნული ნეიტრალიტეტის პრინციპიდან გამომდინარე, ვერ უზრუნველყოფს მხარისათვის იურიდიული დახმარების განევას, რაც თანაბრობას დაარღვევს და სამართალწარმოებას მიკერძოებულს გახდის. ევროკონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტით „მიუკერძოებლობის“ მოთხოვნა ორი ასპექტისაგან შედგება. პირველი, სასამართლო სუბიექტურად თავისუფალი უნდა იყოს პიროვნული ზრახვებისა და მიდრეკილებებისაგან. მეორე, იგი ასევე, მიუკერძოებელი უნდა იყოს ობიექტური თვალსაზრისით ანუ, მან უნდა უზრუნველყოს საკმარისი გარანტიები ამ თვალსაზრისით ნებისმიერი კანონიერი ეჭვის გამოსარიცხად (იხ. გოტრინი და სხვები საფრანგეთის წინააღმდეგ, 1998 წლის 20 მაისის გადაწყვეტილება, Reports of Judgments and Decisions 1998-III, გვ. 10-0- 31, §58; მორისი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ, №38784/97, §58, ECHR 2002-I). რაც შეეხება სუბიექტურობას, მოსამართლე პიროვნულად მიუკერძოებლად უნდა იქნეს მიჩნეული, ვიდრე ამის საწინააღმდეგო არ დამტკიცდება (იხ. ჰაუს-შიდტი დანიის წინააღმდეგ, 1989 წლის 24 მაისის გადაწყვეტილება, სერია A №154, გვ. 21, §47; დაკარასი ლიტვის წინააღმდეგ, №42095/98, §30, ECHR 2000-X). სამართლიანი სასამართლოს კონცეფცია, თავის თავში მოიცავს სასამართლოს მხრიდან მხარისათვის საკუთარი პოზიციის დაცვის მოსამზადებლად ადეკვატური დროის განსაზღვრას და დაცვის მომზადების შესაძლებლობის მიცემას (იხ. Case If Galstyan v, Armenia, saCivari no26986/0-), რაც საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით, გან-

სახილველ შემთხვევაში, როგორც პირველ, ასევე მეორე კასატორთან მიმართებით უზრუნველყოფილ იქნა, შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო, როგორც აღინიშნა, სადავო ფაქტებს შეაფასებს საპროცესო ნესების დაცვით მიღებული განმარტებების ფარგლებში.

96. მოცემულ შემთხვევაში, სარჩელი აღძრულია მოპასუხე კომპანიის 20%-იანი ნილის მქონე პარტნიორის მიერ. მოსარჩელის მოთხოვნებს წარმოადგენდა 1. ბათილად იქნეს ცნობილი მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმი და კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილებები; 2. ბათილად იქნეს ცნობილი გ. გ-ას ხელმოწერით შედგენილი და საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული შპს „ბ-უს“ ნესდება; 3. ყალბ დოკუმენტად იქნეს აღიარებული ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის 2015 წლის 5 ოქტომბრის №25/19034 წერილი. ამ მოთხოვნებიდან ნაწილი დაკმაყოფილდა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 15 ივნისის გადაწყვეტილებით, რომლითაც გაუქმდა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება და ბათილად იქნეს ცნობილი მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის №1 საერთო კრების ოქმი იმ ნაწილში, რომლითაც შპს „ბ-უს“ საწესდებო კაპიტალში შეტანილ იქნა მოპასუხე კომპანიის სახელზე სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით რეგისტრირებული 1801 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი (მდენარე ქ. ბათუმი, ... ტერიტორია) და მასზე მოპასუხე კომპანიის საკუთრებაში არსებული 2547.92 კვ.მ. შენობა-ნაგებობა (მიწის უძრავი ქონების ს/კ: ...). დანარჩენ ნაწილში, სარჩელი უარყოფილი იქნა.

97. განსახილველი დავის ფარგლებში საკასაციო სასამართლოს მიერ შეფასების საგანს წარმოადგენს პირველი კასატორის – მოსარჩელის მოთხოვნის წინაპირობების არსებობა. ამ ტიპის სარჩელის წარმატებულობა, ბუნებრივია, უნდა შემოწმდეს მისი დამფუძნებელი ნორმის/ნორმების წინაპირობებთან მიმართებაში, რაც იმას ნიშნავს, რომ უპირველესად, სასამართლომ სწორად უნდა განსაზღვროს მოთხოვნის მარეგულირებელი სამართლებრივი საფუძველი – კანონის ნორმა, გამოარკვიოს სარჩელში მითითებული ფაქტების შესაბამისობა დამფუძნებელი ნორმის აბსტრაქტულ ელემენტებთან (ფორმალური გამართულობა), დადებითი პასუხის შემთხვევაში, სარჩელსა და შესაგებელში გამოთქმული პოზიციების ურთიერთშეჯერებით გამოარკვიოს სადავო და უდავო ფაქტობრივი გარემოებები (მტკიცების საგანი) და განაწილოს მხარეთა შორის მტკიცების საგანში შემავალი ფაქტების დადასტურების ტვირთი (მტკიცების ტვირთი).

98. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სასამართლოს უპირველესი ამოცანაა, დაადგინოს, თუ რას ითხოვს მოსარჩელე მოპასუხისაგან და რის საფუძველზე, ანუ რომელ ფაქტობრივ გარემოებებზე ამ-

ყარებს თავის მოთხოვნას. სასამართლომ მხარის მიერ მითითებული მოთხოვნის ფარგლებში უნდა მოძებნოს ის სამართლებრივი ნორმა (ნორმები), რომელიც იმ შედეგს ითვალისწინებს, რისი მიღწევაც მხარეს სურს. ამასთან, სამართლებრივ საფუძვლად განხილული ნორმა (ან ნორმები) შეიცავს იმ აღწერილობას (ფაქტობრივ შემადგენლობას), რომლის შემონმბაც სასამართლოს ვალდებულებაა და რომელიც უნდა განხორციელდეს ლოგიკური მეთოდების გამოყენების გზით, ანუ სასამართლომ უნდა დაადგინოს, ნორმაში მოყვანილი აბსტრაქტული აღწერილობა, რამდენად შეესაბამება კონკრეტულ ცხოვრებისეულ სიტუაციას და გამოიტანოს შესაბამისი დასკვნები. ის მხარე, რომელსაც აქვს მოთხოვნა მეორე მხარისადმი, სულ მცირე, უნდა უთითებდეს იმ ფაქტობრივ შემადგენლობაზე, რომელსაც სამართლის ნორმა გვთავაზობს. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია, დავასკვნათ, რომ მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლის რომელიმე ფაქტობრივი წანამძღვრის (სამართლებრივი წინაპირობის) არარსებობა გამორიცხავს მხარისათვის სასურველი სამართლებრივი შედეგის დადგომას.

99. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ საქმის განმხილველი სასამართლო შეზღუდულია მხოლოდ მხარის მიერ მითითებული ფაქტობრივი გარემოებებით, რაც შეეხება სამართლის ნორმების გამოყენებას, სასამართლო, საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების შეფასებით, ადგენს თუ რა სამართლებრივი ურთიერთობა არსებობს მხარეთა შორის და ამ ურთიერთობის მარეგულირებელი სამართლებრივი ნორმების საფუძველზე აკმაყოფილებს ან არ აკმაყოფილებს სარჩელს. მხარეთა შორის არსებული ურთიერთობის შეფასება შედის სასამართლოს კომპეტენციაში, თუმცა, საქმეზე გადაწყვეტილება მიღებულ უნდა იქნეს შეჯიბრებითობის პრინციპის სრულად რეალიზაციის პირობებში.

100. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ მოთხოვნის საფუძველი სამოქალაქო სამართალში, ზოგადად არის სამართლის ის ნორმა, რომელიც დამოუკიდებლად ან სხვა მოთხოვნის საფუძვლებთან ერთობლიობაში აფუძნებს ამა თუ იმ მოთხოვნას ანუ სამოქალაქო სამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილეთა კონკრეტულ უფლება-მოვალეობებს. (იხ. ჰ.ბოელინგი, ლ.ჭანტურია, სამოქალაქო საქმეებზე სასამართლო გადაწყვეტილებათა მიღების მეთოდიკა, მეორე გამოცემა, თბ., 2004, 38.) კერძო სამართლებრივი ურთიერთობის მომწესრიგებელი მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმების დანიშნულებაა ურთიერთობაში მონაწილე სუბიექტების უფლებების განსაზღვრა და მათი განხორციელების უზრუნველყოფა. მოთხოვნა უფლების რეალიზაციის კანონით გათვალისწინებული შესაძლებლობაა. მოთხოვნა და მოთხოვნის საფუძველი სხვადასხვა ცნებებია და სასურველია მათი აღრევა თავიდან იქნეს აცილებული. ამ გამიჯვნას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს იმის გათვა-

ლისწინებით, რომ მოთხოვნათა შორის არჩევანის უფლება, მოსარჩელის უფლებამოსილებაა, ხოლო მოსარჩელის მიერ წარდგენილი მოთხოვნის დამფუძნებელი მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველთა შორის ერთ-ერთის მისადაგება სასამართლოს უფლებამოსილება და ვალდებულებაა (იხ. ჰ. ბოელინგი, ლ. ჭანტურია, სამოქალაქო საქმეებზე სასამართლო გადაწყვეტილებათა მიღების მეთოდთა, მეორე გამოცემა, თბ., 2004, 42.).

101. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ მოთხოვნა პირის ნებას დაქვემდებარებული და სხვა პირზე მიმართული უფლებაა, რომელიც მისი პროცესუალური განხორციელებისაგან მკვეთრად იმიჯნება. მოთხოვნა ძირითადად მატერიალურ-სამართლებრივი მნიშვნელობის მატარებელია. მოთხოვნა საპროცესო-სამართლებრივი გაგებით, ყოველთვის მიმართულია სასამართლო გადაწყვეტილების დადგომისაკენ. მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძველია სამართლის ნორმა, რომლის სამართლებრივი შედეგით გათვალისწინებულია სამართლებრივ ურთიერთობაში მონაწილე პირის მიერ რაიმე მოქმედების განხორციელებისა თუ მოქმედების შესრულებისაგან თავის შეკავების ვალდებულება. თითოეული მოთხოვნის დამფუძნებელი სამართლის ნორმა განსაზღვრავს მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველს, თუმცა, მისი განმარტება და ფაქტობრივ გარემოებებზე მისადაგება სასამართლოს უფლებამოსილებაა. მოთხოვნის საფუძველი ორი ნაწილისაგან შედგება: ა) ნორმის შემადგენლობა, რომელიც მოიცავს ცალკეულ წინაპირობას და ბ) სამართლებრივი შედეგი, რომელიც კანონის საფუძველზე დადება იმ შემთხვევაში, თუ სახეზეა ნორმის შემადგენლობით განსაზღვრული ყველა წინაპირობა.

102. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ მოსარჩელის მოთხოვნის შინაარსის განმსაზღვრელია სარჩელში მითითებული ფაქტები და გარემოებები. სარჩელის ინდივიდუალიზაცია სარჩელის ელემენტების მეშვეობითაა შესაძლებელი. სსსკ-ის მე-3, მე-4, 83-ე და 178-ე მუხლების ანალიზით შესაძლებელია, დავასკვნათ, რომ სარჩელი შედგება ორი ელემენტისგან: სარჩელის საგნისა და სარჩელის საფუძვლისგან. სარჩელის საგანია მოსარჩელის მოთხოვნა მოპასუხისადმი (სსსკ-ის 178.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტი), ხოლო სარჩელის საფუძველი – კონკრეტული ფაქტები და გარემოებები, რომლებზედაც მოსარჩელე ამყარებს თავის მოთხოვნას (სსსკ-ის 178.1 მუხლის „ე“ ქვეპუნქტი). საქმის გარემოებათა ანალიზის საფუძველზე მოსარჩელის მოთხოვნის შინაარსის დადგენა და მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლის მოძიება კი, სასამართლოს ვალდებულებაა. სადავო ურთიერთობის შეფასებისას, ზემდგომი ინსტანციის სასამართლო არაა შეუბოჭილი ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოს სამართლებრივი შეფასებებით, შესაბამისად, თუ

ზემდგომი ინსტანციის სასამართლო გამოარკვევს, რომ ქვემდგომი სასამართლოს სამართლებრივი შეფასება არ გამომდინარეობს საქმის ფაქტობრივი გარემოებებიდან, იგი ვალდებულია, ეს გარემოებები თავად შეაფასოს სამართლებრივად სწორად და მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება.

103. საკასაციო პალატა კიდევ ერთხელ განმარტავს, რომ სადავო ურთიერთობის სამართლებრივი შეფასება სასამართლოს ვალდებულებაა, მიუხედავად იმისა, ედავებიან თუ არა ამ შეფასებას მხარეები. ეს იმას ნიშნავს, რომ არც სააპელაციო და არც საკასაციო სასამართლო არაა შებოჭილი სააპელაციო თუ საკასაციო საჩივარში მითითებული კანონის დარღვევებით და ისინი ამომწებენ გადაწყვეტილებას მატერიალურსამართლებრივი ნორმების სწორად გამოყენების თვალსაზრისით. თუ ასეთი შემთხვევების შედეგად სასამართლო იმ დასკვნას გამოიტანს, რომ საჩივრის მოთხოვნა გადაწყვეტილების გაუქმების ან შეცვლის შესახებ უნდა დაკმაყოფილდეს, მაგრამ არა საჩივარში მითითებული, არამედ მატერიალურსამართლებრივი ნორმის (კანონის) სხვა დარღვევის გამო, სასამართლომ უნდა გამოიტანოს შესაბამისი გადაწყვეტილება. იმ შემთხვევაში კი, თუ არასწორი სამართლებრივი შეფასების შედეგად, ანუ კანონის (სსსკ-ის 393.2 მუხლის) დარღვევით მიღებული გადაწყვეტილების ძალაში დატოვება შესაძლებელია სხვაგვარი სამართლებრივი შეფასებით, სააპელაციო სასამართლოს შეუძლია, თავისი განჩინებით ძალაში დატოვოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება ან ამ გადაწყვეტილების შეცვლით მიიღოს ახალი გადაწყვეტილება (სსსკ-ის 386-ე მუხლი). ასეთივე შესაძლებლობითაა აღჭურვილი საკასაციო სასამართლოც, კერძოდ, მას შეუძლია, არ გააუქმოს გადაწყვეტილება და ძალაში დატოვოს იგი (სსსკ-ის 410-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი) ან ახალი გადაწყვეტილებით დაადგინოს სხვა სამართლებრივი შედეგი (სსსკ-ის 411-ე მუხლი).

104. საკასაციო პალატა კიდევ ერთხელ აღნიშნავს, რომ მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლის რომელიმე ფაქტობრივი წანამძღვრის (სამართლებრივი წინაპირობის) არარსებობა გამოორიცხავს მხარისათვის სასურველი სამართლებრივი შედეგის დადგომას (შდრ., სუსგ №ას-1817-2019, 15 ივნისი, 2020). თავის მხრივ, მოთხოვნის საფუძვლის (საფუძვლების) ძიებისას, სასამართლოსათვის ამოსავალია ის კონკრეტული ფაქტები და გარემოებები, რომლებზედაც მოსარჩელე ამყარებს თავის მოთხოვნას. სწორედ მოსარჩელის მიერ მითითებული ფაქტები და გარემოებები განსაზღვრავენ სარჩელის მოთხოვნის შინაარსს. სასამართლომ, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებების შეფასებით, უნდა გაარკვიოს, თუ საიდან გამომდინარეობს მოსარჩელის მოთხოვნის სამართლებრივი სა-

ფუძველი, კერძოდ, სახელშეკრულებო შეთანხმებებიდან, ზიანის მიყენებიდან (დელიქტი), უსაფუძვლო გამდიდრებიდან თუ კანონით გათვალისწინებული სხვა საფუძველიდან.

105. ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლით გარანტირებული სამართლიანი სასამართლოს უფლება მოიცავს ისეთ მნიშვნელოვან კომპონენტს, რომლის მიხედვითაც, სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება უნდა იყოს მხარისათვის განჭვრეტადი. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო არაერთ გადაწყვეტილებაში უთითებს, რომ ეროვნული სასამართლოს გადაწყვეტილება უნდა პასუხობდეს მხარის მიერ სამართლებრივ და პროცედურულ საკითხებთან დაკავშირებით წარმოდგენილი არგუმენტების ძირითად ასპექტებს (იხ., გადაწყვეტილება საქმეზე Ruiz Torija v. Spain, §§ 29-30). შესაბამისად, უფლება მოსმენაზე მოიცავს არა მხოლოდ სასამართლოს წინაშე არგუმენტების წარდგენის შესაძლებლობას, არამედ სასამართლოს ვალდებულებას, გადაწყვეტილების დასაბუთებაში მიუთითოს მიზეზები, რომელთა საფუძველზეც გაიზიარა ან უარყო შესაბამისი არგუმენტები. სასამართლომ შეიძლება აუცილებლად არ მიიჩნიოს იმგვარ არგუმენტებზე პასუხის გაცემა, რომლებიც აშკარად არარელევანტური, დაუსაბუთებელი ან სხვაგვარად დაუშვებელია მსგავსი არგუმენტების მიმართ არსებული სამართლებრივი დებულებების ან მყარად დადგენილი სასამართლო პრაქტიკის საფუძველზე, თუმცა, ყველა გადაწყვეტილება უნდა იყოს ნათელი და საქმეში მონაწილე მხარეებს შესაძლებლობას უნდა აძლევდეს გაიგონ, თუ რატომ გაითვალისწინა სასამართლომ მხოლოდ კონკრეტული გარემოებები და მტკიცებულებები (იხ., გადაწყვეტილება საქმეზე Seryavin and Others v. Ukraine §§ 55-62). სასამართლოს აქვს ვალდებულება, სათანადოდ იმსჯელოს მხარეთა მიერ წარდგენილ დოკუმენტებზე, არგუმენტებსა და მტკიცებულებებზე (იხ. Kraska v. Switzerland, § 30; Van de Hurk v. the Netherlands, § 59; Perez v. France, § 80). ამასთან, მხარეებს უნდა ჰქონდეთ არა მხოლოდ იმის შესაძლებლობა, რომ იცოდნენ იმ მტკიცებულებათა შესახებ, რომლებიც მათ სჭირდებათ თავიანთი სარჩელის წარმატებისათვის, არამედ ჰქონდეთ კომენტარის გაკეთების საშუალება ყველა იმ მტკიცებულებასთან და მოსაზრებასთან დაკავშირებით, რომლებიც წარდგენილია სასამართლოს აზრის ფორმირებაზე ზეგავლენის მოხდენის მიზნით (იხ. Milatova and others v. The Czech republic §59; Niderost-huber v. Switzerland, § 24; K.S. v. Finland § 21).

106. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ განსახილველ შემთხვევაში, დავის საგანია პარტნიორთა კრების ჩატარებისა და მიღებული გადაწყვეტილების მართლზომიერება, ხოლო თავად პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება კი მიეკუთვნება გარიგებას (სსკ-ის

50-ე მუხლი). აღსანიშნავია ისიც, რომ „მენარმეთა შესახებ“ კანონის მე-9¹, 47-ე მუხლების საფუძველზე პარტნიორთა კრება საზოგადოების მმართველობითი ფუნქციის განმახორციელებელი ორგანოა, რომელზედაც საზოგადოების პარტნიორები, საზოგადოების სახელით და საზოგადოების ინტერესების შესაბამისად იღებენ გადაწყვეტილებებს.

107. პირველი კასატორის (მოსარჩელე) პრეტენზია შეეხება მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების მონვევისა და ჩატარების პროცედურული წესის უხეშ დარღვევას. ის სამართლებრივი შედეგი, რომლის მიღწევაც მოსარჩელს სურს, გამომდინარეობს სპეციალური კანონის („მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი) მე-9¹ მუხლიდან.

108. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ თანამედროვე ეკონომიკის აღმავლობისა და სტაბილურობის შენარჩუნების ერთ-ერთი საფუძველი საკორპორაციო სამართლებრივი რეგულაციებია. კორპორაციული „მართლწესრიგი“ აერთიანებს კაპიტალურ და ამხანაგურ საზოგადოებათა ტიპოლოგიურ ფორმებს. საკორპორაციო სამართლის პრინციპული ფუნქცია სამენარმეო ეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელი სუბიექტების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმით უზრუნველყოფაა. საკორპორაციო სამართლებრივი საკანონმდებლო მოწესრიგება მენარმე სუბიექტებს ამხანაგური და კაპიტალური ტიპის საზოგადოებებად ყოფს. კაპიტალის კონცენტრირების, მისი ორგანიზაციული მართვისა და ოპერაციული საქმიანობის შედეგად წარმოშობილი ვალდებულებებისათვის პასუხისმგებლობის შეზღუდვა, კაპიტალური ტიპის საზოგადოების სუბსტანციური ნიშნებია, რომელიც ყველაზე მეტად ახასიათებს კაპიტალური ტიპის ისეთ მენარმე სუბიექტს, როგორიცაა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება.

109. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ იურიდიული პირის ლეგალური დეფინიცია მოცემულია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლში (იურიდიული პირი არის განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად შექმნილი, საკუთარი ქონების მქონე, ორგანიზებული წარმონაქმნი, რომელიც თავისი ქონებით დამოუკიდებლად აგებს პასუხს და საკუთარი სახელით იძენს უფლებებსა და მოვალეობებს, დებს გარიგებებს და შეუძლია სასამართლოში გამოვიდეს მოსარჩელედ და მოპასუხედ), რომლის ანალიზიდან გამომდინარეობს დასკვნა, რომ ამ ტიპის კორპორაციული გაერთიანება არის ხელოვნური წარმონაქმნი, რომელსაც მართლწესრიგი ბუნებითი პირის თვისებებს სძენს და ამდენად, სამართალსუბიექტად მიიჩნევა და რომელიც ასოციაციის კონსტიტუციურ საფუძველს ემყარება.

110. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ საზოგადოების დაფუძნება წარმოადგენს სამოქალაქო სამართლებრივ გარიგებას, ამასთან

ორმხრივ ან მრავალმხრივ გარიგებას. საზოგადოების დაფუძნების, როგორც გარიგების, მიმართ გამოყენებული უნდა იყოს სამოქალაქო კოდექსის ნორმები გარიგებათა შესახებ. (იხ. დამატებით: ლადო ჭანტურია, თედო ნინიძე, მეწარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი, მესამე გამოცემა, თბილისი, „ნების გამოვლენა საწარმოთა დაფუძნებისას“, გვ. 30; შდრ. სუსგ №ას-1817, 2019, 15 ივნისი, 2020, პ.75).

111. საკასაციო პალატის მოსაზრებით, სამეწარმეო სუბიექტის წესდება, თავისი არსით, სამოქალაქო სამართლებრივი გარიგებაა, შესაბამისად, მხარეები სახელშეკრულებო თავისუფლების პირობებში განსაზღვრავენ თავიანთ უფლებებსა და მოვალეობებს. სსკ-ის 50-ე მუხლის თანახმად, სამართლებრივი შედეგის დადგომა შეიძლება გამოიწვიოს როგორც ცალმხრივმა, ისე ორმხრივმა ამ მრავალმხრივმა ნების გამოვლენამ. მრავალმხრივი გარიგების გავრცელებული ფორმაა გადაწყვეტილება, რომელიც მიიღება არა გამოვლენილ ნებათა კონსენსუსის საფუძველზე, არამედ გამოვლენილ ნებათა უმრავლესობის მიერ. გადაწყვეტილების მიღების პირობები და პროცედურა ჩვეულებრივ კანონით განისაზღვრება. მაგალითად, პარტნიორების საერთო კრების მიერ გადაწყვეტილებების მიღება ხდება მეწარმეთა შესახებ კანონის საფუძველზე. ასეთი ტიპის გადაწყვეტილებების, როგორც მრავალმხრივი გარიგების თავისებურება იმაშიც გამოიხატება, რომ მას მბოჭავი და სავალდებულო ძალა აქვთ იმ პირთათვისაც, რომლებიც წინააღმდეგი იყვნენ ამ გადაწყვეტილების მიღების, მაგალითად, კენჭისყრაში მონაწილეთა უმცირესობა. (შდრ: ლადო ჭანტურია, სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, წიგნი I, მუხლი 50, ველი 14, თბილისი, 2017, გვ.290-291).

112. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის თანახმად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის მქონე საზოგადოებაში ხელმძღვანელობის უფლება აქვთ დირექტორებს, თუ წესდებით ან პარტნიორთა შეთანხმებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. ხელმძღვანელობის უფლებამოსილება გულისხმობს საწარმოს სახელით გადაწყვეტილებების მიღებას, ხოლო წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება გულისხმობს საწარმოს სახელით გამოსვლას მესამე პირებთან ურთიერთობაში. ხელმძღვანელობის უფლებამოსილება გულისხმობს წარმომადგენლობით უფლებამოსილებასაც, თუ პარტნიორთა შეთანხმებით (წესდებით) სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

113. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება არის საზოგადოება, რომლის პასუხისმგებლობა მისი კრედიტორების წინაშე შემოიფარგლება მთელი მისი ქონებით. ასეთი საზოგადოების დაფუძნება შეუძლია ერთ პირსაც (44-ე მუხლი). პარტნიორთა უფლება-მოვალეობები და წილების თავდაპირველი განაწილების წესი განისაზღვრება საწარმოს წესდებით (პარტნიორთა შეთან-

ხმებით). საწარმოს პარტნიორები მმართველობით უფლებამოსილებას ახორციელებენ პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი. პარტნიორთა კრების კომპეტენცია, კრების ჩატარების წესი და გადაწყვეტილების მიღების პროცედურა განისაზღვრება ამ კანონით ან/და საწარმოს წესდებით. დირექტორის კომპეტენცია და პასუხისმგებლობა განისაზღვრება ამ კანონით ან/და წესდებით. საწარმოს მართვის ორგანოების სტრუქტურა, შემადგენლობა და საქმიანობის წესი განისაზღვრება მისი წესდებით.

114. საკასაციო პალატა მიუთითებს სადავო კრების ჩატარების დროისათვის (2016 წლის 24 აპრილი) მოქმედ სპეციალური კანონის („მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი) ნორმატიულ რეგულირებას, აგრეთვე მოპასუხე კომპანიის წესდების იმ დებულებებზე, რომლებიც ადგენენ პარტნიორთა კრების მოწვევისა და ჩატარების პროცედურული საკითხებს:

115. სპეციალური კანონის მე-9¹ მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, პარტნიორთა საერთო კრება ტარდება წელიწადში ერთხელ მაინც. საწარმოს ყოველ პარტნიორს, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების შემთხვევაში – დირექტორსაც, შეუძლია ერთი კვირის ვადაში მოიწვიოს პარტნიორთა საერთო კრება ყველა პარტნიორისათვის დაზღვეული წერილის გაგზავნით ან კომუნიკაციის სხვა საშუალებით, რომელიც იძლევა ადრესატის მიერ ინფორმაციის მიღების დადასტურების საშუალებას. წერილი უნდა შეიცავდეს დღის წესრიგის პროექტს. მოწვევის მიღებიდან 3 დღის ვადაში პარტნიორებს შეუძლიათ დღის წესრიგში დამატებათა შეტანა. კრება გადაწყვეტილებაუნარიანია, თუ მას ესწრება (ესწრებიან) ხმების უმრავლესობის მქონე პარტნიორი (პარტნიორები). კრება გადაწყვეტილებებს იღებს დამსწრეთა ხმების უმრავლესობით. თუ კრება არ არის გადაწყვეტილებაუნარიანი, მაშინ კრების მომწვევს შეუძლია იმავე წესითა და იმავე დღის წესრიგით ხელახლა მოიწვიოს კრება. მეორე კრება გადაწყვეტილებაუნარიანია მაშინაც კი, თუ მასზე არ გამოცხადდება (გამოცხადებიან) ხმების უმრავლესობის მქონე პარტნიორი (პარტნიორები).

116. სპეციალური კანონის ზემოთმითითებული მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით კრება გადაწყვეტილებებს იღებს დამსწრეთა ხმების უმრავლესობით... ხოლო პარტნიორთა კრების მონაწილენი თავიანთი შემადგენლობიდან ხმების უბრალო უმრავლესობით ირჩევენ თავმჯდომარეს. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების მიღებისთანავე თავმჯდომარე ადგენს და ხელს აწერს ოქმს.

117. სპეციალური კანონის ზემოთმითითებული მუხლის მე-7 და მე-9 პუნქტების თანახმად, ყველა გადაწყვეტილება, რომელთა მნიშვნელობა სცილდება საზოგადოების ჩვეულებრივ საქმიანობას, მოითხოვს

ყველა პარტნიორის მონაწილეობით ჩატარებული კრების გადანყვეტილებას. საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს გადანყვეტილების მიღებას კრების მონაწილეთა ხმების უმრავლესობით, თუ ეს კანონი არ განსაზღვრავს გადანყვეტილების მიღებას ერთხმად და თუ ამ გადანყვეტილების შინაარსი არ ქმნის არათანაბარ მდგომარეობას რომელიმე პარტნიორისათვის ანდა არ ხელყოფს პარტნიორის არსებით ინტერესებს.

118. რაც შეეხება მოპასუხე კომპანიის წესდებით განსაზღვრულ რეგულირებას, საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მოპასუხე კომპანიის წესდების მიხედვით, საწარმოს ყოველ პარტნიორს, აგრეთვე, დირექტორსაც შეუძლია კრების მოწვევა 1 კვირის ვადაში საწარმოს ყველა პარტნიორისათვის დაზღვეული წერილის გაგზავნით... წერილი უნდა შეიცავდეს დღის წესრიგის პროექტს. მოწვევის მიღებიდან 3 დღის ვადაში პარტნიორებს შეუძლიათ დამატებათა შეტანა დღის წესრიგში. პარტნიორთა კრების მონაწილენი თავიანთი შემადგენლობიდან ხმების უბრალო უმრავლესობით ირჩევენ თავმჯდომარეს. პარტნიორთა კრების გადანყვეტილების მიღებისთანავე თავმჯდომარე ადგენს და ხელს აწერს ოქმს (წესდების მუხლი 6). რაც შეეხება გადანყვეტილების მიღების წესს, წესდების მე-8 მუხლის მიხედვით პარტნიორთა კრებაზე გადანყვეტილება მიიღება ხმათა უბრალო უმრავლესობით. თუ ამ გადანყვეტილების შინაარსი არ ქმნის არათანაბარ მდგომარეობას რომელიმე პარტნიორისათვის, ან/და არ ხელყოფს პარტნიორის არსებით ინტერესებს. წესდების მე-9 მუხლის მიხედვით გადანყვეტილების მიღების შემდეგ დგება ოქმი, რომელზედაც უცილებელია თავმჯდომარის ხელმოწერა.

119. პირველი კასატორი ადასტურებს და სადავოდ არ ხდის იმ გარემოებას, რომ 2016 წლის 24 აპრილს დანიშნული პარტნიორთა კრების შესახებ წინასწარ ეცნობა წერილობით მოპასუხე კომპანიის დირექტორის მიერ, სადაც მოცემული იყო 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების დღის წესრიგის პროექტი, კერძოდ, ახალი შპს-ს დაფუძნება (იხ., პირველი საკასაციო საჩივარი, წინამდებარე გადანყვეტილების პ.65). საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მოსარჩელეს (პირველი კასატორი) არ უსარგებლია (რაც პირველი კასატორის წარმომადგენელმა დაადასტურა საკასაციო სასამართლოში 2021 წლის 14 მაისს გამართულ სხდომაზე და მიუთითა აღნიშნულის მიზეზი), სპეციალური კანონის მე-9¹ და მოპასუხე კომპანიის წესდების მე-6 მუხლით მინიჭებული უფლებით, რაც მოსარჩელის მხრიდან პარტნიორთა კრების დღის წესრიგში დამატებითი საკითხის 3 დღის ვადაში შეტანაში მდგომარეობდა. შესაბამისად, გასაზიარებელი არაა პირველი კასატორის საკასაციო პრეტენზია მოპასუხე კომპანიის 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრე-

ბის მოწვევის პროცედურის უხეშ დარღვევებთან მიმართებით.

120. რაც შეეხება მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ჩატარებისა და მიღებული გადაწყვეტილების ლეგიტიმაციას, ამ საკითხთან მიმართებით, დადგენილია, რომ 2016 წლის 24 აპრილს პარტნიორთა კრება ჩატარდა ქ. ბათუმში, ... და კრებას ესწრებოდნენ ვ. შ-ის და ი. ა-ას წარმომადგენელი მ. კ-ვა, ხოლო მოსარჩელეს წარმომადგენდა ნ. ნ-ა. კრებას თავმჯდომარეობდა შპს „ა-ლ-ის“ დირექტორი გ. გ-ა, ხოლო მდივნის ფუნქციას ასრულებდა ა. ც-ძე.

121. დადგენილია, რომ მოსარჩელის/პირველი კასატორის (მოპასუხე კომპანიის 20%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორი) წარმომადგენელმა – ნ. ნ-ამ პრეტენზია განაცხადა კრების მსვლელობაში თავმჯდომარედ გ. გ-ას მონაწილეობაზე და განმარტა, რომ ის არცერთ პარტნიორს არ დაუნიშნავს თავმჯდომარედ. ასევე, შენიშვნა განაცხადა მდივნად ა. ც-ძის მონაწილეობაზე. დღის წესრიგით გათვალისწინებულ ორივე საკითხს დაეთანხმა ვ. შ-ის და ი. ა-ას წარმომადგენელი მ. კ-ვა. თ. ნ-ას წარმომადგენელი არ დაეთანხმა დღის წესრიგით გათვალისწინებულ არცერთ საკითხს. მან გადაწყვეტილების მიღებამდე დასვა 11 გამოსარკვევი საკითხი და მათი დასაბუთებით მოითხოვა, რომ კრებამ არ მიიღოს დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხებზე დადებითი გადაწყვეტილება.

122. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, როგორც ეს საქმის მასალებითაა დადგენილი, მოპასუხე კომპანიის წესდების მიხედვით მოპასუხე კომპანიის (საწარმოს) მართვის ორგანოებია: ა) პარტნიორთა საერთო კრება; ბ) დირექტორი. პარტნიორთა კრების მონაწილენი თავიანთი შემადგენლობიდან ხმების უბრალო უმრავლესობით ირჩევენ თავმჯდომარეს. პარტნიორთა გადაწყვეტილების მიღებისთანავე თავმჯდომარე ადგენს და ხელს აწერს ოქმს (მუხლები 5 (ა), 6.1; 6.3). ამასთან, წესდების მე-9 მუხლის თანახმად, გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ დგება ოქმი, რომელზედაც აუცილებელია თავმჯდომარის ხელმოწერა. ამდენად, მოპასუხე კომპანიის წესდების მიხედვით პირი პარტნიორთა კრების თავმჯდომარედ არჩეული უნდა ყოფილიყო სწორედ პარტნიორთა ხმების უბრალო უმრავლესობით.

123. პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის სხდომის ოქმით დადგენილია, რომ კრების თავმჯდომარედ არჩეული იქნა გ. გ-ა – კომპანიის დირექტორი, ხოლო კრების მდივანი იყო ა. ც-ძე. ამავე კრების ოქმში წერილობითაა დაფიქსირებული ის პრეტენზიებიც, რომლებიც მოპასუხე კომპანიის 20%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორის წარმომადგენელ – ნ. ნ-იას (მოსარჩელე/პირველი კასატორი) ჰქონდა კრების თავმჯდომარედ გ. გ-ას არჩევასთან დაკავშირებით. ამასთან, საქმეზე დადგენილია, რომ მოპასუხე კომპანიის 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქ-

მი, რომელიც სარეგისტრაციოდ წარედგინა სამენარმეო რეესტრს ხელმონერილია პარტნიორთა კრების თავმჯდომარედ არჩეული პირის – გ. გ-ას მიერ, რომელიც თანამდებობრივად იკავებდა მოპასუხე კომპანიის დირექტორის თანამდებობას.

124. პირველი კასატორი პრეტენზიას გამოთქვამს ზემოთმითითებულ საკითხთან დაკავშირებით და აღნიშნავს, რომ პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმს ხელს აწერს გ. გ-ა არა როგორც კრების თავმჯდომარე, არამედ, როგორც მოპასუხე კომპანიის დირექტორი. ამასთან, კრების ოქმზე ხელმონერა განხორციელებულია არა კრების ოქმის შედგენისთანავე, არამედ მეორე დღეს.

125. საკასაციო პალატა არ იზიარებს პირველი კასატორის პრეტენზიას და აღნიშნავს, რომ როგორც ეს მოპასუხე კომპანიის წესდებითაა განსაზღვრული, პარტნიორთა გადაწყვეტილების მიღებისთანავე თავმჯდომარე ადგენს და ხელს აწერს ოქმს (მუხლები 5 (ა), 6.1; 6.3). ამასთან, წესდების მე-9 მუხლის თანახმად, გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ დგება ოქმი, რომელზედაც აუცილებელია თავმჯდომარის ხელმონერა. მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ საქმეში წარმოდგენილი პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმი ხელმონერილია გ. გ-ას მიერ. დადგენილია ისიც, რომ გ. გ-ა პარტნიორთა ხმების უბრალო უმრავლესობით იქნა არჩეული 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების თავმჯდომარედ. ამასთან, დადგენილია, რომ საბოლოოდ კრების ოქმი, რომელიც წარდგენილი იქნა სამენარმეო რეესტრში, ხელმონერილი იქნა მხოლოდ კრების თავმჯდომარედ არჩეული გ. გ-ას მიერ.

126. რაც შეეხება პირველი კასატორის პრეტენზიას იმასთან დაკავშირებით, რომ სამენარმეო რეესტრში წარდგენილი ოქმი არ შეიცავს იმ შენიშვნებსაც, რომელიც პარტნიორებს წარედგინა მოსარჩელის წარმომადგენლის მიერ კრების ჩატარებასთან დაკავშირებულ დარღვევებზე. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ როგორც ეს წინამდებარე გადაწყვეტილებითაა დადგენილი და ამას ეთანხმება პირველი კასატორიც (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების პ.67) სამენარმეო რეესტრს საწარმოს რეგისტრაციისათვის წარედგინა შპს „ა-ლ-ის“ 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმი იგივე შინაარსით, ოღონდ იმ განსხვავებით, რომ ამ ოქმზე არ არის მოსარჩელის წარმომადგენლის მიერ გაკეთებული შენიშვნა კრების ჩატარებასთან დაკავშირებით.

127. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მენარმეთა შესახებ კანონი პირდაპირ არ მიუთითებს, თუ როგორ უნდა შედგეს შპს-ის პარტნიორთა კრების ოქმი, თუმცა, „იგი უნდა შეიცავდეს მითითებას, თუ სად და როდის შედგა კრება. მითითებული უნდა იყოს, თუ ვინ ესწრება კრებას, წესდების შესაბამისად არის თუ არა კრება გადაწყვეტილებაუნარიანი;

მითითებული უნდა იქნეს განსახილველი საკითხი და განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით პარტნიორთა მიერ გამოთქმული მოსაზრებები. ოქმი მკაფიოდ უნდა ასახავდეს კენჭისყრის შედეგებს და ხელს უნდა აწერდეს თავმჯდომარე“ (იხ. ლადო ჭანტურია, თედო ნინიძე, მენარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი, მესამე გამოცემა, თბილისი, 2002, გვ. 296).

128. ამასთან, მოპასუხე კომპანიის წესდების მე-9 მუხლის თანახმად, გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ დგება ოქმი, რომელზედაც აუცილებელია თავმჯდომარის ხელმოწერა. შესაბამისად, არაა გასაზიარებელი პირველი კასატორის პრეტენზია ამ ნაწილში კრების ჩატარების პროცედურულ დარღვევასთან დაკავშირებით.

129. საკასაციო პალატა დამატებით აღნიშნავს, რომ როგორც საქმის მასალებითაა დადგენილი (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების პ.43), მენარმეთა შესახებ საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით (მე-4-მე-5 მუხლები), განხორციელდა შპს „ბ-უ“ სამენარმეო რეესტრში რეგისტრაცია 2016 წლის 9 ივნისს. მისი 100%-იანი წილის მფლობელია მოპასუხე კომპანია. დირექტორად დარეგისტრირდა გ. გ-ა; საქმის მასალებში არ მოიპოვება მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი რაიმე მტკიცებულება, რომლითაც დადასტურდებოდა, რომ მისი მოთხოვნის საფუძველზე მიმდინარეობს შპს „ბ-უს“, როგორც კანონსაწინააღმდეგო რეგისტრაციის გაუქმებასთან დაკავშირებით, რაიმე წარმოება.

130. რაც შეეხება პირველი კასატორის პრეტენზიას, მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილების იმ ნაწილთან მიმართებით, რომლის მიხედვითაც ახლად დაფუძნებულ სანარმო შპს „ბ-უს“ საწესდებო კაპიტალში შეტანილი იქნა, მოპასუხე კომპანიის მფლობელობაში და საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონებები.

131. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ იურიდიული პირის დეფინიცია მოიცავს ასევე მის უწარს, გააჩნდეს საკუთარი ქონება. იურიდიული პირისათვის დამახასიათებელი ეს ელემენტი სანივთო სამართლის სფეროს განეკუთვნება. მას, როგორც ნორმატიულ ცნებას, განამტკიცებს სამოქალაქო კოდექსის 147-ე მუხლი. სამართლის თეორიაში გაბატონებული მოსაზრების თანახმად, კანონმდებლის მიზანს იურიდიული პირის ფაქტობრივ ქონებრივ მდგომარეობაზე ხაზგასმა არ წარმოადგენს. აქ ნორმა მიუთითებს მხოლოდ „მესაკუთრეობის“, ქონების ქონის უწარსზე, რომელიც იურიდიულ პირს, როგორც ფიზიკური პირის თვისებებით მართლწესრიგის მიერ აღჭურვილ სუბიექტს, უცხადია, გააჩნია, ანუ მას შეუძლია, ჰქონდეს ქონება. იურიდიული პირის ქონება განსხვავდება მისი ინსაიდერების ქონებისაგან და იგი, როგორც სუბიექტი, თავისთავად არ წარმოადგენს ქონებას მისი ინსაიდერების ხელში.

კორპორაციის ქონებრივი ავტონომია გულისხმობს წევრებისა და გაერთიანების ქონების სწორედ მკაცრ გამიჯვნას, ე.ი თუ კი იგი, როგორც სუბიექტი, სრულყოფილი „არსებაა“ ქონებრივი უნარისა თუ შესაძლებლობის თვალსაზრით, მაშინ არ არსებობს საჭიროება, რომ მისი ქონება რეალურად ან წევრთა ქონებად ითვლებოდეს და/ან თავად იყოს მუდმივად დამოკიდებული საკუთარ წევრებზე, ვინაიდან მას ისევე სრულფასოვნად შეუძლია იქონიოს ქონება, როგორც ნებისმიერ უფლებათუ-ნარიან ფიზიკურ პირს.

132. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ საწარმოში წილის ფლობა წარმოადგენს არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეს (სსკ-ის 147-ე და 152-ე მუხლები). ევროკონვენციის პირველი დამატებითი ოქმის პირველი მუხლი, ასევე, მოიცავს საწარმოს წილებზე საკუთრების უფლებას. კერძოდ, აღნიშნული საკითხი განიხილა ადამიანის უფლებათა ევროპულმა კომისიამ 1982 წელს საქმეში: *Bramelidand Malmström v. Sweden* (განაცხადის №8588/79, 1982). ადამიანის უფლებათა ევროპულმა კომისიამ თავდაპირველად განიხილა ის საკითხი, წარმოადგენდა თუ არა „აქციები“ მფლობელობას – კონვენციის პირველი დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის ფარგლებში. მათ ასევე განსაზღვრეს ის რთული და კომპლექსური საკითხი, რომელიც „წილს“ უკავშირდებოდა. კერძოდ, სერტიფიკატი, რომელიც მისი მფლობელის საწარმოს წილზე საკუთრების უფლებას განამტკიცებს და ასევე, მასთან დაკავშირებულ უფლებებს (განსაკუთრებით, ხმის მიცემის უფლებას). ამასთან, სერტიფიკატი მოიცავს საწარმოს წილებზე არაპირდაპირი მოთხოვნის უფლებას. საქმის ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე, ეჭვს არ იწვევდა ის ფაქტი, რომ წილებს საწარმოში გარკვეული ეკონომიკური და ქონებრივი ღირებულება გააჩნდა. შესაბამისად, ევროკომისიამ დაასკვნა, რომ წილები წარმოადგენს „მფლობელობას“ კონვენციის პირველი დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის ფარგლებში. ხსენებული საქმე მნიშვნელოვანია არა მარტო იმის გამო, რომ იგი აღიარებს წილის საკუთრების უფლების კონვენციით გარანტირებული საკუთრების უფლების ფარგლებში მოქცევას, არამედ იმიტომაც, რომ ნათლად აჩვენებს აღნიშნული მუხლის გამოყენების შესაძლებლობას კერძოსამართლებრივი ურთიერთობის სუბიექტებს შორის.

133. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ განვითარებული ქვეყნების საკორპორაციო სამართალ-ურთიერთობებში მრავალი წლის განმავლობაში უმცირესობაში მყოფი პარტნიორის (მცირე აქციონერის) არსებობამ და მათი უფლებების დაცვის შესახებ განვითარებულმა დისკუსიამ განაპირობა, რომ პრაქტიკულად იქნა მიჩნეული 100%-იანი წილობრივი მონაწილეობით შვილობილი კომპანიების (*Wholly Owend Subsidiary*) შექმნა, ანუ როდესაც შვილობილი საწარმოს 100% ეკუთ-

ვნის „დედა“ (ძირითადი) კომპანიას. ერთი პირის საწარმოს შემთხვევაშიც, მასში უნდა არსებობდეს კანონმდებლობით გათვალისწინებული მართვის ყველა ორგანო (თუმცა, კი ასეთი საწარმოს შემთხვევაში მთელი ფუნქციები ერთი პირის ხელშია თავმოყრილი). „დედა“ კომპანიის მიერ 100%-ით შექმნილ შვილობილ კომპანიაში სამეთვალყურეო საბჭო შეიძლება საერთოდ არ დაინიშნოს, ხოლო აღმასრულებელი ორგანო (დირექტორატი, დირექტორი) ინიშნება დამფუძნებლის – „დედა“ კომპანიის მიერ. ასეთ შვილობილ კომპანიასთან მიმართებით იმდენადაა საინტერესო შიდა მართვა და კონტროლი, რამდენადაც ასეთ შემთხვევაში, პრაქტიკულად არ არსებობს პარტნიორთა კრება და მას ცვლის ერთადერთი დამფუძნებლის („დედა“ კომპანია) წერილობითი გადაწყვეტილებები ამა თუ იმ საკითხზე. ასეთ შემთხვევაში ისინი წერილობითი სახით უნდა ჩამოაყალიბოს „დედა“ კომპანიის მმართველმა ორგანომ – დირექტორატმა (დირექტორი). (შდრ. სოფიო მაჭავარიანი, კორპორაციული ჯგუფების მართვა გერმანიასა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში და მართვის პრინციპების ინტეგრაცია ქართულ კერძო სამართალში, თბილისი, 2015, გვ. 110). გერმანიის სასამართლო პრაქტიკის მიხედვით, 100%-იანი წილის ფლობის მიუხედავად, შვილობილი საწარმო და „დედა“ კომპანია (ძირითადი საწარმო) დამოუკიდებელ კომპანიებად ითვლებიან და მათი ინტერესები თანაბრად უნდა იქნეს დაცული, თუმცა შესაძლებელია 100%-იანი წილობრივი მონაწილეობით დაფუძნებული შვილობილი კომპანიის მიერ მიყენებული ზიანისათვის, პასუხისმგებლობა დაეკისროს „დედა“ კომპანიას, მხოლოდ იმის გამო, რომ იგი 100%-იანი წილის მფლობელია, რადგან გერმანიის კანონმდებლობით საწარმოს ინტერესები დაცულია სხვა ნებისმიერ პირთა (პარტნიორი, აქციონერი, კრედიტორი და ა.შ.) ინტერესებთან შედარებით (შდრ: P.Zumbassen, Liability Within Corporate Groups (Bremer Vulkan), Federal Court of Justice Attempts the Overhaul, 3 German Law Journal (2002), 46.

134. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ კორპორატიულ სამყაროში შვილობილი კომპანია არის კომპანია, რომელიც ეკუთვნის სხვა კომპანიას, რომელსაც ჩვეულებრივ უწოდებენ როგორც „დედა კომპანიას“ ან ჰოლდინგ კომპანიას. „მშობელი“ აკონტროლებს შვილობილ კომპანიას, რაც იმას ნიშნავს, რომ იგი ფლობს ან აკონტროლებს მისი წილების (აქციების) 100%-ს ან ნახევარზე მეტს. „მშობელი“ კომპანია ყიდულობს ან აფუძნებს შვილობილ კომპანიას, იმ მიზნით, რომ „მშობელმა“ ისარგებლოს გაზრდილი საგადასახადო შეღავათებით, დივერსიფიკირებული რისკით და ა.შ. შვილობილი კომპანია წარმოადგენს დამოუკიდებელ იურიდიულ პირს „დედა“ კომპანიისაგან, რაც ასახავს მათი ვალდებულებების, დაბეგვრის და მმართველობის დამოუკიდებლობას, რომელიც თან ახლავს არჩეულ ორგანიზაციულ სამართლებრივ ფორმას.

თავისი ეკონომიკური საქმიანობისას იგი ხელმძღვანელობს დამფუძნებელი დოკუმენტებით.

135. ამასთან მათი მაკონტროლებელი ინტერესის გათვალისწინებით, შეიძლება ადგილი ჰქონდეს „დედა“ კომპანიის მიერ შვილობილი კომპანიის მმართველობითი ორგანოს (დირექტორი, დირექტორთა საბჭო) დანიშვნას. შვილობილი კომპანია განსხვავდება კომპანიის ფილიალისაგან იმით, რომ არის იურიდიული პირი, რომელსაც შეუძლია თავისი სახელით შეიძინოს უფლებები და განხორციელოს ვალდებულებების შესრულება, გამოვიდეს სასამართლოში მოსარჩელედ ან მოპასუხედ, მაშინ როდესაც ფილიალი არ წარმოადგენს იურიდიულ პირს.

136. კორპორაციული მართვისას წარმოშობილი ურთიერთობების მთავარი ობიექტი შვილობილი საწარმოა. შვილობილად მიიჩნევა კომპანია, თუ სხვა საწარმოს მის კაპიტალში ხმათა უმრავლესობის ფლობის შედეგად ან ხელშეკრულების საფუძველზე ან სხვა გზით შეუძლია განსაზღვროს შვილობილი საწარმოს მიერ მისაღები გადაწყვეტილებები. შვილობილ საწარმოდ მიჩნევისათვის, მასში „დედა“ საზოგადოება უნდა ფლობდეს 50%-ზე მეტს. (შდრ. სოფიო მაჭავარიანი, კორპორაციული ჯგუფების მართვა გერმანიასა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში და მართვის პრინციპების ინტეგრაცია ქართულ კერძო სამართალში, თბილისი, 2015, გვ. 100). შვილობილ საწარმოს „წაწარმოებ“ საზოგადოებასაც უწოდებენ. შვილობილი საწარმო დამოუკიდებელი იურიდიული პირია, თუმცა ასეთი საწარმოს ნება დამოკიდებულია მისი დამფუძნებლების ნებაზე, რომლის გამოვლინებაც ხდება პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით. შვილობილი კომპანიის მართვა ხორციელდება „დედა“ კომპანიის მხრიდან არა პირდაპირი და უშუალო მართვის გზით, არამედ თავად შვილობილი საწარმოს მართვის ორგანოების მეშვეობით, რადგან პირდაპირი მართვა ეწინააღმდეგება იურიდიული პირის დამოუკიდებლობის პრინციპს.

137. შვილობილი კომპანიის მართვისას „დედა“ კომპანიის როლი დამოკიდებულია იმაზე, თუ ამ შვილობილი კომპანიაში რა ოდენობის წილს ფლობს „დედა“ კომპანია. რაც უფრო მეტია წილობრივი მონაწილეობა, მით უფრო მეტად ერევა იგი შვილობილი კომპანიის საქმიანობაში. ზოგადად „დედა“ კომპანიის დირექტორატის (დირექტორის) გადაწყვეტილება მართალია შეეხება მხოლოდ „დედა“ კომპანიას, თუმცა, როგორც წესი, იგი წარმოადგენს შვილობილი კომპანიისათვის ინიციატივის საფუძველს. ასევე თუ სადავო გახდა შვილობილი კომპანიის ერთპიროვნული მმართველი დირექტორის მოქმედება, იგი შეიძლება გასაჩივრდეს საწარმოს ინტერესებიდან გამომდინარე მისი პარტნიორის მიერ („მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლი). ზოგ შემთხვევაში უმჯობესიც არის, თუ შვილობილ საწარმოს ერთპიროვნული დი-

რექტორი ჰყავდეს, რადგან მისი კონტროლიც და მისთვის პასუხისმგებლობის დაკისრებაც უფრო ადვილია. (შდრ. სოფიო მაჭავარიანი, კორპორაციული ჯგუფების მართვა გერმანიასა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში და მართვის პრინციპების ინტეგრაცია ქართულ კერძო სამართალში, თბილისი, 2015, გვ. 105).

138. განსახილველ საქმეზე დადგენილია, რომ 2011 წლიდან მოპასუხე კომპანიაში პარტნიორთა წილები გადანაწილებული იყო შემდეგნაირად: თ. ნ-ა – 20%; ვ. შ-ი – 53.4%; ი. ა-ა – 26.6%. დადგენილია ისიც, რომ მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრებაზე პარტნიორთა უმრავლესობამ მხარი დაუჭირა მითითებული საკითხებზე გადანაწილების მიღებას. გადანაწილების მიღების წინააღმდეგი იყო მოპასუხე კომპანიის 20%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორის წარმომადგენელი.

139. სპეციალური კანონის მე-9¹ მუხლის მე-7 და მე-9 პუნქტების მიხედვით ყველა გადანაწილება, რომელთა მნიშვნელობა სცილდება საზოგადოების ჩვეულებრივ საქმიანობას, მოითხოვს ყველა პარტნიორის მონაწილეობით ჩატარებული კრების გადანაწილებას. საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს გადანაწილების მიღებას კრების მონაწილეთა ხმების უმრავლესობით, თუ ეს კანონი არ განსაზღვრავს გადანაწილების მიღებას ერთხმად და თუ ამ გადანაწილების შინაარსი არ ქმნის არათანაბარ მდგომარეობას რომელიმე პარტნიორისათვის ანდა არ ხელყოფს პარტნიორის არსებით ინტერესებს. მოპასუხე კომპანიის წესდების მე-8 მუხლით ასევე განსაზღვრულია, რომ პარტნიორთა კრებაზე გადანაწილება მიიღება ხმათა უბრალო უმრავლესობით, თუ ამ გადანაწილების შინაარსი არ ქმნის არათანაბარ მდგომარეობას რომელიმე პარტნიორისათვის ან/და არ ხელყოფს პარტნიორის არსებით ინტერესებს.

140. მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრებაზე, რომელსაც ესწრებოდა ყველა პარტნიორი, პარტნიორთა ხმათა უმრავლესობით მიღებული გადანაწილებით პრაქტიკულად მოპასუხე კომპანიამ დაარსა შვილობილი კომპანია (შპს „ბ-უ“), რასაც არ სჭირდებოდა მოპასუხე კომპანიის ყველა პარტნიორის 100%-იანი წილის მფლობელთა თანხმობა. მართალია კრებას ესწრებოდა პარტნიორთა სრული შემადგენლობა, თუმცა, გადანაწილება მხარდაჭერილი არ იქნა მისი 20%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორის მიერ. ამდენად, საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მოპასუხე კომპანიის 20%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორის ხმას, მისი წილობრივი მონაწილეებიდან გამომდინარე, არ შეეძლო რაიმე ზეგავლენის მოხდენა პარტნიორთა 80%-იანი წილის მფლობელთა მიერ მხარდაჭერილი საკითხის მიღებაზე.

141. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სსსკ-ის მე-4 მუხლის თანახმად, სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. შეჯიბრებითობის პრინციპმა თავისი ასახვა ჰპოვა სსსკ-ის მთელ რიგ სხვა ნორმებში.

142. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ შეჯიბრებითობის პრინციპის შინაარსის ანალიზი საფუძველს გვაძლევს გავაკეთოთ შემდეგი დასკვნები: 1. შეჯიბრებითობის პრინციპი მოიცავს მხარეთა საქმიანობას მხოლოდ საქმის ფაქტობრივი გარემოებებისა და მტკიცებულებების სფეროში. საკითხი იმის შესახებ, რომ სასამართლო საქმის განხილვას (სამოქალაქო პროცესს) იწყებს მხოლოდ დაინტერესებული პირის მოთხოვნით, ან, რომ სასამართლო არ უნდა გასცდეს მხარეთა მოთხოვნის ფარგლებს და ა.შ. განეკუთვნება არა შეჯიბრებითობის, არამედ დისპოზიციურობის პრინციპის სფეროს. 2. მხარეთა მოთხოვნების თუ შესაგებლის ფაქტობრივი (და არა იურიდიული) დასაბუთება (გამართლება) ეკისრებათ თვითონ მხარეებს. 3. მხარეებმა თვითონ უნდა განსაზღვრონ, თუ რომელი ფაქტები დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს (შესაგებელს). ამის შესახებ პირდაპირაა მითითებული აგრეთვე სსსკ-ის 178-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტში, რომლის თანახმად, სარჩელში აღნიშნული უნდა იყოს გარემოებები, რომლებზეც მოსარჩელე ამყარებს თავის მოთხოვნებს, აგრეთვე სსსკ-ის 201-ე მუხლში, რომლის თანახმად, თუ მოპასუხე სარჩელს არ ცნობს, მან უნდა მიუთითოს რა კონკრეტულ გარემოებებს ემყარება მისი შესაგებელი სარჩელის წინააღმდეგ. 4. მხარეებმა თვითონ უნდა მიუთითონ მტკიცებულებებზე, რომელთა საფუძველზე უნდა დამტკიცდეს (დადასტურდეს) მათ მიერ თავიანთი მოთხოვნის (შესაგებლის) დასაბუთების მიზნით მითითებული ფაქტები. ამის შესახებ პირდაპირაა მითითებული სსსკ 178-ე მუხლის „ვ“ ქვეპუნქტში, რომლის თანახმად სარჩელში აღნიშნული უნდა იყოს მტკიცებულებანი, რომლებიც ადასტურებენ ამ გარემოებებს (ე.ი. მოსარჩელის მიერ სარჩელში მითითებულ გარემოებებს), აგრეთვე, სსსკ-ის 201-ე მუხლში, რომლის თანახმად, მოპასუხემ თავის პასუხში (შესაგებელში) უნდა მიუთითოს რა მტკიცებულებებით შეიძლება დამტკიცდეს ეს გარემოებები, (ე.ი. მოპასუხის მიერ თავის შესაგებელში მითითებული გარემოებები. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ კონცენტრირებულად შეჯიბრებითობის პრინციპი გამოხატულია სსსკ-ის 102-ე

მუხლში, რომლის თანახმად თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. შეჯიბრებაში გამარჯვებულად გამოცხადდება მხარე, რომელმაც უკეთ შეძლო დაერწმუნებინა სასამართლო თავისი მოთხოვნის (შესაგებლის) ფაქტობრივ დასაბუთებულობაში, ანუ მხარე, რომელმაც მიუთითა ფაქტებზე, რომლებიც იურიდიულად ამართლებენ მოთხოვნას (შესაგებელს) და წარმოუდგინა სასამართლოს მტკიცებულებები, რომლებიც ადასტურებენ ამ ფაქტებს.

143. როგორც განსახილველ შემთხვევაშია დადგენილი, პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმის მიხედვით შპს „ბ-უს“ ერთადერთი დამფუძნებელია შპს „ა-ლ-ი“, იგივე წილობრივი მონაწილეობით პარტნიორთა უფლებების შეზღუდვის გარეშე ყველა ვალდებულებებით შპს „ა-ლ-ის“ ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით. შესაბამისად, საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ აღნიშნულ კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილებით არ გაუარესებულა მოპასუხე კომპანიის ანუ, დამფუძნებელი საწარმოს რომელიმე პარტნიორის უფლებები, მით უმეტეს, იმის გათვალისწინებთაც, რომ შპს „ბ-უს“ ერთადერთი დამფუძნებელია შპს „ა-ლ-ი“, იგივე წილობრივი მონაწილეობით, პარტნიორთა უფლებების შეზღუდვის გარეშე, ყველა ვალდებულებებით.

144. ამასთან, კასატორის ზემოაღნიშნულ პრეტენზიასთან მიმართებით, საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ შვილობილი კომპანია, ზოგადი წესის მიხედვით, წარმოადგენს დედა კომპანიის აქტივს. იმ შემთხვევაში, თუ შვილობილ კომპანიაში იცვლება დედა კომპანიის, როგორც მისი პარტნიორის წილობრივი მონაწილეობა შემოდის ახალი პარტნიორი, დედა კომპანიის მინორიტარ პარტნიორს ეძლევა შესაძლებლობა, სადავო გახადოს დედა კომპანიის აქტივების გადაცემა, რადგან დედა კომპანიის (რომლის დამფუძნებელსაც წარმოადგენს მინორიტარი – უმცირესობაში მყოფი პარტნიორი), ქონება გადადის სხვა პირის წილობრივ საკუთრებაში. ასეთ შემთხვევაში მართლაც შეიძლება ადგილი ჰქონდეს დედა კომპანიის პარტნიორის უფლების შელახვას.

145. განსახილველ შემთხვევაში, როგორც ეს საქმის მასალებითაა დადგენილი, შვილობილი კომპანიის ერთადერთ დამფუძნებელს 100% წილობრივი მონაწილეობით წარმოადგენს დედა კომპანია. ახალი კომპანია დაფუძნდა დედა კომპანიის პარტნიორების წილების უცვლელად შენარჩუნებით ყველა ვალდებულებით, დედა კომპანიის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით შესაბამისად, არაა გასაზიარებელი პირველი კასატორის პრეტენზია, განსახილველ შემთხვევაში მოპასუხე კომპანიის (დედა კომპანია) აქტივის შემცირების თუ დაკარგვის შესახებ.

146. ამდენად, საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ 2016 წლის 24 აპრი-

ლის პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით ხელყოფილი არაა პირველი კასატორის (20%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორი) უფლებები არც მოპასუხე და არც ახლად დაფუძნებულ საწარმოში.

147. საკასაციო პალატა ყურადღებას მიაქცევს აგრეთვე პირველი საკასაციო საჩივრის იმ პრეტენზიას, რომ შპს „ბ-უს“ წესდების მომზადების შემდეგ, ცალკე იყო კიდევ საჭირო პარტნიორთა ახალი კრების მოწვევა და ჩატარება.

148. პირველი კასატორი მიუთითებს, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად შეაფასა შპს „ბ-უს“ წესდების შედგენა გ. გ-ას მიერ, მაშინ, როდესაც წესდება ესაა გარიგება. ამ გარიგების მხარეები არიან მოპასუხე კომპანიის პარტნიორები და მათ უნდა განესაზღვრათ უფლება-მოვალეობები ახალ კომპანიაში. მოსარჩელეს არ მიუცია გ. გ-ასთვის მსგავსი უფლება. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების მესამე პუნქტით დირექტორს დაევალა კანონით დადგენილი წესით განხორციელებინა შესაბამისი დოკუმენტაციის (წესდებისა და სხვა) მომზადება და სამენარმეო რეესტრში რეგისტრაცია. პირველ კასატორს მიაჩნია, რომ გ. გ-ას დაევალა პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით მხოლოდ შპს „ბ-უს“ წესდების წარდგენა საჯარო რეესტრში და არა წესდების შედგენა-დამტკიცება. ასეთი გადაწყვეტილების მიღება დირექტორის მიერ კი ეწინააღმდეგება „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 46-ე მუხლის მოთხოვნებს, რაც სააპელაციო პალატამ დატოვა შეფასების გარეშე (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების პ. 6.8).

149. ზემოაღნიშნულს საკასაციო პალატა არ იზიარებს და განმარტავს, რომ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების არსებობა სავალდებულოა შვილობილი კომპანიის დაფუძნებისათვის. მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის გადაწყვეტილებით დედა კომპანიამ დააფუძნა შვილობილი საწარმო – შპს „ბ-უ“ და ამავე კრების გადაწყვეტილებით დაევალა მოპასუხე კომპანიის დირექტორს კანონით დადგენილი წესით განხორციელოს შესაბამისი დოკუმენტაციის (წესდება და სხვა) მომზადება და სამენარმეო რეესტრში რეგისტრაცია. ამდენად, შვილობილი საწარმოს დასარეგისტრირებლად შესაბამისი დოკუმენტაციის მომზადება და რეესტრში რეგისტრაცია, თუ დამფუძნებელმა კომპანიამ (დედა კომპანიამ) პარტნიორთა კრებაზე დირექტორს დაავალა, ეს პროცედურა დამატებით აღარ საჭიროებდა პარტნიორთა ახალი კრების ჩატარებას.

150. პირველ კასატორს მიაჩნია, რომ შპს „ბ-უს“ წესდება (გარიგება) კანონსწინააღმდეგოა, რადგან სპეცალური კანონის მე-3 მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, პარტნიორები დებენ შეთანხმებას (წესდებას), რომლის საფუძველზედაც წესრიგდება საწარმოს საქმიანობასთან ან/

და პარტნიორების ურთიერთობებთან დაკავშირებული საკითხები. წესდებებს სჭირდება ყველა პარტნიორის ნების გამოხატვა და კონსენსუსი. ამ წესდებით (მე-13 მუხლის გ ქვეპუნქტი და 14.1 მუხლი) შეილახა მოსარჩელის უფლებები იმგვარად, რომ მოსარჩელე იძულებულია შეასრულოს საერთო კრების მიერ თუნდაც უკანონოდ მიღებული გადაწყვეტილებები, წინააღმდეგ შემთხვევაში შესაძლებელია იგი გარიცხული იქნეს საზოგადოებიდან. პირველი კასატორი არ ეთანხმება წესდების მე-15 მუხლის მე-6 პუნქტს, რომლის თანახმადაც, საზოგადოების პარტნიორთა კრება მოიწვევა საზოგადოების იურიდიულ მისამართზე ან ნებისმიერ სხვა ადგილას. 2012 წლიდან საკასაციო საჩივრის შეტანამდე პარტნიორთა კრება არ ჩატარებულა კომპანიის იურიდიულ მისამართზე. ამ ნორმის თანახმად, შესაძლებელია დომინანტმა პარტნიორებმა კრება ჩაატარონ თავიანთ საცხოვრებელ ადგილას რუსეთის ფედერაციაში ან შვედეთში. ასეთ პირობებში კი მოსარჩელე ვერ მიიღებს მონაწილეობას პარტნიორთა კრებაზე, რადგან პარტნიორების მხრიდან პროვოკაციების თავიდან არიდების მიზნით, იგი არ ჩავა სხვა ქვეყანაში (იხ. საკასაციო საჩივარი, წინამდებარე გადაწყვეტილების პ.69).

151. საკასაციო პალატა არ იზიარებს კასატორის ამ პრეტენზიას იმის გათვალისწინებით, რომ როგორც საქმის მასალებითაა დადგენილი, შპს „ბ-უს“ ყავს მხოლოდ ერთი პარტნიორი – შპს „ა-ლ-ი“.

152. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ ქართული საკორპორაციო სამართალი ერთმანეთისაგან განასხვავებს კაპიტალური საზოგადოების ორ უმთავრეს ფორმას: სააქციო საზოგადოებასა და შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებას (იხ. ლადო ჭანტურია, კორპორაციული მართვა და ხელმძღვანელთა პასუხისმგებლობა საკორპორაციო სამართალში, თბილისი, 2006, გვ. 103). ნებისმიერი კომპანიის წარმატებით ფუნქციონირების წინაპირობა თავად ამ საზოგადოებაში პარტნიორთა უფლებებისა და სანარმოს ინტერესების პატივისცემაა. ამ მოვალეობათა პატივისცემისა და დაცვის სამართლებრივ საფუძველს პარტნიორთა შორის დადებული გარიგება (წესდება) წარმოადგენს, რომლითაც ისინი საზოგადოების დაფუძნებაზე თანხმდებიან. სანარმოს ეფექტური საქმიანობის საფუძველი ის არის, რომ მაქსიმალურად იქნეს დაცული შეთანხმებების კეთილსინდისიერად შესრულების, მათი განუხრელი დაცვისა და ურთიერთპატივისცემის პრინციპი (იხ. ირაკლი ბურდული, სააქციო სამართლის საფუძველები, II ტომი, თბილისი, 2013, გვ. 157). უმრავლესობაში მყოფი პარტნიორი პატივს უნდა სცემდეს უმცირესობაში მყოფ პარტნიორს. თუმცა უმცირესობაში მყოფი პარტნიორის დაცვა არ გულისხმობს დომინანტი პარტნიორის დამოუკიდებელი ხელმძღვანელობის უკანონოდ გამოცხადებას. უმცირესობაში მყოფ-

ფი პარტნიორის დაცვა განპირობებული უნდა იყოს საზოგადოების ერთიანი ობიექტური ინტერესის საფუძვლით, რომლის მიზანიც საზოგადოების რენტაბელური საქმიანობა და მისი განვითარება იქნება (იხ. როლფ კნიპერი, უმცირესობაში მყოფი პარტნიორის დაცვა საქართველოს სამენარმეო სამართლის მიხედვით, საკორპორაციო სამართლის განვითარების პრობლემები საქართველოში, ქართულ-გერმანული სიმპოზიუმი, თბილისი, 200, გვ. 95).

153. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ საერთო კრება საზოგადოების (შპს) მართვის უმაღლესი ორგანოა. ყველა გადაწყვეტილება, რომელიც საწარმოს ძირითად ინტერესებს შეეხება, მიიღება საერთო კრების მიერ. ცნება „პარტნიორთა კრება“ საზოგადოების წესდებაში გამოიყენება იმ შემთხვევაშიც, როცა საზოგადოებას ერთი პარტნიორი ყავს. ამ პარტნიორის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება შეიძლება ჩაითვალოს პარტნიორთა კრების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებად (იხ. ლადო ჭანტურია, თედო ნინიძე, მენარმეთა შესახებ კანონის კომენტარი, მესამე გამოცემა, თბილისი, 2002, გვ. 117; 293).

154. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ კანონმდებლობა შპს-ის პარტნიორს მთელ რიგ უფლებებს ანიჭებს, რომელთა შორისაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია საერთო კრებაზე მონაწილეობის და ხმის უფლება. საზოგადოების ნება სწორედ პარტნიორთა საერთო კრებაზე ფორმირდება, თუმცა კაპიტალური ტიპის საზოგადოებისათვის დამახასიათებელია უმრავლესობისა და უმცირესობის მდგომარეობის თანაფარდობის (განსაზღვრის) საკითხი, ანუ ასეთი ტიპის საწარმოში განსაკუთრებით იგრძნობა იმის საჭიროება, რომ უმრავლესობაში მყოფმა პარტნიორმა თავისი დომინანტური მდგომარეობა არ გამოიყენოს საზოგადოების ინტერესების საპირისპიროდ და მისი ასეთი დამოკიდებულებით ზიანი არ მიაყენოს საზოგადოებას ან უმცირესობაში მყოფ პარტნიორს. (შდრ: ირაკლი ბურდული, თანამედროვე საკორპორაციო სამართლის თეორიული და პრაქტიკული საკითხები, თბილისი, 2009, გვ. 263).

155. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ საერთო კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრება წარმოადგენს პარტნიორის (აქციონერის) ერთ-ერთ მნიშვნელოვან კორპორაციულ-სამართლებრივ უფლებას. იგი კონტროლის უფლების შემადგენელ ნაწილად მიიჩნევა. საერთო კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება, თუ იგი ფორმალური წინაპირობების დარღვევის გარეშეა წარმართული და ჩატარებული, სამართლიანი გადაწყვეტილებაა და არსებითად შეესაბამება საზოგადოების ინტერესებს და საწარმოს ძირითად პოლიტიკას. თუმცა იმ შემთხვევაში, როდესაც უმრავლესობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება არ არის სამართლიანი საზოგადოებასთან მიმართებაში, იგი ხელ-

ყოფს მინორიტარი პარტნიორის არსებით ინტერესს და ამით, საბოლოო ჯამში, ზიანი ადგება საზოგადოებას, აქედან გამომდინარე, კანონმდებლობა ითვალისწინებს მთელ რიგ მექანიზმებს, უმცირესობაში მყოფი პარტნიორის უფლებების დასაცავად, ანიჭებს რა მას „არასწორი“ გადაწყვეტილებების გასაჩივრების უფლებამოსილებას. თუმცა არსებობს შემთხვევები, როდესაც უმცირესობაში მყოფი პარტნიორი (აქციონერი) უბრალოდ ასაჩივრებს საერთო კრებაზე მიღებულ გადაწყვეტილებას, ასაბუთებს ამას სანარმოს არსებითი ინტერესის პრიმატით და მისი, როგორც უმცირესობის ინტერესების შელახვის ფაქტით, სინამდვილეში კი ეს ქმედება გამიზნულია მხოლოდ იმისათვის, რომ გარკვეული მისთვის სასურველი ქმედების განხორციელებაზე წამოიყვანოს დომინანტი პარტნიორი (შდრ: ირაკლი ბურდული, თანამედროვე საკორპორაციო სამართლის თეორიული და პრაქტიკული საკითხები, თბილისი, 2009, გვ. 293).

156. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი იცნობს „დომინანტი პარტნიორის“ ცნებას და 3.8. მუხლის ბოლო წინადადების თანახმად, დომინანტ პარტნიორად ან პარტნიორთა ჯგუფად მიიჩნევა პირი/ჯგუფი, რომელსაც აქვს პრაქტიკული შესაძლებლობა, გადამწყვეტი ზეგავლენა მოახდინოს პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებაზე. მინორიტარი პარტნიორის ცნებას კანონი პირდაპირ არ გვთავაზობს, თუმცა, მის მაკვალიფიცირებელ ნიშნებს ზემოხსენებული ნორმა იძლევა – არ შეუძლია დამოუკიდებლად გადამწყვეტი ზეგავლენა მოახდინოს პარტნიორთა კრების კენჭისყრის შედეგებზე. მინორიტარი პარტნიორების უფლებების დაცვაზე მიუთითებს, მაგალითად, „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლით გარანტირებული უფლებამოსილებანი, თუმცა, დაცვის თვალსაზრისით, უმნიშვნელოვანესია პარტნიორის, როგორც ინდივიდის უფლება სარჩელზე და მისი უფლება – წარადგინოს დერივატიული სარჩელი (იხ. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 46.5 მუხლი), რასაც განსახილველ შემთხვევაში ადგილი არა აქვს.

157. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ პარტნიორებმა კომპანიის საქმიანობა უნდა განახორციელონ კეთილსინდისიერად და საზოგადოების ინტერესების სასარგებლოდ. მოცემულ შემთხვევაში, მოპასუხე კომპანიის 80% წილის მფლობელების არაკეთილსინდისიერებაზე მითითება, უსაფუძვლოდ უნდა იქნეს მიჩნეული, რადგან აღნიშნულის დამადასტურებელი მტკიცებულებები მოსარჩელის მიერ არ არის წარმოდგენილი. შესაბამისად, სადავო გადაწყვეტილება ფორმალური კანონიერების კუთხით შესაბამისობაშია სპეციალურ კანონთან, სანარმოს წესდებასთან და არ არსებობს მისი ბათილობის საფუძველი.

158. პირველი კასატორის ერთ-ერთი პრეტენზია შეეხება იმ გარე-

მოებასაც, თითქოსდა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმის შინაარსიდან (დასკვნითი ნაწილი), არ გამომდინარეობს, ვინ არის შპს „ბ-უს“ დამფუძნებელი და რომ პარტნიორები არ შეთანხმებულან, რომ შპს „ბ-უს“ დამფუძნებელი იქნებოდა მოპასუხე კომპანია.

159. საკასაციო პალატა არ იზიარებს ამ პრეტენზიას შემდეგ გარემოებათა გამო: პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება წარმოადგენს გარიგების ერთ-ერთ სახეს, ამიტომაც მის მიმართ ვრცელდება კანონმდებლობით დადგენილი მონესრიგება, ნების განმარტებასთან მიმართებით.

160. სსკ-ის 52-ე მუხლის თანახმად, ნების გამოვლენის განმარტებისას ნება უნდა დადგინდეს გონივრული განსჯის შედეგად, და არა მარტოდენ გამოთქმის სიტყვასიტყვითი აზრიდან. ცხადია, რომ ეს „გონივრული განსჯა“ უნდა ემყარებოდეს გარკვეულ კრიტერიუმებს, კერძოდ, ნების გამოვლენის განმარტება უნდა განხორციელდეს ნების მიმღების შემცენების (გაგების) შესაძლებლობათა გათვალისწინებით. ამგვარი განმარტების დროს გათვალისწინებული უნდა იქნეს ყველა ხელშესახები გარემოება, რომელიც ამ შემთხვევას ახასიათებს.

161. განმარტების საჭიროებას ადგილი აქვს იმ შემთხვევაში, როცა სახეზეა გარიგება, რომლის გამონათქვამებიც ბუნდოვანი, ორაზროვანი ან ურთიერთგამომრიცხავია, აგრეთვე როცა მისი გამონათქვამები შესწორებასა და შევსებას მოითხოვენ. გარიგების განმარტების დროს სასამართლო ორ მნიშვნელოვან საკითხს წყვეტს: სასამართლოს ევალება მხარეთა მიერ გარიგებაში გაკეთებული გამონათქვამების დაზუსტება, ხოლო მეორეს მხრივ, სასამართლო თავისი გადაწყვეტილებით გარიგებაში ღიად დარჩენილი ადგილების ე.წ. ხარვეზების შევსებას ახორციელებს. (პარტნიორის მიერ გამოვლენილ ნების განმარტების სასამართლებრივ საკითხებთან მიმართებით დამატებით იხ., სუსგ №ას-1817-2019, 15 ივნისი, 2020).

162. მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმის თანახმად, შპს „ბ-უს“ (რომელიც დაფუძნდა მოპასუხე კომპანიაში პარტნიორების წილების უცვლელად შენარჩუნებით) ერთადერთ დამფუძნებელს 100% წილობრივი მონაწილეობით წარმოადგენს მოპასუხე კომპანია, კერძოდ ახლად დაფუძნებული კომპანიის დამფუძნებელი იქნება შპს „ა-ლ-ი“. შესაბამისად, პირველი კასატორის პრეტენზია, რომ ვინაიდან პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმის სარეზოლუციო ნაწილში პირდაპირ არაა მითითებული, რომ შპს „ბ-უს“ დამფუძნებელია მოპასუხე საწარმო, ამიტომ აღნიშნული საკითხი არ ირკვევა, დაუსაბუთებელია და, გაზიარებული ვერ იქნება.

163. პირველი კასატორის (მოსარჩელე) ერთ-ერთი საკასაციო პრე-

ტენზია შეეხება შვილობილი კომპანიის დირექტორის დანიშვნისას პროცედურულ დარღვევებს, რომელსაც, საკასაციო პალატა არ იზიარებს შემდეგ გარემოებათა გამო: საქმეზე დადგენილია, რომ 2016 წლის 24 აპრილს მოპასუხე კომპანიამ (დედა კომპანია) პარტნიორთა კრებაზე მიიღო შვილობილი კომპანიის (შპს „ბ-უ“) დაფუძნების გადაწყვეტილება. გადაწყვეტილებას მხარი დაუჭირა მოპასუხე კომპანიის 80%-იანი წილის მფლობელმა პარტნიორებმა. ამ გადაწყვეტილებას არ ეთანხმებოდა კომპანიის 20%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორი – მოსარჩელე (პირველი კასატორი). შპს „ბ-უს“ დაფუძნების შესახებ მოპასუხე კომპანიის გადაწყვეტილების აღსრულებაზე პასუხისმგებელ პირად განისაზღვრა დედა კომპანიის დირექტორი – გ. გ-ა, კერძოდ, ამ უკანასკნელს დაევალა შესაბამისი დოკუმენტაციის (წესდება და სხვა) მომზადება და სამენარმოო რეესტრში რეგისტრაცია.

164. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მოპასუხე კომპანიის 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების ოქმში მე-3 პუნქტის მიუთითებლობის შემთხვევაშიც კი, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, სწორედ დამფუძნებელი კომპანიის დირექტორი იყო ვალდებული აღესრულებინა პარტნიორთა გადაწყვეტილება და წარედგინა მარეგისტრირებელ ორგანოში სარეგისტრაციო მონაცემები.

165. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ შვილობილი კომპანიის დირექტორს ნიშნავს შვილობილი კომპანიის პარტნიორი, რაც კონკრეტულ შემთხვევაში, ნიშნავს, რომ შპს „ა-ლ-ის“ (მოპასუხე კომპანია) შვილობილი კომპანიის – შპს „ბ-უს“ დირექტორის დანიშვნაზე უფლებამოსილია შპს „ბ-უს“ პარტნიორი. განსახილველ შემთხვევაში, იმ მოცემულობაში, როდესაც შვილობილ კომპანიას ჰყავს მხოლოდ ერთი პარტნიორი – შპს „ა-ლ-ი“, შვილობილ კომპანიაში არ მომხდარა დედა კომპანიის პარტნიორთა წილობრივი მონაცემების შეცვლა, ასეთ შემთხვევაში ვერ იქნება გაზიარებული პირველი კასატორის პრეტენზია შვილობილი კომპანიის დირექტორის დანიშვნასთან დაკავშირებით. საკასაციო პალატა დამატებით მიუთითებს, რომ შვილობილი კომპანიის დირექტორის დანიშვნა დედა კომპანიას, როგორც პარტნიორს, თავისი დირექტორის მეშვეობითაც შეუძლია.

166. პირველი კასატორის ერთ-ერთი პრეტენზია იმაში მდგომარეობს, რომ შპს „ბ-უს“ წესდებაში არ არის განსაზღვრული ის საკითხები, რომლებიც ერთხმად მიიღება, ამით დარღვეულია „მენარმეთა შესახებ“ კანონის მე-3 მუხლის მე-5 პრიმა ნაწილის მოთხოვნები. საკასაციო პალატა არ იზიარებს კასატორის ამ პრეტენზიას და აღნიშნავს, რომ წესდებაში იმ საკითხების მიუთითებლობა, რომელზეც კანონის თანახმად ერთხმად უნდა იქნეს მიღებული გადაწყვეტილება, არ წარმოადგენს წესდების ბათილად ცნობის საფუძველს, რადგან „მენარმე-

თა შესახებ“ კანონის მე-3 მუხლის მე-5 პრიმა ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევებთან დაკავშირებით გამოყენებული იქნება სწორედ კანონით დადგენილი მოწესრიგება.

167. ამდენად, საკასაციო პალატას დადგენილად მიაჩნია, რომ მოპასუხე კომპანიის 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრება მოწვეული იქნა და ჩატარდა პროცედურული დარღვევების გარეშე.

168. რაც შეეხება პირველი კასატორის პრეტენზიას, რომელიც შეეხება ქ. ბათუმის მერიის 2015 წლის 5 ოქტომბრის №25/19034 წერილის სიყალბეს, ამ საკითხთან დაკავშირებით, მოსარჩელე აღნიშნავს, რომ თავდაპირველად, 2011 წლის 23 თებერვალს, მოპასუხე კომპანიას და ქ. ბათუმის მერიას შორის გაფორმებული აღნაგობის ხელშეკრულებით მოპასუხე კომპანიას სასაყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გადაეცა ქ. ბათუმში, ... მიმდებარე ტერიტორიაზე, 1801.00 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი (29 წლის ვადით, წლიური 46.000 ლარის გადახდის პირობით). ამ ტერიტორიაზე, მოპასუხე კომპანიამ აწარმოა რესტორნის მშენებლობა, რომელმაც ფუნქციონირება დაიწყო 2012 წლიდან. მოგვიანებით, ქ. ბათუმის მერიამ სადავო წერილით აცნობა მოპასუხე კომპანიას, რომ თანახმა იყო მოპასუხე კომპანიას გაესხვისებინა ქ. ბათუმში ... ტერიტორიაზე მდებარე სასაყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გადაცემული 1801,00 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე აღნაგობის უფლება და ამ უფლების საფუძველზე რეგისტრირებული შენობა-ნაგებობა შეეტანა შპს „ბ-უს“ საწესდებო კაპიტალში. შესაბამისად, შპს „ბ-უს“ გადავიდა მოპასუხე კომპანიის უფლება-მოვალეობები, მათ შორის, საჯარო რეესტრში 1801,00 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთისა და მასზე არსებული შენობა-ნაგებობის 2547.92 კვ.მ მესაკუთრედ ითვლება შპს „ბ-უ“. მოსარჩელე/ პირველი კასატორი მიიჩნევს, რომ ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის 2015 წლის 5 ოქტომბრის №25/19034 წერილი ყალბია. წერილის შედგენის მომენტისათვის არ არსებობდა რაიმე გადანაცვები შპს „ბ-უს“ დაფუძნებისა და რეგისტრაციის შესახებ. ასეთ ვითარებაში, მერს არ ჰქონდა უფლება აღნაგობის უფლების გადაცემაზე გამოეხატა თანხმობა. შპს „ბ-უ“ სამეწარმეო რეესტრში დარეგისტრირდა 2016 წლის 9 ივნისს. შეუძლებელია ქ. ბათუმის მერს 2015 წლის 5 ოქტომბერს სცოდნოდა შპს „ბ-უს“ შექმნისა და რეგისტრაციის შესახებ. შესაბამისად, მან გააყალბა №25/19034 წერილი. ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერის 2015 წლის 5 ოქტომბრის წერილი შედგენილია მერის მიერ ერთპიროვნულად და არ არსებობს აღნიშნულ საკითხზე საკრებულოს თანხმობა აღნაგობის უფლების გასხვისებაზე. პირველი კასატორი მიიჩნევს, რომ აღნიშნული წერილი არ შეიძლება ჩაითვალოს ნამდვილად და არის ყალბად შედგენილი დოკუმენტი. მო-

სარჩელის იურიდიულ ინტერეს წარმოადგენს წერილის სიყალბის დადგენა მოხდეს სასამართლო წესით, ვინაიდან არსებობს საშიშროება აღნიშნული წერილის არსებობის შემთხვევაში განხორციელდეს სხვადასხვა გზებით მოსარჩელისათვის შესაბამისი წილის წართმევა. ამ ნაწილში კი სააპელაციო სასამართლომ არ მიიღო სამართლებრივი გადაწყვეტილება. (იხ. საკასაციო საჩივარი, წინამდებარე გადაწყვეტილების პ.70).

169. საკასაციო პალატა განამარტავს, რომ ამ ნაწილში პირველი კასატორის (მოსარჩელე) მოთხოვნა წარმოადგენს აღიარებით სარჩელს, რომლის მიმართ აუცილებელია დამატებითი კრიტერიუმის არსებობა – იურიდიული ინტერესი.

170. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის გადაწყვეტილებაში განმარტებულია შემდეგი (სუსგ საქმე №ას-121-117-2016, 17 მარტი, 2016 წელი) მოსარჩელის მოთხოვნათა მიხედვით შესაძლებელია სარჩელის შემდეგი კლასიფიკაცია: 1. მიკუთვნებითი, ანუ აღსრულებითი სარჩელი – მოთხოვნა გულისხმობს მოპასუხისათვის გარკვეული მოქმედების შესრულების დაკისრებას მოსარჩელის სასარგებლოდ. მაგალითად, ფულადი ვალდებულების შესრულების დაკისრება; ზიანის ანაზღაურება, სარჩოს დაკისრება. 2. აღიარებითი სარჩელი – რომელიც აღძრულია უფლებისა თუ სამართლებრივი ურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენის, დოკუმენტის ნამდვილობის აღიარების ან დოკუმენტის სიყალბის დადგენის შესახებ, თუ მოსარჩელეს აქვს ამის იურიდიული ინტერესი. მაგალითად, მამობის დადგენა, ქორწინების ბათილად ცნობა; 3. გარდაქმნითი სარჩელი – მოთხოვნა მიმართულია სამართლებრივი ურთიერთობის შეცვლა-შენაცვებისაკენ, მაგალითად, განქორწინება. დიდი პალატა განმარტავს, რომ იურიდიული ინტერესი არის ის ფაქტობრივი და სამართლებრივი შედეგი, რომლის მიღწევასაც ცდილობს მხარე აღიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილებით. აღიარებითი სარჩელის მიმართ ნამდვილი იურიდიული ინტერესის არარსებობა არათუ სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის, არამედ სარჩელის წარმოებაში მიღებაზე უარის თქმის საფუძველსაც კი წარმოადგენს. დავის მიმართ იურიდიული ინტერესის არსებობის შემოწმება განეკუთვნება სამართლის საკითხს, შესაბამისად, ვიდრე საქმის განმხილველი სასამართლო სარჩელის საფუძვლიანობას შეამოწმებს, მნიშვნელოვანია, შეფასდეს, აქვს თუ არა მოსარჩელეს ნამდვილი იურიდიული ინტერესი დავის მიმართ და უზრუნველყოფს თუ არა მოსარჩელის მოთხოვნა ამ ინტერესის დაკმაყოფილებას. აღიარებითი სარჩელის შემთხვევაში, იურიდიული ინტერესის არსებობა განპირობებულია არა ზოგადად მხარის ინტერესით, არამედ მატერიალურსამართლებრივი დანაწესით, რომლის შედეგის რეალიზაცია შესაძლებელია აღიარებითი სარჩელის აღძვრით. აღიარებითი სარჩელი უნდა ემ-

სახურებოდეს მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმით განსაზღვრული უფლების დაცვას. დიდი პალატა მიუთითებს, რომ სსსკ-ის 180-ე მუხლი ადგენს ალიარებითი სარჩელის იურიდიული ინტერესის განმსაზღვრელ კრიტერიუმებს, კერძოდ: ა) მოსარჩელეს უნდა ედავებოდნენ უფლებაში; ბ) დავის არსებობა უნდა ქმნიდეს მოსარჩელის უფლების მომავალში დარღვევის რეალურ საშიშროებას; გ) ალიარებითი სარჩელის გადაწყვეტა დავის გადაწყვეტის საუკეთესო საშუალება უნდა იყოს, კერძოდ, გადაწყვეტილების შედეგად სრულად გარკვეული შედეგი უნდა დგებოდეს მხარისათვის, ალიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილება უნდა ქმნიდეს იმ უფლებისა თუ ურთიერთობის განსაზღვრულობას, რაც მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის წარმოშობილი დავის გამო ირღვევა. დიდი პალატა სსსკ-ის 180-ე მუხლის განმარტების შედეგად აღნიშნავს, რომ ალიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილებით, მოსარჩელემ უნდა განახორციელოს კონკრეტული უფლება და ამ უფლების განხორციელება დაკავშირებული უნდა იყოს უშუალოდ ალიარებითი სარჩელით მოთხოვნილი უფლების აღიარებასთან. სხვა საკითხია იურიდიული შედეგის არსებობის ან არარსებობის დადგენის სურვილი. იურიდიული ინტერესის არსებობის დადგენისათვის უპირატესად უნდა გაირკვეს, გაუმჯობესდება თუ არა მოსარჩელის სამართლებრივი მდგომარეობა მისი ალიარებითი მოთხოვნის დაკმაყოფილების შემთხვევაში.

171. მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ ალიარებით სარჩელით სადავოდ გამხდარი საკითხი, არ გამოიწვევს მოსარჩელის მიზნის მიღწევას. ამ ფორმით წარმოდგენილი სარჩელით არ მიიღწევა მოსარჩელისათვის სასარგებლო იურიდიული შედეგი. წერილის ყალბად ალიარების შემთხვევაშიც კი მოსარჩელე ვერ მიიღებს ვერანაირ სარგებელს. სასამართლო ამ მოსაზრებამდე მივიდა შემდეგი არგუმენტების გათვალისწინებით: ახალი საწარმოს შექმნა და მისი საწესდებო კაპიტალში დამფუძნებელი საწარმოს ქონების შეტანა გადაწყდა არა მერიის წერილით, არამედ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით. შესაბამისად მისი უფლებების სავარაუდო დარღვევა გამოიწვია არა მერიის წერილმა, არამედ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებამ. თუ პარტნიორთა კრება ბათილი გარიგებაა, მოსარჩელეს უფლება აქვს ამ კრების გადაწყვეტილებას ედავოს. მან ეს უფლება გამოიყენა და დავა წამოიწყო. თუ მისი უფლებები დაირღვა ქონების ახალ საწარმოში შეტანით, მან თავისი უფლებების დასაცავად კომპენსაცია უნდა მოითხოვოს ანუ, უნდა დაამტკიცოს, რომ მიღებული გადაწყვეტილება არაგონივრულია და ასეთ არაგონივრულ გადაწყვეტილებას მოჰყვა ზიანი. რაც შეეხება პირველი კასატორის პრეტენზიას, რომ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერის 2015 წლის 5 ოქტომბრის წერილი შედგენილია მერის

მიერ ერთპიროვნულად და არ არსებობს აღნიშნულ საკითხზე საკრებულოს თანხმობა აღნაგობის უფლების გასხვისებაზე, საკასაციო პალატა მოკლებულია სამართლებრივ შესაძლებლობას იმსჯელოს ამ საკითხზე, რადგან მოსარჩელეს ეს გარემოება სადავოდ უნდა გაეხადა ადმინისტრაციული წარმოების (სამართალწარმოების) წესით.

172. რაც შეეხება მეორე საკასაციო საჩივარს, საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ მოცემულ გადაწყვეტილებაში განვითარებული მსჯელობების გათვალისწინებით მეორე საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს. სარჩელი აგრეთვე უარყოფილი იქნეს ხანდაზმულობის გამოც, კერძოდ, მეორე კასატორი მიუთითებს, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ აშკარად უსაფუძვლოდ არ გაიზიარა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მიერ სწორად დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები, ის რომ 2016 წლის 24 აპრილს პარტნიორთა კრება ჩატარდა კანონის მოთხოვნათა დაცვით და არ არსებობდა კრების მიერ მიღებული გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის საფუძველი, ასევე უსაფუძვლოდ არ იქნა გაზიარებული შესაგებელში, ასევე სააპელაციო შესაგებელში მითითებული გარემოება, კრების ოქმის გასაჩივრების ხანდაზმულობის ნაწილშიც, მაშინ როდესაც საქმის მასალებით ნათლად დასტურდება, რომ მოსარჩელეს გაშვებული აქვს სპეციალური კანონის მე-15 მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული გასაჩივრების ხანდაზმულობის ვადა, რადგან მოსარჩელემ 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების ოქმი სასამართლოში გაასაჩივრა 2016 წლის 10 ოქტომბერს. (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების პ.89-90).

173. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ როგორც ეს განსახილველ შემთხვევაში დადგენილად იქნა მიჩნეული, მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრება მოწვეული იქნა და ჩატარდა უხეში პროცედურული დარღვევების გარეშე. სადავო ოქმის შედგენიდან სასამართლოში სარჩელის აღძვრამდე გასულია ხანდაზმულობის ვადა (სპეციალური კანონის 15.2; წესდების მე-9 მუხლი). შესაბამისად, საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის სხვა ზემოაღნიშნულ საფუძვლებთან ერთად, სარჩელი ხანდაზმულებიცაა (იხ., სუსგ №ას-973-2019, 12.02.2021). კერძოდ, სპეციალური კანონის მე-15 მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით დაუშვებელია პარტნიორთა კრების, აგრეთვე სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებათა გასაჩივრება შესაბამისი ოქმის შედგენიდან 2 თვის გასვლის შემდეგ, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა კრება (სხდომა) მოწვეულ იქნა ან ჩატარდა კანონის ან წესდების ნორმათა უხეში დარღვევით; ამ შემთხვევაში გასაჩივრების ხანდაზმულობის ვადა ერთი წელია. კრების ოქმის გასაჩივრების იდენტურ წესზე მიუთითებს მოპასუხე კომპანიის წესდების

მე-9 მუხლიც. მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ მოსარჩელემ – მოპასუხე კომპანიის 20%-იანი წილის მფლობელმა პარტნიორმა, მოპასუხე კომპანიის პარტნიორთა 2016 წლის 24 აპრილის კრების ოქმის გასაჩივრების უფლება სასარჩელო წესით გამოიყენა 2016 წლის 10 ოქტომბერს. ამის საწინააღმდეგო რაიმე მტკიცებულება მოსარჩელეს საქმის მასალების მიხედვით არ წარმოუდგენია.

174. საკასაციო პალატა ყურადღებას გაამახვილებს იმ გარემოებაზეც, რომ მოპასუხეებმა წარადგინეს მოთხოვნის განხორციელების შემაფერხებელი შესაგებელიც (ხანდაზმულობა).

175. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ დრო დიდ როლს თამაშობს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების დაცვის საკითხში. მხარეთა შორის გარკვეული სამართლებრივი ურთიერთობები შეიძლება იმდენად დიდი ხნის წინ წარმოიშვას, რომ გავლენა მოახდინოს მხარეთა უფლება-მოვალეობებზე. მართლწესრიგი ითვალისწინებს ხანდაზმულობის ინსტიტუტს, რომლის ერთ-ერთ სახესაც წარმოადგენს სასარჩელო ხანდაზმულობა. მისი არსებობა განპირობებულია ხელშეკრულების მხარეთა თანასწორობისა და მათი ინტერესების თანაბარი დაცვის საჭიროებიდან გამომდინარე. გონივრული სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადების არსებობა უფლების რეალიზაციის აუცილებელი წინაპირობაა. განსაზღვრული დროის გასვლის შემდეგ სამართლებრივი სტაბილურობის მოთხოვნა უფრო მეტად დაცვის ღირსია. სასარჩელო ხანდაზმულობა უფლების განხორციელებისათვის განსაზღვრულ ჩარჩოებს აწესებს. სასარჩელო ხანდაზმულობა წარმოადგენს მიზნის მიღწევის საშუალებას და არა თვითმიზანს.

176. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ უფლების წარმოშობა, ისევე როგორც მისი შეწყვეტა დაკავშირებულია განსაზღვრულ დროსთან. სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადა ამცნობს უფლების სუბიექტს მისი დარღვეული უფლების სასამართლოს გზით განხორციელების ვადის თაობაზე. სასარჩელო ხანდაზმულობა იმ სამართლებრივი მნიშვნელობის მატარებელია, რომ რაღაც ურთიერთობას ადგილი ჰქონდა იმდენად დიდი ხნის წინ, რომ ხანგრძლივი დროის გასვლა პირდაპირ გავლენას ახდენს პირთა უფლებებზე (იხ. დამატებით: თენგიზ ლილუაშვილი, სამოქალაქო საპროცესო სამართალი, მეორე გამოცემა, თბილისი, 2005 წ., გვ. 133; ბესარიონ ზოიძე, ქართული სამოქალაქო კოდექსის შექმნის ისტორიიდან, ჟურნალი „ქართული სამართლის მიმოხილვა“, თბილისი, 2003 წ. გვ. 110.).

177. სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადა გულისხმობს დროის გარკვეულ მონაკვეთს, რომლის განმავლობაშიც პირს, რომლის უფლებაც დაირღვა, შესაძლებლობა აქვს, მოითხოვოს საკუთარი უფლებების სამართლებრივი გზით (იძულებით) განხორციელება ან დაცვა, ანუ კრე-

დიტორს შეუძლია დაიკმაყოფილოს მოთხოვნა სასამართლოსათვის მიმართვის გზით. ამ ვადის გასვლა კი გულისხმობს ამ პირთა მიერ ასეთი შესაძლებლობის გამოყენების უფლების მოსპობას, გაქარწყლებას. „მხარეთა სასარჩელო შესაძლებლობები ხშირად არის ვადით შეზღუდული. სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შემდეგ პირი კარგავს უფლების სასამართლო გზით დაცვის შესაძლებლობას“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2009 წლის 30 აპრილის გადაწყვეტილება №1/3/161 საქმეზე „საქართველოს მოქალაქეები – ო. ს-ი და ი. ხ-ი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“). ხანდაზმულობის ვადის გასვლა მოთხოვნას არ აუქმებს (წყვეტს), არამედ მოვალეს შესაძლებლობას ანიჭებს, უარი თქვას მოთხოვნის შესრულებაზე ანუ, მოთხოვნის უფლება ობიექტურად არსებობს, თუმცა იგი განუხორციელებელია (მდრ: გიორგი სვანაძე, სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, წიგნი I, მუხლი 144-ე, ველი 1. თბილისი, 2017 წელი).

178. ხანდაზმულობის ვადების დაწესებით, კანონმდებლის მიზანია გამორიცხოს კრედიტორის უფლების განხორციელების არათანაზომიერად ან ბოროტად გამოყენების საფრთხე. გარდა ამისა: ა) ხანდაზმულობის ვადა სასამართლოს უმსუბუქებს ფაქტების დადგენისა და შესწავლის პროცესს და ამ გზით, ხელს უწყობს დასაბუთებული გადაწყვეტილების გამოტანას; ბ) ხელს უწყობს სამოქალაქო ბრუნვის სტაბილიზაციას; გ) აძლიერებს სამოქალაქო სამართლებრივი ურთიერთობის სუბიექტების ურთიერთკონტროლს და იძლევა დარღვეული უფლების დაუყოვნებლივ აღდგენის სტიმულიზაციას (იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს რეკომენდაციები სამოქალაქო სამართლის სასამართლო პრაქტიკის პრობლემატურ საკითხებზე, თბილისი, 2007, გვ.63).

179. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ ზოგადად, ვადებს დიდი მნიშვნელობა აქვს სამართლებრივ ურთიერთობებში წესრიგის შეტანისთვის. დროის ფაქტორი ერთ-ერთ მთავარ როლს ასრულებს პირთა შორის ურთიერთობების სამართლებრივ მონესრიგებაში. გარკვეული დროის დადგომას ან ვადის გასვლას უკავშირდება კონკრეტული იურიდიული შედეგები – სამართლებრივი ურთიერთობების (შესაბამისად პირთა უფლებებისა ან/და მოვალეობების) წარმოშობა, შეცვლა ან შეწყვეტა. მართლმსაჯულების უმნიშვნელოვანესი მიზანია ადამიანის უფლებების დაცვა, რაც შესაძლებელია საქმეზე მხოლოდ სწორი და ობიექტური გადაწყვეტილების მიღების გზით. მართლმსაჯულების შედეგი სამართლიანობის მიღწევა, აღდგენა, უზრუნველყოფა უნდა იყოს. „ადამიანებისთვის სასიცოცხლოდ აუცილებელია განცდა, რომ მათ სამართლიანად ეპყრობიან“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2013 წლის 11 ივნისის გადაწყვეტილება №1/3/534 საქმეზე „საქართველოს მოქალაქე ტ. მ-ი საქართველოს პარლამენტის წინააღ-

მდეგ“, II, 3.).

180. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მართალია ყოველი პირისათვის უზრუნველყოფილია უფლების სასამართლო წესით დაცვა [სსკ-ის მე-2 მუხლი], თუმცა ეს არ უნდა იქნეს იმგვარად გაგებული, რომ მათი ეს უფლება რაიმე შეზღუდვას არ ექვემდებარებოდეს. ზემოთ ჩამოთვლილი კანონიერი მიზნების არსებობას იზიარებს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოც. გადაწყვეტილებაში საქმეზე სტაბინგი და სხვები გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ, სასამართლო განმარტავს: „... ხანდაზმულობის ვადები ემსახურება რამდენიმე მნიშვნელოვან მიზანს, კერძოდ, სამართლებრივ განსაზღვრულობას და საბოლოობას, პოტენციური მოპასუხეების დაცვას ძველი სარჩელებისგან, რომლებისგან თავის დაცვაც შეიძლება რთული აღმოჩნდეს და უსამართლობის თავიდან აცილებას, რომელიც შეიძლება წარმოიშვას, თუ სასამართლოები იძულებული გახდებიან გადაწყვიტონ საქმეები, რომლებიც შორეულ წარსულში მოხდა, იმ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, რომლებიც შესაძლოა, დროის გასვლის გამო არასაიმედო ან არასრული იყოს“ (პ.51). (*Stubbings and Others v The United Kingdom*, განაცხადის ნომერი №22083/93; №220095/93, 22 ოქტომბერი, 1996).

181. აღსანიშნავია, რომ ხანდაზმულობის ვადის გასვლით ისპობა სასამართლოს ან სხვა ორგანოს მეშვეობით პირის მოთხოვნის იძულებით განხორციელების შესაძლებლობა, მაგრამ არა სასამართლოსათვის ან სხვა ორგანოსათვის მიმართვის უფლება. ხანდაზმულობის ვადა სპობს უფლების იძულებით განხორციელების შესაძლებლობას მატერიალური და არა პროცესუალური თვალსაზრისით. საკასაციო პალატამ არერთ საქმეზე განმარტა, რომ სასარჩელო ხანდაზმულობის ინსტიტუტი წარმოადგენს უფლების დაცვის მატერიალურ-სამართლებრივ საშუალებას, რადგან სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შემდეგ მოთხოვნა მატერიალურ-სამართლებრივი თვალსაზრისით არსებობს, თუმცა სასამართლო წესით ამ მოთხოვნის იძულებითი განხორციელება კონკრეტული წინაპირობის არსებობისას, არ ხდება (მდრ. სუსგ №ას-1428-2018, 27 დეკემბერი, 2018; №ას-369-350-2015, 30 ივლისი, 2015).

182. ხანდაზმულობის ვადების გათვალისწინება სასამართლოს მიერ ხორციელდება არა საკუთარი ინიციატივით, არამედ მხოლოდ საქმის განხილვაში მონაწილე მხარეების (მხარის) მიერ აღნიშნულზე მითითების შემთხვევაში. მაგალითად, მოთხოვნის განხორციელების შემაფერხებელი შესაგებლების შემოწმება მიმდინარეობს მოპასუხის შედავების შემოწმების ეტაპზე. ამ ტიპის შედავების წარდგენის დროს მოპასუხე შესაძლოა ეთანხმებოდეს სარჩელში გაჟღერებულ მხარეთა შორის წარმოშობილ სამართლებრივ ურთიერთობას (სადავოდ არ ხდი-

დეს სარჩელში მითითებულ ფაქტობრივ გარემოებებს), თუმცა, უარს აცხადებდეს მის შესრულებაზე, რადგან მოთხოვნა ხანდაზმულად მი-
აჩნდეს (იხ. დამატებით: ჰაინ ბოელინგი, ლადო ჭანტურია, სამოქალაქო
საქმეებზე გადაწყვეტილებათა მიღების მეთოდთა, მეორე გამოცემა,
თბ., 2004, გვ. 170; მოსამართლის მიერ გადაწყვეტილების მიღების პრო-
ცესი სამოქალაქო სამართალში მოკლე შესავალი რელაციის მეთოდში
სამოქალაქო კოდექსის მიხედვით შემუშავებული პრაქტიკული მაგა-
ლითებით, შტეფან შმიტი, ჰარალდ რიჰტერი, GIZ, 2013, გვ. 20).

183. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სარჩელი აერთიანებს ორ
ნაწილს: სარჩელის აღძვრისა და სარჩელის დაკმაყოფილების უფლე-
ბას. რადგან სასარჩელო ხანდაზმულობა არის დარღვეული უფლების
იძულებითი განხორციელების ვადა, ის უკავშირდება სწორედ სარჩე-
ლის დაკმაყოფილების უფლებას. სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადის
გასვლით ისპობა უფლების იძულებითი განხორციელების შესაძლებ-
ლობა მატერიალური და არა საპროცესო-სამართლებრივი თვალსაზრი-
სით. შესაბამისად, სასარჩელო ხანდაზმულობის ინსტიტუტი მიჩნეუ-
ლი უნდა იქნეს მატერიალური სამართლის კუთვნილებად კანონმდებ-
ლობაში მისი ადგილისა და სამართლებრივი შედეგების გათვალისწინე-
ბით.

184. სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადები ასევე მიიჩნევა საქმის სწო-
რად გადაწყვეტის ერთ-ერთ ეფექტურ გარანტიად. კერძოდ: გადაწყვე-
ტილება ეფუძნება მხარეთა მიერ წარდგენილ მტკიცებულებებს, შესა-
ბამისად, მტკიცებულებათა უტყუარობა, მათი ვარგისიანობის, ნამდვი-
ლობის უტყუარად დადგენის შესაძლებლობა უმნიშვნელოვანესია სწო-
რი და ობიექტური გადაწყვეტილების მისაღებად. სამართალწარმოე-
ბაში შეცდომის თავიდან აცილება უპირველესი მიზანია. ამასთან, ხან-
გრძლივი დროის გასვლამ შეიძლება გამოიწვიოს მტკიცებულებების
შეცვლა ან მათი მოპოვების უკიდურესად გართულება, ზოგჯერ კი –
განადგურება, რაც, საბოლოო ჯამში, გაართულებს სადავოდ გამხდარი
მტკიცებულებების საიმედოობის დადგენას. როდესაც ხანგრძლივი
დროა გასული იმ მოვლენიდან, რომელმაც სადავო გარემოებები წარ-
მოშვა, მაღალია ალბათობა, რომ მტკიცებულებები, რომლებიც ადრე
არსებობდა, შეიძლება დაკარგული ან სახეშეცვლილი იყოს, ასევე გა-
ფერმკრთალდება მოწმეთა მეხსიერება, რომელთა ჩვენებებს სასამარ-
თლო დავის გადაწყვეტისას უნდა დაეყრდნოს, გაიზრდება სავარაუ-
დო, არასანდო მტკიცებულებათა რიცხვი. შედეგად, მეტი ალბათობით
შეიქმნება ნიადაგი საქმის ფაქტობრივი გარემოებების არაობიექტური
შეფასებისათვის. ხანდაზმულობის ვადა წარმოადგენს მცდელობას, და-
იცვას მხარეები ასეთი საფრთხეებისაგან.

185. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ სასარჩელო ხანდაზმუ-

ლობა არ არის აბსტრაქტული სამართლებრივი კატეგორია. კანონმდებლობა ითვალისწინებს მისი დაწყებისა და დასრულების მომენტს. მოთხოვნის შემომწმებისას აუცილებელია განისაზღვროს ხანდაზმულობის კონკრეტული ვადის გამოყენებისა და მისი ათვლის საკითხი. ერთმანეთისაგან განასხვავებენ ხანდაზმულობის ვადის ათვლის ობიექტურ და სუბიექტურ მომენტებს. ხანდაზმულობის ვადის დენის დაწყება დაკავშირებულია სუბიექტურ ფაქტორთან ანუ იმ მომენტთან, როცა პირმა შეიტყო ან უნდა შეეტყო თავისი უფლების დარღვევის შესახებ. სანინალმდეგოს მტკიცების ტვირთი მოსარჩელეს აწევს. ხანდაზმულობის ვადის დენის დაწყების საფუძველია უფლების დარღვევა, რომელიც შესაძლოა კანონიდან გამომდინარეობდეს ან ხელშეკრულების საფუძველზე წარმოიშვას (შდრ: ნ. კვანტალიანი, სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, წიგნი I, მუხლი 130-ე, ველი 2. თბილისი, 2017 წელი; ლ. ჭანტუ-რია, საქართველოს სამოქალაქო სამართლის ზოგადი ნაწილი, თბილისი, 2011 წელი, გვერდი 123).

186. სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადის სწორი გამოთვლისათვის არსებითია, ზუსტად დადგინდეს მოთხოვნის წარმოშობის დრო. საკასაციო სასამართლო არაერთ გადაწყვეტილებაში/განჩინებაში განმარტავს: „ხანდაზმულობის ვადაში იგულისხმება დრო, რომლის განმავლობაშიც უფლებამოსილ პირს შეუძლია თავისი უფლების რეალიზაცია ან დაცვა. ხანდაზმულობის ინსტიტუტის სპეციფიკურობა ისაა, რომ დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ მოთხოვნის უფლება ობიექტურად არსებობს, თუმცა, იგი იძულებით ვერ განხორციელდება, ანუ ამ უფლების რეალიზება სრული მოცულობით დამოკიდებულია მოთხოვნის ადრესატის ნება-სურვილზე. სსკ-ის 130-ე მუხლი ხანდაზმულობის დაწყებას მოთხოვნის წარმოშობის მომენტს უკავშირებს, ხოლო მოთხოვნის წარმოშობის მომენტად მიიჩნევა დრო, როდესაც პირმა შეიტყო ან უნდა შეეტყო უფლების დარღვევის შესახებ. ამდენად, ხანდაზმულობის ვადის სწორად გამოთვლისათვის უმნიშვნელოვანესია მისი დენის დაწყების მომენტის განსაზღვრა. ხანდაზმულობის ვადის დასაწყისი შეესაბამება დღეს, როდესაც წარმოიშვა მოთხოვნის უფლება, გარდა კანონით პირდაპირ გათვალისწინებული შემთხვევებისა, როდესაც მოთხოვნის წარმოშობის ვადის განსაზღვრა ზოგადი წესისაგან განსხვავებულია რეგულირებული, მისი წარმოშობა დაკავშირებულია მომენტთან, როდესაც პირმა გაიგო ან უნდა გაეგო უფლების დარღვევის თაობაზე (შდრ: სუსგ-ები №ას-1937-2018, 15 მარტი, 2019 წელი, პ-16).

187. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ სსკ-ის 130-ე მუხლის თანახმად, ხანდაზმულობის ვადის დენის დასაწყისი დაკავშირებულია ობიექტურ მომენტთან – უფლების დარღვევის ფაქტთან და სუბიექტურ მომენტთან – დრო, როდესაც უფლებამოსილი პირისათვის უფ-

ლების დარღვევის შესახებ გახდა ცნობილი ან გარემოებათა გათვალისწინებით უფლების დარღვევის ფაქტი უნდა შეეცყო.

188. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ როგორც წესი, ივარაუდება, რომ პირი უფლების დარღვევის ფაქტს მისი დადგომისთანავე შეიტყობს ან საშუალო გულისხმიერების გამოჩენის შემთხვევაში შეეძლო შეეცყო ამ ფაქტის თაობაზე. აღნიშნულის საწინააღმდეგოს, ანუ უფლების დარღვევის დაგვიანებით შეტყობის მტკიცების ტვირთი კი უფლებადარღვეულ პირს ეკისრება. თუ დადგინდება, რომ პირმა თავისი დაუდევრობის გამო ვერ გაიგო უფლების დარღვევის შესახებ, მაშინ ხანდაზმულობის ვადის დენა დაიწყება იმ მომენტიდან, როცა საქმის გარემოებების მიხედვით, პირს უნდა შეეცყო უფლების დარღვევის შესახებ (მდრ: ნ.კვანტალიანი, სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, წიგნი I, მუხლი 130-ე, ველი 5. თბილისი, 2017 წელი).

189. ვინაიდან სასამართლო მოთხოვნის ხანდაზმულობას მხოლოდ მოპასუხის მითითების საფუძველზე იკვლევს, მოთხოვნის ვადაში წარდგენა მოსარჩელის მტკიცების ტვირთს წარმოადგენს. „თუ ხანდაზმულობის წარმოშობის მომენტის დადგენა ობიექტურად შეუძლებელია, ყურადღება უნდა მიექცეს სუბიექტურ მომენტს. ამასთან, იგულისხმება, რომ ხანდაზმულობის წარმოშობის ობიექტური და სუბიექტური მომენტები თანხვედრია, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ მოსარჩელე არ ეთანხმება ხანდაზმულობის წარმოშობის ობიექტური და სუბიექტური მომენტების თანხვედრას, მაშინ მტკიცების ტვირთი მოსარჩელეს ეკისრება იმის გასარკვევად, თუ როდიდან უნდა დაიწყოს ხანდაზმულობის ვადის დენა“ (იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს რეკომენდაციები სამოქალაქო სამართლის სასამართლო პრაქტიკის პრობლემატურ საკითხებზე, თბილისი, 2007 წელი, გვერდი 64.).

190. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ ხანდაზმულობის დაწყებისათვის, როგორც წესი, არ არის სავალდებულო, რომ კრედიტორმა მისთვის ცნობილ ფაქტებს სამართლებრივი შეფასება მისცეს. თუ კრედიტორი მცდარ დასკვნებს გამოიტანს, ფაქტებს მცდარად შეაფასებს, ხანდაზმულობის ვადის დინება მაინც იწყება. ხანდაზმულობის ვადების დაწყებისათვის მიზანშეწონილად უნდა იქნეს მიჩნეული ხანდაზმულობის საფუძველად არსებული ფაქტობრივი გარემოებების ცოდნა მისი სამართლებრივი შეფასების გარეშე, რადგან რთულია შესაბამისი განათლების არმქონე პირს მოეთხოვოს ნორმის ქმედების შემადგენლობის კომპონენტების შეფასება. სსკ-ის 130-ე მუხლი ხანდაზმულობის ვადის ათვლის სუბიექტური ფაქტორის განსაზღვრისას, პოზიტიურ ცოდნასთან ერთად ითვალისწინებს ბრალეულ არცოდნასაც. თუ დადგინდება, რომ პირმა თავისი დაუდევრობის გამო ვერ გაიგო უფლების დარღვევის თაობაზე, ხანდაზმულობის ვადის ათვლა დაიწყება იმ

მომენტიდან, როცა საქმის გარემოებებიდან გამომდინარე პირს უნდა შეეცყო უფლების დარღვევის შესახებ (იხ. დამატებით: ზურაბ ახვლედიანი, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი კომენტარი, წიგნი პირველი, თბილისი, 1999 წელი, მუხლი 130, გვერდი 320). ხანდაზმულობის საკითხთან მიმართებით აგრეთვე შეადრ: სუსგ №ას-1288-2019, 4 მარტი, 2021 წელი.

191. შესაბამისად, საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ განსახილველ საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივის გარემოებების საფუძველზე, სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის სხვა ზემოაღნიშნულ საფუძველბთან ერთად, სარჩელი ხანდაზმულობა (იხ., სუსგ 973-2019, 12.02.2021).

192. საკასაციო პალატა იზიარებს მეორე კასატორის პრეტენზიას, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორი შეფასება მისცა 2016 წლის 24 აპრილის პარტნიორთა კრების ოქმს, გასაჩივრების ხანდაზმულობის ვადას, ასევე არასწორად განმარტა სპეციალური კანონის მე-9 პრიმა მუხლის მე-7 ნაწილი, ამით კი სასამართლო არამართებულად ჩაერია სანარმოს პარტნიორთა გადაწყვეტილებაში, რაც აზიანებს საზოგადოების განვითარების პროცესს, შესაბამისად უნდა გაუქმდეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და მოსარჩელეს უარი უნდა ეთქვას სარჩელის დაკმაყოფილებაზე.

193. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სსსკ-ის 394-ე მუხლის „ე“ პუნქტის თანახმად, გადაწყვეტილება ჩაითვლება კანონის დარღვევით მიღებულად, რაც მისი გაუქმების აბსოლუტური საფუძველია, თუ გადაწყვეტილება არ არის საკმარისად დასაბუთებული, ხოლო სსსკ-ის 411-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო თვითონ მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე, თუ არ არსებობს ამ კოდექსის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველები. საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ განსახილველ შემთხვევაში არ არსებობს სსსკ-ის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძველი, შესაბამისად, საკასაციო პალატა უფლებამოსილია, თავად მიიღოს საქმეზე ახალი გადაწყვეტილება. საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ წარმოდგენილი პირველი საკასაციო საჩივარი დაუსაბუთებელია და არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო რაც შეეხება მეორე საკასაციო საჩივარს, იგი დასაბუთებულია, უნდა დაკმაყოფილდეს და მიღებული იქნეს ახალი გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ.

194. სსსკ-ის 55-ე მუხლის საფუძველზე მხარეთა მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი ჩაითვალოს სახელმწიფო ბიუჯეტისათვის გადახდილად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 257.1, 411-ე მუხლებით და

გ ა ღ ა წ ყ ვ ი ტ ა:

1. შპს „ა-ლ-ის“, ვ. შ-ის, ი. ა-ასა და შპს „ბ-უს“ საკასაციო საჩივრი დაკმაყოფილდეს;
2. თ. წ-ას საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
3. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 15 ივნისის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
4. თ. წ-ას სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;
5. საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

დამატებითი შენატანის განუხორციელებლობა

განჩინება

საქართველოს სახელმწიფო

№ას-1506-2024

25 მარტი, 2025 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

**შემადგენლობა: გ. მიქაუტაძე (თავმჯდომარე),
თ. ზამბახიძე (მომხსენებელი),
რ. ნადარაია**

დავის საგანი: წილზე მესაკუთრედ ცნობა, ცვლილების ასახვა საჯარო რეესტრში

აღწერილობითი ნაწილი:

პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი და საფუძვლები:

1. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 22.09.2023 წლის გადაწყვეტილებით ა. ქ-ის (შემდეგში ტექსტში მოხსენიებული, როგორც „მოსარჩელე“) სარჩელი შ. კ-ძისა (შემდეგში ტექსტში მოხსენიებული, როგორც „პირველი მოპასუხე“ ან „კასატო-

რი“) და შპს „დ.ფ.ჯ-ის“ (შემდეგში ტექსტში მოხსენიებული, როგორც „მეორე მოპასუხე“ ან „სამენარმეო საზოგადოება“) მიმართ დაკმაყოფილდა; მოსარჩელე ცნობილ იქნა სამენარმეო საზოგადოების 99.9966% წილის მესაკუთრედ, პირველი მოპასუხე – 0.00334% წილის მესაკუთრედ და დადგინდა აღნიშნული ცვლილების საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში ასახვა. გადაწყვეტილება ეფუძნება შემდეგს:

1.1. მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრის ამონაწერის თანახმად, მეორე მოპასუხე სამენარმეო რეესტრში დარეგისტრირდა 11.02.2011 წელს, რომლის თავდაპირველი პარტნიორები იყვნენ მოსარჩელე – 40% წილის მესაკუთრე, პირველი მოპასუხე – 25%-ის, შ. გ-ი – 35%-ის. დღევანდელი მდგომარეობით პირველი მოპასუხის წილი სამენარმეო საზოგადოებაში არის – 25%, ხოლო მოსარჩელის – 75%.

1.2. 16.12.2011 წელს სსიპ შემოსავლების სამსახურსა და სამენარმეო საზოგადოებას შორის 49 წლის ვადით, თავისუფალი ვაჭრობის პუნქტის მოწყობის მიზნით გაფორმდა აღნაგობის ხელშეკრულება, რომლის თანახმად, აღნაგობის საგანს წარმოადგენდა შემოსავლების სამსახურის ეკონომიკური საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის პორტალი „სარფის“ ტერიტორიაზე მდებარე 186 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, პორტალი „სადახლოს“ ტერიტორიაზე მდებარე 250 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, პორტალი „ნითელი ხიდის“ ტერიტორიაზე მდებარე 250 კვ.მ და პორტალი „ვალეს“ ტერიტორიაზე მდებარე 241 კვ.მ მიწის ნაკვეთი.

1.3. აღნაგობის უფლებით დაიტვირთა შემდეგი მიწის ნაკვეთები: 1. სარფი – ს/კ: ..., მისამართი, ხელვაჩაურის რაიონი, სოფ. ..., დანიშნულება არასასოფლო-სამეურნეო, დაზუსტებული ფართი – 16970 კვ.მ, აღნაგობით გაიცა 186 კვ.მ ფართი; 2. სადახლო – ს/კ: ..., მის: მარნეული, სოფ. ...; დანიშნულება არასასოფლო-სამეურნეო, დაზუსტებული ფართი 250 კვ.მ; 3. ნითელი ხიდი – ს/კ: ..., მის: მარნეულის რაიონი, ... საკრებულო. ნითელი ხიდი, დანიშნულება არასასოფლო-სამეურნეო, დაზუსტებული ფართი 250 კვ.მ; 4. ვალე – ს/კ: ..., მის: ადიგენის რაიონი, ხაშურ-ვალეს საავტომობილო გზის 103-ე კმ. დანიშნულება არასასოფლო-სამეურნეო; დაზუსტებული ფართი 241 კვ.მ. ხელშეკრულების მე-9 მუხლის თანახმად, აღნაგობის ყოველთვიური ქირა შეადგენს 142 450 ლარს, საიდანაც პორტალი „სარფის“ მიწის ნაკვეთის სარგებლობის ქირა შეადგენს 33 516 ლარს, პორტალი „სადახლოს“ – 14 322 ლარს, პორტალი „ნითელი ხიდის“ – 31 416 ლარს, ხოლო პორტალი „ვალეს“ – 63 196 ლარს. ხელშეკრულების 9.2. პუნქტის თანახმად, ქირა გადაიხდება ყოველთვიურად, ყოველი თვის დასრულებიდან მომდევნო თვის 10 რიცხვამდე; ხელშეკრულების 14.1 მუხლის „ა“ პუნქტით, ქირის გადაუხდელობის შემთხვევაში, სამენარმეო საზოგადოებას დაეკისრება პირგა-

სამტეხლო – ქირის 0.1% ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე.

1.4. სამენარმეო საზოგადოებამ 09.12.2011 წლის პარტნიორთა კრებაზე მიიღო გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების სახელით შპს „დ.ი.დ-გან“ სესხის სახით 717 161 აშშ დოლარის, 63 000 ევროსა და 282 838.5 აშშ დოლარის ალების შესახებ.

1.5. 01.06.2012 წელს სამენარმეო საზოგადოებასა და W. D. LTD-ს შორის გაფორმდა სესხის ხელშეკრულება, რომლის ფარგლებშიც, სამენარმეო საზოგადოების სესხის მთლიანი თანხა განისაზღვრა 1 500 000 ევროთი. ხელშეკრულების მესამე მუხლის თანახმად, სესხი უნდა გადახდილიყო სამენარმეო საზოგადოების მიერ კომერციული საქმიანობით მიღებული მოგებიდან. ხელშეკრულება მოქმედებდა 5 წლის ვადით ან/და სესხის სრულად დაფარვის თარიღამდე.

1.6. 04.12.2012 წელს, ერთი მხრივ, შპს „დ. ვ. დ. თ-სა“ და, მეორე მხრივ, სამენარმეო საზოგადოებას შორის გაფორმდა ურთიერთშეთანხმების აქტი, რომლის თანახმად, მხარეები შეთანხმდნენ, რომ სამენარმეო საზოგადოების სასესხო დავალიანება შპს „დ. ვ. დ. თ-ის“ მიმართ შეადგენს: 392 913 ევროს, 1 839 507.5 აშშ დოლარს, 1 128 146 ევროს, რაც ჯამურად 1 521 059 ევრო და 1 839 507.5 აშშ დოლარია. ურთიერთშეთანხმების აქტით განისაზღვრა სესხის დაფარვის გრაფიკი.

1.7. 12.04.2013 წლის სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრებას ესწრებოდნენ მოსარჩელე – სამენარმეო საზოგადოების 40% წილის მფლობელი პარტნიორი, წარმოდგენილი ლ. ნ-ძის მიერ, შ. გ-ი – 35% წილის მფლობელი პარტნიორი, წარმოდგენილი ლ. ნ-ძის მიერ და პირველი მოპასუხე – 25% წილის მფლობელი პარტნიორი, რომელიც კრებაზე გამოცხადდა, მაგრამ მონაწილეობაზე უარი განაცხადა. კრებაზე საზოგადოების 75% წილის მფლობელმა პარტნიორებმა გადანყვიტეს საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის მიზნით საზოგადოებაში შენატანის განხორციელება შ. გ-ის მიერ – 699 930 ლარის, მოსარჩელის მიერ – 799 920 ლარისა და პირველი მოპასუხის მიერ – 499 950 ლარის ოდენობით, არაუგვიანეს 30.04.2013 წლისა. კრების ოქმს ხელს აწერს მოსარჩელისა და შ. გ-ის წარმომადგენელი.

1.8. 17.07.2013 წლის სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით შ. გ-სა და პირველ მოპასუხეს 12.04.2013 წლის პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილების შესრულების ვადა დამატებით განესაზღვრა 31.07.2013 წლამდე. კრების ოქმს ხელს აწერს 75% წილის მფლობელი პარტნიორების წარმომადგენელი. პირველი მოპასუხე კრებას არ ესწრებოდა, თუმცა მისთვის ცნობილი იყო სხდომის თარიღი.

1.9. 24.01.2014 წელს შ. გ-სა და მოსარჩელეს შორის გაფორმდა წი-

ლის ჩუქების ხელშეკრულება, რომლის თანახმად, შ. გ-მა გადასცა, ხოლო მოსარჩელემ მიიღო სამენარმეო საზოგადოების წილის 35%.

1.10. 16.05.2013 წლის სს „თ. ბ-ის“ საგადასახადო დავალებით სამენარმეო საზოგადოების სანესდებო კაპიტალში მოსარჩელის შენატანი შეადგენს 489 611.75 აშშ დოლარს, 20.09.2016 წლის „კ-ს. ბ-ის“ საგადასახადო დავალებით 249 958.50 აშშ დოლარსა და 07.05.2015 წლის საგადასახადო დავალებით 126 100 აშშ დოლარს.

1.11. 12.04.2013 წლის სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების საფუძველზე პირველ მოპასუხეს სამენარმეო საზოგადოების სანესდებო კაპიტალში დამატებითი შენატანი არ შეუტანია. სამენარმეო საზოგადოებამ მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს პირველი მოპასუხის საზოგადოებიდან გარიცხვისა და მისთვის კუთვნილი 25%-იანი წილის ჩამორთმევის მოთხოვნით.

1.12. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 23.12.2016 წლის №2/18926-15 გადაწყვეტილებით სამენარმეო საზოგადოებას უარი ეთქვა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე და განემართა, რომ „მენარმეთა შესახებ“ კანონის შესაბამისად, სანესდებო კაპიტალში დამატებითი შენატანის განუხორციელებლობა არ წარმოადგენს სამენარმეო საზოგადოებიდან პარტნიორის გარიცხვისა და მისთვის წილის ჩამორთმევის საფუძველს, ვინაიდან პარტნიორის მიერ ვალდებულების განუხორციელებლობის შემთხვევაში შესაძლებელია კაპიტალის გაზრდის შემდეგ პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობის წარმოშობა. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 01.11.2018 წლის №2პ/980-17 განჩინებით სამენარმეო საზოგადოების სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 23.12.2016 წლის №2/18926-15 გადაწყვეტილება. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 25.04.2019 წლის №ას-375-2019 განჩინებით სამენარმეო საზოგადოების საკასაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად.

1.13. 22.04.2019 წლის სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრების შესაბამისად, რომელსაც ესწრებოდა სამენარმეო საზოგადოების 75% წილის მფლობელი პარტნიორის, მოსარჩელის წარმომადგენელი, მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების გაზრდილ კაპიტალში შენატანის განუხორციელებლობის გამო პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობის განსაზღვრის შესახებ. სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით, მოსარჩელის წილი სამენარმეო საზოგადოებაში დადგინდა 99.99666%, ხოლო პირველი მოპასუხის წილი 0.00333222%. სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალი განისაზღვრა 1 500 050 ლარით. პარტნიორთა კრებას არ ესწრებოდა პირველი მოპასუხე, რომლისთვისაც ცნობილი იყო პარტნიორთა კრე-

ბის მოწვევისა და მისი დღის წესრიგის შესახებ.

1.14. 12.04.2013 წლისა და 22.04.2019 წლის პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილებების კანონიერება მხარეთა მიერ „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილ ვადებში არ გასაჩივრებულა.

1.15. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 23.04.2019 წლის №19047083/3 გადაწყვეტილებით სამენარმეო საზოგადოების ახალი თანაფარდობით გადანაწილებული წილების დარეგისტრირების მოთხოვნაზე დადგინდა ხარვეზი იმ საფუძვლით, რომ არ დგინდებოდა პირველი მოპასუხის მიერ შენატანის შეუტანლობის ფაქტი. 2019 წლის 30 აპრილის №B19047083/5, 3 მაისის №B19047083/7 და 28 მაისის №B19047083/9 საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს გადაწყვეტილებებით არ ჩაითვალა შეჩერების საფუძველი აღმოფხვრილად და 2 ივლისის №B19047083/10 გადაწყვეტილებით სარეგისტრაციო წარმოება შეწყდა.

1.16. სასამართლომ დაადგინა, რომ 12.04.2013 წელს პარტნიორთა კრებაზე კაპიტალის გაზრდის შესახებ გადაწყვეტილება და 22.04.2019 წლის სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორის გადაწყვეტილება წილების ახალი თანაფარდობით გადანაწილების შესახებ გამომდინარეობდა სამენარმეო საზოგადოების ინტერესის მიზანშეწონილობიდან, ხოლო მათორიტარი პარტნიორის კანონისმიერი უფლების გამოყენების აუცილებლობა არ წარმოადგენდა უფლების არაკეთილსინდისიერ გამოყენებას.

1.17. მოთხოვნის საფუძველად მოსარჩელე უთითებს, რომ 2011-2014 წლებში სამენარმეო საზოგადოებას ჰქონდა მძიმე ფინანსური მდგომარეობა, მისი შემოსავლები ვერ ფარავდა ოპერირების ხარჯებს, ალბულები ჰქონდა სესხი, ამავდროულად, ყოველთვიურად იხდიდა აღნაგობის ქირას თვეში 142 450 ლარს. დავალიანების საერთო რაოდენობა შეადგენდა 2 258 548 ლარს. სამენარმეო საზოგადოების ფუნქციონირების გასაგრძელებლად აუცილებელი იყო დამატებითი კაპიტალის მოძიება. აღნიშნულის გათვალისწინებით, 13.04.2013 წელს სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალი გაიზარდა. შესაბამისად, პარტნიორებს განესაზღვრათ ვალდებულება, განეხორციელებინათ კაპიტალში შენატანი მათი წილის პროპორციულად. მოსარჩელემ თავისი წილის პროპორციული შენატანი განახორციელა. შ. გ-მა ვერ შეძლო მისთვის განსაზღვრული შენატანის 699 930 ლარის ოდენობით შეტანა და მან თავისი წილი უსასყიდლოდ დაუთმო მოსარჩელეს. შ. გ-ის წილის მოსარჩელის საკუთრებაში რეგისტრაციის შემდგომ, მან შეავსო კაპიტალის ის ნაწილიც, რომელიც არ შეუვსია შ. გ-ს. პირველ მოპასუხეს კაპიტალში დამატებითი შენატანი არ განუხორციელებია. 22.04.2019 წელს გამარ-

თულ პარტნიორთა კრებაზე მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება პირველი მოპასუხის წილის, მისი შენატანის პროპორციულად შემცირების შესახებ.

1.18. პირველი მოპასუხის განმარტებით, მაჟორიტარმა პარტნიორმა – მოსარჩელემ თავისი უფლებამოსილება გამოიყენა არაკეთილსინდისიერად, კერძოდ, მას მუდმივად უარს ეუბნებოდნენ სამენარმეო საზოგადოების დოკუმენტაციის, ასევე, სამენარმეო საზოგადოების ფინანსური და ქონებრივი მდგომარეობის თაობაზე ინფორმაციის გაცნობაზე. ამიტომაც, სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის მიზანშეწონილობაზე პირველი მოპასუხე გადაწყვეტილებას ვერ მიიღებდა და მისი მონაწილეობა პარტნიორთა კრებაში მოკლებული იყო ყოველგვარ რაციონალურ საფუძველს. სამენარმეო საზოგადოების ფინანსური/ქონებრივი მდგომარეობის თაობაზე ინფორმაციის გასაიდუმლოებას პრაქტიკული მიზანი ჰქონდა, რადგან არ მტკიცდებოდა სამენარმეო საზოგადოების დავალიანებისა და მისი გადახდის სხვა გზის არარსებობა და, შესაბამისად, აუცილებლობიდან გამომდინარე, კაპიტალის გაზრდის მიზანშეწონილობა. კაპიტალის გაზრდის აუცილებლობა უნდა დასაბუთდეს კაპიტალის გაზრდის თაობაზე პარტნიორთა მიერ გადაწყვეტილების მიღებამდე, რასაც ადგილი არ ჰქონია. პირველი მოპასუხე უთითებს იმ გარემოებაზეც, რომ სამენარმეო საზოგადოების 12.04.2013 წლით დათარიღებული პარტნიორთა კრების ოქმით არ დადგენილა პარტნიორის წილის შემცირება. არ დადგენილა, თუ რამდენით უნდა შემცირებულიყო წილი შენატანის განუხორციელებლობის შემთხვევაში. პირველ მოპასუხეს მიაჩნია, რომ 22.04.2019 წლის პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება მეტწილად წარმოადგენს 12.04.2013 წელს პარტნიორთა კრებაზე სამენარმეო საზოგადოების სანესდებო კაპიტალის გაზრდის შესახებ მიღებული გადაწყვეტილების თანმდევ სამართლებრივ შედეგს. გარდა ამისა, გარიგება – 22.04.2019 წლის პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება არ შეიძლება წარმოადგენდეს ისეთი გარიგების თანმდევ შედეგს, რომელიც უკანონოდ და, ამდენად, ბათილადაა ცნობილი. პირველ მოპასუხეს არ მისცემია დამატებითი შენატანის განხორციელების თანაბარი შესაძლებლობა. თანაბარი შესაძლებლობის მიცემა გულისხმობს ყველა პარტნიორისთვის თანაბარ ხელმისაწვდომობას, გაეცნოს სამენარმეო საზოგადოების ფინანსურ/ქონებრივ მდგომარეობას და გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის თაობაზე მიიღოს ამ ინფორმაციის საფუძველზე. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ვერ მოხდება ნების თავისუფალი ფორმირება, რაც გარიგების დადების პროცედურული სამართლიანობის აუცილებელი ელემენტია.

1.19. პირველი მოპასუხე ასევე უთითებს, რომ სამენარმეო საზოგა-

დოების 12.04.2013 წლის პარტნიორთა კრების №12.04.2013 ოქმით მოსარჩელეს სამენარმეო საზოგადოებისათვის უნდა გადაეცა 799 920 ლარი, რაც დაბრუნებას არ ექვემდებარებოდა. სამოქალაქო დავის ფარგლებში, რომელიც აღიძრა რ. ბ-ას სარჩელით, მოსარჩელემ მიუთითა, რომ შპს „დ.ვ.დ.თ-მა“ 2014 წელს მოითხოვა სესხების დაფარვა. კომპანიებმა ამ თანხის დაფარვა ვერ შეძლეს. ამიტომაც „დ. თ-ის“ ვალდებულების შესასრულებლად ეს თანხა თითქოსდა მთლიანად დაფარა მოსარჩელემ 2014 წელს, რის შემდეგაც „დ. თ-მა“ ვალდებულების შესრულება „გადაანერა“ თავის სხვა კომპანიებს, რისი მტკიცებულებაც საქმეში არ მოიპოვება. თუ პირველი მოპასუხე სამენარმეო საზოგადოებაში შეიტანდა თანხას, რომელსაც სამენარმეო საზოგადოება განსაზღვრული ვადის შემდეგ სარგებლით დაუბრუნებდა, მოსარჩელე ამას კაპიტალის გაზრდად არ მიიჩნევდა და საფუძვლიანადაც.

1.20. სასამართლოს მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში, დავის საგანს არ წარმოადგენს 12.04.2013 წლისა და 22.04.2019 წლის კრების ოქმებისა და მასზე მიღებული გადაწყვეტილების კანონიერების შეფასება, თუმცა იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ პირველი მოპასუხე სადავოდ ხდის მაჟორიტარი პარტნიორის მიერ სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის მიზნობრიობას, ასევე – უფლების კეთილსინდისიერად გამოყენებას, სასამართლომ მიზანშეწონილად მიიჩნია აღნიშნულ სადავო გარემოებებზე მსჯელობა.

1.21. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9¹ მუხლის მე-6 პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ახალი/დამატებითი შენატანების გზით სანარმოს კაპიტალის გაზრდის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში პარტნიორთა კრების კომპეტენციას განეკუთვნება. ამავე მუხლის მე-9 პუნქტის შესაბამისად, საზოგადოების წესდება შეიძლება ითვალისწინებდეს გადაწყვეტილების მიღებას კრების მონაწილეთა ხმების უმრავლესობით, თუ ეს კანონი არ განსაზღვრავს გადაწყვეტილების მიღებას ერთხმად და თუ ამ გადაწყვეტილების შინაარსი არ ქმნის არათანაბარ მდგომარეობას რომელიმე პარტნიორისათვის ანდა არ ხელყოფს პარტნიორის არსებით ინტერესებს. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-7 პუნქტის თანახმად, პარტნიორებს შეუძლიათ წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში განსაზღვრონ თითოეული პარტნიორის შენატანის შეტანის წესი და ვადა. ვადის უშედეგოდ გასვლის შემთხვევაში პარტნიორი, რომელმაც არ განახორციელა გადახდა, კარგავს წილს და ნაწილობრივ შესრულებულ ვალდებულებათა შედეგებსაც, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი. სასამართლომ აღნიშნა, რომ „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი არ არის სამენარმეო საზოგადოების მიერ კაპიტალის გაზრდის თაობაზე

გადაწყვეტილების ერთხმად მიღების იმპერატიული მოთხოვნა.

1.22. სასამართლომ არ გაიზიარა პირველი მოპასუხის განმარტება, რომ პარტნიორთა კრებაზე არ მონაწილეობდა, რადგან მისთვის არ იყო ცნობილი სამენარმეო საზოგადოების ფინანსური და ქონებრივი მდგომარეობის შესახებ. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3(10) მუხლის თანახმად, იმ შემთხვევაში, თუ პარტნიორისათვის რაიმე ინფორმაცია არ არის ცნობილი და საზოგადოება არ აძლევს აღნიშნულ ინფორმაციას, უფლება აქვს, მიმართოს სასამართლოს საზოგადოების ყველა პუბლიკაციის მიღების თაობაზე, რაც პირველ მოპასუხეს არ განუხორციელებია.

1.23. სასამართლომ განმარტა, რომ საწარმოს კაპიტალს უაღრესად დიდი მნიშვნელობა აქვს კერძო სამართლებრივ ურთიერთობებში სამართალბრუნვისა და ბიზნესის განვითარების კუთხით. მიუხედავად იმისა, რომ სამოქალაქო ურთიერთობები კეთილსინდისიერების მაღალი სტანდარტით უნდა ხასიათდებოდეს, კერძო სამართლის იურიდიულ პირებთან ურთიერთობა სამოქალაქო ბრუნვის სტაბილიზაციის მიზნებისათვის გარკვეული გარანტიების შექმნას მოითხოვს. სწორედ ამგვარი გარანტიის შექმნას ემსახურება მესამე პირებთან ურთიერთობაში შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალი. სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალის ერთ-ერთი და მთავარი ფუნქცია მესამე პირების მოთხოვნების დაკმაყოფილებაა, შესაბამისად, საზოგადოების კაპიტალის ფუნქცია მესამე პირებისათვის ერთგვარი გარანტიის შექმნაა. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი დამატებითი შენატანების გზით საწარმოს კაპიტალის გაზრდას დასაშვებად მიიჩნევს. შესაბამისად, კაპიტალის გაზრდის შემთხვევაში, მოქმედებს პრეზუმფცია იმისა, რომ პარტნიორთა ქმედება კანონშესაბამისია, სწორედ, მოპასუხის მტკიცების საგანში შედის იმ გარემოებათა დამტკიცების ვალდებულება, რომ, მართალია, პარტნიორები კანონის დანაწესის ფარგლებში მოქმედებდნენ, თუმცა ადგილი აქვს კანონით მინიჭებული უფლების ბოროტად გამოყენებას.

1.24. მოსარჩელე სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის საჭიროებას ადასტურებს იმ გარემოებაზე დაყრდნობით, რომ სამენარმეო საზოგადოებას გააჩნდა ვადამოსული ვალდებულებები, რის გასტუმრებასაც ვერ ახერხებდა. იმ გარემოების გასაბათილებლად, რომ სამენარმეო საზოგადოების ვალეები აღემატებოდა შემოსავალს, პირველმა მოპასუხემ წარმოადგინა 2017-2021 წლის ფინანსური ანგარიშგება და დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნები. სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს დასკვნა წარმოადგინა მოსარჩელემაც, რომლის თანახმად, სამენარმეო საზოგადოების მიერ 2011 წლიდან 2013 წლის აპრილის ჩათვლით

განეული ხარჯები აღემატება მიღებულ შემოსავალს, როგორც ჯამურად ასევე – თვის ჭრილში. ამასთან, 13.04.2013 წლის მდგომარეობით სამეწარმეო საზოგადოებას უფიქსირდება ფული და ფულის ეკვივალენტი, სულ 140 313.95 ლარი, ხოლო დავალიანება, სულ 3 580 001.13 ლარი. ამდენად, 13.04.2013 წელს არსებული ვალდებულებების დაფარვა, მხოლოდ აღნიშნული ფინანსური სახსრებით შეუძლებელი იყო.

1.25. პირველი მოპასუხის მიერ წარმოდგენილი აუდიტორის დასკვნები ასახავს 2020-2021 წლის და არა სადავო პერიოდში 2013-2019 წლის ფინანსურ მდგომარეობას, ხოლო აუდიტორულ დასკვნებში, რომლებიც მოიცავს 2017-2021 წლების ფინანსურ ანგარიშებს, მითითებულია, რომ აუდიტორები დაინიშნენ 2018 წელს და, შესაბამისად, ვერ დაესწრნენ 01.01.2016 წლის, 31.12.2016 წლის, 31.12.2017 წლის ინვენტარის დათვლას, ასევე – ვერ მოიპოვეს მოცემული პერიოდის ალტერნატიული მტკიცებულებები; ვერ განსაზღვრეს არის თუ არა საჭირო მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში წარდგენილ წლიურ მოგებასა და ფულადი სახსრების მოძიების ანგარიშგებაში წარდგენილ საოპერაციო საქმიანობით მიღებული წმინდა ნალდ ფულში შესწორების შეტანა 2016-2017 წლისათვის.

1.26. ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს დასკვნის თანახმად კი, 2011 წლიდან 2013 წლის აპრილის ჩათვლით სამეწარმეო საზოგადოების მიერ განეული ხარჯები აღემატება მიღებულ შემოსავალს, კერძოდ, უფიქსირდება ფულის ეკვივალენტი 140 313.95 ლარი, ხოლო დავალიანება 3 580 001.13 ლარი, რაც თანხვედრაშია მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილ მტკიცებულებებსა და ახსნა-განმარტებასთან. სასამართლომ მიიჩნია, რომ დასაბუთებულია მოსარჩელის მიერ მითითებული გარემოება საზოგადოების კაპიტალის გაზრდასთან დაკავშირებით. მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებით დასტურდება, რომ ვადამოსული ვალდებულებების შესრულების ღონისძიებების გატარება იდგა დღის წესრიგში გაზრდილი კაპიტალის მეშვეობით. პირველმა მოპასუხემ ვერ გააქარწყლა გაზრდილი კაპიტალის საჭიროების ფაქტი, ვერ დაასახელა რეალური ალტერნატიული წყარო ხსენებული მიზნის მისაღწევად.

1.27. სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა პირველი მოპასუხის მითითებაზე, რომ სამეწარმეო საზოგადოებას შეეძლო წილის გაზრდის სანაცვლოდ აეღო სესხი და ასე გაესტუმრებინა ვადამოსული ვალდებულებები და განმარტა, რომ სამეწარმეო ბრუნვის სტაბილურობიდან და შესაძლო პირებთან ურთიერთობისას კრედიტორისათვის გაცილებით მისაღებია იმ საწარმოსთან ურთიერთობა, რომელსაც უფრო მეტი კაპიტალი აქვს, უფრო მეტი ქონება გააჩნია, ვინაიდან სამეწარმეო საქმიანობა გარკვეულ რისკებთან არის დაკავშირებული და სავსებით გა-

საგებია, რომ საზოგადოების შესაძლო არარენტაბელური საქმიანობის შემთხვევაში, კრედიტორს გაცილებით დიდი ალბათობა აქვს დიდი ქონებიდან დაიკმაყოფილოს თავისი მოთხოვნა, ვიდრე მცირე სახსრებიდან. შესაბამისად, იმ გარემოებით, რომ საზოგადოებამ არ აიღო სესხი და გაზარდა საწესდებო კაპიტალი, მაშინ, როდესაც ამის აუცილებლობა იყო და არსებობდა შესაძლებლობა საზოგადოების კაპიტალი შენატანის განხორციელების გზით გაზრდილიყო, არ იკვეთება მხოლოდ მინორიტარი პარტნიორის წილის შემცირებისა და საზოგადოებიდან გარიცხვის მოტივი. რაც შეეხება პირველი მოპასუხის მითითებას, თუ როგორ მოახერხა სამენარმეო საზოგადოებამ კაპიტალის გაზრდის შემდეგ მოკლე დროში მოგებაზე გასვლა, სასამართლომ განმარტა, რომ აღნიშნული წარმოადგენს სამენარმეო საზოგადოების ფუნქციონირებისას ბიზნესგადაწყვეტილებების მიღების მართებულობა/გაუმართლებლობას და არ არის მოცემული დავის ფარგლებში სასამართლოს კვლევის საგანი.

1.28. რაც შეეხება პირველი მოპასუხის მითითებას იმასთან დაკავშირებით, რომ 12.04.2013 წლის პარტნიორთა კრების №12.04.2013 ოქმით არ დადგენილა პარტნიორის წილის შემცირება, ასევე არ დადგენილა, თუ რა ოდენობით უნდა შემცირებულიყო წილი შენატანის განხორციელებლობის შემთხვევაში და რომ 22.04.2019 წლის პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება მეტწილად 12.04.2013 წელს პარტნიორთა კრებაზე საზოგადოების საწესდებო კაპიტალის გაზრდის შესახებ მიღებული გადაწყვეტილების თანმდევი სამართლებრივი შედეგია, ხოლო გარიგება – 22.04.2019 წლის პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება არ შეიძლება წარმოადგენდეს ისეთი გარიგების თანმდევ შედეგს, რომელიც უკანონოდ და, ამდენად, ბათილადაა ცნობილი, სასამართლომ განმარტა, რომ 12.04.2013 წლის, 22.04.2019 წლის კრების ოქმებისა და მასზე მიღებული გადაწყვეტილების კანონიერება მხარეებს სადავოდ არ გაუხდიათ კანონმდებლობით დადგენილი წესით. შესაბამისად, სასამართლო მოკლებულია შესაძლებლობას, იმსჯელოს აღნიშნულ გარემოებებზე.

1.29. სასამართლოს მითითებით, მოსარჩელემ თავისი მტკიცების ფარგლებში დაადასტურა, რომ 12.04.2013 წელს პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის შესახებ შეესაბამებოდა ამ უკანასკნელის ინტერესს და განპირობებული იყო მისი საჭიროებით.

1.30. სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდეგში სსკ) 128-ე, 129-ე და 138-ე მუხლებზე, ასევე – „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლზე (28.10.1994 წლის რედაქცია), რომლის თანახმად, ამ კანონით მონესრიგებული სამარ-

თლებრივი ურთიერთობებიდან გამომდინარე მოთხოვნათა ხანდაზმულობის ზოგადი ვადაა 5 წელი. დადგენილია, რომ პირველ მოპასუხეს სამენარმეო საზოგადოების სანესდებო კაპიტალში დამატებითი შენატანი არ შეუტანია, რის შემდეგაც სამენარმეო საზოგადოებამ მიმართა სასამართლოს სარჩელით და მოითხოვა პირველი მოპასუხის პარტნიორობიდან გარიცხვა, თუმცა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 23.12.2016 წლის გადაწყვეტილებით სამენარმეო საზოგადოებას უარი ეთქვა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე. მასვე განემარტა, რომ „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, სანესდებო კაპიტალში დამატებითი შენატანის განუხორციელებლობა არ წარმოადგენს საზოგადოებიდან პარტნიორის გარიცხვისა და მისთვის წილის ჩამორთმევის საფუძველს, ვინაიდან პარტნიორის მიერ ვალდებულების განუხორციელებლობის შემთხვევაში, შესაძლებელია კაპიტალის გაზრდის შემდეგ პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობის წარმოშობა. ეს გადაწყვეტილება 25.04.2019 წელს შევიდა კანონიერ ძალაში. დადგენილია, რომ სწორედ ამის შემდგომ, სამენარმეო საზოგადოების 22.04.2019 წლის პარტნიორთა კრებამ, რომელსაც ესწრებოდა 75% წილის მფლობელი პარტნიორი, მოსარჩელე, მიიღო გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების გაზრდილ კაპიტალში შენატანის განუხორციელებლობის გამო პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობის განსაზღვრის შესახებ, რის საფუძველზეც მიმართა საჯარო რეესტრს და მოითხოვა აღნიშნული ცვლილების რეგისტრაცია, რაზეც მიიღო უარი და მომართა სასამართლოს. სასამართლომ მიიჩნია, რომ სარჩელი არ არის ხანდაზმული.

1.31. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 46-ე მუხლის მე-2¹ პუნქტის თანახმად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის შემთხვევაში პარტნიორებს უფლება აქვთ, თავიანთი წილების პროპორციულად მიიღონ მონაწილეობა აღნიშნული საზოგადოების კაპიტალის გაზრდაში, პარტნიორთა საერთო კრების მიერ დადგენილ ვადაში კაპიტალში შესაბამისი შენატანების სრული ოდენობით განხორციელებით, თუ ყველა პარტნიორი ამ უფლების გამოყენების სხვა წესზე არ შეთანხმდება; ამასთანავე, რომელიმე პარტნიორის მიერ აღნიშნული უფლების სრულად ან ნაწილობრივ გამოყენებლობის შემთხვევაში შესაძლებელია კაპიტალის გაზრდის შემდეგ პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობა წარმოიშვას. მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ სამენარმეო საზოგადოების 22.04.2019 წლის პარტნიორთა კრებამ მიიღო გადაწყვეტილება გაზრდილ კაპიტალში შენატანის განუხორციელებლობის გამო პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობის განსაზღვრის შესახებ, რომლის თანახმად, მოსარჩელის წილი სამენარმეო საზოგადოებაში დადგინდა 99.9966%, ხოლო

პირველი მოპასუხის – 0.00334%. ამასთან, დადგინდა ის გარემოებაც, რომ სამენარმეო საზოგადოების სანესდებო კაპიტალის გაზრდა განპირობებული იყო ვადამოსული ვალდებულებების დაფარვის აუცილებლობით. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლომ მიიჩნია, რომ სარჩელი იყო საფუძვლიანი და უნდა დაკმაყოფილებულიყო.

2. გადაწყვეტილება სააპელაციო საჩივრით გაასაჩივრა პირველმა მოპასუხემ, მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით – სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინების სარეზოლუციო ნაწილი და საფუძველი:

3. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 08.10.2024 წლის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელად დარჩა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლო დაეთანხმა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებსა და მათ სამართლებრივ შეფასებებს. სააპელაციო პალატის მითითებით, მოსარჩელემ თავისი მტკიცების ფარგლებში დაადასტურა, რომ 12.04.2013 წლის პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის შესახებ შეესაბამებოდა სამენარმეო საზოგადოების ინტერესს და განპირობებული იყო მისი საჭიროებით. ამასთან, სააპელაციო პალატამ გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს დასკვნა, რომ სასარჩელო მოთხოვნა არ არის ხანდაზმული.

საკასაციო საჩივრის მოთხოვნა და საფუძვლები:

4. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საკასაციო საჩივარი წარადგინა პირველმა მოპასუხემ, მოითხოვა მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით – სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი საფუძვლებით:

4.1. 12.04.2013 წლის კრების ოქმით სამენარმეო საზოგადოებაში შენატანის განხორციელებისთვის განსაზღვრული ვადა (30.04.2013წ.) ისე გავიდა, რომ არცერთმა პარტნიორმა არ შეავსო კაპიტალი. 30.04.2013 წლის უშედეგოდ გასვლა ცხადყოფს, რომ გარიგება, რომელიც გამოიხატა პარტნიორთა კრების 12.04.2013 წლის გადაწყვეტილებაში, არ შედგა. ყველა პარტნიორის მხრიდან გამოვლენილი უმოქმედობა შეიძლება გაგებულ იქნეს იმგვარად, რომ მათ გადაიფიქრეს სანესდებო კაპიტალის გაზრდა და დამატებითი შენატანების შეტანა. 01.05.2013 წელს 12.04.2013 წლის გადაწყვეტილებამ ამოწურა თავი და აღარ წარმოშობდა პარტნიორებისთვის ვალდებულებებს. განმეორებითი სურვილის შემთხვევაში, სამენარმეო საზოგადოებაში კაპიტალის გაზრდისათვის საჭირო იყო ახალი პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება. სასამარ-

თლომ არ განსაზღვრა, თუ რამდენად ლეგიტიმური იყო ვადის გასვლის შემდეგ პარტნიორთა მოქმედებები. 17.07.2013 წლის პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება ვერ უზრუნველყოფდა 12.04.2013 წლის გადაწყვეტილების შესრულების ვადის გაზრდა/გაგრძელებას, რადგან 30.04.2013 წლის შემდეგ 12.04.2013 წლის გადაწყვეტილება აღარ მოქმედებდა.

4.2. თუნდაც ჩავთვალოთ, რომ მიუხედავად ვადის გასვლის შემდეგ განხორციელებული შენატანისა, მოსაჩვენებელი შეასრულა 12.04.2013 წლის კრების გადაწყვეტილებით დაკისრებული ვალდებულება, მას პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობით გადანაწილების შესახებ მოთხოვნა წარმოეშვა მაშინ, როდესაც ნათელი გახდა, რომ პირველმა მოპასუხემ არ შეასრულა ვალდებულება და 30.04.2013 წლამდე არ შეავსო კაპიტალი. ხანდაზმულობის ვადის ათვლა სწორედ ამ მომენტიდან უნდა დაიწყო, თუმცა ყველაზე უკიდურესი ვადა, რომელიც შეიძლება მიჩნეულ იქნეს მოთხოვნის წარმოშობის მომენტად, არის 16.05.2013 წელი, როდესაც მოსარჩელემ თავად შეიტანა თანხა სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალში. იმავე მოთხოვნის უფლება იმავე დროს წარმოეშვა შ. გ-ის მიმართ. ამ თარიღებიდან, რომელიც არ უნდა დაედოს საფუძვლად ხანდაზმულობის ვადის ათვლას, სარჩელის სასამართლოში შეტანამდე გასულია 5 წელი, რაც ნიშნავს, რომ სარჩელი ხანდაზმულია.

4.3. სასამართლომ მოთხოვნის წარმოშობის მომენტად მიიჩნია პარტნიორთა კრების 22.04.2019 წლის გადაწყვეტილება პარტნიორთა წილების შემცირების შესახებ. 22.04.2019 წლის გადაწყვეტილება არ არის ისეთი გადაწყვეტილება, რომელიც ყველა პარტნიორის თანხმობის არარსებობის შემთხვევაში წარმოშობდა რაიმე სახის იურიდიულ შედეგს სასამართლოს მხრიდან მისი დადასტურებისა და ლეგიტიმაციის გარეშე. წილის შემცირება სამენარმეო საზოგადოებაში თავისი სამართლებრივი მნიშვნელობით არ ჩამოუვარდება სამენარმეო საზოგადოებაში წილის დაკარგვას. წილის შემცირების დროს უნდა განხორციელდეს იგივე სამართლებრივი პროცედურები, რაც სამენარმეო საზოგადოებიდან პარტნიორის გარიცხვის დროს. 22.04.2019 წლის პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება არის იმის წინაპირობა, რომ სასამართლოში აღძრულიყო სარჩელი და მოთხოვნილიყო პირველი მოპასუხის წილის შემცირება.

4.4. მოსარჩელემ ხანდაზმულობის საკითხთან დაკავშირებით მითითა სსკ-ის 138-ე მუხლზე და აღნიშნა, რომ ხანდაზმულობის ვადის გასვლამდე აღძრული ჰქონდა სარჩელი პირველი მოპასუხის პარტნიორობიდან გარიცხვის შესახებ, პარალელურად ვერ მოითხოვდა პარტნიორის წილის შემცირებას და პარტნიორის გარიცხვის შესახებ სარჩე-

ლის შეტანით შეწყდა ხანდაზმულობის ვადა. მოსარჩელის ეს არგუმენტი არ უნდა გაზიარებულიყო. სსკ-ის 138-ე მუხლი ითვალისწინებს ხანდაზმულობის ვადის შეწყვეტას ისეთი სარჩელის შეტანის გზით, რომელიც ვარგისია ამ მიზნის მისაღწევად. სამენარმეო საზოგადოების სარჩელი პარტნიორის გარიცხვის მოთხოვნით უვარგისი იყო მისი მიზნის მისაღწევად, რადგან კაპიტალში შენატანის განუხორციელებლობის გამო კანონი არ ითვალისწინებდა პარტნიორის გარიცხვას.

4.5. მაჟორიტარმა პარტნიორმა მინორიტარის მიმართ დომინანტი პარტნიორის უფლებები გამოიყენა ბოროტად.

5. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით საკასაციო საჩივარი ცნობილ იქნა დასაშვებად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული განჩინების დასაბუთებულობა, საკასაციო საჩივრის საფუძვლები და მიიჩნევს, რომ იგი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

6. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში სსსკ) 407-ე მუხლის მეორე ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). დასაბუთებული პრეტენზია გულისხმობს მითითებას იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც დაშვებული იყო სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის დროს და რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად შეფასება-დადგენა, მატერიალურსამართლებრივი ნორმის არასწორად გამოყენება ან/და განმარტება. სსსკ-ის 404-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად (საკასაციო სასამართლო ამონებს გადანყვეტილებას საკასაციო საჩივრის ფარგლებში. საკასაციო სასამართლოს არ შეუძლია თავისი ინიციატივით შეამოწმოს საპროცესო დარღვევები, გარდა სსსკ-ის 396-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტებისა), საკასაციო სასამართლო გასაჩივრებული განჩინების კანონიერებას სწორედ საკასაციო საჩივარში გამოთქმული პრეტენზიების შესაბამისად შეამოწმებს.

7. საქმეზე დადგენილია და საკასაციო საჩივრით დასაშვები, დასაბუთებული პრეტენზია წამოყენებული არ არის, რომ:

7.1. სამენარმეო საზოგადოების 12.04.2013 წლის პარტნიორთა კრებაზე, რომელზეც წარმოდგენილი იყვნენ მოსარჩელე – 40% წილის მფლობელი პარტნიორი, შ. გ-ი – 35% წილის მფლობელი პარტნიორი და

პირველი მოპასუხე – 25% წილის მფლობელი პარტნიორი, რომელიც კრებაზე გამოცხადდა, მაგრამ მონაწილეობაზე უარი განაცხადა, 75% წილის მფლობელმა პარტნიორებმა მიიღეს გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის მიზნით, არაუგვიანეს 30.04.2013 წლისა, დამატებითი შენატანების შემდეგი ოდენობით განხორციელების შესახებ: შ. გ-ი – 699 930 ლარი, მოსარჩელე – 799 920 ლარი და პირველი მოპასუხე – 499 950 ლარი;

7.2. სამენარმეო საზოგადოების 17.07.2013 წლის პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით შ. გ-სა და პირველ მოპასუხეს 12.04.2013 წლის პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილების შესრულების ვადა დამატებით განესაზღვრათ 31.07.2013 წლამდე;

7.3. მოსარჩელემ თავისი წილის პროპორციული შენატანი განახორციელა. შ. გ-მა ვერ შეძლო მისთვის განსაზღვრული შენატანის 699 930 ლარის ოდენობით შეტანა და მან თავისი წილი უსასყიდლოდ დაუთმო მოსარჩელეს, კერძოდ, 24.01.2014 წელს შ. გ-სა და მოსარჩელეს შორის გაფორმდა წილის ჩუქების ხელშეკრულება;

7.4. შ. გ-ის წილის მოსარჩელის საკუთრებაში რეგისტრაციის შემდგომ, მან შეავსო კაპიტალის ის ნაწილიც, რომელიც არ შეუვსია შ. გ-ს. პირველ მოპასუხეს კაპიტალში დამატებითი შენატანი არ განუხორციელებია. 16.05.2013 წლის სს „თ. ბ-ის“ საგადასახადო დავალებით სამენარმეო საზოგადოების სანესდებო კაპიტალში მოსარჩელის შენატანი შეადგენს 489 611.75 აშშ დოლარს, 20.09.2016 წლის „კ-ს. ბ-ის“ საგადასახადო დავალებით 249 958.50 აშშ დოლარსა და 07.05.2015 წლის საგადასახადო დავალებით – 126 100 აშშ დოლარს;

7.5. სამენარმეო საზოგადოების 16.07.2015 წლის პარტნიორთა კრებაზე 75% წილის მფლობელი მოსარჩელის მონაწილეობით მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება, პირველი მოპასუხის მიერ სამენარმეო საზოგადოებაში შენატანის შეუტანლობის გამო, მისი გარიცხვისა და კუთვნილი 25% წილის მოსარჩელის სახელზე რეგისტრაციის თაობაზე; პირველი მოპასუხის გარიცხვისა და მისი წილის პარტნიორის (ანუ წინამდებარე დავის მოსარჩელის) სახელზე აღრიცხვის მოთხოვნით სამენარმეო საზოგადოებამ იმავე წლის სექტემბერში სარჩელი აღძრა სასამართლოში პირველი მოპასუხის მიმართ, მესამე პირი დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნის გარეშე – წინამდებარე დავის მოსარჩელე;

7.6. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 23.12.2016 წლის №2/18926-15 გადაწყვეტილებით სამენარმეო საზოგადოების სარჩელი პარტნიორის გარიცხვისა და მისი კუთვნილი წილის სხვა პარტნიორისთვის გადაცემის თაობაზე არ დაკმაყოფილდა. სასამართლოს განმარტებით, სანესდებო კაპიტალში დამატებითი შენატანის განუხორციელებლობა არ წარმოადგენს სამენარმეო საზოგადოებიდან პარტნიორის გარიცხვისა

და მისთვის ნილის ჩამორთმევის საფუძველს, ვინაიდან პარტნიორის მიერ ვალდებულების განუხორციელებლობის შემთხვევაში შესაძლებელია კაპიტალის გაზრდის შემდეგ პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობის წარმოშობა. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 01.11.2018 წლის №23/980-17 განჩინებით გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად, მასზე წარდგენილი საკასაციო საჩივარი კი საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 25.04.2019 წლის №ას-375-2019 განჩინებით დატოვებულ იქნა განუხილველად;

7.7. სამენარმეო საზოგადოების 22.04.2019 წლის პარტნიორთა კრების შესაბამისად, რომელსაც ესწრებოდა სამენარმეო საზოგადოების 75% წილის მფლობელი პარტნიორის, მოსარჩელის წარმომადგენელი, მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება სამენარმეო საზოგადოების გაზრდილ კაპიტალში პირველი მოპასუხის მიერ შენატანის განუხორციელებლობის გამო, პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობის განსაზღვრის შესახებ. სამენარმეო საზოგადოების პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით – მოსარჩელის წილი სამენარმეო საზოგადოებაში დადგინდა 99.99666%, ხოლო პირველი მოპასუხის წილი – 0.00333222%. სამენარმეო საზოგადოების კაპიტალი განისაზღვრა 1 500 050 ლარით;

7.8. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 23.04.2019 წლის №19047083/3 გადაწყვეტილებით სამენარმეო საზოგადოების ახალი თანაფარდობით გადანაწილებული წილების დარეგისტრირების შესახებ მოთხოვნაზე დადგინდა ხარვეზი იმ საფუძველზე, რომ არ დგინდებოდა პირველი მოპასუხის მიერ შენატანის შეუტანლობის ფაქტი და სარეგისტრაციო წარმოება შეჩერდა. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 30.04.2019 წლის №B19047083/5, 3 მაისის №B19047083/7 და 28 მაისის №B19047083/9 გადაწყვეტილებებით არ ჩაითვალა შეჩერების საფუძველი აღმოფხვრილად. 02.07.2019 წლის №B19047083/10 გადანაწილებით სარეგისტრაციო წარმოება შეწყდა.

8. სადავო არ გამხდარა გარემოება მასზე, რომ მოსარჩელემ პირველი მოპასუხისა და სამენარმეო საზოგადოების მიმართ წილთა თანაფარდობის ცვლილების თაობაზე სარჩელით არაერთხელ მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს, თუმცა უარი ეთქვა სარჩელის განსახილველად მიღებაზე. 08.04.2022 წელს მოსარჩელემ სარჩელი კვლავ აღძრა სასამართლოში პირველი მოპასუხისა და სამენარმეო საზოგადოების მიმართ, მოითხოვა წილის მესაკუთრედ ცნობა და ცვლილების ასახვა საჯარო რეესტრში. სწორედ ამ სარჩელზე წარმოების ფარგლებში იხილება წინამდებარე საქმე.

9. მოცემულ დავაში, სადავოა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სანესდებო კაპიტალში (აქვე უნდა განიმარტოს, რომ როგორც 28.10.1994 წლის „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონში,

ისე სამართლის მეცნიერებაში ადრე დამკვიდრებული ქართული ტერმინი – „საწესდებო კაპიტალი“ – 02.08.2021 წლის „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით შეიცვალა ტერმინით „განთავსებული კაპიტალი“ შენატანის განუხორციელებლობის საფუძველით პარტნიორთა შორის წილთა გადანაწილების კანონიერება. ამასთან, რადგან პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებები დამატებითი შენატანების განხორციელებისა და პარტნიორთა შორის წილთა თანაფარდობის ცვლილების შესახებ მიღებულია 28.10.1994 წლის „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მოქმედების პერიოდში, დავის გადასაწყვეტად სწორედ ის უნდა იქნეს გამოყენებული.

10. თანამედროვე ეკონომიკის აღმავლობისა და სტაბილურობის შენარჩუნების ერთ-ერთი საფუძველი საკორპორაციოსამართლებრივი რეგულაციებია. საკორპორაციო სამართლის პრინციპული ფუნქცია სამენარმეო ეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელი სუბიექტების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმით უზრუნველყოფაა. საკორპორაციოსამართლებრივი საკანონმდებლო მოწესრიგება მენარმე სუბიექტებს ამხანაგური და კაპიტალური ტიპის საზოგადოებებად ყოფს. კაპიტალის კონცენტრირების, მისი ორგანიზაციული მართვისა და ოპერაციული საქმიანობის შედეგად წარმოშობილი ვალდებულებებისათვის პასუხისმგებლობის შეზღუდვა, კაპიტალური ტიპის საზოგადოების სუბსტანციური ნიშნებია, რომელიც ყველაზე მეტად ახასიათებს კაპიტალური ტიპის ისეთ მენარმე სუბიექტს, როგორიცაა – შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (სუსგ №ას-324-2021, 29.06.2021 წ., პ.81).

11. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება საკუთრებაუნარიანი სუბიექტია, მისი ქონება სხვადასხვა მეთოდისა და ინსტრუმენტის გამოყენების შედეგად ფორმირდება. მაგალითად, პარტნიორის მიერ განხორციელებული შენატანი საზოგადოების საწესდებო კაპიტალში, მოგების გამოუყენებლობა და რეკაპიტალიზაცია, რასაც შედეგად ქონების აკუმულირება მოჰყვება და სხვა. შესაბამისად, შპს-ს ქონებაში მოიაზრება ნებისმიერი ფულადი თუ არაფულადი, მატერიალური თუ არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე, რომელიც ექცევა საზოგადოების განკარგვის სფეროში და რომლითაც სამენარმეო საზოგადოებას შესწევს უნარი, კრედიტორის მოთხოვნა დააკმაყოფილოს (ბურდული ირაკლი, მახარობლიშვილი გიორგი, თოხაძე ანა, ზუბიტაშვილი ნონა, ალადაშვილი გიორგი, მაღრაძე გვანცა, ეგნატაშვილი დემეტრე, საკორპორაციო სამართალი, მეორე გადამუშავებული გამოცემა, თბილისი 2022, გამომცემლობა „იურისტების სამყარო“, გვ.304).

12. საზოგადოებაში წევრობას წილის ფლობა და მისგან გამომდინარე უფლებამოსილებათა (მოვალეობათა) ერთობლიობა განაპირობებს.

წილის უკან გარკვეული კორპორაციულსამართლებრივი უფლებები და მოვალეობები დგას, რომელიც პარტნიორს საზოგადოებაში მმართველობით (თანამმართველობით) და ქონებრივ უფლებებს ანიჭებს (ბურდული ირაკლი, სამენარმეო საზოგადოებაში წილის კეთილსინდისიერად მოპოვება, შედარებითი სამართლის ჟურნალი, №2/2019, გვ.25). ამდენად, წილი არის პირის უფლება, საკუთრების საგანი, რომელიც განსაზღვრავს პირის მონაწილეობას სამენარმეო საზოგადოებაში. წილი არის ის ერთეული, რომლითაც დგინდება მეწილის პროპორციული მონაწილეობა საზოგადოებაში (Bourne, Bourne on Company Law, 6th ed., 2013, 51; ბურდული ირაკლი, მახარობლიშვილი გიორგი, თოხაძე ანა, ზუბიტაშვილი ნონა, ალადაშვილი გიორგი, მალრაძე გვანცა, ეგნატაშვილი დემეტრე, საკორპორაციო სამართალი, მეორე გამაუშავებული გამოცემა, თბილისი 2022, გამომცემლობა „იურისტების სამყარო“, გვ.317).

13. იურიდიულ ლიტერატურაში წევრობის სტატუსის მოპოვების გარკვეულ დოგმატურ სტრუქტურაზე საუბრობენ. ამის მიხედვით, განასხვავებენ წევრის უფლება-მოვალეობათა ერთობლიობის – ა) თავდაპირველ შეძენას, რომელიც, თავის მხრივ, ორ ძირითად ნაწილად იყოფა: წევრობის მოპოვება საწარმოს დაფუძნების პროცესში მონაწილეობით ან საზოგადოების კაპიტალის გაზრდისას წილის შეძენით; ბ) ე.წ. მიმდინარე შეძენა, ანუ წილის შემდგომი მიღება, რომლის ასევე ორ ძირითად სახეობას გამოყოფენ: წილის მემკვიდრეობით მიღება ან წევრის სტატუსის მოპოვება გარიგებითსამართლებრივ ნიადაგზე (ბურდული ირაკლი, სამენარმეო საზოგადოებაში წილის კეთილსინდისიერად მოპოვება, შედარებითი სამართლის ჟურნალი, №2/2019, გვ.26). როდესაც საუბარია საზოგადოებაში მცირე წილობრივი მონაწილეობით სამართლებრივ უფლებაზე, აქ იგულისხმება ის, რომ უმცირესობაში მყოფი პარტნიორისთვის წევრობა წარმოადგენს მხოლოდ კაპიტალდაბანდებას და დივიდენდის მოლოდინის ეკონომიკურ ინტერესს. საკონტროლო წილის შემძენი პირისთვის კი წილში გამოხატული ინტერესი არა მხოლოდ კაპიტალდაბანდებით არის განპირობებული, არამედ ამას ემატება საწარმოს მართვის, მისი მთლიანად კონტროლის ინტერესი. ამ მოსაზრებებიდან გამომდინარე, საზოგადოების წილის მფლობელი საზოგადოების მესაკუთრედაც მოიხსენიება და ეს სრულიად შეესაბამება მის ეკონომიკურ იმპლიციტურ ბუნებას (იხ. იქვე, გვ.28).

14. საზოგადოების კაპიტალი სამოქალაქო ბრუნვის სტაბილიზაციის გარანტიების უზრუნველყოფას ემსახურება. კაპიტალის ფორმირება საწყის ეტაპზე პარტნიორთა თავდაპირველი შენატანებით ხდება, თუმცა საზოგადოების გაძლიერებისა და კონკურენტუნარიანობის შენარჩუნებისათვის შეიძლება დადგეს კაპიტალის გაზრდის საჭიროებაც (ბურდული ირაკლი, მახარობლიშვილი გიორგი, თოხაძე ანა, ზუბიტაშ-

ვილი ნონა, ალადაშვილი გიორგი, მალრაძე გვანცა, ეგნატაშვილი დემეტრე, საკორპორაციო სამართალი, მეორე გადამუშავებული გამოცემა, თბილისი 2022, გამომცემლობა „იურისტების სამყარო“, გვ.370).

15. სანესდებო კაპიტალი არ არის საზოგადოების ქონების იდენტური ცნება. მიუხედავად იმისა, რომ იგი, ერთგვარად, მისი შემადგენელი ნაწილია, სანესდებო კაპიტალი მაინც გამოყოფილია საზოგადოების ქონებისაგან და წარმოადგენს გამოთვლად სიდიდეს. საზოგადოების ქონება კორპორაციის ფაქტობრივი ქონებაა და იცვლება იმისდა მიხედვით, თუ როგორი წარმატებითა და რენტაბელობით წარმართავს საწარმო თავის სამენარმეო საქმიანობას (ბურდული ირაკლი, ქონებრივი ურთიერთობა სააქციო საზოგადოებაში (განსაკუთრებით მისი ჩამოყალიბების პროცესში) ქართული და ავსტრიული სამართლის მაგალითზე, თბილისი, 2008, გვ.94-95).

16. შენატანების მეშვეობით იქმნება საწყისი სანესდებო კაპიტალი, ხოლო დამატებითი შენატანებით იზრდება უკვე შექმნილი სანესდებო კაპიტალი (მიგრიაული როინ, სამენარმეო სამართლის მოკლე სახელმძღვანელო, თბილისი, 2021, გვ.86). წილთა თანაფარდობაზე ზეგავლენა შეიძლება მოახდინოს პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებამ სანესდებო კაპიტალში თანხის შეტანის შესახებ (ბაქაქური ნინო, გელტერი მარტინ, ცერცვაძე ლაშა, ჯუღელი გიორგი, საკორპორაციო სამართალი, სახელმძღვანელო იურისტებისათვის, 2019, გვ.64).

17. შპს-ს სანესდებო კაპიტალი შეიძლება შეიცვალოს კაპიტალის გაზრდით, შემცირებით ან სხვა საფუძველით. კაპიტალის ნებისმიერი ცვლილების შედეგად კი წარმოიშობა პარტნიორთა შესაბამისი უფლებები და ვალდებულებები. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9¹ მუხლის მე-6 პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტით, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში, ამ მუხლის მე-5 პუნქტით განსაზღვრული საკითხების გარდა, კრება იღებს გადაწყვეტილებას ისეთ საკითხზეც, როგორიცაა – ახალი/დამატებითი შენატანების გზით საწარმოს კაპიტალის გაზრდის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება. ამდენად, კაპიტალი შეიძლება შეივსოს მოგვიანებით, პარტნიორების მიერ დამატებითი შენატანების განხორციელებით (მიგრიაული როინ, სამენარმეო სამართლის მოკლე სახელმძღვანელო, თბილისი, 2021, გვ.87). დამატებითი შენატანის გადახდის ვალდებულება გათვალისწინებული უნდა იყოს საზოგადოების წესდებით. თუ წესდება ასეთ ვალდებულებას არ ითვალისწინებს, მაშინ ჯერ მასში უნდა იქნეს ცვლილება შეტანილი, ხოლო შემდეგ უნდა განხორციელდეს გადახდა. აქედან გამომდინარე, დამატებითი შესატანების განხორციელების შესახებ გადაწყვეტილების მიღება პარტნიორთა კრების განსაკუთრებულ კომპეტენციას წარმოადგენს (ჭანტურია ლადო, ნინიძე თედო, მენარმეთა შესახებ კანონ-

ნის კომენტარი, მესამე გამოცემა, თბილისი, 2002, გვ. 279).

18. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 46-ე მუხლის მე-2¹ პუნქტის თანახმად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის შემთხვევაში პარტნიორებს უფლება აქვთ, თავიანთი წილების პროპორციულად მიიღონ მონაწილეობა აღნიშნული საზოგადოების კაპიტალის გაზრდაში, პარტნიორთა საერთო კრების მიერ დადგენილ ვადაში კაპიტალში შესაბამისი შენატანების სრული ოდენობით განხორციელებით, თუ ყველა პარტნიორი ამ უფლების გამოყენების სხვა წესზე არ შეთანხმდება; ამასთანავე, რომელიმე პარტნიორის მიერ აღნიშნული უფლების სრულად ან ნაწილობრივ გამოუყენებლობის შემთხვევაში შესაძლებელია კაპიტალის გაზრდის შემდეგ პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობა წარმოიშვას.

19. აღნიშნულის მიზანი სამენარმეო საზოგადოებისთვის ნებისმიერ დროს ხელმისაწვდომი „ელასტიური კაპიტალით“ შევსების გზას ემსახურება, რომელიც საზოგადოების მატერიალური მდგომარეობიდან გამომდინარეობს და კომპანიას მისი კაპიტალის მომატების ეფექტურ საშუალებას უქმნის (Scholz-Emmerich, GmbHG (2006), §26, Rn.1; ბურდული ირაკლი, სააქციო სამართლის საფუძვლები, II ტომი, თბილისი, 2013, გვ. 134).

20. ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის პირველი დამატებითი ოქმის პირველი მუხლით, ყველა ფიზიკურ და იურიდიულ პირს აქვს უფლება, დაუბრკოლებლად ისარგებლოს თავისი ქონებით. არავის არ შეიძლება წაერთვას ქონება, იმ შემთხვევის გარდა, როცა ამას საზოგადოების ინტერესები მოითხოვენ და იმ პირობებით, რომლებიც გათვალისწინებულია კანონითა და საერთაშორისო სამართლის ზოგადი პრინციპებით. სამენარმეო საზოგადოებაში წილის ფლობა წარმოადგენს არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეს (სსკ-ის 147-ე და 152-ე მუხლები) (მდრ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის 02.03.2017 წლის გადაწყვეტილება საქმეზე №ას-664-635-2016, პ. 191; Bramelid and Malmström v. Sweden (განაცხადის №8588/79, №8589/79, 1982). ამდენად, წილები წარმოადგენს „მფლობელობას“ კონვენციის პირველი დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის ფარგლებში და აღნიშნული მუხლის გამოყენება შესაძლებელია კერძო სამართლებრივი ურთიერთობის სუბიექტებს შორის ურთიერთობებზე (მდრ. სუსგ №ას-324-2021, 29.06.2021 წ., პ.86). წილზე ვრცელდება საკუთრების უფლების კონსტიტუციურ სამართლებრივი რეჟიმი. წილი საკუთრების უფლების ობიექტს წარმოადგენს კერძო პირის თუ სახელმწიფოს მხრიდან მასზე უკანონო ჩარევის შემთხვევაში (ბურდული ირაკლი, სამენარმეო საზოგადოებაში წილის კეთილსინდისიერად მოპოვება, შედარებითი სამართლის ჟურნალი 2/2019, გვ.28).

21. შესაბამისად, ყველა საკითხი, რასაც პარტნიორთა შორის წილთა თანაფარდობის ცვლილება შეიძლება მოჰყვეს, მოითხოვს დეტალურ ანალიზსა და განმარტებას:

- რა წინაპირობების არსებობისას არის მართებული დამატებითი შენატანის დაწესება/განსაზღვრა;

- შპს-ში დამატებით შენატანის შეტანა წარმოადგენს პარტნიორის უფლებას თუ მის ვალდებულებას;

- მხოლოდ პარტნიორთა კრების მიერ განსაზღვრულ ვადაში პარტნიორის მიერ განხორციელებული დამატებითი შენატანი ანიჭებს მას ასეთი შენატანის არმქონე პარტნიორთან მიმართებით წილთა თანაფარდობის ცვლილების მოთხოვნას თუ ვადის შემდგომ შეტანილიც.

22. მიუხედავად იმისა, რომ კანონიდან არ გამომდინარეობს დამატებითი შენატანების მიზნობრიობა, სასამართლო პრაქტიკით მიჩნეულია, რომ დამატებითი შენატანების გზით საწარმოს კაპიტალის გაზრდა გამართლებული უნდა იყოს აუცილებლობით ან მინიმუმ მიზანშეწონილობით მაინც. დამატებითი შენატანის შეუტანლობას შესაძლოა მოჰყვეს წილთა თანაფარდობის ცვლილება, ამიტომ დამატებითი შენატანის დაწესების უფლების ბოროტად გამოყენების პრევენციის მიზნებისათვის აუცილებელია კაპიტალის გაზრდის აუცილებლობის ან მიზანშეწონილობის დადასტურება (სუსგ №ას-412-395-2016, 13.10.2016წ., პ.53). ამასთან, იმისათვის, რომ პარტნიორთა კრებას ჰქონდეს ხმათა უბრალო უმრავლესობით გადანყვეტილების მიღების უფლება, საერთო კრების ასეთი უფლებამოსილება, მკაფიოდ უნდა იყოს ფორმულირებული ერთხმად მიღებული წესდებით. ასევე უნდა შემოწმდეს, ყველა პარტნიორი ხომ არ არის შეთანხმებული ამ უფლების გამოყენების სხვა წესზე.

23. საკითხის შესახებ, დამატებით შენატანის შეტანა არის უფლება თუ ვალდებულება, პალატა განმარტავს შემდეგს:

23.1. ქართულ იურიდიულ ლიტერატურაში გამოთქმულია მოსაზრება, რომ შპს-ს კაპიტალის გაზრდის შემთხვევაში პარტნიორი, თუნდაც უმცირესობაში მყოფი, ფაქტობრივად ვალდებულია, მონაწილეობა მიიღოს და განახორციელოს დამატებით შენატანი, იმისათვის რომ შეინარჩუნოს თავისი წილობრივი მონაწილეობა და მისგან გამომდინარე უფლებამოსილების ხარისხი. თუმცა, იურიდიული თვალსაზრისით, კაპიტალის გაზრდის დროს დამატებითი შენატანის არა ვალდებულება, არამედ უფლება არსებობს. შესაბამისად, მისი გამოუყენებლობა საზოგადოებიდან პარტნიორის გარიცხვის საკითხს ვერ დააყენებს (ბურდული ირაკლი, სააქციო სამართლის საფუძვლები, II ტომი, თბილისი, 2013, გვ. 147; ფიფია ეკატერინე, პარტნიორის მონაწილეობა შპს-ის კაპიტალში: შედარებითი სამართლებრივი ანალიზი, შედარებითი სამარ-

თლის ჟურნალი, №3/2022, გვ.71).

23.2. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 46.2¹ მუხლი შპს-ში დამატებითი შენატანის შეტანას პარტნიორის უფლებად და არა ვალდებულებად განიხილავს, ხოლო ამ უფლების გამოუყენებლობას უკავშირებს წილების ახალი თანაფარდობის წარმოშობის შესაძლებლობას, კერძოდ: შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის შემთხვევაში პარტნიორებს უფლება აქვთ, თავიანთი წილების პროპორციულად მიიღონ მონაწილეობა აღნიშნული საზოგადოების კაპიტალის გაზრდაში, პარტნიორთა საერთო კრების მიერ დადგენილ ვადაში კაპიტალში შესაბამისი შენატანების სრული ოდენობით განხორციელებით, თუ ყველა პარტნიორი ამ უფლების გამოყენების სხვა წესზე არ შეთანხმდება; ამასთანავე, რომელიმე პარტნიორის მიერ აღნიშნული უფლების სრულად ან ნაწილობრივ გამოუყენებლობის შემთხვევაში შესაძლებელია კაპიტალის გაზრდის შემდეგ პარტნიორთა წილების ახალი თანაფარდობა წარმოიშვას.

23.3. ამდენად, პარტნიორის მიერ უფლების გამოუყენებლობას უკავშირდება წილების თანაფარდობის ცვლილება. კაპიტალის გაზრდის შემდეგ პარტნიორთა წილები შესაძლებელია, ხელახლა გადანაწილდეს სხვა პარტნიორების მიერ განხორციელებული დამატებითი შენატანების წილების პროპორციულად, შედეგად კი, იმ პარტნიორის წილი შემცირდეს, რომელსაც დამატებითი შენატანი არ შეუტანია. კანონმდებლის მიზანი რომ ამგვარია, გამომდინარეობს ნორმის განმარტებითი ბარათიდანაც („მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 46-ე მუხლის მე-2¹ პუნქტი დამატა 19.02.2016 წელს, იხ. საკანონმდებლო ცვლილებების განმარტებითი ბარათი: შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალის გაზრდის შემთხვევაში წილის მფლობელს აქვს თავისი წილის საზოგადოების განახლებული კაპიტალის პროპორციულად გაზრდის უფლება კაპიტალში შესაბამისი შენატანის განხორციელების გზით) (მდრ. სუსგ №ას-93-2021, 29.11.2021 წ.).

23.4. პალატა შედარების სახით აღნიშნავს, რომ ახალი (02.08.2021 წელს მიღებული) „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით დამატებითი შენატანების საკითხი ახლებურადაა რეგლამენტირებული. 140-ე მუხლით გამიჯნულია ე.წ. სავალდებულო და ნებაყოფლობითი დამატებითი შენატანები (ჯუღელი გიორგი, გიგუაშვილი გიორგი, განმარტებები „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტზე, თბილისი, 2021, გვ. 160-161), კერძოდ: წილების განთავსებამდე წესდება ან წესდების ცვლილება, რომელიც შესაბამისი წილის მფლობელმა პარტნიორებმა ერთხმად მიიღეს, შეიძლება ითვალისწინებდეს პარტნიორთა გადაწყვეტილების თანახმად პარტნიორების მიერ დამატებითი შენატანის ფულადი სახით განხორციელების ვალდებულებას და ადგენ-

დეს, რომელ წილს ეხება დამატებითი შენატანის განხორციელების ვალდებულება. ასეთ შემთხვევაში წესდება უნდა განსაზღვრავდეს დამატებითი შენატანის მაქსიმალურ ოდენობას. პარტნიორები დამატებითი შენატანს თავიანთი წილების პროპორციულად ახორციელებენ. სავალდებულო დამატებითი შენატანის განუხორციელებლობისას შესაბამის შემთხვევაში გამოიყენება ამ კანონის 139-ე მუხლი, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც პარტნიორი გადის შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებიდან ამ კანონის 144-ე მუხლის შესაბამისად. პარტნიორს, დირექტორის თანხმობით, შეუძლია განახორციელოს დამატებითი ნებაყოფლობითი შენატანი არაფულადი სახითაც, მაშინაც კი, როცა წესდება დამატებითი შენატანის განხორციელების ვალდებულებას არ ითვალისწინებს. 139.2 მუხლით, შენატანის განხორციელების ვადის გადაცილების შემთხვევაში ხელმძღვანელ ორგანოს შეუძლია დაიწყოს წილის ჩამორთმევის პროცესი.

23.5. ამდენად, ახალი კანონით სავალდებულო დამატებითი შენატანის შეუტანლობის სამართლებრივი შედეგია 139-ე მუხლით დადგენილი პროცედურის შედეგად წილის დაკარგვა (ბურდული ირაკლი, მახარობლიშვილი გიორგი, თოხაძე ანა, ზუბიტაშვილი ნონა, ალადაშვილი გიორგი, მალრაძე გვანცა, ეგნატაშვილი დემეტრე, საკორპორაციო სამართალი, მეორე გამამუშავებული გამოცემა, თბილისი 2022, გამომცემლობა „იურისტების სამყარო“, გვ.372-373), ნებაყოფლობით დამატებითი შენატანის განუხორციელებლობა კი არ არის დაკავშირებული კორპორაციულსამართლებრივ შედეგებთან, რაზეც მიუთითებს ის გარემოება, რომ მისი განხორციელებისათვის არც წესდებით წინასწარი რეგულირება მოითხოვება და არც პარტნიორთა გადაწყვეტილებას საჭიროებს (იხ. იქვე, გვ.371-372).

24. რაც შეეხება საკითხს, მხოლოდ პარტნიორთა კრების მიერ განსაზღვრულ ვადაში პარტნიორის მიერ განხორციელებული დამატებითი შენატანი ანიჭებს მას ასეთი შენატანის არმქონე პარტნიორთან მიმართებით წილთა თანაფარდობის ცვლილების მოთხოვნის უფლებას თუ ვადის შემდგომ შეტანილიც, უნდა აღინიშნოს შემდეგი:

24.1. დამატებითი შენატანის შეტანა/არშეტანის საკითხებზე მსჯელობისას, ისევე, როგორც სხვა საკორპორაციოსამართლებრივ ურთიერთობებში, მნიშვნელოვანია პარტნიორთა თანასწორუფლებიანობის პრინციპის დაცვა. საკორპორაციო სამართალში ერთხმად არის აღიარებული, რომ საზოგადოების წევრთა, უფრო სწორედ, პარტნიორთა თანაბარი მოპყრობის პრინციპი უზრუნველყოფილია. შენატანების შეტანის დროს პარტნიორების მიმართ თანაბარი მოპყრობა გულისხმობს, რომ არ უნდა იყოს განსხვავებულად დაწესებული შენატანის შეტანის ვადები (Bayer in: Lutter/Hommelhoff, GmbH-Gesetz Kommentar, 21. Auflage

2023, § 19 GmbHG, Rn. 5). თანაბარი მოპყრობა პარტნიორის ერთგულების სტანდარტთან ერთად არის განსახილველი, რაც სხვა (თანა)პარტნიორის უფლებისა და კანონიერი ინტერესის მხედველობაში მიღებითა და მისი კორპორაციულ ცხოვრებაში გათვალისწინების მოვალეობით არის ინსპირირებული („მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მუხ. 3.9., ახალი კანონის მუხ. 34). თითოეული პარტნიორის ქცევის კეთილსინდისიერებისა თუ არა კეთილსინდისიერების მასშტაბი კონკრეტული საქმის შეფასებისა და მტკიცებულებათა გამოკვლევის შედეგად უნდა დადგინდეს. მოცემულ შემთხვევაში, პირველი მოპასუხის შესაგებელი სარჩელზე შეიცავდა პრეტენზიას მასზე, რომ პირველ მოპასუხეს არ მისცემია დამატებითი შენატანის განხორციელების თანაბარი შესაძლებლობა.

24.2. დამატებითი შენატანების შეტანის თაობაზე გადაწყვეტილებების მიღებისას, უმთავრესია, რომ პარტნიორები არ იქნენ ჩაყენებული არათანაბარ მდგომარეობაში და თანაბრად მიეცეთ თავიანთი ქონებრივი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობა (მდრ. სუსგ №ას-1101-1037-2015, 27.09.2016 წ.).

24.3. შესაბამისად, დასმულ კითხვაზე პასუხის გასაცემად უნდა გაირკვეს – ისეთ პირობებში, როცა: პარტნიორთა კრების მიერ განსაზღვრული იყო თითოეული პარტნიორისათვის კონკრეტული ოდენობის შენატანების შეტანის ვადა; შიდაკორპორაციულად დამკვიდრებული სტანდარტით ვადის გაგრძელება /აღდგენა უნდა მომხდარიყო კვლავ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით (რისი გამოხატულებაცაა 17.07.2013 წლის პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება, რომლითაც შ. გ-სა და პირველ მოპასუხეს 12.04.2013 წლის პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილების შესრულების ვადა დამატებით განესაზღვრათ 31.07.2013 წლამდე); პარტნიორთა კრების მიერ განსაზღვრული ოდენობის შენატანების შეტანის საბოლოო ვადა ამოიწურა უშედეგოდ და აღნიშნულის თაობაზე ინფორმირებული იყო ყველა პარტნიორი, – მოსარჩელის მიერ ამ ვადის ამოწურვიდან გარკვეული დროის, კერძოდ, შ. გ-ის წილზე უფლების მოპოვების შემდგომ (რის შემდგომაც მისმა წილმა შეადგინა 75%), მისთვის ხელსაყრელ დროს შეტანილი დამატებითი შენატანი ხომ არ აყენებს 25% წილის მფლობელ პირველ მოპასუხეს არათანაბარ მდგომარეობაში. ორი პარტნიორის მიერ დამატებითი შენატანის სრულად თუ ნაწილობრივ განუხორციელებლობის სამართლებრივი შედეგი, წილთა გადანაწილების მხრივ, სხვაგვარი იქნებოდა, ვიდრე მხოლოდ პირველი მოპასუხის შეუტანელი შენატანის შესაბამისად მხოლოდ მისი წილის შემცირება, რაც, მოცემულ შემთხვევაში, შედეგობრივად თითქმის მისი გარიცხვის ტოლფასია.

24.4. მართალია, მხოლოდ ახალი კანონი ადგენს დამატებითი შენა-

ტანის სავალდებულო და ნებაყოფლობით კატეგორიებად დაყოფას, მაგრამ სადავო პერიოდში მოქმედი კანონი არ შეიცავდა სპეციალური რეგულაციის/პარტნიორთა გადანყვეტილების გარეშე პარტნიორის სურვილით შენატანის განხორციელების ამკრძალავ პირდაპირ ნორმას. შესაბამისად, იმის გასარკვევად, მოსარჩელის მიერ შ. გ-ის წილზე უფლების მოპოვების შემდგომ განხორციელებული დამატებითი შენატანი იწვევს თუ არა პარტნიორთა წილთა თანაფარდობაზე გავლენას, უნდა დადგინდეს, ამ პროცესში პარტნიორებს თანაბრად მიეცათ თუ არა თავიანთი ქონებრივი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობა: იყო თუ არა დადგენილი წესით მიღებული გადანყვეტილება დამატებითი შენატანის შეტანის ახალი ვადის დაწესების თაობაზე, ახალ/დამატებით ვადაში შენატანის შეტანის შესაძლებლობის შესახებ რამდენად იყო ინფორმირებული პირველი მოპასუხე. ამდენად, უნდა დადგინდეს – ჰქონდა თუ არა პირველ მოპასუხეს მოსარჩელის თანაბრად თავისი ქონებრივი უფლების განხორციელების შესაძლებლობა.

25. საკასაციო სასამართლოს პრაქტიკის თანახმად, წილთა თანაფარდობის ცვლილების საკითხზე გამოიყენება „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლით განსაზღვრული ხუთწლიანი ვადა (სუსგ №ას-289-2020, 04.05.2022წ., პ.28). საქმეზე დადგენილი გარემოებებით (იხ. წინამდებარე განჩინების 7.1.-7.8. პუნქტები) ირკვევა მოსარჩელის, როგორც იმავდროულად სამენარმეო საზოგადოების მაჟორიტარი პარტნიორის, უწყვეტი პრეტენზია პირველი მოპასუხის მხრიდან დამატებითი შენატანის შეუტანლობაზე და წილთა თანაფარდობის ცვლილების სურვილი.

26. საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ კასატორის მიერ წარმოდგენილია ნაწილობრივ დასაშვები და დასაბუთებული საკასაციო საჩივარი. სსსკ-ის 412-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადანყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ არსებობს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, გარდა აღნიშნული მუხლის „გ“ და „ე“ ქვეპუნქტებისა. მოცემულ შემთხვევაში, სსსკ-ის 394-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის საფუძველზე უნდა გაუქმდეს გასაჩივრებული განჩინება და საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოში.

27. სსსკ-ის 53-ე მუხლის მეოთხე ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო დააბრუნებს საქმეს ხელახლა განსახილველად, მთელი სასამართლო ხარჯები, რაც განეულის ამ საქმის განხილვასთან დაკავშირებით, სარჩელის აღძვრიდან დაწყებული, უნდა შეჯამდეს და შემდეგ განაწილდეს მხარეთა შორის ამ მუხლის მიხედვით. ვინაიდან საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდა ქვემდგომ-

მი ინსტანციის სასამართლოს, პროცესის ხარჯების საკითხი უნდა გადაწყდეს შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სსსკ-ის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, 412-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. შ. კ-ძის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ.
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 08.10.2024 წლის განჩინება და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ხელახლა განსახილველად.
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

დივიდენდის განაწილება

გადაწყვეტილება საქართველოს სახელმთ

№ას-1521-2022

11 ოქტომბერი, 2023 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა
პალატა**

**შემადგენლობა: მ. ერემაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. კაკაბაძე,
ლ. მიქაბერიძე**

დავის საგანი: დივიდენდის დაკისრება, ფინანსური შედეგების ამსახველი დოკუმენტაციისა და აუდიტის დასკვნის წარდგენის დავალება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. 2009 წლის 14 სექტემბერს, ქ. თბილისის მთავრობის 100%-იანი წილობრივი მონაწილეობით დაფუძნდა შპს „თ. პ-ი“. ქალაქ თბილისის მთავრობის 2011 წლის 10 მარტის №05.43.203 დადგენილებითა და შპს „ქ-ის“ 2011 წლის 10 მარტის წესდების მიხედვით, ქ. თბილისის მთავრობის 100%-იანი წილობრივი მონაწილეობით დაფუძნებულ შპს „თ. პ-

ს“ შეეცვალა საფირმო სახელწოდება, ეწოდა შპს „ქ-ი“ და დამტკიცდა კომპანიის წესდება ახალი რედაქციით.

2. ქ. თბილისის მთავრობის 2012 წლის 2 ივლისის №17.07.636 დადგენილებით განისაზღვრა ქ. თბილისის მთავრობის წილობრივი მონაწილეობით არსებული კომპანიების 2011 წლის მოგებიდან დამფუძნებლის (ქ. თბილისის მთავრობის) კუთვნილი დივიდენდის ოდენობა დანართის თანახმად, რომლის მიხედვით, შპს „ქ-ის“ მიერ გასაცემი დივიდენდის ოდენობა განისაზღვრა 26 657 ლარის ოდენობით.

3. ქ. თბილისის მერიის სსიპ ქონების მართვის სააგენტოს 2014 წლის 15 ოქტომბრის წერილით ქ. თბილისის მერიას ეცნობა, რომ ქ. თბილისის მთავრობის 2012 წლის 2 ივლისის დადგენილებით, შპს „ქ-ს“ ადგილობრივ ბიუჯეტში დამფუძნებლის კუთვნილი დივიდენდის, 26 657 ლარის, ჩარიცხვა დაევალა, საიდანაც შპს „ქ-მა“ 2014 წლის 18 თებერვალს გადაიხადა 19 993 ლარი.

4. შპს „ქ-ის“ 2018 წლის 2 აგვისტოს ამონაწერით მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან დადგენილია, რომ საწარმოს 100%-იანი წილის მესაკუთრეა შპს „M. A.“, რომელიც შპს „ქ-ის“ 100%-იანი წილის შემძენი გახდა 2012 წლის 18 ოქტომბერს, ქ. თბილისის მერიის მიერ გამოცხადებულ საჯარო აუქციონზე გამარჯვების შედეგად.

5. ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის სასარჩელო მოთხოვნა

5.1. ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიამ სარჩელი აღძრა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიაში მოპასუხე შპს „ქ-ის“ მიმართ და მოითხოვა:

5.2. დაეკისროს შპს „ქ-ს“ ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის სასარგებლოდ 2011 წლის მოგებიდან ქალაქ თბილისის მთავრობის კუთვნილი დივიდენდის გადახდა 6 664 ლარის ოდენობით;

5.3. დაევალოს შპს „ქ-ს“ 2012 წლის ფინანსური შედეგების ამსახველი დოკუმენტაციისა და აუდიტის დასკვნის წარმოდგენა.

6. სარჩელი ეფუძნება შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებს:

ქ. თბილისის მთავრობის 2009 წლის 14 სექტემბრის №25.06.827 დადგენილებით დაფუძნდა შპს „თ. პ-ი“. აღნიშნული შპს-ს წესდების 2.2 პუნქტის თანახმად, საწარმოს დამფუძნებელია ქ. თბილისის მთავრობა და მისი წილი საწესდებო კაპიტალში შეადგენს 100%-ს. ამავე წესდების 9.1 და 9.2 პუნქტების თანახმად, წლიური შედეგები აისახება საწარმოს ბალანსში და საბუღალტრო ანგარიშში, რომელიც დასამტკიცებლად წარედგინება დამფუძნებელს საფინანსო პერიოდის შედეგების მიხედვით. ბიუჯეტსა და ბანკებთან ანგარიშსწორების შემდეგ დარჩენილი მოგება წარიმართება საწარმოს ფონდების შესავსებად. მოგების განაწილების კონკრეტულ წესს განსაზღვრავს დამფუძნებელი. ზოგიერთი

ლონისძიების განხორციელების შედეგად შპს „თ. პ-ის“ საფირმო სახელწოდება შეიცვალა და ეწოდა შპს „ქ-ი“. დამტკიცდა წესდება ახალი რედაქციით, რომლის 2.2 პუნქტით განისაზღვრა, რომ კომპანიის დამფუძნებელია ქ. თბილისის მთავრობა და მისი წილი საწარმოს კაპიტალში შეადგენს 100%-ს. კომპანიის სამეურნეო საქმიანობის რეგულირებაში დამფუძნებელს (მთავრობას) გააჩნია იგივე უფლებები, რაც პარტნიორთა კრებას.

7. მოპასუხე მხარის პოზიცია

მოპასუხე მხარემ სარჩელი არ ცნო და მიიჩნია, რომ მოსარჩელეს უარი უნდა ეთქვას მოთხოვნების დაკმაყოფილებაზე უსაფუძვლოების გამო. მოპასუხემ განმარტა, რომ 2012 წლის 18 ოქტომბრიდან, შპს „ქ-ის“ 100%-იანი წილის მესაკუთრე არის შპს „M. A.“, რომელმაც საწარმოს წილი შეიძინა ქ. თბილისის მერიის მიერ გამოცხადებულ საჯარო და ღია აუქციონზე და ყველა უფლება, მათ შორის – დივიდენდის მიღების უფლებაც – შემძენზე გადავიდა.

9. თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2019 წლის 28 მარტის გადაწყვეტილებით, ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

10. ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის სააპელაციო საჩივარი

ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიამ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2019 წლის 28 მარტის გადაწყვეტილებაზე წარდგენილი სააპელაციო საჩივრით, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

11. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განჩინება და დასკვნები

11.1. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2022 წლის 14 ივლისის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, შესაბამისად, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელი.

11.2. სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტები, ასევე სამართლებრივი შეფასება და განმარტა, რომ შპს „ქ-ი“ (სახელის შეცვლამდე შპს „თ. პ-ი“) ქ. თბილისის მთავრობის 100%-იანი წილობრივი მონაწილეობით დაფუძნებული საწარმო იყო, რომელიც სსიპ ქონების მართვის სააგენტოს მიერ 2012 წლის 11 სექტემბერს გამართულ აუქციონში გამარჯვების შედეგად გასხვისდა და 2012 წლის 18 ოქტომბერს, შპს „ქ-ის“ 100%-იანი წილის მესაკუთრე გახდა შპს „M. A.“. აღნიშნული კი იმაზე მიუთითებს, რომ წილის გას-

ხვისების მომენტიდან აპელანტმა დაკარგა დივიდენდის მიღების ზოგადი უფლება, ხოლო საკითხი იმის შესახებ ყოფილი პარტნიორი – ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია შეინარჩუნებდა თუ არა დივიდენდის მოთხოვნის უფლებას, დამოკიდებული იყო აღნიშნულის თაობაზე სპეციალური შეთანხმების (დათქმის) არსებობაზე ან პარტნიორთა საერთო კრების გადაწყვეტილებაზე. საქმის მასალებით დადგენილია, რომ ამგვარი შეთანხმება მხარეთა შორის არ გაფორმებულა. ამგვარ დათქმას არც აუქციონის პირობები შეიცავდა.

11.3. სააპელაციო პალატამ გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს დასკვნა, რომ ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიას არ გააჩნდა დივიდენდისა და 2012 წლის ფინანსური შედეგების ამსახველი დოკუმენტაციისა და აუდიტის დასკვნის წარმოდგენის მოთხოვნის უფლება, ვინაიდან საზოგადოების 100% წილი გასხვისებული იქნა აუქციონზე, რომლის საფუძველზეც, წილის მიმღებზე გადავიდა წილთან დაკავშირებული ყველა უფლება-მოვალეობა, წილის პროპორციული მატერიალური და არამატერიალური პასივები და აქტივები, მათ შორის – გასანაწილებელი დივიდენდის მიღების უფლებაც, რომელიც შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში წარმოიშობა პარტნიორად გახდომის, ე.ი. წილის შეძენის, მომენტიდან და განუყოფელია წილისგან. პალატა მიიჩნევს, რომ დივიდენდი მის განაწილებამდე წარმოდგენს კომპანიის აქტივს, რაც თავის მხრივ გულისხმობს იმას, რომ საწარმოს გასხვისებასთან ერთად გასხვისებული იქნა კომპანიის აქტივიც. ამდენად, შემძენი გახდა ყველა იმ უფლების მესაკუთრე, რომელიც მოსარჩელეს ჰქონდა წილის გასხვისების მომენტისთვის, მათ შორის – დივიდენდის მოთხოვნის უფლებაც გადავიდა შემძენზე. გარდა ამისა, აპელანტს პარტნიორად ყოფნის უფლების შეწყვეტასთან ერთად, ასევე შეუწყდა არაქონებრივი უფლებების რეალიზების შესაძლებლობაც, რის გამოც მისი მოთხოვნა საზოგადოების საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის მიღების თაობაზე, ასევე უსაფუძვლო იყო.

12. ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის საკასაციო საჩივარი

ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიამ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2022 წლის 14 ივლისის განჩინებაზე წარადგინა საკასაციო საჩივარი, რომლითაც მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილება.

13. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2022 წლის 7 ოქტომბრის განჩინებით საკასაციო საჩივარი მიღებულია წარმოებაში, ხოლო, იმავე წლის 04 ოქტომბრის განჩინებით საკასაციო საჩივარი დასაშვებადაა ცნობილი.

სამოტივაციო ნაწილი:

14. საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლის, მტკიცებულებათა განალიზებისა და საკასაციო საჩივრის სამართლებრივი დასაბუთებულობის არსებითად განხილვის გზით შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ.

15. სსსკ-ის 407-ე მუხლის მეორე ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). დასაბუთებული პრეტენზია გულისხმობს მითითებას იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც დაშვებული იყო სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის დროს და რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად შეფასება-დადგენა, მატერიალურსამართლებრივი ნორმის არასწორად გამოყენება ან/და განმარტება.

16. მოცემულ შემთხვევაში დადგენილია საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივი გარემოებები, რომელთაც წინამდებარე შემთხვევაში, სსსკ-ის 407-ე მუხლის მეორე ნაწილის მიხედვით სავალდებულო ძალა აქვს საკასაციო სასამართლოსათვის, ამდენად, საკასაციო სასამართლო მხოლოდ სამართლებრივად შეაფასებს საქმის სადავო საკითხზე მიღებული გადაწყვეტილების სისწორეს.

17. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის პირველი ნაწილის დისპოზიციიდან გამომდინარე (საკასაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას საკასაციო საჩივრის ფარგლებში. საკასაციო სასამართლოს არ შეუძლია თავისი ინიციატივით შეამოწმოს საპროცესო დარღვევები, გარდა 396-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტებისა), საკასაციო პალატის შეფასების საგანი იქნება კასატორის შედავებების საფუძვლიანობა, კერძოდ, კასატორის მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლომ არასწორად შეაფასა საქმის გარემოებები და შედეგად არასწორი სამართლებრივი შედეგი იქნა გამოტანილი, რადგან მოსარჩელეს ჰქონდა როგორც დივიდენდის დარჩენილი ნაწილის მოთხოვნის, ასევე ფინანსური შედეგების ამსახველი დოკუმენტაციის გაცნობის უფლება.

18. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სასამართლოს უპირველესი ამოცანაა დაადგინოს, თუ რას ითხოვს მოსარჩელე მოპასუხისაგან და რის საფუძველზე. სასამართლომ მხარის მიერ მითითებული მოთხოვნის ფარგლებში უნდა მოძებნოს ის სამართლებრივი ნორმა (ნორმები), რომელიც ითვალისწინებს იმ შედეგს, რისი მიღწევაც მხარეს სურს. ამასთან, მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველად განხილუ-

ლი ნორმა (ან ნორმები) შეიცავს იმ აღწერილობას (ფაქტობრივ შემადგენლობას), რომლის შემონახვაც სასამართლოს ვალდებულებაა და რომელიც უნდა განხორციელდეს ლოგიკური მეთოდების გამოყენების გზით, ანუ სასამართლომ უნდა დაადგინოს, ნორმაში მოყვანილი აბსტრაქტული აღწერილობა, რამდენად შეესაბამება კონკრეტულ ცხოვრებისეულ სიტუაციას და გამოიტანოს შესაბამისი დასკვნები. ის მხარე, რომელსაც აქვს მოთხოვნა მეორე მხარისადმი, სულ მცირე, უნდა უთითებდეს იმ ფაქტობრივ შემადგენლობაზე, რომელსაც სამართლის ნორმა გვთავაზობს. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლის რომელიმე ფაქტობრივი წანამძღვრის (სამართლებრივი წინაპირობის) არარსებობა გამორიცხავს მხარისათვის სასურველ სამართლებრივ შედეგს (სუსგ №ას- 189-2020, 20 აპრილი, 2022, პ. 13).

19. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 44-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება არის საზოგადოება, რომლის პასუხისმგებლობა მისი კრედიტორების წინაშე შემოიფარგლება მთელი მისი ქონებით. ამავე მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალი დაყოფილია წილებად. წილი არის მიმოქცევადი უფლება.

20. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5¹ მუხლის მე-5¹ პუნქტის თანახმად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორის წილზე საკუთრების უფლება და მასთან დაკავშირებული ვალდებულება წარმოშობილად, შეცვლილად ან შეწყვეტილად ითვლება მისი მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან.

21. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში პარტნიორთა საერთო კრების გადწყვეტილებით შეიძლება დადგინდეს წლიური მოგებისა და შუალედური მოგების დივიდენდების სახით განაწილება.

22. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-10 პუნქტის თანახმად, ყველა პარტნიორს აქვს წლიური ანგარიშის ასლისა და საზოგადოების ყველა პუბლიკაციის მიღების უფლება. ამავე კანონის 46-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად კი, დირექტორებმა პარტნიორის მოთხოვნის საფუძველზე დაუყოვნებლივ უნდა მიაწოდონ მას ინფორმაცია საზოგადოების საქმიანობის შესახებ და ნება დართონ, გაეცნოს საზოგადოების წიგნებსა და ჩანაწერებს.

23. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება

დოებასა და სააქციო საზოგადოებაში შესაბამისად პარტნიორთა საერთო კრების ან აქციონერთა საერთო კრების გადანაცვლებით შეიძლება დადგინდეს წლიური მოგებისა და შუალედური მოგების დივიდენდების სახით განაწილება.

24. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 198-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მოთხოვნა ან უფლება, რომელთა დათმობა და დაგირავებაც შესაძლებელია, მათმა მფლობელმა შეიძლება საკუთრებად გადასცეს სხვა პირს. მოთხოვნები და უფლებები ახალ პირზე გადადის ისეთსავე მდგომარეობაში, როგორშიც ისინი ძველი მფლობელის ხელში იყვნენ.

25. განსახილველ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლოს შეფასების საგანს წარმოადგენს დადგენილი წლიური მოგების, თანხობრივად განსაზღვრული დივიდენდის გადანაწილების შემდგომ წარმოშობილი დივიდენდის მოთხოვნის უფლების ყოფილი პარტნიორისთვის შენარჩუნების საკითხი, მაშინ, როდესაც აღნიშნულმა პარტნიორმა საკუთარი წილი დივიდენდის მოთხოვნის წარმოშობის შემდეგ მთლიანად გაყიდა ახალ პარტნიორზე, შესაბამისად, სამართლებრივი კითხვა, რომელსაც უნდა გასცეს სასამართლომ პასუხი არის ის, გადაყვება თუ არა წინასწარ (მანამ, სანამ წილებს გაასხვისებდა) განსაზღვრული დივიდენდის მოთხოვნის უფლება ყოფილ პარტნიორს მის მიერ წილების მთლიანად გასხვისების შემთხვევაში. ასევე, აქვს თუ არა ყოფილ პარტნიორს უფლება საწარმოს მოსთხოვოს საზოგადოების საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის გამოთხოვა.

26. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ საქმის განმხილველი სასამართლო შეზღუდულია მხოლოდ მხარის მიერ მითითებული ფაქტობრივი გარემოებებით, რაც შეეხება სამართლის ნორმების გამოყენებას, სასამართლო, საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების შეფასებით, ადგენს თუ რა სამართლებრივი ურთიერთობა არსებობს მხარეთა შორის და ამ ურთიერთობის მარეგულირებელი სამართლებრივი ნორმების საფუძველზე აკმაყოფილებს ან არ აკმაყოფილებს სარჩელს. მხარეთა შორის არსებული ურთიერთობის შეფასება შედის სასამართლოს კომპეტენციაში, თუმცა საქმეზე გადანაცვლება მიღებულ უნდა იქნეს შეჯიბრებითობის პრინციპის სრულად რეალიზაციის პირობებში.

27. საკასაციო პალატა განმარტავს, იმისათვის, რომ ზემოაღნიშნულ კითხვას გაეცეს პასუხი, აუცილებელია პირველ რიგში თავად დივიდენდის სამართლებრივი რეგულირებისა და დეფინიციის გაგება. საკასაციო პალატამ არაერთ საქმეში განმარტა, რომ დივიდენდი წარმოადგენს იურიდიული პირის ფინანსური მოგების ნაწილს, რომელზე უფლებაც მოპოვებულია ამ იურიდიულ პირში წილის ფლობით, შესაბამისად, მასზე „უფლება“ დაკავშირებულია პარტნიორის სტატუსთან (იხ. სუსგ №ას-

1063-1018-2014 08.04.2015წ.). ამასთან, დივიდენდის მიღების უფლება რეალიზდება გარკვეული წინაპირობების დაცვით. „დივიდენდების გაცემა საწარმოს საქმიანობის ჩვეულებრივი პროცესი კი არ არის, არამედ განსაკუთრებული შემთხვევაა, რომელიც შესაბამისი პროცედურის დაცვით ხორციელდება. დივიდენდის გაცემის საფუძველი შეიძლება იყოს საწარმოში მოგების არსებობა და პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება პარტნიორებზე დივიდენდების გაცემის შესახებ... (იხ. სუსგ №ას-75-408-09, 02.07.2009წ.). როდესაც მიიღება გადაწყვეტილება დივიდენდების განაწილებაზე, პირი აღიჭურვება კრედიტორული უფლებით, რაც საზოგადოების წინაშე პარტნიორის მოთხოვნის უფლებას განამტკიცებს (იხ: ი., ბურდული, სააქციო სამართლის საფუძვლები, ტომი I, თბილისი, 2010, გვ. 368-369). (მდრ: სუსგ №ას-907-2018, 27 ნოემბერი, 2020).

28. საკასაციო პალატა მიუთითებს ამავე სასამართლოს პრაქტიკაზე, რომლის თანახმად, (იხ., სუსგ. №ას-1328-1170-2010 06 ივნისი, 2011 წელი) „თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, სადავო პერიოდის დივიდენდზე მოსარჩელის მოთხოვნის უფლება წილზე საკუთრების უფლებისაგან დამოუკიდებელი უფლებაა და მისი განკარგვა შესაძლებელია წილზე საკუთრების უფლებისაგან დამოუკიდებლად. საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობა მართებული იქნებოდა იმ შემთხვევაში, თუ სადავო პერიოდის დივიდენდზე მოსარჩელეს მოთხოვნის უფლება ექნებოდა. განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელეს გააჩნდა ზოგადად დივიდენდის მიღებისა და არა დივიდენდის მოთხოვნის უფლება. პალატა განმარტავს, რომ დივიდენდის მიღების უფლება განუყრელად არის დაკავშირებული პარტნიორად ყოფნასთან და მისი სხვა პირისათვის გადაცემა წილისაგან დამოუკიდებლად დაუშვებელია. დივიდენდის მოთხოვნის უფლება კი შეიძლება პარტნიორის თანხმობით სხვა პირმაც განახორციელოს. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში პარტნიორი საზოგადოების კრედიტორს წარმოადგენს და მას, როგორც კრედიტორს, უფლება აქვს თავისი მოთხოვნა დივიდენდზე სხვა პირს დაუთმოს. თავად დივიდენდის მოთხოვნის უფლება, როგორც ითქვა, პარტნიორს წარმოეშობა იმ მომენტიდან, როცა პარტნიორთა კრება მიიღებს გადაწყვეტილებას საზოგადოების მოგების განაწილების შესახებ. ...დივიდენდის მიღების უფლება განუყრელადაა დაკავშირებული პარტნიორად ყოფნასთან და მისი სხვა პირისათვის გადაცემა წილისაგან დამოუკიდებლად დაუშვებელია. ამ უფლების გადაცემა შესაძლებელია მხოლოდ წილთან ერთად, ამიტომ წილის დათმობით ამ უფლების დათმობაც ხდება. სხვა საკითხია დივიდენდის მოთხოვნის უფლების გადაცემა, ვინაიდან იგი დამოუკიდებელი უფლებაა და წილის გადაცემის შემთხვევაში ავტომატურად არ გადადის წილის მიმღებზე. ამდენად, წილის დათმობის (გასხვისების)

დროს ხელშეკრულებაში სპეციალურად უნდა აღინიშნოს დივიდენდის მოთხოვნის უფლების გადაცემის თაობაზე“.

29. ერთ-ერთ საქმეზე საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ „შებლუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორთა ქონებრივი უფლებებიდან ყველაზე მნიშვნელოვანია მოგების წილის (დივიდენდის) მიღების უფლება („მენარმეთა შესახებ“ კანონის 145-ე მუხლი). ეს უფლება მოიცავს დივიდენდის მიღების ზოგად უფლებას (დივიდენდის მიღების უფლება) და კონკრეტული სამეურნეო წლის ბოლოს პარტნიორის მიერ საზოგადოების მოგების ნაწილის მოთხოვნის უფლებას (დივიდენდის მოთხოვნის უფლება). მათ შორის განსხვავება იმაშია, რომ პირველი უფლება წარმოიშობა საზოგადოების პარტნიორად გახდომის მომენტიდან, ხოლო მეორე – საზოგადოების პარტნიორთა კრების მიერ მოგების განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მომენტიდან („მენარმეთა შესახებ“ კანონის 31-ე მუხლი). მითითებულ ნორმათა მიხედვით, დივიდენდის გაცემა საწარმოს საქმიანობის ჩვეულებრივი პროცესი კი არ არის, არამედ განსაკუთრებული შემთხვევაა, რომელიც შესაბამისი პროცედურის დაცვით ხორციელდება. დივიდენდის გაცემის საფუძველი შეიძლება იყოს საწარმოში მოგების არსებობა და საზოგადოების პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება პარტნიორებზე დივიდენდის გაცემის შესახებ. ერთმანეთისაგან განსხვავდება დივიდენდის მიღების ზოგადი უფლება, რაც მინორიტარ პარტნიორს, საწარმოს პარტნიორად რეგისტრაციისთანავე წარმოეშვა, ხოლო რაც შეეხება პარტნიორის მიერ დივიდენდის მოთხოვნის უფლებას, ეს უკანასკნელი დაკავშირებულია კაპიტალური საზოგადოების პარტნიორთა კრების მიერ გადაწყვეტილების მიღებასთან (იხ. სუსგ: №ას-1349-2021, 28.09.2022; №ას-851-795-2017, 20.04.2018).

30. ერთ-ერთ საქმეზე საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, „რომ დივიდენდის მოთხოვნის უფლება, დამოკიდებულია საზოგადოების პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებაზე დივიდენდის განაწილების შესახებ. კონკრეტულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ 2012 წლის 11 იანვრამდე, მოპასუხის ყოფილი პარტნიორის გადაწყვეტილება დივიდენდის განაწილების თაობაზე არ არსებობდა, ხოლო რაც შეეხება მთავრობის 2012 წლის 2 ივლისის და იმავე წლის 23 ოქტომბრის დადგენილებებს, ისინი არ წარმოადგენენ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებს, რადგან მათი მიღების დროისათვის საზოგადოების პარტნიორს მთავრობა აღარ წარმოადგენდა...“ (იხ., საქმე №ას-774-741-2016 25 ნოემბერი, 2016 წელი).

31. ზემოაღნიშნული პრაქტიკის სისტემური ანალიზის საფუძველზე შეიძლება ითქვას, რომ დივიდენდის მიღების უფლება უნდა იქნეს გამიჯნული დივიდენდის მოთხოვნის უფლებასთან, რომელიც გულისხმობს

სამეურნეო წლის ფარგლებში საწარმოს უკვე დადგენილი კონკრეტული და მოგებიდან შესაბამისი ოდენობით კონკრეტული დივიდენდის მიღების უფლებას. ამ ორს შორის განსხვავება მდგომარეობს იმაში, რომ დივიდენდის მიღების უფლება წარმოიშობა მხოლოდ და მხოლოდ პარტნიორად გახდომის შემხვევაში, რა დროსაც, დივიდენდის მოთხოვნის უფლება გულისხმობს კონკრეტული პერიოდისათვის საწარმოს მიერ განსაზღვრული საერთო მოგებიდან პარტნიორისთვის მისი კუთვნილი დივიდენდის მიღების შესაძლებლობას, რაც თავად საწარმოს მიერ საერთო მოგების დადგენისა და მისი განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მომენტიდან წარმოიშობა. აქედან გამომდინარე, თუ, ზოგადად, პარტნიორს აქვს წილის მიღების უფლება, მას ვერ ექნება წილის მოთხოვნის უფლება მანამ, სანამ თავად საწარმო არ მიიღებს შესაბამის გადაწყვეტილებას მოგების მიღების შესახებ.

32. რაც შეეხება დივიდენდის უფლების მესამე პირისთვის გადაცემას, დივიდენდის მიღების უფლება უშუალოდაა დამოკიდებული საწარმოს პარტნიორობაზე, შესაბამისად, დივიდენდის მიღების უფლების არაპარტნიორ პირზე გადაცემა ვერ მოხდება, ასეთ შემთხვევაში, დივიდენდის გადაცემა დამოკიდებული იქნება საწარმოს წილების გადაცემაზე. თუ მესამე პირი შეიძენს საწარმოს წილებს, მასზე შესაბამისად გადავა დივიდენდის მიღების უფლებაც. განსხვავებულია დივიდენდის მოთხოვნის უფლების გადაცემის შემთხვევა, ასეთ დროს, მნიშვნელობა არ აქვს მოთხოვნის უფლების მქონე პირი საწარმოს პარტნიორია თუ არა, რადგან ასეთ შემთხვევაში, მოთხოვნის უფლების მქონე პირი კრედიტორად ტრანსფორმირდება და მისი უფლებამოსილებით სარგებლობს, ხოლო მისი სამართლებრივი სტატუსი – არის თუ არა ის პარტნიორი, ვერ გახდება მოთხოვნის შესრულების გამომრიცხველი გარემოება, რადგან დივიდენდის მოთხოვნის უფლება დამოუკიდებელ უფლებას წარმოადგენს და არ არის დამოკიდებული პირის სამართლებრივ სტატუსზე, შესაბამისად, წილის გადაცემის შემთხვევაში, დივიდენდის მოთხოვნის უფლება კონკლუდენტურად არ გადადის წილის შემსყიდველზე თუ ამის შესახებ დამატებით, წილის დათმობის შესახებ გარიგება არ იქნება სახეზე.

33. განსახილველ შემთხვევაში, დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების თანახმად, ქ. თბილისის მთავრობის 2012 წლის 2 ივლისის №17.07.636 დადგენილებით განისაზღვრა ქ. თბილისის მთავრობის წილობრივი მონაწილეობით არსებული კომპანიების 2011 წლის მოგებიდან დამფუძნებლის (ქ. თბილისის მთავრობის) კუთვნილი დივიდენდის ოდენობა დანართის თანახმად, რომლის მიხედვით, შპს „ქ-ის“ მიერ გასაცემი დივიდენდის ოდენობა განისაზღვრა 26 657 ლარის ოდენობით, ხოლო შპს „ქ-ის“ 2018 წლის 2 აგვისტოს ამონაწერიტ მეწარმეთა და არასამე-

წარმო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან დადგენილია, რომ საწარმოს 100%-იანი წილის მესაკუთრეა შპს „M. A.“, რომელიც შპს „ქ-ის“ 100%-იანი წილის შემძენი გახდა 2012 წლის 18 ოქტომბერს, ქ. თბილისის მერიის მიერ გამოცხადებულ საჯარო აუქციონზე გამარჯვების შედეგად. აღნიშნული ორი ფაქტი ცალსახად მიუთითებს იმაზე, რომ როდესაც დივიდენდის ოდენობა განისაზღვრა, ამ დროს საწარმოს 100% წილის მესაკუთრე ისევ იყო მოსარჩელე, შესაბამისად, სწორედ ამ დროს წარმოეშვა მას დივიდენდის მოთხოვნის უფლება. წილების გასხვისება კი დივიდენდის ოდენობის გადანაწილების შემდგომ მოხდა, ანუ ეს უკანასკნელი დროში უსწრებს საწარმოს გაყიდვას, რაც თავისთავად წარმოშობს განსაზღვრული დივიდენდის მოთხოვნის უფლების დამოუკიდებელ არსებობას და არ ექვემდებარება წილის ახალი მესაკუთრისთვის გადასვლის შემთხვევას. ასევე, მხარეებს შორის არ მომხდარა მოთხოვნის დათმობის ხელშეკრულების დადება, ამიტომ აღნიშნული მოთხოვნის უფლება შეუნარჩუნდა საწარმოს ყოფილ პარტნიორს, ამ ვალდებულების ნაწილში, როგორც კრედიტორს.

რადგან აღნიშნული თანხის – 26 657 ლარის ოდენობიდან შპს „ქ-მა“ 2014 წლის 18 თებერვალს გადაიხადა 19 993 ლარი, მოსარჩელეს მოთხოვნის უფლება დარჩა აღნიშნული თანხების სხვაობაზე – 6 664 ლარის გადახდაზე, შესაბამისად, შპს „ქ-ს“ უნდა დაევალოს დივიდენდის მოთხოვნის უფლების დანაშთი ოდენობის – 6 664 ლარის მოსარჩელისთვის გადახდა.

34. რაც შეეხება საზოგადოების საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის მიღებას, „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 46-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, დირექტორებმა პარტნიორის მოთხოვნის საფუძველზე დაუყოვნებლივ უნდა მიაწოდონ მას ინფორმაცია საზოგადოების საქმიანობის შესახებ და ნება დართონ, გაეცნოს საზოგადოების წიგნებსა და ჩანაწერებს. მოცემულ შემთხვევაში, რადგან მოსარჩელე აღარ არის საწარმოს პარტნიორი, მან დაკარგა უფლება დირექტორს მოსთხოვოს საზოგადოების საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის მიღება, ამიტომ ამ ნაწილში სარჩელი ვერ დაკმაყოფილდება.

35. რაც შეეხება ბაჟის საკითხს, რადგან სარჩელი დაკმაყოფილდა მხოლოდ 6 664 ლარის ნაწილში, მოწინააღმდეგე მხარეს უნდა დაეკისროს ამ ნაწილში სამივე ინსტანციის სასამართლოს ბაჟის გადახდა, რაც შეადგენს (6664*0,12) 799,68 ლარს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-8 მუხლით, 53-ე, 408-ე, 410-ე, 411-ე მუხლებით და

გ ა ლ ა ნ ე ყ ვ ი ტ ა :

1. ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2022 წლის 14 ივლისის განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის სარჩელი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ.
4. შპს „ქ-ს“ (ს.კ. ...) ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის (ს.კ. ...) სასარგებლოდ დაეკისროს 6 664 (ექვსიათას ექვსას სამოცდაოთხი) ლარის გადახდა.
5. შპს „ქ-ს“ (ს.კ. ...) სახელმწიფო ბიუჯეტის (ქ. თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №..., სახაზინო კოდი ...) სასარგებლოდ დაეკისროს პირველი, სააპელაციო და საკასაციო ინსტანციების სასამართლოებში გადასახდელი სახელმწიფო ბაჟის, ჯამში – 799,68 ლარის გადახდა;
6. გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

დივიდენდის განაწილება

გადაწყვეტილება საქართველოს სახელმთ

№ას-1546-2023

23 იანვარი 2025 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა
პალატის

შემადგენლობა: თ. ძიმისტარაშვილი

(თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

ე. გასიტაშვილი,

მ. ერემაძე

დავის საგანი: მიუღებელი დივიდენდის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. სასარჩელო მოთხოვნა:

მ. ქ-მა (შემდეგში ტექსტში მოხსენიებული, როგორც „მოსარჩელე“, „აპელანტი“, „მონინალმდგე მხარე“), სარჩელი აღძრა თბილისის სა-
ქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიაში, შპს „მ-ა“-ს
(შემდეგში ტექსტში მოხსენიებული, როგორც „მოპასუხე“, „კასატორი“)
მიმართ, მიუღებელი დივიდენდის დაკისრების მოთხოვნით.

2. მოპასუხის პოზიცია:

მოპასუხემ წარმოდგენილი შესაგებლით სარჩელი არ ცნო და სარ-
ჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

3. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარე-
ზოლუციო ნაწილი:

3.1 თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2023 წლის 05 აპრილის გა-
დაწყვეტილებით, მ. ქ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; მოპა-
სუხე შპს „მ“-ს, მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა, 2021 წლის მიუ-
ღებელი დივიდენდის სახით – 7125 ლარის გადახდა; მოპასუხე, შპს „მ“-
ს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა პარტნიორთა გადაწყვეტილე-
ბის შესაბამისი 2022 წლის გასაცემი დივიდენდის 30%-ის გადახდა.

3.2 აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მო-
სარჩელემ, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და
ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის სრულად დაკმაყოფილე-
ბა მოითხოვა.

4. სააპელაციო სასამართლოს განჩინების სარეზოლუციო ნაწი-
ლი და ფაქტობრივ-სამართლებრივი დასაბუთება:

4.1 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პა-

ლატის 2023 წლის 10 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით, მ. ქ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ: გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2023 წლის 05 აპრილის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის მხოლოდ მე-2 პუნქტი და აღნიშნულ ნაწილში მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, მოპასუხე შპს „მ“-ს მ. ქ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 2021 წლის მიუღებელი დივიდენდი 10 800 ლარის ოდენობით. დანარჩენ ნაწილში (2020 წლის დივიდენდის ნაწილში) სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და უცვლელად დარჩა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება.

4.2 სააპელაციო პალატამ მიუთითა „მენარმეთა კანონის“ 145-ე მუხლის მე-3-4 ნაწილებზე და განმარტა, რომ დივიდენდის მოთხოვნის უფლება წარმოეშობა იმ პირს, რომელიც ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების მიღების მომენტში შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორია. დივიდენდი პარტნიორებზე უნდა განაწილდეს დივიდენდის პარტნიორებზე განაწილების შესახებ პარტნიორთა გადაწყვეტილებაში მითითებული თარიღიდან წესდებით ან ამ გადაწყვეტილებით განსაზღვრულ ვადაში, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს აღნიშნული გადაწყვეტილების მიღებიდან 9 თვეს. თუ დივიდენდის პარტნიორებზე განაწილების შესახებ გადაწყვეტილებაში თარიღი მითითებული არ არის, დივიდენდის განაწილების თარიღად მიიჩნევა ამ გადაწყვეტილების მიღების თარიღი. დივიდენდი მის განაწილებამდე არის შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ვალდებულება. წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივრით მოსარჩელე მხარე სადავოდ ხდის პირველი ინსტანციის მიერ მიკუთვნებული დივიდენდის ოდენობას და კომპანიის შემოსავლების, ასევე პარტნიორთა კრების მიერ მიღებული გადაწყვეტილების შესაბამისად, მოითხოვს მისი წილის პროპორციულად მიღებული შემოსავლის განაწილებას.

4.3 სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს მსჯელობა დივიდენდის ოდენობის განსაზღვრასა და საერთო კრების გადაწყვეტილების დისკრეციასთან მიმართებით და განმარტა, რომ წარმოდგენილი მტკიცებულებებით კომპანიის ყოველთვიური შემოსავალი შეადგენს 1500 აშშ დოლარს (საიჯარო ქირა), რაც მოიცავს მოგების გადასახადის – 15%-ს და დივიდენდის – 5%-ს, ჯამში 20%, რაც შეადგენს 300 აშშ დოლარს, შესაბამისად კომპანიის წმინდა მოგება ყოველთვიურად შეადგენს 1200 აშშ დოლარს, რაც არის ფაქტობრივად დივიდენდის სახით გასანაწილებელი თანხა, რომლის 30% (მოსარჩელისათვის მისაკუთვნებელი თანხა) არის – 360 აშშ დოლარი, რაც ერთ წელზე შეადგენს – 4320 დოლარს (ეროვნულ ვალუტაში – 10 800 ლარი, სასარჩელო მოთხოვნის შესაბამისად დაანგარიშდა მინიმალური – 2.5

აშშ დოლარის კურსით).

4.4 სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ კომპანიამ ვერ მიუთითა და ვერ წარადგინა სათანადო მტკიცებულებები სხვა დამატებითი ხარჯების არსებობასა და შესაბამისად, ნაკლები ოდენობით დივიდენდის განაწილებასთან მიმართებით, რაც გამორიცხავს პარტნიორთა თვითნებობას საკუთარი შეხედულებისამებრ განსაზღვრონ კონკრეტული პარტნიორისათვის მისაცემი დივიდენდის ოდენობა, რომელიც თავის მხრივ დაკავშირებულია კუთვნილი წილის პროპორციულ ოდენობასთან. მოპასუხეებს ასევე არ მიუთითებიათ სხვა პარტნიორთა მიერ კონკრეტული კალენდარული წლისათვის მიღებული დივიდენდის ოდენობა, რომელიც შესაძლოა შედარებულიყო მოსარჩელისათვის გასანაწილებელ დივიდენდის ოდენობასთან, შესაბამისად დაუშვებელია პარტნიორთა კრების თვითნებობა არათანაბრად (წილების პროპორციის დარღვევის პრინციპით) მოახდინოს მიღებული შემოსავლის მენილეთა შორის განაწილება.

5. კასატორის მოთხოვნა და საფუძვლები:

5.1 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2023 წლის 10 ოქტომბრის გადაწყვეტილება, საკასაციო წესით გასაჩივრა შპს „მ-ამ“, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის მე-2 პუნქტის გაუქმება და თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2023 წლის 05 აპრილის გადაწყვეტილების ძალაში დატოვება მოითხოვა.

5.2 კასატორმა განმარტა, რომ სააპელაციო სასამართლო გადაწყვეტილების გამოცემის დროს გასცდა სასარჩელო მოთხოვნას, კერძოდ: მ. ქ-ი ითხოვდა მიუღებელი დივიდენდის სახით – 42 546,46 ლარი შპს „მ-აზე“ დაკისრებას, რაც მოიცავდა 2020, 2021 და 2022 წლების დივიდენდს. პირველი ინსტანციის სასამართლომ უდავო ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნია 2021 წლის დივიდენდი 7124,27 ლარის ოდენობით, რომლის გაცემაც პარტნიორთა კრების ოქმით შეჩერებული იყო, ხოლო მომჩივანს დივიდენდის ამ ოდენობაზე პრეტენზია არ განუცხადებია, არც დივიდენდის განაწილების შესახებ პარტნიორთა კრების ოქმი გაუსაჩივრებია, მაშინ, როცა ამ კრებას თავად მ. ქ-ი ესწრებოდა, რაც პირადად დაადასტურა როგორც პირველი ინსტანციის სასამართლოში ისე სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას. სააპელაციო სასამართლომ გადაწყვეტილების გამოტანისას ძირითადად იხელმძღვანელა თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2021 წლის 29 ოქტომბრის №212127-21 გადაწყვეტილებითა და 2018 წლის 14 ნოემბრის შპს „მ-ას“ დამფუძნებელთა კრების ოქმით, რომლებიც არასწორად განმარტა და საკუთარი ინტერპრეტაციით შეაფასა, კერძოდ: გასაჩივრებული გადაწყვეტილების 4.3 პუნქტში მითითებული 2018 წლის 14 ნოემბრის შპს „მ-ას“

დამფუძნებელთა კრების ოქმი, რომელიც ითვალისწინებდა იჯარის ხელშეკრულებიდან მიღებული შემოსავლიდან 1500 აშშ დოლარის თითოეულ პარტნიორზე შესაბამისი წილის პროპორციულად განაწილებას, შპს „მ-ის“ წესდების მე-12 მუხლით განსაზღვრული მოგების განაწილების წესის თანახმად: „თანხა, რომელიც მიიღება საზოგადოების შემოსავლიდან სახელმწიფო ბიუჯეტთან, ბანკთან და სხვა დაწესებულებებთან ანგარიშსწორებისათვის განკუთვნილი თანხების, აგრეთვე საზოგადოების ფონების შესაქმნელად და შესავსებად განკუთვნილი თანხების გამოკლებით, ნაწილდება პარტნიორთა შორის საწესდებო კაპიტალში მათი წილის პროპორციულად“.

5.3 კასატორმა განმარტა, რომ სააპელაციო სასამართლომ გადაწყვეტილების გამოტანის დროს გადააჭარბა თავის უფლებამოსილებას, ჩვეულებრივი არითმეტიკული გამოანგარიშებით დაადგინა დივიდენდის ოდენობა, რაც წარმოადგენს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის ნორმების დარღვევას.

5.4 კასატორის განმარტებით, საწარმოში მოგების განაწილების მიზნით უნდა არსებობდეს ორი კუმულატიური პირობა, კერძოდ, მოგება და პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება პარტნიორებზე დივიდენდის გაცემის თაობაზე. შესაბამისად, აღნიშნული ნიშნავს იმას, რომ საზოგადოებაში მოგების არსებობა, უპირობოდ მისი დივიდენდის სახით განაწილებას არ გულისხმობს. დივიდენდის განაწილების მიზნებისათვის უნდა არსებობდეს პარტნიორთა ნება მოგების პარტნიორებს შორის გაყოფის თაობაზე, ნება, რომელიც პარტნიორთა კრების ოქმის სახით დგება, რომელსაც პარტნიორები ხელს აწერენ და ამით ეთანხმებიან დივიდენდის ოდენობას, რომელსაც გააჩნია იურიდიული ძალა. პარტნიორთა კრება იღებს გადაწყვეტილებას დივიდენდის განაწილებაზე. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება კი უნდა შეასრულოს საზოგადოებამ. აღნიშნული საკითხი მართლაც პარტნიორთა კრების გადაწყვეტია. მიუხედავად იმისა, რომ საწარმოს წლიური მოგების დივიდენდის სახით განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების მიღება შპს-ს პარტნიორთა კრების უფლებამოსილებას წარმოადგენს, რაც გულისხმობს დივიდენდის გაცემა-გაუცემლობის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილებას. ერთ-ერთ საქმეზე, საკასაციო პალატის მითითებით, სასამართლო პარტნიორთა კრების დისკრეციის ფარგლებში შეიძლება შეიჭრას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა მოსარჩელე პარტნიორთა კრების მხრიდან საკუთარი უფლებამოსილების არამართლზომიერ გამოყენებაზე უთითებს, კერძოდ, მოსარჩელე პარტნიორი სარჩელში უნდა უთითებდეს ისეთ გარემოებაზე, რომლებიც სასამართლოს შეუქმნის საწარმოს პარტნიორთა კრების მხრიდან საკუთარი უფლებამოსილების განხორციელებისას არაკეთილსინდისიერი მოქ-

მედების, მოტყუების ან პირადი დაინტერესების ვარაუდის საფუძველს. სააპელაციო სასამართლო ისე შეიჭრა პარტნიორთა კრების უფლებამოსილებაში, ანუ შეცვალა დივიდენდის ოდენობა, რომ საკასაციო პალატის მიერ მითითებული ფაქტორები არ შეუმონმებია, მაშინ, როცა მ. ქ-მა სასამართლო სხდომაზე განაცხადა, რომ იგი ესწრებოდა 29.09.2022წ. პარტნიორთა კრებას, რომელიც იხილავდა დივიდენდის განაწილების საკითხს და პრეტენზია არ გამოუთქვამს დივიდენდის ოდენობის თაობაზე.

5.5 სააპელაციო სასამართლო გადაწყვეტილების 3.2 პუნქტში უთითებს, რომ „სასამართლომ არასწორად განმარტა ის გარემოება, რომ ის არ შედის დივიდენდების ოდენობის განსაზღვრის დავაში. დივიდენდი არის კონკრეტულად დადგენილი თანხა, რომელიც გაიცემა დამფუძნებელ პარტნიორზე და თუ რაიმე სახის დაკავება უნდა მოხდეს აღნიშნული დივიდენდიდან, (მაგ. ხარჯების ნაწილში) ეს უნდა დადასტურდეს კონკრეტული მტკიცებულებებით, რაც მოპასუხე მხარეს არ წარმოუდგენია. ასეთ შემთხვევაში სასამართლო ვალდებულია არითმეტიკულად გადაიანგარიშოს დივიდენდის ოდენობა და დააკისროს მოწინააღმდეგე მხარეს ანუ იმას ვისაც ევალება დივიდენდის გაცემა კონკრეტული პარტნიორისათვის“.

5.6 სააპელაციო სასამართლომ საკუთარი ინტერპრეტაციით შეაფასა პირველი ინსტანციის სასამართლო განმარტება, პირადად გამოიანგარიშა დივიდენდის ოდენობა, იმ მოტივით, რომ შპს „მ-ას“ თითქოსდა არ წარუდგენია მტკიცებულება, მაშინ, როცა წარდგენილი იყო საბანკო ამონაწერი, სადაც სრულად არის ასახული ორგანიზაციის შემოსავალი და ხარჯები, აღნიშნულ დოკუმენტს ყურადღება არ მიაქცია და არითმეტიკულად გამოიანგარიშა ოდენობა, რაც დარღვევაა, რადგან შემოსავლებისა და მოგების განაწილება/დაბეგვრის საკითხს განსაზღვრავს „საქართველოს საგადასახადო კოდექსი“, რომლის საფუძველზეც შესაბამისი სპეციალისტი – ბუღალტერი ახდენს ყველა გადასახადების გამოანგარიშებას, დეკლარირებას და წარდგენას. ამიტომ მართო არითმეტიკული გაანგარიშებით არ ხდება გადასახადების ოდენობის განსაზღვრა, ფაქტობრივად სასამართლომ თავის უფლებამოსილებას გადააჭარბა და ისე გამოიტანა გადაწყვეტილება.

6. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი:

6.1 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2023 წლის 25 დეკემბრის განჩინებით, საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მიხედვით, დასაშვებობის შესამოწმებლად.

6.2 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2024 წლის 29 ოქტომბრის განჩინებით, საკასაციო საჩივარი და-

საშვებად იქნა ცნობილი და მიღებულ იქნა განსახილველად.

სამოტივაციო ნაწილი:

7. საკასაციო პალატამ შეისწავლა წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის საფუძვლები, შეამოწმა გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთება და მიაჩნია, რომ საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დასაბუთებულია, შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს, შემდეგ გარემოებათა გამო:

8. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის პირველი ნაწილით, საკასაციო სასამართლო გადაწყვეტილებას ამოწმებს საკასაციო საჩივრის ფარგლებში. ამავე კოდექსის 407-ე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსთვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). დასაბუთებული პრეტენზია გულისხმობს მითითებას იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც დაშვებული იყო სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის დროს და რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად შეფასება-დადგენა, მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმის არასწორად გამოყენება ან/და განმარტება. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კასატორმა წარმოადგინა ნაწილობრივ დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება).

9. სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია საქმის განწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე შემდეგი გარემოებები:

9.1 მოსარჩელე მ. ქ-ი არის მოპასუხე შპს „მ-ას“ 30% წილის მესაკუთრე პარტნიორი.

9.1.2 2018 წლის 13 ნოემბერს შპს „მ-ას“ და სს „ლ. ბ-ს“ შორის დაიდო იჯარის ხელშეკრულება ათი კალენდარული წლის ვადით. იჯარის ხელშეკრულების თანახმად, შპს „მ-ამ“ მოიჯარე სს „ლ. ბ-ს“ დროებით სარგებლობაში გადასცა უძრავი ნივთი, რის სანაცვლოდ მოიჯარეშიკისრა ვალდებულია ყოველწლიურად გადაეხადა იჯარის თანხა, რომელიც პირველი კალენდარული წლისათვის შეადგენდა 3108 აშშ დოლარს, ხოლო შემდგომი წლებისათვის 3300 აშშ დოლარს.

9.1.3 იჯარის ხელშეკრულების დადების შემდგომ, 2018 წლის 14 ნოემბერს გაიმართა შპს „მ-ას“ დამფუძნებელთა კრება, რომლითაც განისაზღვრა პარტნიორთა ყოველთვიური სარგებელი, კერძოდ იჯარის ხელშეკრულებიდან მიღებული შემოსავლიდან – 1500 აშშ დოლარიდან, თითოეული პარტნიორი კუთვნილი წილის პროპორციულად მიიღებდა შესაბამის თანხას.

9.1.4მ. ქ-მა 2021 წლის 25 მაისს შპს „მ-ას“ წინააღმდეგ აღძრა სარჩელი, რომლითაც მოითხოვა 2016-2020 წლებში მიუღებელი დივიდენდი.

9.1.5 2021 წლის 29 ოქტომბრის თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით (საქმე №2/12127-21) მ. ქ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ და მოპასუხე, შპს „მ-ას“ მოსარჩელე მ. ქ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა მიუღებელი დივიდენდის სახით 18737.60 ლარის გადახდა (საშემოსავლო გადასახადით დაბეგვრის შემდეგ ასაღები თანხა).

9.1.6 თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2021 წლის 29 ოქტომბრის №2/12127-21 გადაწყვეტილების 3.1.5 პუნქტით დადგინდა, რომ „მოსარჩელეს სრულად აქვს მიღებული შპს „მ-იდან“ მისი კუთვნილი წილის შესაბამისი 2020 წლის დივიდენდი 6590 ლარის ოდენობით“. აღნიშნული თავად მოსარჩელემ დაადასტურა 2021 წლის 13 ოქტომბრის სასამართლოს მთავარ სხდომაზე. შესაბამისად, ამ მოთხოვნის მიმართ სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. გადაწყვეტილება ამ ნაწილში არ გასაჩივრებულა და შესულია კანონიერ ძალაში.

9.1.7 მ. ქ-ს არ მიუღია შპს „მ-ას“ მიერ 2021 წლის განაწილებული დივიდენდი, კომპანია არ უარყოფს, რომ 2021 წლის დივიდენდი, ანგარიშზე დევს, რომლის გაცემაც დამფუძნებელთა საერთო კრების გადაწყვეტილებით შეჩერებულია, ვიდრე მ. ქ-ი არ წარადგენს 2016-2020 წლების შპს „მ-ას“ აუდიტორული შემოწმების აქტს. მ. ქ-ს ასევე არ აქვს მიღებული კომპანიისგან 2022წ. დივიდენდი.

9.1.8 2022 წლის 29 სექტემბრის პარტნიორთა კრების ოქმის შესაბამისად, მ. ქ-ის დივიდენდმა, 2021 წლის მონაცემებით შეადგინა 7124.27 ლარი, ხოლო 2022 წლის დივიდენდი შპს „მ-ას“ ჯერ არ გაუნაწილებია.

10. კონკრეტულ შემთხვევაში, საკასაციო შეფასების საგანს წარმოადგენს მხოლოდ მოპასუხისთვის 2021 წლის დივიდენდის დაკისრების მართლზომიერების საკითხი. კერძოდ, არსებობს თუ არა მოპასუხე კომპანიაში განაწილებული დივიდენდის მოსარჩელისთვის შესაბამისი ოდენობით მიკუთვნების ფაქტობრივ-სამართლებრივი საფუძვლები. კასატორი მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად შეაფასა საქმეში არსებული ფაქტობრივი გარემოებები და არასწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა მათ.

11. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის პირველი ნაწილი განამტკიცებს იურიდიული პირის, როგორც სამართალსუბიექტის დამოუკიდებლობის ზოგად პრინციპს და ყოველი კონკრეტული შემთხვევის რეგულირების მატერიალური საფუძველი „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონითაა განსაზღვრული. მითითებული კანონის მე-13 თავში მოცემულია შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მახასიათებელი სპეციალური წესები, ხო-

ლო 127-ე მუხლით დადგენილია, რომ საწარმოს პარტნიორები მმართველობით უფლებამოსილებას ახორციელებენ პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ პარტნიორთა კრება წარმოადგენს საზოგადოების მმართველობითი ფუნქციის განმახორციელებელ უმთავრეს ინსტრუმენტს. სწორედ საერთო კრებაზე ფორმირდება საზოგადოებისათვის მნიშვნელოვანი საკითხები.

12. საკასაციო პალატა ყურადღებას ამახვილებს „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 31-ე მუხლის პირველი პუნქტის დისპოზიციაზე, რომლის თანახმად, ამ კანონით დადგენილი წესების გათვალისწინებით, სამენარმეო საზოგადოების მოგების/ქონების განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების საფუძველზე პარტნიორს უფლება აქვს, მიიღოს წლიური ან შუალედური დივიდენდი.

13. საკასაციო პალატა განმარტავს, იმისათვის, რომ ზემოაღნიშნული საკითხი მოწესრიგდეს, აუცილებელია, პირველ რიგში, თავად დივიდენდის სამართლებრივი რეგულირებისა და დეფინიციის გაგება. საკასაციო პალატამ არაერთ საქმეში განმარტა, რომ დივიდენდი წარმოადგენს იურიდიული პირის ფინანსური მოგების ნაწილს, რომელზე უფლებაც მოპოვებულია ამ იურიდიულ პირში წილის ფლობით, შესაბამისად, მასზე „უფლება“ დაკავშირებულია პარტნიორის სტატუსთან. ამასთან, დივიდენდის მიღების უფლება რეალიზდება გარკვეული წინაპირობების დაცვით. „დივიდენდების გაცემა საწარმოს საქმიანობის ჩვეულებრივი პროცესი კი არ არის, არამედ განსაკუთრებული შემთხვევაა, რომელიც შესაბამისი პროცედურის დაცვით ხორციელდება. დივიდენდის გაცემის საფუძველი შეიძლება იყოს საწარმოში მოგების არსებობა და პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება პარტნიორებზე დივიდენდების გაცემის შესახებ. როდესაც მიიღება გადაწყვეტილება დივიდენდების განაწილებაზე, პირი აღიჭურვება კრედიტორული უფლებით, რაც საზოგადოების წინაშე პარტნიორის მოთხოვნის უფლებას განამტკიცებს (იხ. სუსგ. №ას-1063-1018-2014 08.04.2015წ.; №ას-907-2018, 27.11.2020წ., №ას-1352-2021, 18.03.2022წ.).

14. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ დივიდენდის გაცემის შესაძლებლობა იმ შემთხვევაში წარმოიშობა, როდესაც საწარმომ შეძლო მოგების მიღება. დივიდენდის მიღების უფლების განხორციელება დამოკიდებულია საწარმოს მიერ მოგების მიღებასა და შემდგომ პარტნიორთა/აქციონერთა საერთო კრების საფუძველზე ამ მოგების დივიდენდის სახით გაცემაზე. აღნიშნული ორი წინაპირობა კუმულაციური ხასიათისაა და თუნდაც ერთ-ერთის არარსებობა გამორიცხავს დივიდენდის კანონიერად გაცემის შესაძლებლობას. თუმცა, ყველა შემთხვევაში აღნიშნული არ შეიძლება იქნეს მიჩნეული საწარმოს ხელმძღვანე-

ლობით უფლებამოსილებაში სასამართლოს მხრიდან ჩარევის ლეგიტიმურ საფუძვლად. ამდენად, წლიური შედეგების დამტკიცებისა თუ დივიდენდის განაწილების საკითხი საზოგადოების უფლებამოსილებას წარმოადგენს, რომელიც ფორმირდება საზოგადოების საერთო კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილების სახით.

15. ზემოაღნიშნული პრაქტიკის სისტემური ანალიზის საფუძველზე უნდა ითქვას, რომ დივიდენდის მიღების უფლება უნდა იქნეს გამიჯნული დივიდენდის მოთხოვნის უფლებასთან, რომელიც გულისხმობს სამეურნეო წლის ფარგლებში საწარმოს უკვე დადგენილი კონკრეტული და მოგებიდან შესაბამისი ოდენობით კონკრეტული დივიდენდის მიღების უფლებას. ამ ორს შორის განსხვავება მდგომარეობს იმაში, რომ დივიდენდის მიღების უფლება წარმოიშობა მხოლოდ და მხოლოდ პარტნიორად გახდომის შემთხვევაში, რა დროსაც, დივიდენდის მოთხოვნის უფლება გულისხმობს კონკრეტული პერიოდისათვის საწარმოს მიერ განსაზღვრული საერთო მოგებიდან პარტნიორისთვის მისი კუთვნილი დივიდენდის მიღების შესაძლებლობას, რაც თავად საწარმოს მიერ საერთო მოგების დადგენისა და მისი განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მომენტიდან წარმოიშობა. აქედან გამომდინარე, თუ, ზოგადად, პარტნიორს აქვს წილის მიღების უფლება, მას ვერ ექნება წილის მოთხოვნის უფლება მანამ, სანამ თავად საწარმო არ მიიღებს შესაბამის გადაწყვეტილებას მოგების მიღების შესახებ.

16. საქმეზე №ას-1141-2018, 30.11.2018წ. საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, „რომ დივიდენდის მოთხოვნის უფლება, დამოკიდებულია საზოგადოების პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებაზე დივიდენდის განაწილების შესახებ“. ამგვარად, საწარმოს მიერ დივიდენდის გაცემის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მომენტიდან, პარტნიორებს წარმოეშობათ საწარმოს მიმართ კრედიტორული მოთხოვნა მიიღონ შესაბამისი ოდენობის დივიდენდი. (იხ. სუსგ. №ას-1063-1018-2014, 08.04.2015; №ას-75-408-09, 02.07.2009; №ას-907-2018 27.11.2020).

17. მეწარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის 145-ე მუხლის, პირველი პუნქტის მიხედვით შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ხელმძღვანელი ორგანო ფინანსური ანგარიშგების მონაცემების გათვალისწინებით ამზადებს შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების დივიდენდის პარტნიორებზე განაწილების შესახებ წინადადებას და მას პარტნიორებს წარუდგენს. ხელმძღვანელი ორგანო ვალდებულია პარტნიორებს დივიდენდის შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორებზე განაწილების შესახებ წინადადებასთან ერთად წარუდგინოს განცხადება საზოგადოების გადახდისუნარიანობის შესახებ, რომლითაც დასტურდება, რომ დივიდენდის გა-

ნაწილების დღიდან მომდევნო კალენდარული წლის განმავლობაში ეს საზოგადოება შეძლებს ვადამოსული ვალდებულებების ჩვეულებრივი ან/და დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში შესრულებას. მენარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის 145-ე მუხლის, მე-2 პუნქტის მიხედვით პარტნიორები იღებენ ხელმძღვანელი ორგანოს წინადადების შესაბამის ან მისგან განსხვავებულ გადანყვეტილებას დივიდენდის პარტნიორებზე განაწილების შესახებ.

18. ამდენად, უდავოა, რომ, დივიდენდის გაცემის თაობაზე გადანყვეტილების მიღება საწარმოს დისკრეციაა, რაც გულისხმობს გასანაწილებელი მოგების ოდენობის განსაზღვრის დისკრეციასაც და ამ გადანყვეტილების მიღებაში სასამართლო უნდა შეიჭრას, თუ უფლებამოსილ პირთა მხრიდან ადგილი ექნება არაკეთილსინდისიერ ქმედებებს, პარტნიორის უფლებების განზრახ უგულებელყოფას ან დისკრეციის ბოროტად გამოყენებას. უნდა აღინიშნოს, რომ სამოქალაქო სამართლის მიზნებისათვის, პარტნიორთა გადანყვეტილება ორმხრივი/მრავალმხრივი გარიგებაა (სკ-ის 50-ე მუხლი), რომელიც სამოქალაქო კოდექსით განსაზღვრული გარიგების ნამდვილობის ყველა ელემენტს უნდა აკმაყოფილებდეს და სადავოობის შემთხვევაში, პარტნიორი, რომელიც არ ეთანხმება ამ გარიგებას, უფლებამოსილია, ისარგებლოს უფლების სასამართლო წესით დაცვის საყოველთაო პრინციპით, რომელიც ვრცელდება ნებისმიერი დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების მიმართ (იხ. სუსგ. საქმე №ას-1141-2018, 30.11.2018წ.).

19. მენარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის 145-ე მუხლის, მე-3 პუნქტის მიხედვით დივიდენდის მოთხოვნის უფლება წარმოეშობა იმ პირს, რომელიც ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული გადანყვეტილების მიღების მომენტში შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორია.

20. განსახილველ შემთხვევაში უდავოა, რომ მ. ქ-ი არის მოპასუხე, შპს „მ-ას“ დამფუძნებელი პარტნიორი და აღნიშნულ კომპანიაში გააჩნია 30% წილი. აღსანიშნავია, რომ საზოგადოება 2010 წლიდან, მიმდინარე მდგომარეობით აღნიშნულ საქმიანობას აღარ ახორციელებს და მისი შემოსავლის ერთადერთ წყაროს წარმოადგენს საზოგადოების საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების იჯარის ხელშეკრულებიდან მიღებული თანხა.

21. საკასაციო პალატა მიუთითებს 2022 წლის 29 სექტემბრის შპს „მ-ას“ მონაწილეთა კრების ოქმზე, რომლის მიხედვითაც მ. ქ-ს, როგორც შპს „მ-ას“ 30%-იანი წილის მესაკუთრეს, 2021 წლის დივიდენდი გაუნაწილდა 7124.278 ლარის ოდენობით. პალატა აქვე აღნიშნავს, რომ აღნიშნული კრების ოქმი მ. ქ-ის მიერ შედავებული არ ყოფილა.

22. საკასაციო პალატის დასკვნით, იმ პირობებში, როდესაც კომპა-

ნიის მართვის ორგანოს შესაბამისი გადაწყვეტილებით (შპს-ს პარტნიორთა კრების ოქმი) დივიდენდი უკვე განაწილებული და განსაზღვრულია, მოპასუხე ვალდებულია გასცეს პარტნიორზე შესაბამისი დივიდენდი. კონკრეტულ შემთხვევაში, მოპასუხე ვალდებულია მოსარჩელეს გადაუხადოს 2021 წლის განაწილებული დივიდენდი 7124.27 ლარის ოდენობით. შესაბამისად, საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს სააპელაციო სასამართლოს შეფასებებსა და დასკვნებს სადავო გარემოებებთან მიმართებით და აღნიშნავს, რომ საქმეზე არ დასტურდება კომპანიის მხრიდან, დივიდენდის განაწილებისას, უფლებამოსილების არამართლზომიერად გამოყენება, პარტნიორის უფლების განზრახი უგულებელყოფა ან დისკრეციის ბოროტად გამოყენება, რაც გაამართლებდა სასამართლოს მხრიდან პარტნიორთა გადაწყვეტილების დისკრეციაში შეჭრას. მით უმეტეს იმ პირობებში, როცა მოსარჩელე ესწრებოდა იმ პარტნიორთა კრებას, რომელმაც გადაწყვიტა სადავო წლიური დივიდენდის განაწილების საკითხი და მას არ გაუსაჩივრებია აღნიშნული გადაწყვეტილება.

23. რაც შეეხება კასატორის შუამდგომლობას, 2020-2021-2022წწ. ფინანსური ანგარიშგების შესახებ აუდიტორულ-საკონსულტაციო კომპანია შპს „ბ. ა-ის“ მიერ შედგენილი დასკვნის საკასაციო სასამართლოს მიერ გათვალისწინებას, საკასაციო პალატა მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის პირველ ნაწილზე (საკასაციო სასამართლო იმსჯელებს მხარის მხოლოდ იმ ახსნა-განმარტებაზე, რომელიც ასახულია სასამართლოთა გადაწყვეტილებებში ან სხდომათა ოქმებში. გარდა ამისა, შეიძლება მხედველობაში იქნეს მიღებული ამ კოდექსის 396-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტები) და განმარტავს, რომ აღნიშნული ნორმა ადგენს საკასაციო სასამართლოს მიერ ფაქტობრივი გარემოებების შეფასების პროცესულურ ფარგლებს და მისი შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ საკასაციო სასამართლოში ახალ ფაქტებზე მითითება და ახალი მტკიცებულებების წარმოდგენა არ დაიშვება. ამავე კოდექსის 104-ე მუხლის, პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლო არ მიიღებს, არ გამოითხოვს ან საქმიდან ამოიღებს მტკიცებულებებს, რომლებსაც საქმისათვის მნიშვნელობა არა აქვთ. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო მოკლებულია შესაძლებლობას, მიიღოს ახალი მტკიცებულებები. დასახელებული სამართლებრივი ნორმებიდან გამომდინარე, კასატორს უნდა დაუბრუნდეს საკასაციო სასამართლოში მის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები (2020-2021-2022წწ. ფინანსური ანგარიშგების შესახებ აუდიტორულ-საკონსულტაციო კომპანია შპს „ბ. ა-ის“ მიერ შედგენილი დასკვნა) მთლიანობაში „22“ ფურცლად (იხ. სუსგ. საქმე №ას-29-2024, 07.11.2024წ).

24. ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად (იხ. ჯლარკავა საქართველოს წინააღმდეგ, №7932/03; Van de Hurk v. Netherlands, par.61, Garcia Ruiz v. Spain [GC] par.26; Jahnke and Lenoble v France (dec.); Perez v France [GC], par. 81).

25. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო თავად მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე, თუ არ არსებობს ამ კოდექსის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველები. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ, განსახილველ შემთხვევაში, არ არსებობს საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველი, ვინაიდან საჭირო არაა მტკიცებულებათა დამატებით გამოკვლევა, შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია, თვითონ მიიღოს გადაწყვეტილება საქმეზე.

26. კერძოდ, პალატა მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს და გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს მოპასუხისათვის 2021 წლის დივიდენდის დაკისრების ნაწილში და ამ ნაწილში მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება; მ. ქ-ის სარჩელი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ; შპს „მ-ას“, მ. ქ-ის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს, 2021 წლის მიუღებელი დივიდენდის სახით, 7125 ლარის გადახდა; დანარჩენ ნაწილში გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უნდა დარჩეს უცვლელი;

27. პროცესის ხარჯები:

სსსკ-ის 53-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე გათავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტიში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. თუ სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მაშინ ამ მუხლში აღნიშნული თანხა მოსარჩელეს მიეკუთვნება სარჩელის იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რომელიც სასამართლოს გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს – სარჩელის მოთხოვნის იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა. ამავე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილების თანახმად, აღნიშნული წესები შეეხება, აგრეთვე, სასამართლო ხარჯების განაწილებას, რომლებიც განიეს მხარეებმა საქმის სააპელაციო და საკასაციო ინსტანციებში წარმოებისას. თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო შეცვლის გადაწყვეტილებას ან გამოიტანს ახალ გადაწყვეტილებას, იგი შესაბამისად შეცვლის სასამართლო ხარჯების განაწილებასაც. ვინაიდან

საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილებულია ნაწილობრივ, მოსარჩელის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის სანაცვლო ანაზღაურების მიზნით, შპს „მ-ას“, მ. ქ-ის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს სახელმწიფო ბაჟის – 498,75 ლარის გადახდა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408.3, 411-ე მუხლებით და

გ ა ღ ა ნ ე წ ი ტ ა :

1. შპს „მ-ას“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2023 წლის 10 ოქტომბრის გადაწყვეტილება გაუქმდეს მოპასუხისათვის 2021 წლის დივიდენდის დაკისრების ნაწილში და ამ ნაწილში მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. მ. ქ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
4. შპს „მ-ას“, მ. ქ-ის სასარგებლოდ დაეკისროს, 2021 წლის მიუღებელი დივიდენდის სახით, 7125 ლარის გადახდა;
5. დანარჩენ ნაწილში გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩეს უცვლელი;
6. შპს „მ-ას“, მ. ქ-ის სასარგებლოდ დაეკისროს სახელმწიფო ბაჟის 498,75 ლარის გადახდა;
7. საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

3. ეკონომიკურ აგენტებს შორის კონკურენციის შეზღუდვა

დომინანტური მდგომარეობის გორგზად გამოყენება

მიყენებული ქონებრივი ზიანის ანაზღაურება

განჩინება
საქართველოს სახელმწიფო

№ას-1253-2022

27 ივნისი, 2024 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა
პალატის

შემადგენლობა: თ. ძიმისტარაშვილი
(თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ლ. ქოჩიაშვილი,
ა. ძაბუნაძე

დავის საგანი: ზიანის ანაზღაურება, კონტრაპირების იძულება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. სარჩელის მოთხოვნა და საფუძვლები

1.1. შპს „ჯ. დ-მა“ სარჩელი აღძრა თბილისის საქალაქო სასამართლო-ში მოპასუხე შპს „ა. ჯ-ის“ მიმართ და მოითხოვა:

1.1.1. მოპასუხის აღიარება, ბაზარზე დომინირებულ პირად;

1.1.2. მოპასუხის დავალება მოსარჩელეზე გასცეს გარე რეკლამის განთავსების ნებართვა შემდეგი არსებითი პირობებით: (ა) ფასი: 1 კვ.მ. / 8 ლარი (შპს „ა-ს“ მსგავსი პირობებით); (ბ) ლოკაცია: ქ. ... განთავსებულ სარეკლამო კონსტრუქცია; (გ) ვადა: 2021 წლის 3 აპრილამდე (ლიცენზიის მოქმედების ვადით);

1.1.3. აღიარებულ იქნეს მოსარჩელის უფლება 1.2 პუნქტში მითითებული პირობების დაცვით განათავსოს გარე რეკლამა;

1.1.4. მოსარჩელისათვის გარე რეკლამის განთავსების ნებართვაზე უარის თქმის გამო მიყენებული ზიანის, 70 309.2 აშშ დოლარის მოპასუხისთვის დაკისრება 2018 წლის 27 ნოემბრიდან სარჩელის წარდგენის დღემდე პერიოდში.

1.1.5. მოსარჩელისთვის გარე რეკლამის განთავსების ნებართვაზე უარის თქმის გამო მიყენებული ზიანის ანაზღაურება, სასამართლოში წარდგენიდან გადაწყვეტილების საბოლოო აღსრულებამდე, თვეში 4 507 აშშ დოლარი;

1.2. მოსარჩელე კომპანია რეგისტრირებულია 2014 წლის 30 მაისს კანონმდებლობით დადგენილი წესით. საქმიანობს სამშენებლო და გარე რეკლამის განთავსების ბიზნესში. მოპასუხე კომპანია რეგისტრირებულია 2008 წლის 5 ივნისიდან. მოპასუხე კომპანიაც საქმიანობს გარე რეკლამის განთავსების ბიზნესში. მოპასუხე კომპანია გარე რეკლამის განთავსების ბაზრის მონოპოლისტია, რომელიც გარე რეკლამის განთავსების ნებართვას ფლობს ექსკლუზიურად, ქ. თბილისში მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე.

1.3. მოსარჩელე კომპანიის განმარტებით, მოპასუხე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის გაცემაზე დაუსაბუთებლად აცხადებს უარს, რაც ბაზარზე დომინირებული მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებაზე მიუთითებს და რაც კონტრაქტების იძულების საფუძველია. მოპასუხე კომპანია, მხოლოდ მასთან აფილირებულ კომპანიებთან დებს ხელშეკრულებებს. მოპასუხის მოთხოვნით, მოსარჩელეს მისთვისაც უნდა გადაეხადა გარე რეკლამის საფასური, 1 კვ.მ-ზე 8 ლარი, ყოველთვიურად.

1.4. მოსარჩელის განმარტებით, არქიტექტურის სამსახურის 2018 წლის 15 ივნისის №4018011 გადაწყვეტილებაზე დაყრდნობით, წამოიწყო და დაასრულა გარე რეკლამის კონსტრუქციის მშენებლობა, რის შედეგადაც გეგმავდა გარე რეკლამის კონსტრუქციის (180 კვ.მ. ფართი) თვიურად 5 000 აშშ დოლარად გაქირავებას, რასთან დაკავშირებითაც ხელშეკრულება გააფორმა შპს „პ. კ-თან.“ თუმცა, გარიგებით დასახული მიზანი მიუღწეველი დარჩა სწორედ მოპასუხის მხრიდან გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის გაცემაზე დაუსაბუთებელი უარის გამო, რის შედეგადაც მოსარჩელეს მიადგა ზიანი მიუღებელი შემოსავლის სახით. მოსარჩელემ მოპასუხის ქმედებების შესწავლის მიზნით მიმართა საქართველოს კონკურენციის სააგენტოს. ამ უკანასკნელმა საქმის შესწავლის შემდეგ საბოლოოდ დაადგინა, რომ მოპასუხემ ბოროტად გამოიყენა დომინირებული მდგომარეობა და დაარღვია კონკურენციის შესახებ საქართველოს კანონის 6.2. ბ მუხლი.

2. მოპასუხის შესაგებელი

2.1. მოპასუხემ წარდგენილი შესაგებლით სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ გარე რეკლამის განთავსების ნებართვების გაცემაზე უფლებამოსილი პირია.

2.2. მოპასუხის განმარტებით, გარე რეკლამის განთავსებაზე ნებართვის გაცემის შესახებ მოთხოვნაზე უარი გამოიწვია იმ ფაქტმა, რომ მოსარჩელემ რეკლამის განთავსებაზე ნებართვა მოითხოვა მას შემდეგ, რაც დაასრულა კონსტრუქციის მშენებლობა და შეეძლო იჯარით გაცემა რეკლამის განთავსების მსურველ პირებზე. გარდა ამისა, მოპასუხემ გაასაჩივრა მშენებლობის ნებართვა, რომელიც მოსარჩელემ მო-

იპოვა მასთან წინასწარი შეთანხმების გარეშე. ეს ნებართვა უფლება-მოსილი ორგანოს მიერ გაუქმებულია და საკითხი იხილება სასამართლოში. სასამართლოშია გასაჩივრებული ასევე კონკურენციის სააგენტოს გადაწყვეტილება. დავის მიმდინარეობისას კი ამ გადაწყვეტილების მოქმედება შეჩერებულია.

3. თბილისის საქალაქო სასამართლო გადაწყვეტილება

3.1. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 2 ივნისის გადაწყვეტილებით, სარჩელი მოპასუხე კომპანიის მიმართ დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ. აღიარებულ იქნა მოპასუხის დომინირებული მდგომარეობა ბაზარზე. მოპასუხეს დაევალა ქ. თბილისში, მდინარე მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე არსებულ უძრავ ნივთებზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის მოქმედების ვადით, მოსარჩელეს მისცეს გარე რეკლამის განთავსების ნებართვა შემდეგი არსებითი პირობებით: გარე რეკლამის კონსტრუქციის განთავსების ადგილი – ქ. თბილისი, ...; საზღაურის ოდენობა – 1 კვ. მეტრის განთავსების ღირებულება განისაზღვრა 8 ლარით. აღიარებულ იქნა მოსარჩელის უფლება სარეზოლუციო ნაწილის 1.2 პუნქტში მითითებული პირობების დაცვით განათავსოს გარე რეკლამა. მოპასუხეს დაევალა მოსარჩელისათვის გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლის – 2018 წლის 27 ნოემბრიდან, ერთი წლის განმავლობაში (12 თვე) მიყენებული ზიანის, 54 084 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარის ანაზღაურება, გადახდის დღეს არსებული, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად. მოპასუხისათვის გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლის, სარჩელის სასამართლოში წარდგენიდან გადაწყვეტილების საბოლოო აღსრულებამდე მიყენებული ზიანის, თვეში 4 507 აშშ დოლარის (ექვივალენტი ლარში, გადახდის დღეს არსებული, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად) ანაზღაურების დაკისრების ნაწილში, სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

4. მოპასუხის სააპელაციო საჩივარი

4.1. მოპასუხემ, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 2 ივნისის გადაწყვეტილებაზე წარდგენილი სააპელაციო საჩივრით გასაჩივრებული გადაწყვეტილების ნაწილობრივ გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა. ასევე, გასაჩივრებული განჩინებების გაუქმება.

5. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება და დასკვნები

5.1. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2022 წლის 29 აპრილის გადაწყვეტილებით მოპასუხის სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის 1.4 და მე-2 პუნქტები და ახალი გადაწყვეტილებით მოპასუხეს მოსარჩელისთვის გარე რეკლამის განთავსებაზე უარის თქმით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლის – 2018 წლის 27 ნოემბრიდან ერთი წლის განმავლობაში, დაეკისრა 44 928 აშშ დოლარი. აპელანტს უარი ეთქვა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 16 დეკემბრის განჩინებების (1. სარჩელის განუხილველად დატოვების თაობაზე შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ; 2. საქმის წარმოების შეჩერების თაობაზე შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ; 3. საქმის წარმოების შეჩერების თაობაზე შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ), ასევე, ამავე სასამართლოს 2021 წლის 14 აპრილის საოქმო განჩინების (მტკიცებულებების საქმეზე 38 დართვის თაობაზე შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ) გაუქმების შესახებ, მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე;

5.2. სააუქციონო კომისიის 2009 წლის 3 აპრილის „ქ. თბილისის ტერიტორიაზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის აუქციონის ფორმით გაცემისას ნებართვის გამცემისა და ნებართვის მფლობელის მიერ ხელმოწერილი პირობებიან აუქციონში გამარჯვების დამადასტურებელი №1 ოქმის თანახმად, ქ. თბილისში, მდინარე მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე არსებულ უძრავ ნივთებზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვა 12 წლის ვადით – 2021 წლის 3 აპრილამდე გადაეცა მოპასუხეს. 2021 აპრილის შემდეგ მოპასუხეს აღნიშნული ნებართვის მოქმედების ვადა გაუგრძელდა დამატებით სამი თვით (აუქციონში გამარჯვების დამადასტურებელი ოქმი);

5.3. არქიტექტურის სამსახურის 2018 წლის 15 ივნისის №04018011 გადაწყვეტილების საფუძველზე, თბილისში, მტკვრის მარჯვენა სანაპიროს ტერიტორიის ფარგლებში, კერძოდ, ..., მოსარჩელემ განახორციელა და დაასრულა გარე რეკლამის განთავსების კონსტრუქციის (ბანერის) მშენებლობა. მოსარჩელემ, 2018 წლის 26 ნოემბერს და 20 დეკემბერს გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის მიღების მიზნით, ხელშეკრულების დასადებად განცხადებით მიმართა მოპასუხეს, რაზეც პასუხი არ მიუღია (გადაწყვეტილება; სამშენებლო პროექტი; 2018 წლის 26 ნოემბრის და 20 დეკემბრის წერილები, 2019 წლის 21 მარტის წერილი; მხარეთა კომუნიკაციის ამსახველი მტკიცებულებები; საქართველოს კონკურენციის სააგენტოს გადაწყვეტილება);

5.4. ქ. თბილისის მერიის 2018 წლის 17 დეკემბრის №680 ბრძანების

საფუძველზე, მოპასუხის საჩივარი დაკმაყოფილდა, რის შედეგადაც ბათილად იქნა ცნობილი თბილისის მუნიციპალიტეტის არქიტექტურის სამსახურის 2018 წლის 15 ივნისის №4018011 გადაწყვეტილება მოსარჩელისთვის სარეკლამო კონსტრუქციის მშენებლობის ნებართვის გაცემის შესახებ და ამავე სამსახურს დაევალა საქმის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებათა გამოკვლევის შემდგომ ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა.

5.5. 2019 წლის 22 იანვარს, მოსარჩელემ სასამართლოში გაასაჩივრა ქ. თბილისის მერიის 2018 წლის 17 დეკემბრის №680 ბრძანება. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2019 წლის 31 იანვრის განჩინებით აქტის მოქმედება შეჩერდა საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე;

5.6. 2019 წლის 26 თებერვალს მოსარჩელემ საჩივრით მიმართა საქართველოს კონკურენციის სააგენტოს მოპასუხის მიერ კონკურენციის შესახებ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის (დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება) შესაძლო დარღვევის შესახებ. სააგენტოს გადაწყვეტილებით დადასტურდა მოპასუხე კომპანიის მიერ კონკურენციის შესახებ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის დარღვევა.

5.7. 2020 წლის 20 ნოემბერს, კონკურენციის სააგენტოს აღნიშნული გადაწყვეტილება მოპასუხემ გაასაჩივრა სასამართლოში. სასამართლოს 2020 წლის 16 მარტის განჩინებით, შეჩერდა სსიპ საქართველოს კონკურენციის სააგენტოს 2020 წლის 19 თებერვლის №04/44 ბრძანებისა და აღნიშნული ბრძანებით დამტკიცებული გადაწყვეტილების მოქმედება სასამართლოს მიერ საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე (კონკურენციის სააგენტოს გადაწყვეტილება; განჩინება);

5.8. მოპასუხე კომპანიისა და შპს „ა“-ს შორის 2014 წლის 1 ნოემბერს დადებული ხელშეკრულების მიხედვით, მოპასუხემ შპს „ა“-ს ხელშეკრულებით შეთანხმებულ მისამართებზე (ჯამში 211 მისამართი) მისცა გარე რეკლამისა და გარე სარეკლამო კონსტრუქციების განთავსების ნებართვა, რისთვისაც შპს „ა“-ს წარმოეშვა შეთანხმებული საზღაურის გადახდის ვალდებულება. ხელშეკრულების 2.3. პუნქტის მიხედვით, საზღაური გამოითვლება რეკლამის თითოეულ კვადრატულ მეტრზე 8 ლარად დღგ-ს ჩათვლით. ამავე ხელშეკრულების 9.1 პუნქტის თანახმად ხელშეკრულება ძალაში შედის 2014 წლის 1 ნოემბერს და ძალაშია 2021 წლის 31 მარტის ჩათვლით (ხელშეკრულება).

5.9. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით დავის ძირითადი საგანი იმ გარემოების გარკვევა იყო, ჰქონდა თუ არა მოპასუხეს დომინირებული მდგომარეობა ბაზარზე და იყენებდა თუ არა ამ მდგომარეობას ბოროტად, რაც თავისმხრივ შეიძლებოდა იძულებითი კონტრაპირების

საფუძველი გამხდარიყო.

5.10. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით მოპასუხის განსაკუთრებული საქმიანობა შედგებოდა, ერთი მხრივ, ქ. თბილისში მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე არსებულ უძრავ ნივთებზე გარე რეკლამისა და სარეკლამო კონსტრუქციების განთავსების ნებართვის გაცემაში, ხოლო, მეორე მხრივ, ამ საქმიანობის კომერციულ ხელშეწყობაში და აქედან შემოსავლის მიღებაში. აღნიშნული დასტურდება, სააუქციონო კომისიის 2009 წლის 3 აპრილის „ქ. თბილისის ტერიტორიაზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის აუქციონის ფორმით გაცემისას ნებართვის გამცემისა და ნებართვის მფლობელის მიერ ხელმოწერილი პირობებიან აუქციონში გამარჯვების დამადასტურებელი №1 ოქმით“, რომლის თანახმად, ქ. თბილისში, მდინარე მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე არსებულ უძრავ ნივთებზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვა 12 წლის ვადით – 2021 წლის 3 აპრილამდე გადაეცა მოპასუხეს. 2021 აპრილის შემდგომ მოპასუხეს აღნიშნული ნებართვის მოქმედების ვადა გაუგრძელდა დამატებით სამი თვით. ამ ნებართვის ფარგლებში, მოპასუხის უფლებამოსილება ნათლად ჩანს შპს „ა-სთან 2014 წლის 1 ნოემბერს დადებული ხელშეკრულების შინაარსიდან. კერძოდ, ხელშეკრულების 3.2.1. პუნქტის თანახმად, მოპასუხე ვალდებულია მისცეს უფლება გარე რეკლამის/სარეკლამო კონსტრუქციის განთავსებაზე და არ შეუქმნას კომპანიას რაიმე სახის დაბრკოლება კომპანიის მიერ ამ უფლების გამოყენებისას. სასამართლოს განმარტებით, მოპასუხის ვალდებულებათა ამგვარი ფორმულირება სწორედ იმაზე მეტყველებდა, რომ ის იყო, როგორც გარე რეკლამის, ასევე სარეკლამო კონსტრუქციის განთავსებაზე ნებართვის გამცემი ერთადერთი სუბიექტი, სამოქმედო ტერიტორიის ფარგლებში. განსახილველი დავის არსებობითაც დასტურდებოდა, რომ სანებართვო ტერიტორიულ არეალში, ამ კონკრეტული საქმიანობის განსახორციელებლად ნებართვის მიღების მსურველს უცილებლად სჭირდება მოპასუხისგან ნებართვა, რაც პრაქტიკაში ხორციელდება ნებართვის მიმღებსა და ნებართვის მიმცემს შორის მომსახურების ხელშეკრულების დადებით. ამდენად, ნებართვის მოქმედების ვადაში მოპასუხის ექსკლუზიურ კომპეტენციას მიეკუთვნება იმის გადაწყვეტა თუ როგორ წარიმართება გარე რეკლამის განთავსების სადისტრიბუციო ქსელი.

5.11. მოცემულ შემთხვევაში, სადავო არ არის, რომ მოსარჩელემ სარეკლამო კონსტრუქციის აგების შემდეგ მიმართა მოპასუხეს მასზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის მოპოვების მიზნით. თავის მხრივ, მოსარჩელის მიერ აშენებული სარეკლამო კონსტრუქცია განთავსებული იყო სწორედ მოპასუხის სანებართვო ტერიტორიაზე. მოსარჩელე მოქმედებდა შესაბამისი მშენებლობის ნებართვის ფარგლებ-

ში. ამდენად, სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ტერიტორიაზე უკვე აშენებულ კონსტრუქციაზე რეკლამის განთავსებისთვის, დაინტერესებულ პირს შეეძლო მიემართა მხოლოდ შესაბამისი ნებართვის მფლობელისათვის, რომელიც ეწევა სანებართვო მომსახურებას. აღნიშნული მომსახურების მიღება მოსარჩელეს არ შეეძლო სხვა არცერთი კერძო სუბიექტისგან, რომელიც არ ფლობს თვითმმართველი ერთეულის მიერ მინიჭებულ ექსკლუზიურ უფლებას. აღნიშნული უფლების ექსკლუზიური ხასიათიდან გამომდინარე, ნათელია, რომ სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე რეკლამის განთავსების ნებართვასა და კერძო სუბიექტების საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე რეკლამის განთავსებლად შესაბამისი მესაკუთრის თანხმობას შორის არ არსებობს ურთიერთჩანაცვლებადობის მინიმალური ხარისხიც კი. მოცემულ ვითარებაში, ნებართვის გაცემა შეუძლია მხოლოდ მოპასუხეს, ვინაიდან ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ გამოცხადებული აუქციონის შედეგად, მხოლოდ იგი წარმოადგენს მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე შესაბამისი ექსკლუზიური უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირს.

5.12. აღნიშნული ფაქტი მეტყველებს გარე რეკლამის სანებართვო მომსახურების ინდივიდუალურ ხასიათზე, რომელიც არ შეიძლება ჩანაცვლდეს სხვა სახის მომსახურებით – მომსახურების შინაარსისა და მომსახურების გამწევი სუბიექტისგან განურჩევლად. გარდა ამისა, შესაბამისი კონსტრუქციის მფლობელს აღნიშნულ კონსტრუქციაზე რეკლამის განსათავსებლად ესაჭიროება აუცილებლად იმ სუბიექტის მიერ გაცემული ნებართვა, რომელიც მდინარე მტკვრის იმ სანაპიროზე ფლობს შესაბამის უფლებამოსილებას, სადაც არის განთავსებული აღნიშნული კონსტრუქცია. ასეთ შემთხვევაში სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ტერიტორიაზე განეული გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო მომსახურების პროდუქციული ბაზრის გეოგრაფიული საზღვრები კიდევ უფრო მცირდება და წარმოადგენს არა მთლიანად ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიას, არამედ მხოლოდ მდინარე მტკვრის იმ კონკრეტულ სანაპიროს, სადაც არის განთავსებული სარეკლამო კონსტრუქცია.

5.13. აღნიშნულის გარდა, მოპასუხე კომპანიას აქვს შესაძლებლობა, სუბიექტები დააკმაყოფილოს ერთდროულად რამდენიმე მისამართზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის გაცემით. მსგავსი მასშტაბური მომსახურების გაწევის შესაძლებლობა ბუნებრივია კერძო მესაკუთრეებს არ გააჩნიათ, ვინაიდან როგორც ზემოთ აღინიშნა, მათი რესურსი ამ კუთხით შემოიფარგლება მხოლოდ მათ საკუთრებაში არსებული ქონებით, ხოლო სანებართვო მომსახურების მიმღების მხრი-

დან რამდენიმე კერძო მესაკუთრის ლოკაციის გაერთიანება გაზრდის მომსახურების მიღების მთლიან დროს, ტრანზაქციის დანახარჯებს და გამოიწვევს სახელშეკრულებო პირობების არაერთგვაროვნებას, რაც ბუნებრივია ვერ იქნება ხელსაყრელი პოტენციური კონტრაპენტებისათვის. შესაბამისად, კერძო საკუთრებაში არსებულ ქონებაზე გარე რეკლამის განთავსების მომსახურების შესაბამისი ბაზრის ფარგლებში მოქცევის შემთხვევაშიც კი ეჭვგარეშეა, რომ მოპასუხის საბაზრო ძალაუფლება ურყევი და მდგრადია და კერძო მესაკუთრეებისგან იგი არ განიცდის მნიშვნელოვან კონკურენტულ წნეხს.

5.14. კონკრეტულ სამოქმედო ტერიტორიაზე – ქ. თბილისის მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე, მოპასუხის დომინირებული მდგომარეობა ზემოაღნიშნული შეფასებების საფუძველზე ეჭვს არ იწვევს. ამასთან, სუბიექტს საბაზრო ძალაუფლება ბუნებრივი გზით აქვს მოპოვებული, თუ სახელმწიფოს ჩარევით მნიშვნელობა არა აქვს. ვერც დომინანტი და ვერც მონოპოლიური კომპანია ვერ სარგებლობს კონკურენციის სამართლის რეგულირებიდან იმუნიტეტით.

5.15. სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ ქალაქ თბილისის მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო მომსახურების გაწევის ექსკლუზიურ უფლებას ფლობდა მოპასუხე, 12 წლის ვადით – 2009 წლიდან 2021 წლის ჩათვლით. მოპასუხე ეკონომიკური აგენტის ხსენებული ექსკლუზიური უფლება ამ პერიოდის განმავლობაში სხვა ეკონომიკურ აგენტებს ართმევდა აღნიშნულ ბაზარზე შესვლის შესაძლებლობას. აქედან გამომდინარე, სახეზე იყო შესაბამის ბაზარზე შესვლის ისეთი ბარიერი, რომელიც არათუ ართულებდა, არამედ დადგენილი პერიოდის განმავლობაში შეუძლებელს ხდიდა სხვა ეკონომიკური აგენტების დამოუკიდებლად შესვლას ამ ბაზარზე. მსგავსი ბარიერების არსებობა კი მოპასუხის ხელში არსებული მასშტაბური საბაზრო ძალაუფლების კიდევ ერთი ნათელი დადასტურებაა. ეკონომიკური აგენტების მიერ ამ ბაზარზე შესვლის შეუძლებლობა მოპასუხეს ანიჭებდა საკუთარი ეკონომიკური პოლიტიკის თავისუფალი განხორციელების გარანტიას, რაც ბუნებრივია მას აძლევდა შესაძლებლობას, ემოქმედა კონკურენტი ეკონომიკური აგენტების, მიმწოდებლების, კლიენტებისა და საბოლოო მომხმარებლებისაგან დამოუკიდებლად, არსებითი გავლენა მოეხდინა ბაზარზე საქონლის მიმოქცევის საერთო პირობებზე და შეეზღუდა კონკურენცია. აღნიშნული ფაქტი, კი უდავოს ხდიდა მოპასუხის დომინირებული მდგომარეობის და საბაზრო ძალაუფლების ურყეობასა და მდგრადობას 12 წლის განმავლობაში (2009-2021 წლების პერიოდში).

5.16. ზემოაღნიშნულის გარდა სააპელაციო სასამართლოს შეფასე-

ბის საგანი იყო, მოპასუხე კომპანია იყენებდა თუ არა დომინირებულ მდგომარეობას ბოროტად.

5.17. სააპელაციო სასამართლომ საქმის მასალებზე მითითებით განმარტა, რომ 2018 წლის 26 ნოემბერსა და 2018 წლის 20 დეკემბერს მოსარჩელემ მოპასუხეს ორჯერ გაუგზავნა წერილი ქ. თბილისში, ... არსებულ კონსტრუქციაზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის მოთხოვნით, რის შედეგადაც უდავოა, რომ მოპასუხისთვის ცნობილი გახდა გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო მომსახურებასთან დაკავშირებით არსებული მოსარჩელის ინტერესი და შესაბამისი სახელშეკრულებო ურთიერთობის დამყარების ნება. მოსარჩელის წერილებზე მოპასუხეს რეაგირება არ მოუხდენია. აქედან გამომდინარე, მოპასუხის მხრიდან ქმედების განხორციელების დაყოვნება – რაც, ამ შემთხვევაში, გამოიხატა მოთხოვნილი ნებართვის გაცემაზე პასუხის გაუცემლობითა და დაუსაბუთებელი გაჭიანურებით, ცალსახად წარმოადგენდა ვიწრო გაგებით მიწოდებაზე უარის არსებობის დამადასტურებელ გარემოებას.

5.18. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, შესაფასებელი იყო ასევე, დომინირებული მდგომარეობის გამოყენებით, ნებართვის გაცემაზე უარის თქმა აყენებდა თუ არა მოსარჩელე კომპანიას ზიანს. უდავო იყო, რომ მოპასუხე კომპანიამ, მოსარჩელეს უარი უთხრა გარე რეკლამის განთავსებაზე. აღნიშნული ნებართვა, რეკლამის განთავსებისთვის აუცილებელი წინაპირობა იყო მოსარჩელისთვის. ამდენად უდავო იყო, რომ ბაზარზე კონკურენცია შეზღუდა მოპასუხის უარმა.

5.19. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, მოპასუხემ, საქმის არც ერთ ეტაპზე არ დაასაბუთა მომსახურების მიწოდებაზე უარის თქმის ობიექტური საფუძვლები. მოპასუხე კომპანია მხოლოდ იმ გარემოებაზე უთითებდა, რომ მოსარჩელე კომპანიას, კონსტრუქციის მშენებლობამდე უნდა მოეპოვებინა შესაბამისი ნებართვა. ამასთან, საქმის მასალებში არსებული პირადი მიმოწერიდან ჩანდა, რომ მოპასუხე თავს არიდებდა კონსტრუქციულ დიალოგს.

5.20. ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ მოსარჩელისთვის გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო მომსახურების განევაზე უარის თქმის ობიექტური, გამამართლებელი საფუძველი არ არსებობდა. მეტიც, იმ გარემოების გათვალისწინებით, რაზეც მოპასუხე უთითებდა, გარე რეკლამის განთავსებაზე უარის გამოსადეგ და თანაზომიერ საფუძველს არ წარმოადგენდა. შესაბამისად, ცალსახა იყო, ბაზარზე დომინირებული მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება.

5.21. განსახილველ შემთხვევაში, მოპასუხე კომპანიასა და შპს „ა-ს“ შორის 2014 წლის 1 ნოემბერს დადებული ხელშეკრულების თანახმად, შპს „ა-ს“ ხელშეკრულებით შეთანხმებულ მისამართებზე (ჯამში

211 მისამართი) გარე რეკლამისა და გარე სარეკლამო კონსტრუქციების განთავსების ნებართვა მიეცა, რისთვისაც შპს „ა-ს“ წარმოეშვა შეთხმეული საზღაურის გადახდის ვალდებულება. ხელშეკრულების 2.3. პუნქტის მიხედვით, საზღაური გამოითვლება რეკლამის თითოეული კვადრატული მეტრზე 8 ლარით დღგ-ს ჩათვლით. მოპასუხეს თავისი მტკიცების ტვირთის ფარგლებში, არ წარუდგენია მისი მომსახურების ღირებულების ალტერნატიული ტარიფის შესახებ რაიმე სახის მტკიცებულება, რაც მისცემდა სასამართლოს საკითხის ფართოდ შეფასების შესაძლებლობას. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის შესაბამისად ნაწილის გათვალისწინებით, აღნიშნულის დადგენისთვის განკუთვნილ მტკიცებულებას არ წარმოადგენს მხოლოდ მოპასუხის ახსნა-გამარტება და სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებების უარყოფა. შესაბამისად, მოსარჩელის მოთხოვნა შპს „ა-სთან“ თანაბარი პირობებით მოპასუხისათვის კონტრაქტების იძულების დავალებზე საფუძვლიანია, ხოლო, საკითხის განსხვავებული გადაწყვეტა გამოიწვევდა სამოქალაქო კოდექსის 319-ე მუხლის მეორე ნაწილის, მეორე წინადადების მოთხოვნის დარღვევას.

5.22. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით დადგენილი იყო, რომ მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა მიუღებელი შემოსავლის სახით ზიანის ანაზღაურება 2018 წლის 27 ნოემბრიდან ერთი წლის განმავლობაში – 54 084 აშშ დოლარი.

5.23. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით მიუღებელი შემოსავლის სახით ზიანის ანაზღაურების დაკისრების და მისი ოდენობის განსაზღვრისას, საქალაქო სასამართლომ მიუთითა: 1) 2018 წლის 1 ოქტომბერს, მოსარჩელესა და შპს „პ. კ-ს“ შორის, სარეკლამო კონსტრუქციის ქირავნობის შესახებ ხელშეკრულებაზე, რომლის მიხედვით, სარეკლამო კონსტრუქციის დროებითი სარგებლობის საფასური განისაზღვრა თვეში 5 000 დოლარით (დღგ-ს ჩათვლით). ხელშეკრულების 1.4 და 5.1 პუნქტების თანახმად, სარეკლამო კონსტრუქციის მშენებლობის დასრულების შემდეგ მხარეები გააფორმებენ მიღება-ჩაბარების აქტს, საიდანაც აითვლება ხელშეკრულების მოქმედების ერთ წლიანი ვადა; 2) მოპასუხე კომპანიასა და შპს „ა-ს“ შორის 2014 წლის 1 ნოემბერს დადებულ ხელშეკრულებაზე, რომლის მიხედვით, მოპასუხემ მისცა შპს „ა-ს“ ხელშეკრულებით შეთანხმებულ მისამართებზე (ჯამში 211 მისამართი) გარე რეკლამისა და გარე სარეკლამო კონსტრუქციების განთავსების ნებართვა, რისთვისაც შპს „ა-ს“ წარმოეშვა შეთანხმებული საზღაურის გადახდის ვალდებულება. ხელშეკრულების 2.3. პუნქტის მიხედვით, საზღაური გამოითვლება რეკლამის თითოეულ კვადრატულ მეტრზე 8 ლარით დღგ-ს ჩათვლით.

5.24. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, იმ გარემოების დასტურად, რომ მოსარჩელემ შპს „პ. კ-თან“ დადო სარეკლამო კონსტრუქციის ქირავნობის ხელშეკრულება მოსარჩელე მხარემ წარმოადგინა შესაბამისი წერილობითი მტკიცებულება, რის საფუძველზეც, პალატა დადგენილად მიიჩნევს, რომ 2018 წლის 1 ოქტომბერს მოსარჩელემ სარეკლამო კონსტრუქციის ქირავნობის შესახებ ხელშეკრულება დადო შპს „პ. კ-თან“, რომლის მიხედვით, სარეკლამო კონსტრუქციის დროებითი სარგებლობის საფასური განისაზღვრა თვეში 5 000 დოლარით (დღგ-ს ჩათვლით). ხელშეკრულების 1.4 და 5.1 პუნქტების თანახმად, სარეკლამო კონსტრუქციის მშენებლობის დასრულების შემდეგ მხარეები გააფორმებენ მიღება-ჩაბარების აქტს, საიდანაც აითვლება ხელშეკრულების მოქმედების ერთ წლიანი ვადა. აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ, მოპასუხემ (აპელანტმა) ვერ დაადასტურა, რომ მითითებული ხელშეკრულება წარმოადგენს თვალთმაქცურს და წარმოდგენილია მხოლოდ სასარჩელო მოთხოვნის ფორმალური საფუძვლის შესაქმნელად (სსკ-ის 56.2. მუხლი). სადავო საკითხთან მიმართებით, საქალაქო სასამართლომ მართებულად მიიჩნია, რომ ამ ფორმით განხორციელებული შედეგება, არ წარმოშობდა გარიგების თვალთმაქცურ ბუნებაზე არსებითი მსჯელობის ვალდებულებას.

5.25. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, შპს „პ. კ-თან“ დადებული ხელშეკრულების შესრულება შეფერხდა იმის გამო, რომ მოპასუხემ არ გასცა სარეკლამო კონსტრუქციაზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვა. ამასთან, უარის თქმის ობიექტური, გამამართლებელი გარემოებები საქმის განხილვის ფარგლებში არ გამოიკვეთა. შესაბამისად, მოსარჩელემ ვერ მიიღო ის შემოსავალი, რომელსაც ამ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შერულებას უკავშირებდა, რაც სწორედ მოპასუხის მართლსაწინააღმდეგო და ბრალეული ქმედების შედეგია. გარდა ამისა, იმ პირობებში, როდესაც მოპასუხის ქმედება შეფასებულია დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებად, ასევე ცხადია მისი ქმედების მართლსაწინააღმდეგობა და ბრალეულობა, როგორც ზიანის ანაზღაურების მაკვალიფიცირებელი წინაპირობები.

5.26. ზემოაღნიშნული მსჯელობის გათვალისწინებით სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ მოპასუხე კომპანიას ერთ წელზე გაანგარიშებით უნდა დაკისრებოდა 44 928 აშშ დოლარი მიუღებელი შემოსავლის სახით.

5.27. სააპელაციო სასამართლომ მხარის სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში, ქვემდგომი ინსტანციის საბოლოო გადაწყვეტილებამდე გამოტანილი საოქმო განჩინებების თაობაზე მიუთითა და განმარტა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის

2020 წლის 16 დეკემბრის განჩინებით, მოპასუხის წარმომადგენლის ვ. ლ-ძის შუამდგომლობა სარჩელის განუხილველად დატოვების თაობაზე მართებულად არ დაკმაყოფილდა. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, არ არსებობდა აგრეთვე საქმის შეჩერების თაობაზე მოპასუხის წარმომადგენლის შუამდგომლობების დაკმაყოფილების საფუძველები.

5.28. დადგენილია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 14 აპრილის საოქმო განჩინებით, მოპასუხის წარმომადგენლის ვ. ლ-ძის შუამდგომლობა, მტკიცებულებების საქმისათვის დართვის თაობაზე, არ დაკმაყოფილდა. მტკიცებულებების საქმისთვის დართვის თაობაზე, დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ განჩინების გაუქმებას აპელანტი მოითხოვდა იმ საფუძველით, რომ აპელანტმა წარუდგინა სასამართლოს მტკიცებულების სახით ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის წერილი, რომელიც ადასტურებდა, რომ სარეკლამო კონსტრუქციებზე, რომელიც იდგმება ნებართვის ფარგლებში პასუხისმგებელია ნებართვის მფლობელი, ანუ, მოპასუხე. ამ უკანასკნელს უნდა უზრუნველყო კონსტრუქციის მოჭრა-დემონტაჟი. შესაბამისად, რომელიმე პირის მიერ მოპასუხესთან წინასწარ შეუთანხმებლად, თვითნებურად სარეკლამო კონსტრუქციის განთავსება დაუშვებელია.

5.29. სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს დასკვნა, რომ სსსკ-ის 83-ე, 102-ე, 103-ე, 215-ე, 284-ე მუხლების თანახმად, არ არსებობდა შუამდგომლობის დაკმაყოფილების საფუძველი. ამასთან, სასამართლომ მიუთითა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2021 წლის 10 დეკემბრის საოქმო განჩინებაზე, რომლითაც, აპელანტის წარმომადგენლის – ვ. ლ-ძის შუამდგომლობა 2021 წლის 17 ნოემბრის განცხადებაზე თანდართული დოკუმენტის – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდებარე უძრავ ქონებაზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის (№000002) საქმეზე მტკიცებულების სახით დართვის თაობაზე, არ დაკმაყოფილდა.

6. მოპასუხის საკასაციო საჩივარი

6.1. კასატორმა, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2022 წლის 29 აპრილის გადაწყვეტილებაზე წარდგენილი საკასაციო საჩივრით, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

6.2. კასატორის განმარტებით სასამართლომ არასწორად გამოიყენა რეკლამის შესახებ და ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ საქართველოს კანონები და არასწორად განმარტა გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის შინაარსი. გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის, რო-

გორც დავის საკვანძო საკითხის არასწორი განმარტების შედეგად საქმეზე არასწორი გადანყვეტილება გამოიტანა სააპელაციო სასამართლომ.

6.3. სასამართლომ არასწორად განმარტა კონკურენციის შესახებ კანონი, ვერ განსაზღვრა რა არის შესაბამისი ბაზარი, მისი გეოგრაფიული და პროდუქციული საზღვრები და ვერ გაავლო მიჯნა შესაბამისი ბაზრის გეოგრაფიულ და პროდუქციულ საზღვრებს შორის. არასწორად განსაზღვრა დომინანტური მდგომარეობა და ის გარემოება, რომ თითქმის კასატორმა ბოროტად გამოიყენა დომინანტური მდგომარეობა.

6.4. სასამართლომ სათანადოდ არ განმარტა, მოსარჩელესა და მესამე პირს (შპს „პ. კ-ს“) შორის დადებული ხელშეკრულების შინაარსი, ზიანის და მისი ოდენობის საკითხები. აღნიშნული ხელშეკრულება არ შეიცავდა მოსარჩელის ვალდებულებას უზრუნველყო ქირავნობის საგანზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის არსებობა, შესაბამისად, მოსარჩელის მიერ მოპასუხისთვის გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის არ გადაცემა არანაირ კავშირში არ ყოფილა ზემოაღნიშნულ ხელშეკრულებასთან.

6.5. სასამართლომ დაუსაბუთებლად თქვა უარი მტკიცებულებათა მიღებაზე, რომლითაც დასტურდებოდა, რომ მოსარჩელესა და მესამე პირს შორის ხელშეკრულება არ მოქმედებდა 2018 წლის 6 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე დასტურდებოდა, რომ სარეკლამო კონსტრუქციისგან მისაღები მოგება ბევრად ნაკლები იყო, ვიდრე სასამართლომ დააკისრა მხარეს, მიუღებელი შემოსავლის სახით.

6.6. სასამართლომ არასწორად განსაზღვრა კონტრაპირების იძულების პირობები. მაგალითისთვის სათანადოდ არ შეაფასა სანებართვო მომსახურების ფასის დასადგენად, კასატორ კომპანიასა და შპს „ა-ს“ შორის დადებული ხელშეკრულების პირობები, და შეუსაბამოდ გამოიყენა ამავე ხელშეკრულების პირობები, მიმდინარე დავის ფარგლებში სანებართვო მომსახურების ფასის დასადგენად. აღსანიშნავია, რომ მაგალითად აღებული ხელშეკრულება 2014 წელს დაიდო მხარეთა შორის, 211 კონსტრუქციაზე 7 წლის ვადით. შესაბამისად, სასამართლომ არასწორად გაითვალისწინა 5 წლის წინანდელი შეთანხმების ფასი, სადავო შემთხვევის ფასად. თუნდაც მხოლოდ ინფლაციის გამო, შეუძლებელი იყო კომპანიას მინიმალური მოგება მაინც მიეღო დადგენილი ფასის გათვალისწინებით.

7. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი

7.1. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2022 წლის 10 ოქტომბრის განჩინებით მოპასუხის საკასაციო საჩივარი წარმოებაშია მიღებული, ხოლო, 2023 წლის 11 მაისის განჩინებით დასაშვებადაა ცნობილი.

7.2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2023 წლის 10 იანვრის განჩინებით მოსარჩელის საკასაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლის, მტკიცებულებათა გაა-ნალიზებისა და საკასაციო საჩივრის სამართლებრივი დასაბუთებულო-ბის არსებითად განხილვის გზით შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

8. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგ – სსსკ-ი) 404-ე მუხლის პირველი ნაწი-ლის დისპოზიციიდან გამომდინარე „საკასაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას საკასაციო საჩივრის ფარგლებში. საკასაციო სასა-მართლოს არ შეუძლია თავისი ინიციატივით შეამოწმოს საპროცესო დარღვევები, გარდა 396-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტებისა“, საკასაციო პალატის შეფასების საგანი იქ-ნება კასატორის შედავების საფუძვლიანობა.

9. სსსკ-ის 393-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო საჩივარი შეიძლება ეფუძნებოდეს მხოლოდ იმას, რომ გადაწყვეტილება კანონის დარღვე-ვითაა გამოტანილი. სამართლის ნორმები დარღვეულად ითვლება, თუ სასამართლომ: არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა; გამოიყენა კანონი, რომელიც არ უნდა გამოეყენებინა; არასწორად გან-მარტა კანონი. საპროცესო სამართლის ნორმების დარღვევა მხოლოდ მაშინ შეიძლება, გახდეს გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, თუ ამ დარღვევის შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გა-მოტანილი.

10. სსსკ-ის 407-ე მუხლის მეორე ნაწილის საფუძველზე, საკასაციო პალატისათვის სავალდებულოა სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამ-ტკიცებულად ცნობილი გარემოებები.

11. საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ სასამართლოს უპირ-ველესი ამოცანაა, დაადგინოს, თუ რას ითხოვს მოსარჩელე მოპასუხი-საგან და რის საფუძველზე, ანუ რომელ ფაქტობრივ გარემოებებზე ამ-ყარებს თავის მოთხოვნას. სასამართლომ მხარის მიერ მითითებული მოთხოვნის ფარგლებში უნდა მოძებნოს ის სამართლებრივი ნორმა (ნორმები), რომელიც იმ შედეგს ითვალისწინებს, რისი მიღწევაც მხა-რეს სურს. ამასთან, მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველად განხილუ-ლი ნორმა (ან ნორმები) შეიცავს იმ აღწერილობას (ფაქტობრივ შემად-გენლობას), რომლის შემოწმებაც სასამართლოს ვალდებულია და რო-მელიც უნდა განხორციელდეს ლოგიკური მეთოდების გამოყენების

გზით, ანუ სასამართლომ უნდა დაადგინოს, ნორმაში მოყვანილი აბსტრაქტული აღწერილობა, რამდენად შეესაბამება კონკრეტულ ცხოვრებისეულ სიტუაციას და გამოიტანოს შესაბამისი დასკვნები. ის მხარე, რომელსაც აქვს მოთხოვნა მეორე მხარისადმი, სულ მცირე, უნდა უთითებდეს იმ ფაქტორზე, შემადგენლობაზე, რომელსაც სამართლის ნორმა გვთავაზობს. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია, დავასკვნათ, რომ მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლის რომელიმე ფაქტორი წინამძღვრის (სამართლებრივი წინაპირობის) არარსებობა გამოიწვია მხარისათვის სასურველი სამართლებრივი შედეგის დადგომას.

12. იმ სამართლებრივი შედეგის გათვალისწინებით, რისი მიღწევაც მოსარჩელეს სურს, კერძოდ, მოპასუხე კომპანიის აღიარება ბაზარზე დომინირებულ პირად, მოპასუხისთვის რეკლამის განთავსების ნებართვის გაცემის დავალება, ზიანის ანაზღაურების დაკისრება, მიუღებელი შემოსავლის დაკისრება, სსკ-ის 319-ე, „1. კერძო სამართლის სუბიექტებს შეუძლიათ კანონის ფარგლებში თავისუფლად დადონ ხელშეკრულებები და განსაზღვრონ ამ ხელშეკრულებათა შინაარსი. მათ შეუძლიათ დადონ ისეთი ხელშეკრულებებიც, რომლებიც კანონით გათვალისწინებული არ არის, მაგრამ არ ეწინააღმდეგება მას. თუ საზოგადოების ან პიროვნების არსებითი ინტერესების დაცვისათვის ხელშეკრულების ნამდვილობა დამოკიდებულია სახელმწიფოს ნებართვაზე, მაშინ ეს უნდა მოწესრიგდეს ცალკე კანონით. 2. თუ ხელშეკრულების ერთ-ერთ მხარეს უკავია დომინირებული მდგომარეობა ბაზარზე, მაშინ საქმიანობის ამ სფეროში მას ეკისრება ხელშეკრულების დადების ვალდებულება“. 394-ე, „1. მოვალის მიერ ვალდებულების დარღვევისას კრედიტორს შეუძლია მოითხოვოს ამით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურება. ეს წესი არ მოქმედებს მაშინ, როცა მოვალეს არ ეკისრება პასუხისმგებლობა ვალდებულების დარღვევისათვის“. 408-ე, „იმ პირმა, რომელიც ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი, უნდა აღადგინოს ის მდგომარეობა, რომელიც იარსებებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება“. 411-ე, „ზიანი უნდა ანაზღაურდეს არა მხოლოდ ფაქტობრივად დამდგარი ქონებრივი დანაკლისისთვის, არამედ მიუღებელი შემოსავლისთვისაც. მიუღებლად ითვლება შემოსავალი, რომელიც არ მიუღია პირს და რომელსაც იგი მიიღებდა, ვალდებულება ჯეროვნად რომ შესრულებულიყო“. 412-ე „ანაზღაურებას ექვემდებარება მხოლოდ ის ზიანი, რომელიც მოვალისათვის წინასწარ იყო სავარაუდო და წარმოადგენს ზიანის გამომწვევი მოქმედების უშუალო შედეგს“ მუხლებიდან გამომდინარეობს.

13. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ უპირველესად სასამართლოს კვლევის საგანია წარმოადგენს თუ არა მოპასუხე კომპანია დომინირებულ პირს, რომელმაც ბოროტად გამოიყენა თავისი შესაძ-

ლებლობები.

14. საქართველოს კონსტიტუციის 30-ე მუხლის თანახმად, სახელმწიფო ვალდებულია ხელი შეუწყოს თავისუფალი მენარმეობისა და კონკურენციის განვითარებას.

15. „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის მოთხოვნების თანახმად, ამ კანონის მიზანია საქართველოში ბაზრის ლიბერალიზაციის, თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის ხელშეწყობა, კერძოდ: ა) სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის ხელისუფლების ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს მიერ ბაზარზე შესვლის ადმინისტრაციული, სამართლებრივი და დისკრიმინაციული ბარიერების დაუშვებლობა; ბ) ბაზარზე ეკონომიკური აგენტის თავისუფალი დაშვებისათვის სათანადო პირობების უზრუნველყოფა; გ) ეკონომიკურ აგენტებს შორის კონკურენციის არამართლზომიერი შეზღუდვის დაუშვებლობა; დ) ეკონომიკური აგენტების საქმიანობაში თანასწორუფლებიანობის პრინციპის დაცვა; ე) დომინირებული მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების დაუშვებლობა; ვ) სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის ხელისუფლების ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს მიერ ეკონომიკური აგენტისათვის ისეთი ექსკლუზიური უფლებამოსილების მინიჭების დაუშვებლობა, რომელიც იწვევს კონკურენციის არამართლზომიერ შეზღუდვას; ზ) უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გადაწყვეტილების მიღებისას მაქსიმალური საჯაროობის, ობიექტურობის, არადისკრიმინაციულობისა და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა.

16. „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მესამე მუხლის „ი“ ქვეპუნქტის მიხედვით, დომინირებული მდგომარეობა არის „შესაბამის ბაზარზე მოქმედი ეკონომიკური აგენტის/აგენტების ისეთი მდგომარეობა, რომელიც მას/მათ საშუალებას აძლევს, იმოქმედოს/იმოქმედონ კონკურენტი ეკონომიკური აგენტების, მიმწოდებლების, კლიენტებისა და საბოლოო მომხმარებლებისაგან დამოუკიდებლად, არსებითი გავლენა მოახდინოს/მოახდინონ ბაზარზე საქონლის მიმოქცევის საერთო პირობებზე და შეზღუდოს/შეზღუდონ კონკურენცია. ქართული კანონმდებლობის დეფინიცია, დომინირებული მდგომარეობის შესახებ, შინაარსობრივად იმეორებს ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს მიერ ჩამოყალიბებულ მიდგომებს. კერძოდ, ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს განმარტებით, ეკონომიკური აგენტის დომინირებული მდგომარეობა გულისხმობს ისეთ ეკონომიკურ ძალაუფლებას, რომელიც მას საშუალებას აძლევს, იმოქმედოს მისი კონკურენტების, კლიენტებისა და საბოლოო მომხმარებლებისაგან დამოუკიდებლად და შესაბამის ბაზარზე შეზღუდოს ეფექტიანი კონკურენცია (Case 27/76 United Brands V. Commission).

17. „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მესამე მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის მიხედვით „შესაბამისი ბაზარი არის საქონლის, ურთიერთჩანაცვლებადი საქონლის ან მომსახურების მიმოქცევის სფერო გარკვეულ ტერიტორიაზე, რომლის საზღვრებიც დგინდება საქონლის/მომსახურების შეძენის ეკონომიკური შესაძლებლობებისა და მიზანშეწონილობის გათვალისწინებით და შეიძლება მოიცავდეს საქართველოს მთელ ტერიტორიას, საქართველოს ტერიტორიის ნაწილს ან საქართველოს მთელ ტერიტორიას ან მის ნაწილს სხვა ქვეყნის ტერიტორიასთან ან მის ნაწილთან ერთად“. ამდენად, შესაბამისი ბაზარი არის გარკვეული პროდუქტის ბაზარი, რომელიც მოიცავს პროდუქტს და მომსახურებას, რომელთაც მომხმარებელი მიიჩნევს ურთიერთჩანაცვლებადად ან შემცვლელად, პროდუქტის მახასიათებლების, მათი ფასებისა და მიზნობრივი გამოყენების მიხედვით.

18. ეკონომიკური აგენტის ბაზარზე დომინირებული მდგომარეობის დასადგენად, აუცილებელია, იმ ბაზრის განსაზღვრა, სადაც შესაძლებელია ამა თუ იმ პირს ჰქონდეს დომინირებული მდგომარეობა. ბაზრის განსაზღვრის მიზანია გაირკვეს, შეუძლია თუ არა საწარმოს, თავისი მდგომარეობიდან გამომდინარე, თავიდან აიცილოს ეფექტური კონკურენციის არსებობა და მოქცეს მნიშვნელოვან დონემდე თავისი კონკურენტებისაგან დამოუკიდებლად და ამ შემთხვევაში თავისი მომსახურების მიმწოდებლებისაგან დამოუკიდებლადაც. (საქმე 322/81, *Nederlandsche Banden-Industrie Michelin v. Commission* [1983] ECR 3461, para. 37; საქმე T-65/96 *Kish Glass v. Commission* [2000] ECR II-1885, para. 62; და საქმე T_219/99 *British Airways v. Commission* [2003] ECR II-5917, para. 91). შესაბამისი ბაზრის კონცეფცია გულისხმობს, რომ შეიძლება წარმოიქმნას ეფექტური კონკურენცია იმ პროდუქტებს შორის, რომლებიც ქმნიან მის ნაწილს, რაც გულისხმობს, რომ არსებობს ურთიერთჩანაცვლების საკმარისი დონე ყველა იმ პროდუქტს შორის, რომელიც შეადგენს ერთი და იმავე ბაზრის ნაწილს იმდენად, რამდენადაც ასეთი პროდუქტების სპეციფიკური გამოყენება არის საჭირო (საქმე 85/76, *Hoffmann-La Roche 9 & Co AG v. EC Commission* [1979] ECR 461, [1979] 3 CMLR 211, para. 28.).

19. საკასაციო პალატა, ასევე განმარტავს, რომ შესაბამისი ბაზრის იდენტიფიცირება იძლევა კონკრეტული ეკონომიკური აგენტის ძალაუფლების განსაზღვრის შესაძლებლობას, რომელიც ესოდენ მნიშვნელოვანია დომინირებული მდგომარეობის დასადგენად. შესაბამისი ბაზრის იდენტიფიცირება შესაძლებელია შემდეგი პარამეტრების გამოყენების გზით: სასაქონლო/მომსახურების ბაზრის პროდუქციული საზღვრები; სასაქონლო/მომსახურების ბაზრის გეოგრაფიული საზღვრები; სასაქონლო/მომსახურების ბაზრის დროითი ჩარჩოები.

20. აქედან გამომდინარე, ამ შემთხვევაში, უპირველეს ყოვლისა უნდა მოხდეს შესაბამისი ბაზრის იდენტიფიცირება და შემდეგ უნდა დადგინდეს ამ ბაზარზე შპს „ა. ჯ-ი“ ფლობს თუ არა დომინირებულ მდგომარეობას. საკასაციო პალატა, ყურადღებას გაამახვილებს „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის „24-ე მუხლის 53-ე პუნქტზე, რომლის მიხედვით, გარე რეკლამის განთავსება წარმოადგენს შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს („ნებართვის გამცემი“) მიერ ნებართვას დაქვემდებარებულ საქმიანობას.“ იმავე კანონის, 26-ე მუხლის მიხედვით, „გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის შემოღების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღება არის შესაბამისი ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის წარმომადგენლობითი ორგანოს დისკრეციული უფლებამოსილება. გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო რეგულირების შემოღების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში ნებართვას გასცემს ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის აღმასრულებელი ორგანო (ქ. თბილისში – მერია).“

21. „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის „უ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ნებართვის მფლობელი არის პირი, „რომელსაც ადმინისტრაციული აქტის საფუძველზე მინიჭებული აქვს უფლება, განახორციელოს ნებართვით განსაზღვრული ქმედება, ან სხვა ნებართვის მფლობელის მიერ გადაცემული აქვს სანებართვო ქმედების განხორციელების უფლება“; ამასთან, ამავე კანონის მე-3 მუხლის „ე“ ქვეპუნქტში კანონმდებელი აკეთებს სპეციალურ დათქმას იმასთან დაკავშირებით, რომ „შესაძლებელია ნებართვის გადაცემა სხვა პირისთვის, თუ ეს კანონით არ არის აკრძალული ან ნებართვა არსობრივად არ არის დაკავშირებული მის მფლობელთან“;

22. საქმის მასალებით დადგენილია, რომ 2009 წელს, აუქციონის საფუძველზე, დედაქალაქში, მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე, გარე რეკლამის განთავსების ნებართვა, ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ გადაეცა შპს „ა. ჯ-ის“. შესაბამისად, შპს „ა. ჯ-ი“ წარმოადგენს ქალაქ თბილისში, მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის მფლობელ პირს. ამგვარად, შპს „ა. ჯ-ი“ სარგებლობს კანონით მისთვის მინიჭებული ამ უფლებამოსილებით და სამოქალაქოსამართლებრივი ხელშეკრულებების საფუძველზე მესამე პირებზე გასცემს რეკლამის განთავსების ნებართვას. გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო მომსახურების ხელშეკრულების საფუძველზე მომსახურების მიმღებ სუბიექტებს, ერთი მხრივ, შესაძლებლობა აქვთ აბრების, მანიშნებლების საშუალებით მოახდინონ მათ შესახებ ინფორმაციის გავრცელება, ხოლო, მეორე მხრივ, საკუთარ მფლობელობაში არსებული სარეკლამო კონსტრუქციების საშუალებით გაუნიონ უშუალო გარე სარეკლამო მომსახურება, ანუ შევიდნენ ქვედა დო-

ნის ბაზარზე და ამ ბაზარზე განახორციელონ სამეწარმეო საქმიანობა.

23. აღსანიშნავია, რომ ერთმანეთისაგან თვისობრივად განასხვავდება ორ სხვადასხვა ვერტიკალურ დონეზე არსებული განსხვავებული სახის მომსახურებები: გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო (ზედა დონე) და გარე სარეკლამო მომსახურებები (ქვედა დონე), და მათი მიწოდება ხდება მოთხოვნისა და მიწოდების ვერტიკალური ჯაჭვის სხვადასხვა დონეზე. მოცემულ შემთხვევაში, სადავო საკითხი ეხება გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო მომსახურებას. აქედან გამომდინარე, მხოლოდ აღნიშნულ მომსახურებასთან მიმართებაში ახდენს სასამართლო შესაბამისი ბაზრის იდენტიფიცირებას. აქედან გამომდინარე, შესაბამისი პროდუქციული ბაზრის ქვეშ მოექცევა ყველა ის მომსახურება, რომელიც შეიძლება ჩაითვალოს მოპასუხის მიერ გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის გაცემის ურთიერთჩანაცვლებად მომსახურებად. ურთიერთჩანაცვლებადობის კრიტერიუმი კი, როგორც ზემოთ აღინიშნა, განხილულ უნდა იქნეს როგორც მომხმარებლის, ასევე მიმწოდებლის პერსპექტივიდან. კერძოდ, მოხმარების ურთიერთჩანაცვლებადობა გულისხმობს მომხმარებლის შესაძლებლობას, გადაერთოს ერთი სახის საქონლის/მომსახურების მოხმარებიდან მეორე სახის საქონლის/მომსახურების მოხმარებაზე. მომხმარებლის თვალსაზრისით, ურთიერთჩანაცვლება დამოკიდებულია მომხმარებლის არჩევანზე სამომხმარებლო თვისებების, სიახლის დონის, მომხმარებლის მიერ პროდუქტის მოხმარების (ექსპლუატაციის) პირობების, რეალიზაციის პირობების, შედარებითი ფასების დონის, ასევე, სხვა ნებისმიერი ისეთი მახასიათებლის გათვალისწინებით, რომელიც შესაძლოა შესაბამისი იყოს მომხმარებლის არჩევანის განსაზღვრის პროცესში. მწარმოებლის/მიმწოდებლის თვალსაზრისით, ურთიერთჩანაცვლების კრიტერიუმს წარმოადგენს ერთი განსახილველი პროდუქტის წარმოებიდან მეორის წარმოებაზე გადასვლის სიმარტივის ხარისხი. მწარმოებლის/მიმწოდებლის თვალსაზრისით, პროდუქტთა ურთიერთჩანაცვლებადობის კრიტერიუმი შესაძლებელია დადგინდეს დაკვირვებით, ექსპერტის დასკვნის საფუძველზე, ექსპერიმენტით ან ადგილზე შემოწმებით. ასევე, სხვა ისეთი მეთოდების გამოყენებით, რომელიც არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კანონმდებლობას.

24. ბაზრის პროდუქციული საზღვრების დასადგენად, უნდა შეფასდეს მომსახურების ურთიერთჩანაცვლებადობა მსგავსი, მასთან შინაარსობრივად დაკავშირებული სხვა მომსახურებების და განსაზღვროს მოპასუხე კომპანიის მიერ გაწეულ გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო მომსახურებასთან.

25. განსახილველ შემთხვევაში, მოპასუხე კომპანიის ნებართვის ფარგლები ვრცელდება მხოლოდ სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვით-

მმართველობის ტერიტორიაზე გარე რეკლამის განთავსებაზე. გარე სარეკლამო მომსახურების ბაზარზე შესვლისა თუ გარე რეკლამის განთავსების მეორე ალტერნატივას წარმოადგენს კერძო საკუთრებაში არსებულ ნივთებზე რეკლამის განთავსება. შესაბამისად, გარე სარეკლამო მომსახურების ბაზარზე (ქვედა დონის ბაზარი) შესასვლელად დაინტერესებულ პირებს (პოტენციური ეკონომიკური აგენტი) აქვთ ორი ალტერნატივა: 1) სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე რეკლამის განთავსების ნებართვის მიღება ან/და 2) კერძო სუბიექტების საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე რეკლამის განთავსებად შესაბამისი მესაკუთრის თანხმობის მიღება. აქედან გამომდინარე, ზედა დონეზე შესაბამისი პროდუქციული ბაზრის განსაზღვრისათვის ზუსტად უნდა დადგინდეს ის, თუ რამდენად წარმოადგენს ეს ორი ალტერნატივა (მომსახურების სახე) ერთმანეთის ურთიერთჩანაცვლებად მომსახურებას ქვედა დონეზე ოპერირებადი ეკონომიკური აგენტების, ან ამ ბაზარზე შესვლის დასაბუთებული განზრახვის მქონე ეკონომიკური აგენტების გადმოსახედიდან.

26. როგორც უკვე აღინიშნა, გარე რეკლამის განთავსება, სპეციალურ ნებართვას დაქვემდებარებული საქმიანობაა. „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 26¹-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მიხედვით, „ამ კანონით დადგენილი გარე რეკლამის განთავსების ნებართვა გაიცემა მხოლოდ სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ან სხვა ქონებაზე გარე რეკლამის განთავსებისათვის. ფიზიკური ან კერძო სამართლის იურიდიული პირის ან საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა ორგანიზებული წარმონაქმნის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ან სხვა ქონებაზე გარე რეკლამის განთავსება არ საჭიროებს ამ კანონით განსაზღვრულ გარე რეკლამის განთავსების ნებართვას.“.

27. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მოსარჩელემ სარეკლამო კონსტრუქციის აგების შემდეგ, მიმართა მოპასუხეს მასზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის მოპოვების მიზნით. თავის მხრივ, მოსარჩელის მიერ აშენებული სარეკლამო კონსტრუქცია განთავსებული იყო სწორედ მოპასუხის სანებართვო ტერიტორიაზე. ამდენად, სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ტერიტორიაზე უკვე აშენებულ კონსტრუქციაზე რეკლამის განთავსებისთვის, დაინტერესებულ პირს შეეძლო მიემართა მხოლოდ შესაბამისი ნებართვის მფლობელისათვის, რომელიც ეწევა სანებართვო მომსახურებას. აღნიშნული მომსახურების მიღება მოსარჩელეს არ შეეძლო სხვა არცერთი კერძო სუბიექტისგან, რომელიც არ ფლობს თვითმმართველი ერ-

თეულის მიერ მინიჭებულ ექსკლუზიურ უფლებას. აღნიშნული უფლების ექსკლუზიური ხასიათიდან გამომდინარე, ნათელია, რომ სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე რეკლამის განთავსების ნებართვასა და კერძო სუბიექტების საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე რეკლამის განსათავსებლად შესაბამისი მესაკუთრის თანხმობას შორის არ არსებობს ურთიერთჩანაცვლებადობის მინიმალური ხარისხიც კი. მოცემულ ვითარებაში, ნებართვის გაცემა შეუძლია მხოლოდ მოპასუხე კომპანიას, ვინაიდან ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ გამოცხადებული აუქციონის შედეგად, მხოლოდ იგი წარმოადგენს მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე შესაბამისი ექსკლუზიური უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირს.

28. ამდენად, მოპასუხე კომპანიის მიერ გასაცემი ნებართვა, ინდივიდუალური ხასიათის მომსახურებაა, რომელიც, მომსახურების შინაარსისა და მომსახურების გამწევი სუბიექტის გათვალისწინებით, არ შეიძლება ჩანაცვლდეს. შესაბამისად, მოსარჩელე კომპანიას მოცემულ შემთხვევაში, როგორც კონსტრუქციის მფლობელს და ამავე კონსტრუქციაზე რეკლამის განთავსების მსურველს, ესაჭიროებოდა მოპასუხე კომპანიის მიერ გაცემული ნებართვა, ვინაიდან სწორედ მოპასუხეა მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე გარე რეკლამის განთავსებაზე ნებართვის გამცემი უფლებამოსილი პირი.

29. ზემოაღნიშნული მსჯელობის გათვალისწინებით, სახეზეა გეოგრაფიული ბაზრის საზღვრებიც, რომლის ფარგლებში შესაძლებელია მოპასუხე ფლობდეს დომინირებულ მდგომარეობას.

30. საკასაციო პალატა მიუთითებს კონკურენციის სააგენტოს თავმჯდომარის 2020 წლის 23 ოქტომბრის №37 ბრძანებით დამტკიცებულ „ბაზრის ანალიზის მეთოდური მითითებებზე“, რომლის მე-11 მუხლის საფუძველზე, შესაბამისი ბაზრის პირობებში საქონლის/მომსახურების გეოგრაფიული საზღვრები (ქსელების) განლაგებისა და მყიდველების ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობის /ქსელებზე მიერთების/ შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

31. ლუქსემბურგის მართლმსაჯულების სასამართლო პრაქტიკა აჩვენებს, რომ გეოგრაფიული ბაზარი უნდა განისაზღვროს როგორც ტერიტორია, რომელზეც ყველა მოვაჭრე მოქმედებს იმავე ან მნიშვნელოვნად ერთგვაროვან კონკურენციულ პირობებში, იმდენად, რამდენადაც ეს მოიცავს სპეციფიკურ რელევანტურ პროდუქციას თუ მომსახურებას, და არ არის აუცილებელი, ეს პირობები იყოს არსებითად ერთგვაროვანი (საქმე T-83/91 Tetra Pak v. Commission [1994] ECR II-755, par. 91, C-333-94 P Tetra Pak v. Commission (Tetra Pak II) [1996] ECR I-5951). აღსანიშნავია, რომ დასახელებულ გეოგრაფიულ არეალში, კერძო მესაკუთრე-

ების შეზღუდული შესაძლებლობის გათვალისწინებით, კონკურენციულ წნეხს არ განიცდის მოპასუხე, ვინაიდან, მას გააჩნია არაერთი სა-ნებართვო ობიექტი, ხოლო, მესაკუთრეები შეზღუდული არიან მხოლოდ მათ საკუთრებაში არსებული ობიექტებით. ამასთან, კანონით დადგენილი წესით, მოსარჩელეს უკვე ჰქონდა სარეკლამო კონსტრუქცია, რაც ყველა შემთხვევაში, მოპასუხე კომპანიასთან თანამშრომლობას და ამ უკანასკნელის ნებართვას საჭიროებდა.

32. მოცემულ შემთხვევაში მოპასუხის განსაკუთრებული საქმიანობა შედგება, ერთი მხრივ, ქ. თბილისში მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე არსებულ უძრავ ნივთებზე გარე რეკლამისა და სარეკლამო კონსტრუქციების განთავსების ნებართვის გაცემაში, ხოლო, მეორე მხრივ, ამ საქმიანობის კომერციულ ხელშეწყობაში და აქედან შემოსავლის მიღებაში. აღნიშნული დასტურდება, სააუქციონო კომისიის 2009 წლის 3 აპრილის „ქ. თბილისის ტერიტორიაზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის აუქციონის ფორმით გაცემისას ნებართვის გამცემისა და ნებართვის მფლობელის მიერ ხელმოწერილი პირობებიან აუქციონში გამარჯვების დამადასტურებელი №1 ოქმით, რომლის თანახმად, ქ. თბილისში, მდინარე მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე არსებულ უძრავ ნივთებზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვა 12 წლის ვადით – 2021 წლის 3 აპრილამდე გადაეცა მოპასუხეს. 2021 აპრილის შემდგომ მოპასუხეს აღნიშნული ნებართვის მოქმედების ვადა გაუგრძელდა დამატებით სამი თვით.

33. მეტიც, ამ ნებართვის ფარგლებში მოპასუხის ექსკლუზიური უფლებამოსილება ნათლად ჩანს მოპასუხესა და შპს „ა-ს“ შორის 2014 წლის 1 ნოემბერს დადებული ხელშეკრულების შინაარსიდან. კერძოდ, ხელშეკრულების 3.2.1. პუნქტის თანახმად, მოპასუხე ვალდებულია მისცეს უფლება გარე რეკლამის/სარეკლამო კონსტრუქციის განთავსებაზე და არ შეუქმნას კომპანიას რაიმე სახის დაბრკოლება კომპანიის მიერ ამ უფლების გამოყენების განმავლობაში. მოპასუხის ვალდებულების ამგვარი ფორმულირება სწორედ იმაზე მეტყველებს, რომ ის წარმოადგენს როგორც გარე რეკლამის, ასევე სარეკლამო კონსტრუქციის განთავსებაზე ნებართვის გამცემ ერთადერთ სუბიექტს სამოქმედო ტერიტორიის ფარგლებში. განსახილველ დავაში, დასტურდება, რომ სა-ნებართვო ტერიტორიულ არეალში, ამ კონკრეტული საქმიანობის განსახორციელებლად – ნებართვის მისაღებად, ამ ნებართვის მიღების მსურველს უცილებლად საჭიროება მოპასუხისგან ნებართვა, რაც პრაქტიკაში ხორციელდება ნებართვის მიმღებსა და ნებართვის მიმცემს შორის მომსახურების ხელშეკრულების დადებით.

34. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა იზიარებს პირველი და მეორე ინსტანციის სასამართლოების სამართლებ-

რივ შეფასებებს იმ გარემოებასთან დაკავშირებით, რომ მოპასუხის საქმიანობა, ხორციელდება კონკრეტული მომსახურების განეგით, კერძოდ, განსაზღვრულ ტერიტორიაზე გარე რეკლამის/სარეკლამო კონსტრუქციის განთავსებაზე ნებართვის გაცემით, რითაც შესაბამისად განისაზღვრება კიდევაც მოცემული პროდუქციის ბაზარი. ამდენად, ქ. თბილისში, მდინარე მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე არსებულ უძრავ ნივთებზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის მოქმედების ვადაში მოპასუხის ექსკლუზიურ კომპეტენციას მიეკუთვნება იმის გადანყვეტა, თუ როგორ წარიმართება გარე რეკლამის განთავსების სადის-ტრიბუციო ქსელი.

35. კონკრეტულ სამოქმედო ტერიტორიაზე – ქ. თბილისის მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე, მოპასუხის დომინირებული მდგომარეობა ზემოაღნიშნული შეფასებების საფუძველზე ეჭვს არ იწვევს. ამასთან, სუბიექტს საბაზრო ძალაუფლება ბუნებრივი გზით აქვს მოპოვებული, თუ სახელმწიფოს ჩარევით მნიშვნელობა არა აქვს. ვერც დომინანტი და ვერც მონოპოლიური კომპანია ვერ სარგებლობს კონკურენციის სამართლის რეგულირებიდან იმუნიტეტით. სწორედ აღნიშნულის შესახებაა აღნიშნული ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს გადანყვეტილებაში საქმეზე – T-229/94 (Deutsche Bahn AG).

36. ბაზრის სპეციფიკის გათვალისწინებითვე, უნდა შეფასდეს, ბაზარზე კონკრეტული საწარმოს დომინანტური მდგომარეობა. გარდა ამისა, ვინაიდან შესაბამისი ბაზრის განსაზღვრა გამოიყენება იმის შეფასებისას, შეუძლია თუ არა ჩართულ საწარმოს, თავიდან აიცილოს ეფექტური კონკურენცია და იმოქმედოს საგრძნობ დონემდე მისი კონკურენტების და ამ კონკრეტული შემთხვევისათვის მისი მომსახურების მიმწოდებლებისაგან დამოუკიდებლად, ასეთი შეფასება არ შეიძლება შეიზღუდოს შესაბამისი მომსახურების მახასიათებლებით და მხედველობაში აუცილებლად უნდა იქნეს მიღებული კონკურენციის პირობები და ბაზარზე არსებული მოთხოვნისა და მიწოდების სტრუქტურა (საქმე C-241/00 P Kish Glass v. Commission [2001] ECR I-7759).

37. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ თავისთავად დომინანტური მდგომარეობა ბაზარზე, არ წარმოადგენს დარღვევას, თუ ასეთი სუბიექტი მის მდგომარეობას ბოროტად არ იყენებს. ამდენად, მოცემულ შემთხვევაში, მოპასუხე კომპანიის დომინანტური მდგომარეობის დადგენასთან ერთად, საჭიროა, საქმეში არსებული მტკიცებულებებისა და მხარეთა შორის განვითარებული ურთიერთობის ფარგლებში, ქრონოლოგიური და ლოგიკური გზით იმის დადგენა იყენებდა თუ არა ამ მდგომარეობას ბოროტად.

38. აღსანიშნავია, რომ „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მეექვსე მუხლი წარმოადგენს დომინანტური მდგომარეობის ბო-

როტად გამოყენების ამკრძალავ საკანონმდებლო საფუძველს. ამავე მუხლის მეორე პუნქტი კი, შეიცავს დომინანტი პოზიციის ბოროტად გამოყენების სახეების ჩამონათვალს. აღნიშნული ნორმის თანახმად, დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებად შეიძლება ჩაითვალოს შემდეგი ქმედებები: ა) შესყიდვის ან გაყიდვის არასამართლიანი ფასის ან სხვა არასამართლიანი სავაჭრო პირობების პირდაპირ ან არაპირდაპირ დადგენა (ფიქსირება); ბ) წარმოების, ბაზრის ან ტექნოლოგიური განვითარების მომხმარებლის ინტერესების საზიანოდ შეზღუდვა; გ) გარკვეული სავაჭრო პარტნიორებისთვის იდენტურ ტრანზაქციებზე განსხვავებული პირობების დაწესება, რითაც ხდება მათი არაკონკურენტულ მდგომარეობაში ჩაყენება; დ) გარიგების დასადებად მხარისთვის ისეთი დამატებითი პირობის დადგენა/ვალდებულების დაკისრება, რომელიც არც საგნობრივად და არც კომერციულად დაკავშირებული არ არის გარიგების საგანთან, და სხვა. აღნიშნული აკრძალვების სია არ არის ამომწურავი და შეიძლება სხვა რომელიმე საქმიანობაც შესაბამისი ორგანოს მიერ მიჩნეული იქნას დომინანტი პოზიციის ბოროტად გამოყენებად.

39. პრაქტიკაში, დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების გავრცელებული ფორმაა, დომინანტი ეკონომიკური აგენტის მხრიდან პირდაპირი, აშკარა უარი ხელშეკრულების დადებაზე და ე.წ. „კონსტრუქციული უარი“. ის ასევე მოიცავს ხანგრძლივი პერიოდის მოლაპარაკებებს ხელშეკრულების დადებაზე, ასევე მიწოდების გაუმართლებელ შეფერხებას, მიწოდების დეგრადაციას ან არაგონივრული პირობების დაწესებას და სხვა. კომისიის აზრით, არ არის საჭირო ფაქტობრივი უარის არსებობა დომინანტი ეკონომიკური აგენტის მხრიდან, კონსტრუქციული უარიც საკმარისია იმისთვის, რომ 102-ე მუხლის დარღვევას ჰქონდეს ადგილი (იხ. მენაბდიშვილი ს., „დომინანტობა და მისი კრიტერიუმები“, ჟურნალი „მართლმსაჯულება და კანონი“, №1(53)7, გვ. 133-13).

40. ბოროტად გამოყენებითი ქმედება განსაზღვრულია როგორც „პრაქტიკა, რომელიც მიმართულია ბაზრის სტრუქტურის შეცვლისაკენ, რომელზეც განსახილველი საწარმოს არსებობის შედეგად კონკურენცია უკვე შესუსტებულია და რომელსაც ვაჭრობის მხარეების მიერ მოწოდებული პროდუქციისა და მომსახურების ბაზარზე ნორმალური კონკურენციის მმართველი ნორმებისაგან განსხვავებული მეთოდების გამოყენების გამო აქვს კონკურენციის დონის განვითარების შეზღუდვის ან მისი შენარჩუნების ხელის შეშლის ეფექტი“ (საქმე 85/76, Hoffmann-La Roche v. E.C Commission (...)). დომინანტი მწარმოებლის მიერ მიწოდებაზე უარის თქმა მომხმარებლისათვის ობიექტური გამართლების გარეშე, შეიძლება შეესაბამებოდეს დომინანტური მდგომა-

რეობის ბოროტად გამოყენებას (საქმე 27/76 United Brands v. Commission; საკმე 6/73 და 7/73 Commercial Solvents (...)).

41. ბაზარზე შესვლისთვის ბარიერების შექმნა ფასდება ბაზარზე პოტენციური ეკონომიკური აგენტების შესვლის სიმარტივის ხარისხით, სადაც დომინანტი ეკონომიკური აგენტი ფლობს დომინირებულ მდგომარეობას. შესაბამისად, მოცემულ შემთხვევაში უნდა შეფასდეს ქალაქ თბილისის მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო მომსახურების ბაზარზე (ზედა დონის ბაზარი) პოტენციური ეკონომიკური აგენტების (ამ შემთხვევაში მოსარჩელის) შესვლის სიმარტივის ხარისხი. ქალაქ თბილისის მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო მომსახურების განევის ექსკლუზიურ უფლებას ფლობს მოპასუხე კომპანია, 12 წლის ვადით – 2009 წლიდან 2021 წლის ჩათვლით. მოპასუხე ეკონომიკური აგენტის ხსენებული ექსკლუზიური უფლება ამ პერიოდის განმავლობაში სხვა ეკონომიკურ აგენტებს ართმევს აღნიშნულ ბაზარზე შესვლის შესაძლებლობას. აქედან გამომდინარე, უდავოდ, სახეზეა შესაბამის ბაზარზე შესვლის ისეთი ბარიერი, რომელიც არათუ ართულებს, არამედ დადგენილი პერიოდის განმავლობაში შეუძლებელს ხდის სხვა ეკონომიკური აგენტების დამოუკიდებლად შესვლას ამ ბაზარზე. მსგავსი ბარიერების არსებობა კი მოპასუხის ხელში არსებული მასშტაბური საბაზრო ძალაუფლების კიდევ ერთი ნათელი დადასტურებაა. ეკონომიკური აგენტების მიერ ამ ბაზარზე შესვლის შეუძლებლობა მოპასუხე კომპანიას ანიჭებს საკუთარი ეკონომიკური პოლიტიკის თავისუფალი განხორციელების გარანტიას, რაც ბუნებრივია მას აძლევს შესაძლებლობას, იმოქმედოს კონკურენტი ეკონომიკური აგენტების, მიმწოდებლების, კლიენტებისა და საბოლოო მომხმარებლებისაგან დამოუკიდებლად, არსებითი გავლენა მოახდინოს ბაზარზე საქონლის მიმოქცევის საერთო პირობებზე და შეზღუდოს კონკურენცია. აღნიშნული ფაქტი, კი უდავოს ხდის მოპასუხის დომინირებული მდგომარეობის და საბაზრო ძალაუფლების ურყეობასა და მდგრადობას 12 წლის განმავლობაში.

42. დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების მიჩნევისთვის აუცილებელია რამდენიმე წინაპირობის დაკმაყოფილება: ა) აუცილებელი საქონელი/მომსახურება; ბ) მიწოდებაზე უარი ვიწრო გაგებით; გ) ზიანი; დ) ობიექტური გამართლების შეუძლებლობა.

43. საქმის მასალებით დასტურდება, რომ 2018 წლის 26 ნოემბერსა და 2018 წლის 20 დეკემბერს მოსარჩელემ მოპასუხეს ორჯერ გაუგზავნა წერილი ქ. თბილისში, ... არსებულ კონსტრუქციაზე გარე რეკლა-

მის განთავსების ნებართვის მოთხოვნით, რის შედეგადაც უდავოა, რომ მოპასუხისთვის ცნობილი გახდა გარე რეკლამის განთავსების სანებართვო მომსახურებასთან დაკავშირებით არსებული მოსარჩელის ინტერესი და შესაბამისი სახელშეკრულებო ურთიერთობის დამყარების ნება. მოსარჩელის წერილები მოპასუხემ რეაგირების გარეშე დატოვა. აქედან გამომდინარე, მოპასუხის ქმედების განხორციელების დაყოვნება – რაც, ამ შემთხვევაში, გამოიხატა მოთხოვნილი ნებართვის გაცემაზე პასუხის გაუცემლობითა და დაუსაბუთებელი გაჭიანურებით, ცალსახად წარმოადგენს ვინრო გაგებით მიწოდებაზე უარის არსებობის დამადასტურებელ გარემოებას.

44. მიწოდებაზე უარის გზით დომინირებული მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების შემდეგ წინაპირობას წარმოადგენს ზიანის არსებობა. ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს განმარტებით, ბოროტად გამოყენების ცნება არის ობიექტური კატეგორია, რომელიც ეხება დომინირებული მდგომარეობის მქონე სუბიექტის ისეთ ქცევას, რომელსაც შესწევს იმის უნარი, რომ გავლენა მოახდინოს ბაზრის სტრუქტურაზე და რომელიც მოწოდებულია ხელი შეუშალოს არსებული კონკურენციის ხარისხის შენარჩუნებას ან შეაფერხოს მისი შემდგომი ზრდა და განვითარება (Case 85/76 „Hoffman-La Roche“ Case T-203/01 Michelin).

45. განსახილველ შემთხვევაში უდავოა, რომ მოპასუხემ, მოსარჩელეს უარი უთხრა გარე რეკლამის განთავსების უფლებაზე, რითიც ზიანი მიაყენა მოსარჩელე კომპანიას. აღნიშნული მომსახურების განევაზე უარი, მოსარჩელისათვის ქმნის გარე სარეკლამო მომსახურების ბაზარზე შესვლის გადაულახავ ბარიერს. აღნიშნული უარის შედეგად ფერხდება გარე სარეკლამო მომსახურების ბაზარზე (ქვედა დონის ბაზარი) ახალი ეკონომიკური აგენტის შესვლა. ამდენად, უდავოა, რომ მოპასუხე ეკონომიკური აგენტის ქმედებით შესაბამის ბაზარზე არსებულ კონკურენციას ადგება ზიანი, რაც სრულიად საკმარისია იმისათვის, რომ დაკმაყოფილებული იყოს დომინირებული მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების წინაპირობა.

46. ამდენად, სახეზეა მიწოდებაზე უარის გზით დომინირებული მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების პირველი სამი წინაპირობა (აუცილებელი საქონელი/მომსახურება; უარი ვინრო გაგებით; ზიანი). თუმცა, ასევე მნიშვნელოვანია იმის შეფასებაც ხომ არ არსებობს მოპასუხის ქმედების ობიექტური გამართლება.

47. აღსანიშნავია, რომ მოპასუხემ, საქმის მასალების მიხედვით, არ დაასახელა ისეთი გარემოება, რაც მომსახურების მიწოდებაზე უარის თქმის საფუძველი იქნებოდა. მხოლოდ იმ გარემოებაზე მითითება, რომ მოსარჩელეს კონსტრუქციის მშენებლობამდე უნდა მოეპოვებინა გა-

რეკლამის განთავსების უფლება მოპასუხისგან, არ წარმოადგენს რელევანტურ და თანაზომიერ გამამართლებელ გარემოებას და ვერ გააქარწყლებს დომინირებულ მდგომარეობაში მყოფი პირის მიერ ამ მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებას.

48. საკასაციო სასამართლო, დომინირებულ მდგომარეობაში მყოფი პირის მიერ ამ გარემოების ბოროტად გამოყენების გათვალისწინებით, სამოქალაქო სამართალში დამკვიდრებული ხელშეკრულების თავისუფლებისა და ხელშეკრულების იძულებით დადების პრინციპებზე გაამახვილებს ყურადღებას.

49. ხელშეკრულების თავისუფლების პრინციპი არ წარმოადგენს, აბსოლუტური ხასიათის სამართლებრივ კატეგორიას. „როცა თავისუფალ მენარმეობაზეა საუბარი, საჭიროა გაირკვეს, როდის და რა ფარგლებში შეუძლია სახელმწიფოს, ჩაერიოს მისი განხორციელების პროცესში. როგორც წესი, სამენარმეო საქმიანობა მენარმეთა ავტონომიური ნების საფუძველზე ხორციელდება, მაგრამ არ უნდა გამოირიცხოს ამ ნების ჩამოყალიბების პროცესში ჩარევა, როცა არის იმის რეალური საშიშროება, რომ სუბიექტი მინიჭებულ უფლებამოსილებას ბოროტად გამოიყენებს და იმოქმედებს სამოქალაქო ბრუნვაში დამკვიდრებული ტრადიციების საწინააღმდეგოდ. არ შეიძლება, რომ თავისუფალი ნება გახდეს არაეკვივალენტური, არათანაზომიერი და უსამართლო ურთიერთობების ჩამოყალიბების საფუძველი, რაც გამოიწვევს ბრუნვის ტრადიციებისაგან მისი მონაწილეების გაუცხოებას და, იმავდროულად, ამით წინააღმდეგობაში მოვა აღიარებულ ზნეობრივ იმპერატივებთან“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2008 წლის 19 დეკემბრის გადაწყვეტილება, საქმეზე №1/2/411).

50. სახელშეკრულებო თავისუფლების პრინციპის შეზღუდვის ერთ-ერთი გავრცელებული გამოხატულებაა კონტრაჰირების იძულება, რასაც იურიდიულ ლიტერატურაში „საბაზრო ეკონომიკის კორექტივად“ მოიხსენიებენ. კონტრაჰირების იძულება გულისხმობს კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში პირის იძულებას დადოს ხელშეკრულება ნების არარსებობის პირობებშიც (იხ. სსკ-ის 319-ე მუხლის მეორე ნაწილი).

51. დომინირებული მდგომარეობის მქონე ეკონომიკური აგენტის საბაზრო ძალაუფლების გათვალისწინებით, კანონმდებელი მას განსაკუთრებულ პასუხისმგებლობას აკისრებს და უკრძალავს გარკვეული სახისა და ფორმის ქმედებების განხორციელებას. აღნიშნული აკრძალვა კი, ბუნებრივია, გარკვეულ ჩარჩოებში აქცევს დომინირებული მდგომარეობის მქონე ეკონომიკური აგენტის სახელშეკრულებო თავისუფლებას. კონტრაჰირების იძულებით შებოჭილი პირი არა მხოლოდ ქმედების განხორციელების ვალდებულებას იძენს, არამედ მას ეკისრება დამატებითი მოთხოვნა, აღნიშნული ქმედება განახორციელოს მხოლოდ

განსაზღვრული პირობების შესაბამისად (ჯორბენაძე ს., ხელშეკრულების თავისუფლების ფარგლები სამოქალაქო სამართალში, გვ. 165). ეკონომიკურ აგენტს, მისი საბაზრო ძალაუფლებიდან გამომდინარე, აკისრია განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა, რომლითაც განისაზღვრება მისი სახელშეკრულებო თავისუფლების ფარგლები.

52. ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს მიერ ჩამოყალიბებული ერთგვაროვანი პრაქტიკის მიხედვითაც, ეკონომიკურ აგენტს, საკუთარი საბაზრო ძალაუფლებიდან გამომდინარე, შესაბამის ბაზარზე მომეტებულ პასუხისმგებლობა ეკისრება. დომინირებული მდგომარეობის მქონე ეკონომიკურ აგენტს ჩამორთმეული აქვს უფლება, განახორციელოს კონკრეტული ხასიათის ქმედებები, რომლებიც შესაძლოა, დასაშვები იყოს იმ შემთხვევაში, თუ იგი განხორციელდებოდა დომინირებული მდგომარეობის არმქონე ეკონომიკური აგენტის მიერ (Case: T-111/96, ITT Promedia v. EC Commission (1998) ECR II-2937. შესაბამისად, მიუხედავად იმისა, რომ ხელშეკრულების დადება მხარეთა ნებაზეა დამოკიდებული, რაც ცხადია იმასაც გულისხმობს, რომ მხარეებს შეუძლიათ შეარჩიონ ერთმანეთი, კანონი ადგენს გამონაკლისებს. მომსახურების მიღებაში დაინტერესებულ მხარეს უნდა ჰქონდეს შესაძლებლობა დადოს ხელშეკრულება, რასაც შეესაბამება ბაზარზე დომინირებული მდგომარეობის მქონე პირის ხელშეკრულების დადების ვალდებულება. განსახილველ შემთხვევაში სასამართლო დადასტურებულად მიიჩნევს, რომ მოპასუხე არის ბაზარზე დომინირებული მდგომარეობის მქონე პირი, რომელიც თავის ძალაუფლებას ბოროტად იყენებს. შესაბამისად, სასამართლო თვლის, რომ სახეზეა კონტრაქტების იძულების როგორც ფაქტობრივი, ასევე სამართლებრივი საფუძვლები.

53. საკასაციო სასამართლო დამატებით განმარტავს, რომ კონტრაქტების იძულება არ არის მხოლოდ ხელშეკრულების დადების თავისუფლების შეზღუდვა, არამედ, ეხება ხელშეკრულების შინაარსის განსაზღვრასაც (იხ. 319-ე მუხლის მეორე ნაწილის მეორე წინადადება – „ბაზარზე დომინირებული მდგომარეობის მქონე პირს არ შეუძლია კონტრაქტს უსაფუძვლოდ შესთავაზოს ხელშეკრულების არათანაბარი პირობები“).

54. მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელე მოითხოვდა მოპასუხესთან კონტრაქტების იძულების დადგენას, იმავე პირობებით, რა პირობებითაც მოქმედებდა მოპასუხე კომპანიასა და შპს „ა-ს“ შორის არსებული ხელშეკრულება. მოპასუხე კომპანიასა და შპს „ა-ს“ შორის 2014 წლის 1 ნოემბერს დადებული ხელშეკრულების თანახმად, მოპასუხემ მისცა შპს „ა-ს“ ხელშეკრულებით შეთანხმებულ მისამართებზე (ჯამში 211 მისამართი) გარე რეკლამისა და გარე სარეკლამო კონსტრუქციების განთავ-

სების ნებართვა, რისთვისაც შპს „ა-ს“ წარმოეშვა შეთანხმებული საზღაურის გადახდის ვალდებულება. ხელშეკრულების 2.3. პუნქტის მიხედვით, საზღაური გამოითვლება რეკლამის თითოეული კვადრატული მეტრზე 8 ლარით დღე-ს ჩათვლით. აღსანიშნავია, რომ კასატორს, მითითებული ფასისგან განსხვავებული ტარიფი არ მიუთითებია სასამართლოსთვის, ამასთან, რაიმე მტკიცებულება, რაც გამორიცხავდა კონტრაქტის იძულებისას მოხმობილი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ფასის გამოყენებას, სასამართლოსთვის არ წარუდგენია.

55. საკასაციო სასამართლო მოსარჩელის მოთხოვნას მიაქცევს ყურადღებას, რომლის მიხედვითაც, მოთხოვნილია ზიანის ანაზღაურება მიუღებელი შემოსავლისთვის. ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს პრაქტიკის შესაბამისად, ნებისმიერ კომპანიასა და მოქალაქეს უნდა შეეძლოს, მიიღოს კომპენსაცია კონკურენციის კანონმდებლობის დარღვევის შედეგად მისთვის მიყენებული ზიანისთვის. მიუღებელი შემოსავლის სახით ზიანი შესაძლებელია დადგეს იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი აქვს, მათ შორის, ბაზრის შეზღუდვას, რითაც დაზარალებულ ეკონომიკურ აგენტს არ ეძლევა ჩვეული ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელების შესაძლებლობა (Case C-453/99, *Courage Ltd v Bernard Crehan* [2001] ECR I_6297, ECLI:EU:C:2001:465; ასევე *Joined Cases C-295/04 და C-298/04, Manfredi and others* [2006] ECR I-6619, ECLI:EU:C:2006:461).

56. ზიანის ანაზღაურების კონცეფცია მოცემულია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 394-ე მუხლში. აღნიშნული მუხლი ვალდებულების დარღვევის სისტემის უმნიშვნელოვანესი მოთხოვნის საფუძველია, რომელსაც სამოქალაქო კოდექსის სისტემაში შემოაქვს განსხვავება შესრულების გვერდით და შესრულების ნაცვლად ზიანის ანაზღაურების ინსტიტუტებს შორის. ორივე მოთხოვნისთვის ეს ნორმა განსაზღვრავს საერთო და სპეციალურ წინაპირობებს და ადგენს შესაბამის სამართლებრივ სანქციებს. ისევე, როგორც ვალდებულება შეიძლება იყოს სახელშეკრულებო ან არასახელშეკრულებო, მისი დარღვევით გამოწვეული ზიანიც შეიძლება მომდინარეობდეს ხელშეკრულებიდან ან კანონიდან.

57. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ბაზარზე დომინირებული მდგომარეობის მქონე პირს, კანონმდებელი იმპერატიულად აკისრებს ხელშეკრულების დადების ვალდებულებას საქმიანობის შესაბამის სფეროში (სსკ-ის 319.2). კანონის იმპერატიული მოთხოვნის შეუსრულებლობა ვალდებულების დარღვევის ტოლფასია. ხელშეკრულების დადების ვალდებულება დაირღვა კონკრეტული პირის, მოსარჩელის მიმართ. ამდენად, სასამართლო თვლის, რომ ზიანის ანაზღაურების ნაწილში მოთხოვნის საფუძვლიანობაზე მსჯელობა სამოქალაქო კოდექ-

სის 394-ე მუხლის პირველი ნაწილის ჭრილში შეფასებას მოითხოვს. ვალდებულების დარღვევის ცნება არ შემოიფარგლება ხელშეკრულების დარღვევით. 394-ე მუხლის მნიშვნელობით ვალდებულების დარღვევის ცნება ასევე მოიცავს კანონისმიერი ურთიერთობებიდან წარმოშობილ ვალდებულებათა დარღვევებს. მაგ., 992-ე მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევებში დამზიანებელი ვალდებულია, აანაზღაუროს მიყენებული ზიანი. ეს დამზიანებლის მეორეული კანონისმიერი ვალდებულებაა და მას დაეკისრება პასუხისმგებლობა ვალდებულების დარღვევისათვის სკ-ის 394 I მუხლით დადგენილი წესით.

58. სკ-ის 394-ე მუხლის პირველი ნაწილი, ცენტრალური და უზოგადესი ნორმა და განამტკიცებს ბრალეული პასუხისმგებლობის პრინციპს. აღნიშნული მუხლის გამოყენების წინაპირობებია მართლწინააღმდეგობა, ბრალი, მიზეზობრივი კავშირი და ზიანი. ზიანის ოდენობის განსაზღვრისას კი მხედველობაშია მისაღები ის ინტერესი, რომელიც კრედიტორს ჰქონდა ვალდებულების ჯეროვანი შესრულების მიმართ.

59. მოპასუხის მართლსაწინააღმდეგო და ბრალეული ქმედება მის მიერ ხელშეკრულების დადებაზე დაუსაბუთებელი უარის თქმაში გამოიხატა, რამაც გავლენა იქონია მოსარჩელის ეკონომიკურ საქმიანობაზე. როგორც წესი, ვალდებულების დარღვევის შემთხვევაში თავისთავად სახეზეა მართლწინააღმდეგობა, რადგან პირი, რომელიც არ ასრულებს იმ ვალდებულებას, რომლის შესრულების ვალდებულებაც მას ეკისრება, მოქმედებს მართლსაწინააღმდეგოდ. ამ შემთხვევაში მართლწინააღმდეგობა გამომდინარეობს იმ მბოჭველი ვალდებულების დარღვევიდან, რომელიც მოპასუხეს უნდა შეესრულებინა ხელშეკრულების დადებით (ფარდობითი მართლწინააღმდეგობა).

60. მოვალეს პასუხისმგებლობა დაეკისრება მხოლოდ განზრახი ან გაუფრთხილებელი მოქმედებით მიყენებული ზიანისათვის, თუ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული და ვალდებულების არსიდანაც სხვა რამ არ გამომდინარეობს. მითითებული 395-ე მუხლით დგინდება მოვალისათვის ვალდებულების დარღვევის სუბიექტური შერაცხვის კრიტერიუმები. ამ თვალსაზრისით, სამოქალაქო კოდექსის 395-ე მუხლი არის მოთხოვნის საფუძვლის შემავსებელი, დამხმარე ნორმა და არა დამოუკიდებელი მოთხოვნის საფუძველი. თავის მხრივ, პასუხისმგებლობის ინსტიტუტის მიზანია ვალდებულების დარღვევის ობიექტური ფაქტის სუბიექტური შერაცხვა. პასუხისმგებლობის წინაპირობები სახეზეა, თუ მოვალე მოქმედებდა განზრახვით ან გაუფრთხილებლობით (ბრალეულობის პრინციპი).

61. მხარეთა შორის მტკიცების ტვირთის განაწილების პრინციპიდან გამომდინარე, მოსარჩელე ვალდებულია, დაამტკიცოს ზიანის არსებობა და მისი მოცულობა, ასევე, მიზეზობრივი კავშირი ქმედებასა

და დამდგარ შედეგს შორის, ანუ, მოპასუხის მოქმედება უნდა იყოს არამართო ბრალეული, არამედ ზიანის გამომწვევიც, შესაბამისად, ზიანის მიმყენებელმა უნდა დაამტკიცოს მის ქმედებაში მართლწინააღმდეგობისა და ბრალის არარსებობა (იხ. სუსგ საქმე №ას-191-183-2016). საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 408-ე მუხლის მიხედვით, იმ პირმა, რომელიც ვალდებულია, აანაზღაუროს ზიანი, უნდა აღადგინოს ის მდგომარეობა, რომელიც იარსებებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება. (იხ. სუსგ: საქმე №ას-351-2024 26.06.2024 წ.).

62. რაც შეეხება მიუღებელი შემოსავლის ნაწილს, საკასაციო სასამართლო არაერთ გადაწყვეტილებაში/განჩინებაში განმარტავს, რომ სსკ-ის 411-ე მუხლის შესაბამისად, მიუღებლად მიიჩნევა შემოსავალი, რომელიც არ მიუღია პირს და რომელსაც იგი მიიღებდა, ვალდებულება რომ ჯეროვნად შესრულებულიყო. მიუღებელი შემოსავალი თავისი სამართლებრივი ბუნებით ზიანის ერთ-ერთ სახეს წარმოადგენს. ამდენად, მისთვის დამახასიათებელია ყველა ის ელემენტი, რომელიც ზიანიდან წარმოშობილი ვალდებულებებისათვის არის გათვალისწინებული. მიუღებელი შემოსავალი სავარაუდო შემოსავალია. იმისათვის, რომ შემოსავალი მიუღებლად ჩაითვალოს, პირდაპირ და უშუალოდ უნდა უკავშირდებოდეს მოვალის მიერ ვალდებულების დარღვევას. პირდაპირი კავშირი გულისხმობს მოვლენების, მოქმედებისა და დამდგარი შედეგის იმ ლოგიკურ ბმას, რომელიც არ ტოვებს შემოსავლის მიღების რეალურ შესაძლებლობასთან დაკავშირებული ეჭვის საფუძველს. მიუღებელი შემოსავლის ანაზღაურების საკითხის გადაწყვეტისას, ზიანის ანაზღაურება უნდა განისაზღვროს მხოლოდ ობიექტური კრიტერიუმებით, ისე, რომ ამას არ მოჰყვეს დაზარალებულის უსაფუძვლო გამდიდრება (იხ.: სუსგ №ას-945-895-2015, 14.03.2016წ.; №ას-1458-2022, 20.07.2023წ.; №ას-1097-2023, 26.07.2024წ.; №ას-1096-2024, 14.11.2024წ.).

63. საკასაციო სასამართლო, საქმეში არსებულ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით განმარტავს, რომ 2018 წლის 1 ოქტომბერს მოსარჩელემ სარეკლამო კონსტრუქციის ქირავნობის შესახებ ხელშეკრულება დადო შპს „პ. კ-თან“, რომლის მიხედვით, სარეკლამო კონსტრუქციის დროებითი სარგებლობის საფასური განისაზღვრა თვეში 5 000 დოლარით (დღგ-ს ჩათვლით). აღნიშნული ხელშეკრულების 1.4 და 5.1 პუნქტების თანახმად, სარეკლამო კონსტრუქციის მშენებლობის დასრულების შემდეგ მხარეები გააფორმებენ მიღება-ჩაბარების აქტს, საიდანაც აითვლება ხელშეკრულების მოქმედების ერთ წლიანი ვადა. უდავოა, რომ შპს „პ. კ-თან“ დადებული ხელშეკრულების შესრულება შეფერხდა სწორედ იმიტომ, რომ მოპასუხემ არ გასცა სარეკლამო კონსტრუქციაზე გარე რეკლამის განთავსების ნებართვა. ამასთან, უარის თქმის ობიექ-

ტური, გამამართლებელი გარემოებები საქმის განხილვის ფარგლებში არ გამოიკვეთილა. შესაბამისად, მოსარჩელემ ვერ მიიღო ის შემოსავალი, რომელსაც ამ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას უკავშირებდა, რაც სწორედ მოპასუხის მართლსაწინააღმდეგო და ბრალეული ქმედების შედეგია. გარდა ამისა, იმ პირობებში, როდესაც მოპასუხის ქმედება შეფასებულია დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებად, ასევე ცხადია მისი ქმედების მართლწინააღმდეგობა და ბრალეულობა, როგორც ზიანის ანაზღაურების მაკვალიფიცირებელი წინაპირობები.

64. საკასაციო სასამართლო, ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, მოსარჩელის მოთხოვნას დასაბუთებულად მიიჩნევს და განმარტავს, რომ მართლზომიერია მონიშნულმდეგე მხარისთვის, გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით მიუღებელი შემოსავლის ერთ წელზე დაანგარიშებით – 44 928 აშშ დოლარის დაკისრება.

65. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად (იხ. „*ჯღარკავა საქართველოს წინააღმდეგ*“, №7932/03; *Van de Hurk v. Netherlands*, par.61, *Garcia Ruiz v. Spain* [GC] par.26; *Jahnke and Lenoble v France* (dec.); *Perez v France* [GC], par. 81).

66. ამდენად, განსახილველ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლოს შეფასებით საკასაციო საჩივარში წარმოდგენილი არც ერთი არგუმენტი არ განაპირობებს მხარისთვის სასარგებლო სამართლებრივი შედეგის დადგომას, რაც იმას ნიშნავს, რომ არსებითი განხილვის შედეგადც კი არ გამოვლინდა საკასაციო საჩივრის დაკმაყოფილების წინაპირობა, რაც საკასაციო განაცხადის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმისა და სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების საფუძველია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე ნაწილით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. შპს „ა. ჯ-ის“ საკასაციო საჩივარი, არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2022 წლის 29 აპრილის გადაწყვეტილება;
3. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

საქართველოს უზენაესი სასამართლო
თბილისი 0110, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №6
ტელ.: (995 32) 2 98 20 75
www.supremecourt.ge